

JANE AUSTEN

Editura Univers

Mănăstirea Northanger

clw

Jane Austen vede viața cu ochii unei femei care, fiind nefericită ea însăși, are mare înțelegere pentru fericirea și nefericirea celorlalți... De aceea, observația se oprește mai puțin decît de obicei asupra faptelor și mai mult asupra sentimentelor.

Virginia Woolf

Lei 8,25

clu

Editura Univers

Jane Austen

MĂNĂSTIREA

NORTHANGER

În românește de COSTACHE POPA

Editura Univers

București 1976

Coperta colecției: Vasile Socoliuc NORTHANGER ABBEY

by

JANE AUSTEN

© J. M. Dent and Sons, London

CAPITOLUL I

NICIUNUL DINTRE CEI CARE O VĂZUSERĂ vreodată pe Catherine Morland când era copilă n-ar fi bănuț c-a fost ursită

să fie eroină. Felul ei de trai, firea lui taică-său și a maică-si, propria-i ființă îi stăteau în aceeași măsură împotriva. Taică-

său era preot, dar nu era desconsiderat pentru asta și nici sărman nu era, ba dimpotrivă, părea să fie un personaj onorabil, măcar că-l chema Richard – dar n-avusese noroc să fie un bărbat chipeș. Era, am putea spune, foarte înstărit, având pe deasupra și două parohii – dar nici gând să fi fost stăpănit de patima de a-și ține fiicele sub cheie. Maică-sa era o femeie cu scaun la cap, bună din fire și, ceea ce merită mai ales să fie luat în seamă, se bucura de-un trup sănătos. Avusese trei feciori înainte de-a o naște pe Catherine și în loc să moară când a adus-o pe fetiță pe lume, așa cum orișicine s-ar fi putut aștepta, ea a mai trăit – ba a trăit ca să mai aibă încă șase copii, să-i vadă crescând în jurul ei și să se mai bucure și de-o

sănătate de fier. O familie de zece plozi e socotită totdeauna drept o familie grozavă, în care se găsesc capete, brațe și picioare berechet ca număr; dar, în afară de asta, familia Morland nu prea avea de ce să se socotească grozavă, de vreme ce copiii erau în general foarte urâți, iar Catherine la fel de urâtă ca toți ceilalți, timp de mai mulți ani din viața ei. Era uscățivă și stângace, avea o piele gălbejită, părul întunecat și lins și niște trăsături mari și ciolănoase; – și atâta tot despre persoana ei. Cât despre minte nu era deloc hărăzită să fie aceea a unei eroine. Îi plăcea orice

joacă băiețească, dar dintre toate prefera crichetul, nu numai înaintea păpușilor ci multor altor desfătări eroice de-ale copilăriei, ca de pildă: să alinte un alunar, să hrănească un canar sau să stropească trandafiri. De fapt n-avea nicio tragere de inimă pentru grădinărit și, de se întâmpla cumva să culeagă

flori, n-o făcea decât din plăcerea de-a face rău – cel puțin așa presupunea ea – totdeauna alegând florile pe care n-avea voie să le rupă. Cam către așa ceva era înclinată; cât despre talente nici ele nu-i erau mai grozave. Niciodată nu a putut învăța sau înțelege un lucru până când nu i l-a vârat cineva în cap; ba, uneori, nici măcar atunci, pentru că de cele mai multe ori era neatentă, și din când în când proastă de-a binelea. Maică-sa și-a pierdut trei luni ca s-o învețe să spună pe de rost „Ruga Sărmanului” și până la urmă sora ei mai mică, Sally, a putut s-o spună mai bine decât ea. Nu că ar fi fost Catherine de felul ei o toantă; nici vorbă de așa ceva; de pildă, a învățat fabula

„Iepurele și cei mulți Prieteni” tot atât de repede ca oricare fată

din Anglia. Maică-sa ar mai fi dorit ca ea să învețe să cânte; și Catherine era sigură că are să-i placă, fiindcă îi era drag să

zdrăngănească pe clapele bătrânei și jalnicei spinete; așa că a început să învețe când a împlinit opt ani. A învățat un an, după

care n-a mai putut suferi instrumentul; iar doamna Morland, care nu ținea morțiș ca fetele ei să se desăvârșească în lucruri pentru care se vădea că n-au chemare sau tragere de inimă, i-a îngăduit să se lase de cântat. Ziua în care profesorul de muzică

fu concediat a fost una din cele mai fericite zile din viața Catherinei. Gustul ei pentru desen nu s-a dovedit a fi mai grozav; totuși, ori de câte ori căpăta de la maică-sa plicul vreunei scrisori, sau puneă mâna pe vreo bucată răzleață de hârtie, făcea și ea ce putea, desenând case și copaci, găini și puișori, toate semănând grozav între ele. Scrisul și socotitul le învăța de la taică-său; franceza de la maică-sa; dar îndemânarea ei la oricare din ele nu se arăta a fi cine știe ce și,

ori de câte ori putea, le trăgea chiulul cu lecțiile la amândoi părinții. Ce fire ciudată și inexplicabilă! Fiindcă, în ciuda unor porniri atât de libertine la vârsta de zece ani n-avea nici inimă

nici fire rea; arareori se arăta încăpățânată și aproape niciodată

cârcotașă; altcum era foarte drăguță cu cei mici, afară de unele porniri spre tiranie; și pe lângă toate mai era gălăgioasă și apucată, ura curățenia și pedeapsa cu punere sub cheie; și nimic nu-i era mai drag pe lume decât să se dea de-a rostogolul pe costișa verde din dosul casei.

Cam așa era Catherine Morland la zece ani. Când a împlinit cincisprezece, înfățișarea i s-a mai schimbat; a început să-și încrețească părul și să tânjească după baluri; tenul îi căpătă culoare, trăsăturile i se îndulciră pe neașteptate; privirile i se însuflețiră, iar făptura-i dobândi ceva mai multă

însemnătate. Înclinarea ei firească spre dezordine cedă locul unei porniri către podoabe și ajunse să fie pe cât de elegantă pe atât de curată; astfel, avu plăcerea ca uneori să-i audă pe taică-

său și pe maică-sa luând aminte la progresul ei sporit.

„Catherine se face chiar drăguță.. azi e aproape frumoșică”, vorbe ce-i pătrundeau din când în când în urechi; și ce bine venite erau asemenea cuvinte! Pentru o fată care fusese urâtă

primii cincisprezece ani din viață, să audă că arată aproape frumoșică e o biruință cu mult mai mare și mai plină de preț

decât cea pe care ar dobândi-o una ce-a fost frumoasă încă de pe când era în leagăn.

Doamna Morland era o femeie tare bună și ar fi dorit să-și vadă copiii ajunși ceva în viață; dar era atât de prinsă tot timpul cu născutul și dădăcitul celor mici, încât fetele ei mai mari, neavând încotro, erau lăsate să-și poarte singure de grijă; și nu era de mirare că eroina noastră, Catherine, care din fire n-avea nimic de eroină în ea, să fi preferat la vârsta de paisprezece ani crichetul, baseballul, călăritul și cutreieratul prin vecinătate, cărților – sau cel puțin manualelor didactice – cu toate că

niciodată nu a avut vreo obiecție împotriva lor cu condiția să

nu fi fost dintre cele cu cunoștințe folositoare, și mai ales să fi fost cărți de povești și nu de idei. Dar de la cincisprezece la șaptesprezece ani ea a început să-și facă ucenicia de eroină; și a citit toate operele pe care eroinele trebuie să le citească

pentru ca să-și îmbogățească memoria cu citate de felul acelor ce sunt atât de folositoare și atât de mângâietoare în necazurile vieții lor pline de tot felul de întâmplări.

De la [Popel](#), învăță să condamne pe cei ce:

„.îndură să fie calul de bătaie al nenorocirilor.”

De la [Cray2](#) că:

„Multe flori se nasc ca să roșească nevăzute,

Și să-și împrăștie mireasma în pustiul văzduhului.”

De la Thomson³ că:

„.E o menire încântătoare

să înveți pe alții cum să răspândească ideile cele noi.”

Iar de la Shakespeare a căpătat un noian de cunoștințe –
printre care:

„.Fleacuri, ușoare ca vântul

Gelosului îi par adevăruri de neclintit,

Ca și dovezile din Sfânta Scriptură.”

Că:

„Biata găză, pe care o călcăm în picioare,

1 Alexander Pope (1688–1744), poet și gânditor iluminist englez, cel mai de seamă reprezentant al neoclasicismului englez din secolul XVIII-lea.

2 Thomas Gray (1716–1771), poet sentimentalist englez.

3 James Thomson (1700–1748), poet englez, reprezentant de seamă al sentimentalismului în poezia secolului al XVIII-lea.

Suferă în trupu-i o durere la fel de mare, Ca cea a uriașului ce moare.”

Și că tânăra îndrăgostită totdeauna pare:

„.ca statuia Răbdării

Zâmbindu-i Durerii.”

Cât se perfecționase până aici îi era destul – și în multe alte privințe se descurca neașteptat de bine; căci, cu toate că nu știa să scrie sonete, ajunsese să le citească pe ale altora; și, cu toate că părea să n-aibă nicio șansă ca să stârneasă

entuziasmul invitațiilor de la o serată cu vreun preludiu pentru pian din propriile-i compoziții, putea asculta cu foarte puțină

osteneală interpretările altora. Lipsa ei cea mai mare se statornicise în penel – n-avea idee de desen – nici măcar atât cât să încerce să schițeze profilul iubitului ei, care să poată fi deslușit din puzderia liniilor trase pe hârtie. În privința asta pur și simplu se prăbușise jalnic de pe adevăratul pedestal al eroismului. Pentru moment ea nu-și dădu seama de asemenea lipsă deoarece nu avea niciun iubit căruia să-i facă profilul, împlinise șaptesprezece ani fără să fi văzut măcar un singur tânăr vrednic de dorit sau care să-i fi putut deștepta simțurile, care să-i fi insuflat o pasiune adevărată sau să-i fi trezit o oarecare admirație, fie ea cât de potolită și cât de trecătoare; așa ceva era într-adevăr ciudat! Dar lucrurile cele mai ciudate pot fi lămurite dacă pricina lor este îndeajuns cercetată. Prin vecinătate nu exista niciun nobil domnișor; nu, nici măcar un baronet. Printre cunoștințele lor nu se afla nicio familie care să

fi crescut și să fi întreținut un băiat găsit din întâmplare în pragul ușii lor – și niciun tânăr a cărui obârșie să fi fost necunoscută. Tatăl ei n-avea niciun băiat sub tutelă, iar proprietarul din parohia lor n-avea copii deloc.

Dar când unei tinere i-e dat să fie eroină, nici născocirile cele mai perfide ale celor patruzeci de familii din vecinătate n-o pot împiedica să devină eroină. Ceva trebuie să se întâmple și, firește, se va întâmpla ca să-i iasă un erou în cale.

Domnului Allen, care era stăpânul proprietății celei mai de seamă din preajma satului Fullerton, așezare din districtul Wiltshire în care locuia familia Morland, i s-a prescris să plece la Bath, ca să-și lecuiască trupul de gută; iar soția sa, o femeie jovială, căreia îi era dragă domnișoara Morland și care se vede treaba că-și dădea seama că dacă unei tinere nu-i

ies în cale aventurile în propriul ei sat, se cere să le caute în afară, a poftit-o să meargă cu ei. Domnul și doamna Morland au fost într-o totală de acord, iar Catherine n-a mai putut de bucurie.

CAPITOLUL II

PENTRU O INFORMARE CÂT MAI PRECISĂ a cititorului, ca nu cumva paginile ce urmează să nu izbutească să dea o oarecare idee despre ceea ce avea să devină persoana ei, la toate cele ce s-au spus despre însușirile trupesti și sufletești ale Catherinei Morland mai putem adăuga – tocmai când era pe punctul de a fi azvârlită în vârtejul tuturor greutăților și primejdiilor unei șederi de șase săptămâni la Bath – că avea o inimă duioasă, că era veselă și sinceră din fire, fără să-și dea ifose sau să facă pe înfumurata, că se purta ca o tânără

domnișoară ce abia se dezbrășase de stângăciile și sficiunile de copilă, că ea ca persoană era plăcută, ba chiar drăguță când se dichisea; dar tot atât de neștiutoare și de lipsită de duh cum e de obicei orice femeie la șaptesprezece ani.

Când ceasul plecării se apropie, e de presupus că

îngrijorarea maternă a doamnei Morland trebuie să fi fost grozav de cumplită. Mii de presimțiri alarmante despre nenorocirile ce-o pândeau pe prea iubită sa Catherine, iscate din asemenea despărțire oribilă, trebuie să-i fi umplut inima de deznădejde și de plâns ultimele două-trei zile cât le mai rămăsese de stat împreună; și fără îndoială că în consfăturile tănuite din iatacul mamei, de pe buzele sale înțelepte trebuie să se fi desprins cele mai de seamă și mai potrivite sfaturi.

Felurite măsuri împotriva brutalității unor cavaleri de neam nobil ori baroneți, cum ar fi plăcerea de a duce cu forța pe tinerele domnișoare în cine știe ce conac singuratic, trebuiau,

în asemenea clipe, să fi vădit îngrijorările sufletului ei. Cine nu s-ar fi gândit la așa ceva? Dar doamna Morland avea prea puțin habar despre

seniori și baroneți, încât nu suflă niciun cuvânt despre obișnuitele lor blestemății și nici măcar nu se gândi la primejdia care o putea aștepta pe fiica ei de la uneltirile lor.

Sfaturile ei se mărgineau numai la următoarele cazuri: „Bagă de seamă, Catherine, să-ți înfofolești întotdeauna gâtul, ca să-ți fie cald când te întorci seara de la bal și vezi de încearcă să ții oarecare socoteală de banii pe care-i cheltuiești; iată, pentru așa ceva îți dau carnețelul ăsta.”

Sally, sau mai curând Sarah (căci ce fată cu pretenții obișnuite ajunge la vârsta de șaisprezece ani fără să-și pocească numele cât poate mai tare?) trebuia, datorită situației, să fie la vremea aceea prietena intimă și confidenta surorii sale.

Totuși, merită să luăm aminte că ea n-a stăruit pe lângă

Catherine să-i scrie cu fiecare poștă și nici nu i-a smuls făgăduiala de a-i descrie înfățișarea fiecărei persoane pe care avea să o cunoască și nici să-i înfățișeze amănuntele celor mai interesante conversații pe care i le-ar prilejui localitatea balneară Bath. Toate pregătirile privitoare la această

importantă călătorie au fost făcute de familia Morland cu un anumit grad de cumpătare și stăpânire ce păreau să se potrivească mai bine cu sentimentele obișnuite ale oamenilor de rând decât cu sensibilitatea rafinată sau cu emoțiile duioase pe care s-ar cuveni să le stârnească totdeauna prima despărțire a unei eroine de familia ei. Taică-său, în loc să-i fi deschis un credit nelimitat la bancherul său, sau măcar să-i fi pus în mână

o bancnotă de o sută de lire, i-a dat numai zece guinee, dar i-a făgăduit mai mult la nevoie.

Despărțirea avu loc sub aceste auspicii lipsite de perspectivă iar călătoria s-a desfășurat într-o tihnă

corespunzătoare și cu o lipsă de riscuri cu totul neinteresantă.

Nici tu tâlhari, nici tu furtuni care să le vină într-ajutor și nici

măcar vreo fericită răsturnare cu trăsură ca să le facă

cunoștință cu eroul. Și nu s-a ivit nimic senzațional, decât doar o spaimă din partea doamnei Allen, cum că și-ar fi uitat sabotii într-un han, lucru care s-a dovedit, din fericire, neîntemeiat.

Au ajuns la Bath. Catherine era în culmea unei încântări exaltate; privirile îi umblau neastâmpărate peste tot, în timp ce se apropiau de minunatele și extraordinarele suburbii ale localității; iar după aceea străbătură cu trăsură străzile ce le îndrumau spre hotel. Venise aici ca să fie fericită și se și simțea fericită.

Se instalară într-un apartament confortabil din strada Pulteney.

Acum e cazul să facem o descriere a doamnei Allen, pentru ca cititorul să poată fi în stare să judece în ce fel anume faptele ei vor tinde mai târziu să sprijine catastrofa generală

din roman și cum vor contribui ca s-o vâre pe sărmana Catherine în tot soiul de necazuri disperate, – gata să le cuprindă volumul de față – fie din nechibzuință, grosolănie sau pizmă – fie prin faptul că-i desfăcea scrisorile, c-o făcea de rușine sau, pur și simplu, c-o dădea afară din casă.

Doamna Allen făcea parte din categoria nenumăratelor femei a căror prezență nu trezește nicio emoție afară doar de uimirea că în lumea aceasta există bărbați în stare să le placă

într-atât încât să se căsătorească cu ele. Nu fusese înzestrată

nici cu frumusețe, nici cu minte strălucită, nici cu cine știe ce talente și nici măcar cu o educație aleasă. O înfățișare de doamnă, o mare doză de calm, o blândețe indolentă, o banală

vocație spre cugetare, iată tot ce-a fost în măsură să facă din ea aleasa unui om practic și inteligent ca domnul Allen. Într-un anume fel era

minunat de potrivită ca să scoată o tânără

domnișoară în lume, plăcându-i și ei tot atât de mult să meargă

pretutindeni și să vadă orice, cât i-ar place oricărei fete. Găteala era marea ei pasiune. Avea nevinovata plăcere de a se

împopoțona; iar intrarea în lume a eroinei noastre nu putu să

aibă loc până ce nu trecură trei-patru zile în care să învețe ce se poartă mai mult, și până ce însoțitoarea ei nu și-a făcut rost de o rochie de ultima modă. Catherine și-a făcut și ea ceva cumpărături și după ce toate treburile de asemenea soi au fost terminate, a sosit și seara mult așteptată când avea să pătrundă

în Cazinoul de Sus. Părul îi fusese scurtat și încârlionțat de cea mai pricepută mână, rochia îmbrăcată cu deosebită grijă, încât doamna Allen și slujnica ei au declarat solemn că arată cât se poate de bine. Cu asemenea încurajare, Catherine nădăjduia să

se strecoare prin mulțime nedefăimată. Cât despre admirație, ar fi fost oricând bine venită numai să fi venit, dar Catherine nu se bizuia pe ea.

Atâta timp i-a trebuit doamnei Allen să se îmbrace, încât n-au pătruns în sala de dans decât târziu de tot. Sezonul era în toi, sala înțesată de lume încât cele două doamne de-abia s-au putut strecura înăuntru. Cât despre domnul Allen, el se îndreptă ținută spre sala de jocuri și astfel le lăsă să se bucure singure de îmbulzeală. Doamna Allen își croi drum prin gloata de bărbați de lângă ușă cât de repede îi îngăduia precauția necesară, având mai multă grijă de rochia ei cea nouă decât de protejată ei. Totuși Catherine se ținu lipcă de dânsa și se agăță

strâns de brațul doamnei Allen ca nu cumva să fie smulsă și răzlețită de ea prin cine știe ce efort comun al gloatei gata de luptă. Dar spre neînchipuita ei uimire, descoperi că pătrunzând în sală, nici gând să

găsească o soluție ca să scape de înghesuială; mai curând părea că înghesuiala crește pe măsură

ce înaintau, mai ales că ea își închipuise că, odată intrate în sală, lesne vor găsi locuri și vor putea să privească perechile ce dansau, cât mai în voie cu putință. Dar socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din târg și cu toate că printr-o trudă fără de preget au izbutit să ajungă chiar până la partea cea mai de sus a amfiteatrului, se aflau exact în aceeași situație; nu vedeau

deloc dansatorii, ci numai penajul înalt al câtorva doamne. Au continuat să înainteze – și au început să vadă ceva mai bine; folosindu-se întruna de forță și iscusință, se găsiră în sfârșit în pasajul din spatele băncilor celor mai de sus. Acolo era ceva mai puțină îmbulzeală și domnișoara Morland putea avea o vedere cât cuprindea cu ochii a mulțimii de la picioarele ei și a tuturor primejdiilor ce-au pândit-o la trecere printre dâșii. Era o priveliște minunată și pentru prima oară în seara aceea începu și ea să simtă că se află la un bal; tânjea să danseze dar n-avea nicio cunoștință în sală. Doamna Allen făcea și ea ce se poate face în asemenea caz, zicând din când în când cu foarte mult calm: „Ce bine ar fi să dansezi, draga mea – o, dac-ai putea găsi un partener” bucată de vreme tânăra-i prietenă se simți îndatorată pentru toate cele pe care i le dorea; dar i le repeta prea des și dorințele ei se dovediră fără efect, încât până la urmă Catherine obosi și nu-i mai mulțumi deloc.

Totuși nu au putut să se bucure prea mult timp de locul tihnit de-acolo de sus pe care-l cuceriseră cu-atâta trudă. Toată

lumea începu să se îndrepte către camera unde se servea ceaiul și ele trebuiră de asemenea să se strecoare prin îmbulzeală ca toți ceilalți, ca să iasă. Catherine începu să se simtă oarecum dezamăgită – obosise de atâta cât fusese înghesuită de niște oameni, a căror figuri, în majoritatea lor, nu-i spunea nimic și dintre care nu cunoștea pe niciunul, nici cât să poată alina amărăciunea unei asemenea întemnițări, sau măcar să

schimbe o vorbă cu unul dintre tovarășii captivi; și când, în sfârșit, se văzu în încăperea în care se servea ceaiul, biata fată

simți încă și mai mult cât era de penibil, căci n-aveau niciun grup căruia să li se alăture, pe nimeni pe care să-l strige, niciun bărbat care să le însoțească. Nu văzură nici urmă de domnul Allen; și după ce-au căutat zadarnic cu ochii în jurul lor, doar vor găsi un loc mai potrivit, fură silite să se așeze la coada unei mese la care se așezase mai înainte un grup mare de persoane,

fără ca să aibă ce căuta acolo, sau pe cineva cu care să schimbe o vorbă, afară doar de ele între ele.

De îndată ce se văzură așezate, doamna Allen se felicită că reușise să-și apere rochia de stricăciuni.

— Ar fi fost tare rușinos să mi se fi rupt, nu-i așa? – o muselină atât de fină. Să știi că n-am văzut alta care să-mi placă tot atât de mult în toată sala, crede-mă.

— Cât e de penibil, șopti Catherine, să nu ai aici măcar o cunoștință.

— Da, draga mea, răspunse doamna Allen cu un calm deplin, e foarte penibil, într-adevăr.

— Ce să facem? Domnii și doamnele de la masa asta se uită

la noi de parcă s-ar întreba de ce am venit aici – parcă ne-am vârât cu sila în grupul lor.

— Vai, așa părem – e foarte neplăcut. Ce bine-ar fi dacă am avea multe cunoștințe aici.

— Ce bine-ar fi dac-am avea măcar una; ar fi cineva cu care să vorbim.

— Foarte adevărat, draga mea; și dac-am cunoaște pe cineva, ne-am duce de-a dreptul la el. Familia Skinner era aici anul trecut; ce păcat că nu-i și-acum.

— N-ar fi mai bine să plecăm? Aici nici măcar nu sunt: puse cești de ceai pentru noi, nu vedeți?

— Nu sunt, într-adevăr. Ce neplăcut! Dar cred că e mai bine să stăm liniștite, căci în asemenea îmbulzeală ajungi așa de ciufulită și boțită. Ia spune-mi, cum îmi arată pieptănătura, draga mea? Cineva m-a îmbrâncit, și mă tem că mi-a stricat coafura.

— Nu, zău, arată foarte bine. Dar, dragă doamnă Allen, sunteți sigură că în toată mulțimea asta nu-i nimeni pe care să-

l cunoașteți? Cred că trebuie să cunoașteți pe cineva.

— Nu, pe cuvântul meu! Ce păcat că nu cunosc! O, aș vrea din toată inima să am multe cunoștințe aici, și-apoi ce pereche

ți-aș mai alege. Aș fi așa de bucuroasă să te văd dansând. Uite, acolo trece o femeie atât de caraghioasă! Ce rochie nepotrivită a pus pe ea! Cât e de demodată! Privește-o din spate.

După o bucată de vreme au primit câte o ceașcă de ceai oferită de unul dintre vecinii lor; a fost primită cu mulțumiri și, datorită ceaiului, s-a înfiripat un schimb de câteva cuvinte cu domnul ce l-a oferit, dealtfel singura ocazie în care cineva a vorbit cu ele în toată seara aceea până ce le-a descoperit și li s-a alăturat domnul Allen, dar tocmai după ce se sfârșise dansul.

— Ei, domnișoară Morland, îi spuse el de îndată ce-o văzu, nădăjduiesc că a fost un bal plăcut.

— Într-adevăr, foarte plăcut, răspunse ea trudindu-se zadarnic să-și ascundă un căscat ușor.

— Ce păcat că n-a putut să danseze, zise soția lui. De-am fi putut să-i găsim un partener. Tocmai îi spuneam ce bucuroasă

aș fi dacă familia Skinner ar fi fost aici iarna asta în loc de cea trecută sau dacă ar fi venit familia Parry, așa cum au spus ei odată; ar fi putut dansa cu George Parry. Îmi pare-atât de rău că

n-a avut niciun partener!

— Sper să ne descurcăm mai bine într-altă seară, încercă

să o mângâie domnul Allen.

După ce dansul luă sfârșit, lumea începu să se împrăștie.

Sala era acum destul de goală ca să lase loc celor ce rămăseseră

să se poată plimba oarecum în voie; și iată că venise vremea pentru eroina noastră, care încă nu jucase un rol important în cadrul evenimentelor din cursul serii, ca să fie băgată în seamă

și admirată. La fiecare cinci minute, prin plecarea câtorva din mulțimea de oameni, se iveau prilejuri pentru ca farmecele ei să fie puse în valoare. Acum era văzută de mulți tineri care nu fuseseră lângă ea mai înainte. Cu toate acestea niciunul dintre ei nu tresări de vreo frenetică uimire zărind-o, nicio întrebare febrilă în privința ei nu umbla de jur împrejurul încăperii și nici măcar o dată nu a fost numită zeiță. Cu toate acestea, Catherine

arăta foarte bine și dacă lumea ar fi văzut-o măcar cu trei ani mai înainte, ar fi găsit-o acum neînchipuit de frumoasă.

Totuși a fost cercetată cu privirea și chiar cu oarecare admirație; căci auzise ea cu urechile ei pe doi domni spunând că e drăguță. Asemenea vorbe își au efectul meritat; numaidecât Catherine a găsit că seara e mai plăcută decât i se păruse înainte – modesta-i vanitate îi fusese satisfăcută – se simți mai îndatorată celor doi tineri pentru asemenea neînsemnată laudă, decât ar fi fost o eroină veritabilă pentru cincisprezece sonete

închinată farmecelor ei, și se duse la locul ei bine dispusă față de toată lumea și pe deplin mulțumită de atenția publică cu care se alesese.

CAPITOLUL III

FIECARE DIMINEAȚĂ ADUCEA cu ea îndatoririle de rigoare – prăvălii ce trebuiau cercetate, vreo parte nouă a orașului ce trebuia văzută și bineînțeleș Pavilionul Apelor, a cărui vizitare era o obligație zilnică, unde doamnele noastre defilau în sus și în jos vreme de-un ceas, cercetând cu privirea pe fiecare ins ieșit în cale, dar fără să schimbe vreo vorbă cu vreunul. Dorința de a da peste cât mai multe cunoștințe în Bath era pentru doamna Allen încă tot atât de importantă și o rostea după fiecare nouă dovadă pe care i-o aducea fiecare dimineață, că încă tot nu cunoaște pe nimeni.

Și-au făcut apariția și în Pavilionul-de-Jos; aici soarta a fost mai generoasă cu eroina noastră. Maestrul de ceremonii i-a făcut cunoștință cu un tânăr foarte elegant, cu care să danseze; se numea Tilney. Părea să aibă cam douăzeci și patru sau douăzeci și cinci de ani; era destul de înalt, avea o înfățișare plăcută, o privire foarte inteligentă și vie și dacă nu se putea spune că e chiar frumos, era foarte pe aproape. Felul în care i se adresa era foarte politicos și Catherine se simți în al noulea cer.

Nu prea aveau răgaz să vorbească în timp ce dansau; dar când se așezară ca să ia ceaiul, ea îl găsi foarte plăcut, tocmai așa cum și-l dorise să fie. Vorbea cu eleganță și cu duh și din felul lui de a fi se desprindea o istețime și un umor care captiva, cu toate că ea nu-l prea înțelegea. După ce-au sporovăit o bucată

de vreme despre probleme ce în mod firesc răsar din sânul lucrurilor înconjurătoare, el i se adresă dintr-odată în felul

următor:

— Am fost până acum cam neglijent, domnișoară, în privința atențiilor firești pe care un partener trebuie să le aibă

față de celălalt partener; încă nu v-am întrebat de câtă vreme sunteți în Bath; dacă ați mai fost vreodată aici; dacă v-ați dus la Cazinoul-de-Sus, la teatru sau la concerte; și cum vă place stațiunea în ansamblul ei? Am fost foarte neatent cu dumneavoastră. Dar aveți cumva răgazul să-mi potoliți curiozitatea în aceste privințe? Dacă-l aveți, atunci încep numaidecât.

— Nu-i nevoie să vă dați atâta osteneală, domnule.

— Nicio osteneală, domnișoară, vă încredințez. Apoi întipăririndu-și pe față un zâmbet împietrit și îndulcindu-și forțat glasul, adăugă cu un aer afectat: Sunteți de mult timp în Bath, domnișoară?

— Cam de-o săptămână, domnule, răspunse Catherine, încercând să nu râdă.

— Nu mai spuneți! cu o uimire exagerată.

— De ce-ați fi atât de mirat, domnule?

— Într-adevăr, de ce? se întrebă el cu glas firesc, dar oarecare emoție, stârnită de răspunsul dumneavoastră, trebuia să se vădească, iar mirarea e mai ușor de exprimat și nu e mai puțin firească decât oricare alt sentiment. Acum să continuăm.

N-ați mai fost niciodată până acum aici, domnișoară?

— Niciodată, domnule.

— Într-adevăr? Ați onorat cumva, cu prezența dumneavoastră Cazinoul.-de-Sus?

— Da, domnule, am fost acolo luna trecută.

— La teatru ați fost?

— Da, domnule, am fost la spectacolul de marți.

— La concert?

— Da, domnule, miercuri.

— Și, în general, sunteți mulțumită de Bath?

— Da, îmi place foarte mult.

— Acum trebuie să îmi compun un zâmbet îngăduitor, după care poate să ne vină iarăși mintea la cap.

Catherine își întoarse capul într-o parte, neștiind dacă s-ar cuveni să izbucnească într-un hohot de râs.

— Văd ce credeți despre mine, zise el solemn. În însemnările de mâine din jurnalul dumneavoastră intim n-am să tiu decât o jalnică făptură.

— Jurnalul meu?

— Desigur. Știu cu precizie ce-aveți să scrieți: „... Vineri, fost la Pavilionul-de-Jos; purtam, rochia mea de muselină, cea cu model în rămurile și cu garnitură albastră – pantofi negri simpli – îmi ședea, tare bine; dar am fost tare săcâită de un bărbat sărac cu duhul care ținea morțiș să danseze cu el și care m-a chinat cu ineptiile lui.”

— Hotărât lucru, nici pe departe n-am să spun asemenea lucruri.

— Să vă spun eu ce-ar trebui să spuneți?

— Dacă binevoiți.

— „Am dansat cu un tânăr foarte plăcut, pe care mi l-a prezentat domnul King; am stat foarte mult pe vorbă cu el –

pare cel mai extraordinar geniu; nădăjduiesc să-l cunosc mai bine.” Iată, domnișoară, ce aș dori eu să scrieți despre mine în jurnalul dumneavoastră.

— Dar, poate că nu țin niciun jurnal.

— Poate că; nici nu vă aflați în această: cameră și poate că

eu nu stau lângă dumneavoastră. Și asupra acestor lucruri pot exista îndoieli. Să nu țineți jurnal? Cum au să afle, verișorii dumneavoastră, care nu sunt de față, în ce fel v-ați petrecut timpul la Bath, fără un jurnal? Cum vor putea fi relatate, așa cum se cuvine; curtenia și complimentele zilnice, dacă n-ar fi notate în fiecare seară într-un jurnal? Cum pot fi ținute minte felurilele dumneavoastră rochii, aspectul deosebit al tenului,

sau cum s-ar putea descrie fiecare cârlionț al pieptănăturilor dumneavoastră în toate diferitele amănunte fără să se recurgă

neconținut la un jurnal? Dragă domnișoară, nu sunt chiar atât de neștiutor în privința tainelor tinerelor domnișoare, pe cât ați dori dumneavoastră să credeți; obiceiul lor minunat de a însemna în jurnale contribuie în mare măsură la formarea ușurinței de a scrie, pentru care doamnele sunt atât de vestite.

Oricine admite că talentul de a scrie scrisori plăcute aparține cu deosebire femeilor. Natura a putut contribui și ea cu ceva, dar sunt sigur că trebuie ajutată din răspuțeri prin ținerea fără

de întrerupere a unui jurnal.

— Uneori m-am întrebat, răspunse Catherine cu neîncredere, dacă e adevărat că femeile scriu scrisori cu mult mai bine decât bărbații. Cu alte cuvinte, nu cred că măiestria se află întotdeauna de partea noastră.

— Atât cât am avut prilejul să apreciez, mie îmi pare că

stilul obișnuit în scrierea scrisorilor la femei e desăvârșit, exceptând doar trei cazuri.

— Și care-s acelea?

— Sărăcia subiectelor, totala neatenție la puncte și faptul că adesea n-au habar de gramatică.

— Pe cuvântul meu! N-ar trebui să-mi fie teamă să vă

tăgăduiesc asemenea compliment. În această privință nu prea aveți păreri bune despre noi.

— N-am să mai susțin, ca pe o regulă generală, că femeile scriu scrisori mai frumoase decât bărbații; și nici că pot să

cânte duetele mai bine sau că desenează mai frumos peisajele.

În orice domeniu în care gustul stă la bază, perfecțiunea se împarte aproape în părți egale între sexe

Fură întrerupți de doamna Allen:

— Draga mea Catherine, scoate-mi, te rog, acul ăsta cu gămălie de aici din mânecă; tare mă tem c-a și făcut o gaură în ea; mi-ar pare tare rău s-o fi rupt, pentru că e o rochie la care țin

tare mult, cu toate că nu costă decât cinci șilingi yard-ul.

— E tocmai atât cât am bănuir, doamnă, zise domnul Tilney, uitându-se la muselină.

— Vă pricepeți la muselinuri, domnule?

— Grozav de bine; întotdeauna îmi cumpăr singur cravatele și sunt recunoscut ca expert; și sora mea adeseori m-a lăsat să-i aleg rochiile. Mai deunăzi i-am cumpărat una și toate doamnele care au văzut-o au declarat că e o cumpărătură

minunată. N-am dat decât cinci șilingi pe yard și era muselină

veritabilă de India.

Doamna Allen a fost cât se poate de uimită de geniala pricepere a domnului Tilney:

— Bărbații, în general, dau așa de puțină atenție unor astfel de lucruri. Niciodată n-am putut să-l fac pe domnul Allen să

deosebească din toate rochiile mele una de alta. Trebuie să-i fii de mare sprijin surorii dumitale, domnule.

— Sper, doamnă.

— Și, rogu-te, domnule, ce crezi despre rochia domnișoarei Morland?

— E tare drăguță, doamnă, dar nu cred că se spală bine; mă tem că la spălat se rărește pe margini.

— Cum puteți, exclamă Catherine râzând, fi atât de. .?.

aproape că fusese gata să spună caraghios.

— Sunt întocmai de părerea dumneavoastră, domnule, răspunse doamna Allen. Și e chiar ceea ce i-am spus și eu domnișoarei Morland, când și-a cumpărat-o.

— Dar, știți desigur, doamnă, că muselina se mai poate folosi și în alte feluri; domnișoara Morland va putea scoate din rochie destul cât să se aleagă cu o batistă, sau cu o bonetă, sau chiar cu e pelerină. Niciodată nu se poate spune că muselina se pierde. Am auzit-o pe soră-mea spunând asta de zeci de ori, când, risipind banii, cumpăra mai mult decât avea nevoie sau când, din neglijență, tăia materialul în bucăți cum nu trebuia.

— Ah! Ce încântător e aici la Bath, domnule; sunt atât de multe prăvălii bune. Din păcate în provincie suntem tare izolați; nu că n-am avea prăvălii foarte bune la Salisbury, dar e așa de departe până acolo; . .opt mile, e drum nu glumă; domnul Allen zice că-s nouă, nouă măsurate, dar eu sunt sigură că nu pot fi mai mult de opt; și ce trudă să faci drumul ăsta – mă

întorc moartă de oboseală. Pe când aici, doar cât pășești afară din casă și-n cinci minute ai și pus mâna pe lucrul de care ai nevoie.

Domnul Tilney se arată destul de politicoș, părând că ia aminte la cele spuse de ea; iar ea l-a ținut în problema muselinelor până când a reînceput dansul. Catherine, ascultând discuția lor, se temea că domnul Tilney rabdă puțin cam prea mult slăbiciunile altora.

— La ce vă gândiți cu un aer atât de convingător? o întreabă

el pe când se întorceau în sala de dans – nu la însoțitoarea dumneavoastră, sper, pentru că, după cum clătinați din cap, gândurile dumneavoastră nu sunt plăcute.

Catherine se înroși și răspunse:

— Nu mă gândeam la nimic.

— Bineînțeles, răspunsul e și plin de tact și insondabil, dar mai bine îmi spuneți de la început că nu vreți să-mi răspundeți.

— Bine, atunci nu vreau să vă răspund.

— Vă mulțumesc; iată că în curând avem să ne cunoaștem, fiindu-mi îngăduit să vă sâcâi pe asemenea temă, ori de câte ori ne vom întâlni; și nimic pe lume nu sporește intimitatea mai mult ca acest lucru.

Au dansat din nou; iar când balul s-a terminat, s-au despărțit cu o puternică dorință, cel puțin din partea domnișoarei, de a adânci cunoștința lor. Dacă s-a gândit la el chiar atât de mult, pe când își bea vinul fiert amestecat cu apă

și se pregătea de culcare, încât odată ajunsă în pat să-l viseze,

așa ceva nu se poate stabili cu precizie; dar cred că nu a fost decât o ușoară ațipire sau cel mult o doză neînsemnată de somn matinal; pentru

că, de e adevărat, așa cum susținea un scriitor celebru, că nicio tânără nu poate fi îndreptățită să

îndrăgească un tânăr, până ce tânărul nu i-a făcut declarații de dragoste⁴, trebuie să fie foarte nepotrivit ca o domnișoară să

viseze un băiat, până ce nu se știe cu precizie dacă a visat-o băiatul. Cât de potrivit putea fi domnul Tilney, ca visător ori îndrăgostit, așa ceva se vede că încă nu intrase în capul domnului Allen, dar după cercetările făcute, domnia-sa se liniști văzând că nu avea de ce se împotrivi tânărului, atâta timp cât el nu avea să fie decât o simplă cunoștință a tinerei protejate; fiindcă în seara aceea, domnia-sa își dăduse osteneala să afle cine-i era partenerul; și i se dăduseră asigurări că domnul Tilney e preot și se trage dintr-o familie foarte respectabilă din Gloucestershire.

4 Vezi scrisoarea nr. 97 de la domnul Richardson. Volumul II Rambler.

CAPITOLUL IV

A DOUA ZI, CU CEVA MAI MULT ZEL ca de obicei, Catherine se grăbi să ajungă la Pavilionul Apelor, sigură în sinea ei că are să-l vadă acolo pe domnul Tilney mai înainte de a se scurge dimineața și gata să-l întîmpine cu un zâmbet; –

dar nu a fost nevoie de niciun zâmbet – domnul Tilney nu se arată deloc. Toate fapăturile din Bath, afară de el, fură văzute acolo, în timpul orelor socotite de bun gust; o mulțime de oameni intrau sau ieșeau în fiecare clipă, urcând și coborând scările; oameni de care nimănui nu-i păsa și pe care nimeni nu dorea să-i vadă; numai el lipsea.

— Ce loc încântător e aici la Bath, zicea doamna Allen, pe când se așezau lângă ceasul cel mare, după ce se plimbaseră în sus și în jos prin încăpere până ce osteniseră; și cât de plăcut ar fi dacă am avea niște cunoștințe aici.

Zadarnică se dovedi rostirea atât de deasă a acestei dorințe căci doamna Allen n-avea niciun motiv special să

nădăjduiască c-ar avea, de data asta, o urmare mai cu folos; dar noi știm că „nu trebuie să deznădăjduim în așteptarea celor pe care le vom căpăta”, după cum și că „neobosita strădanie ne va aduce reușită” și neobosita strădanie cu care doamna Allen stăruia în fiecare zi către același țel, trebuia până la urmă să

capete justa-i răsplată, căci abia dacă se așezase de vreo zece minute și o doamnă cam de aceeași vârstă, care ședea alături –

și o privise cu încordare preț de câteva minute, i se adresă cu multă curtoazie:

— Cred, doamnă, că nu mă înșel; e multă vreme de când am avut plăcerea de a vă fi văzut ultima oară, dar nu cumva vă

numiți doamna Allen?

De îndată ce a primit răspunsul la întrebare, care dealtfel a fost dat pe loc, străina a binevoit să spună că numele ei de familie e Thorpe; și doamna Allen a recunoscut numaidecât trăsăturile unei colege de școală și prietenă intimă, pe care n-o mai văzuse decât o singură dată de când se căsătorise; și asta se petrecuse cu mulți ani în urmă. Bucuria lor de a se fi întâlnit din nou a fost grozav de mare, așa cum dealtfel se și cuvenea, dat fiind că se mulțumiseră să nu mai știe nimic una de alta în decursul celor cincisprezece ani din urmă. S-au schimbat complimente: o, ce bine arătau!; și după ce s-au minunat cum s-a scurs timpul de când fuseseră ultima oară împreună, cum nici prin cap nu le-ar fi trecut să se întâlnească la Bath și ce plăcere-i să te vezi cu o veche prietenă, ele purceseră să facă

investigații și să-și dea informații în privința familiilor, a surorilor și verișoarelor, vorbind amândouă în același timp, cu mult mai grăbite să dea decât să primească informații, fiecare auzind foarte puțin din ceea ce spunea cealaltă. Doamna Thorpe, totuși, era în mare avantaj ca oratoare față de doamna Allen, având o droaie de copii; și când prinse a vorbi în amănunt despre talentele feciorilor ei și de frumusețea fiicelor sale – când începu a descrie cu ce se ocupa fiecare și ce părere împărtășeau – cum că

John era la Oxford, Edward la Școala de Comerț și William în marină – și că ei toți erau mai iubiți și mai respectați în diferitele lor activități decât ar fi putut să fie oricare alte trei fătăuri de pe lume, doamna Allen neputându-se lăuda cu nicio informație sau reușită asemănătoare nu a avut cu ce să îndese urechile prietenei sale, care nici n-avea chel s-asculte dar nici nu-i venea a crede așa ceva, și se văzu silită să

stea și să se prefacă a asculta asemenea efuziuni materne, mângâindu-se, totuși, cu descoperirea pe care ochii ei ageri o

făcuse curând, și anume că șiretul de la mantoul doamnei Thorpe nu era nici pe jumătate atât de frumos ca al ei.

— Iată că vin dragele mele fete, strigă doamna Thorpe, arătând cu degetul trei domnișoare gătite, care, braț la braț, tocmai se îndreptau către ele. Draga mea doamnă Allen, abia aștept să ți le prezint; au să se bucure atât de tare să te cunoască; cea mai înaltă e Isabella, cea mai mare; spune, nu-i minunată? Și celelalte sunt foarte admirate, dar eu cred că

Isabella e cea mai frumoasă.

Domnișoarele Thorpe au fost prezentate; și domnișoara Morland, care fusese pentru o bucată de vreme uitată, a fost de asemenea prezentată. Numele ei păru că le-a izbit pe toate; și cea mai mare dintre fete, după ce vorbi cu ea cu multă

amabilitate, spuse tare către celelalte: „Ce grozav de bine seamănă domnișoara Morland cu fratele ei!”

„Ai zice că-i leit el, zău!” strigă mama fetelor – și „aș fi știut orișunde aș fi văzut-o că e soră cu el!” repetară toate de două, trei ori în șir. O clipă, Catherine fu nedumerită; dar doamna Thorpe și fiicele sale nici n-apucaseră bine să povestească cum îl cunoscuseră pe domnul James Morland, că își și aminti că

fratele ei mai mare legase prietenie în ultima vreme cu un tânăr coleg de la universitate, pe nume Thorpe; și-și mai aminti că James își petrecuse

ultima săptămână din vacanța Crăciunului cu familia acestuia, lângă Londra.

După ce lămuriră aceste lucruri, multe cuvinte amabile fură rostite de către domnișoarele Thorpe, ca să-și mărturisească dorința de a o cunoaște mai bine pe Catherine, de a se socoti ca și prietene, prin prietenia fraților lor, și așa mai departe, lucruri pe care Catherine le auzi cu plăcere și la care răspunse cu cele mai plăcute cuvinte de care fu în stare.

Și, ca primă dovadă de prietenie, a fost pe loc poftită să

primească brațul celei mai mari dintre domnișoarele Thorpe ca să facă împreună cu ea un ocol prin încăperile Pavilionului.

Catherine fu încântată de sporirea cunoștințelor sale din Bath și în timp ce vorbea cu domnișoara Thorpe aproape că uită de domnul Tilney. Fără îndoială, prietenia este cel mai eficace balsam pentru suferințele dezamăgirilor din dragoste.

Dialogul lor se învârti în jurul unor subiecte, care, în cadrul conversațiilor spontane, au în general o mare înrâurire în a desăvârși intimitatea subită dintre două tinere; cum ar fi de exemplu rochiile, balurile, flirturile și clevetirile. Totuși, domnișoara Thorpe, fiind cu patru ani mai mare decât domnișoara Morland și cel puțin cu patru ani mai bine informată, avea un privilegiu categoric în dezbaterile unor asemenea probleme. Ea putea să compare balurile din Bath cu cele din Tunbridge; croielile rochiilor de acolo cu cele din Londra; putea să corecteze părerile noii sale prietene asupra multor articole vestimentare de bun gust; putea descoperi un flirt dintre un gentilom și o doamnă numai după cum își zâmbeau și să prindă din zbor o clevetire din zarva mulțimii.

Asemenea talente primiră admirația cuvenită din partea Catherinei, pentru care toate erau cu desăvârșire noi; iar respectul, pe care firește îl inspirau, ar fi putut fi prea mare ca să mai îngăduie intimitate între ele, de n-ar fi fost voioșia degajată din comportarea domnișoarei Thorpe, precum și frecventele-i izbucniri de bucurie că s-au cunoscut, care potoleau toate

temerile și uimirile eroinei noastre și nu lăsau în loc decât o afecțiune gingașă. Simpatia lor din ce în ce mai mare nu se putea mulțumi nici cu o sută de ocoluri prin Pavilionul Apelor, ci ceru, după ce plecară de-acolo împreună, ca domnișoara Thorpe s-o însoțească pe domnișoara Morland chiar până la ușa casei doamnei Allen și mai pretinse ca acolo să se despartă cu cele mai afectuoase și calde strângeri de mână, după ce își vârâseră bine în cap, spre liniștea lor, că

aveau să se vadă seara la teatru și c-au să-și spună rugăciunile împreună, în aceeași biserică, a doua zi dimineața. După aceea

Catherine fugi de-a dreptul sus pe scări și se uită de-acolo, prin fereastra salonului, cum se depărta domnișoara Thorpe pe stradă în jos; se minună de mersul ei plin de eleganță și grație, de aspectul modern al făpturii și al rochiei ei și se simți recunoscătoare, cât putu de tare, norocului de a-i fi ieșit în cale asemenea prietenă.

Doamna Thorpe era văduvă și nu una foarte bogată; era o femeie veselă, bine intenționată și o mamă foarte îngăduitoare.

Fiica ei cea mai mare era de o frumusețe rară; iar cele mai mici, având pretenția că sunt tot atât de frumoase ca și sora lor mai mare, maimuțărindu-i felul de a fi și îmbrăcându-se la fel ca ea, o scoteau destul de bine la capăt.

Scurta relatare de mai sus, cu privire la familie, urmărește să ne scutească de nevoia unor amănunte lungi și minuțioase despre doamna Thorpe însăși, despre trecutele-i aventuri și suferințe, care altfel ar fi trebuit să cuprindă următoarele trei, patru capitole în care s-ar putea scoate în evidență inutilitatea seniorilor și a mandatarilor lor și s-ar putea repeta cu de-amănuntul convorbiri care au avut loc cu vreo douăzeci de ani înainte.

CAPITOLUL V

ÎN SEARA ACEEA, LA TEATRU, Catherine nu fu r chiar atât de preocupată să răspundă la toate semnele cu capul și zâmbetele

domnișoarei Thorpe, cu toate că-i răpeau, bineînțeles, destul de mult din răgazul ei, dar nu până într-atât încât să uite să-l caute cu priviri iscoditoare pe domnul Tilney în toate lojile în care îi puteau pătrunde ochii; dar zadarnic se uită după dânsul. Domnul Tilney nu se dovedi mai încântat de piesă decât de Pavilionul Apelor. Așa că biata fată rămase cu nădejdea că va fi mai norocoasă a doua zi; și cum dorința ei de vreme frumoasă i se împlini, văzând că afară e o dimineață

încântătoare aproape că nu mai avu nicio îndoială că-l va vedea; pentru că pe o duminică frumoasă în Bath toate casele se golesc de locatari și în asemenea ocazii toată lumea se arată

la plimbare, hoinărind de colo până colo, fiecare simțindu-se dator să spună celor pe care-i cunoaște ce zi încântătoare e.

De cum se termină serviciul divin, cei din familia Thorpe și cei din familia Allen se întâlniră plini de nerăbdare și după

ce stătură destul de mult în Pavilionul Apelor ca să descopere că îmbulzeala e de nesuferit și că nicio față mondenă nu era de văzut, lucru pe care orișicine îl descoperă acolo în orișicare duminică cât ține sezonul, o luară din loc grăbiți către Piața Semilunii să tragă în piept aerul curat al unei societăți mai alese. Acolo, Catherine și Isabella, braț la braț, au gustat din nou deliciile prieteniei într-o conversație sinceră. Vorbiră mult și cu multă plăcere. Dar Catherine fu și de data aceasta

dezamăgită în speranța de a-și vedea partenerul. Nu era de găsit nicăieri; orice încercare de a-l revedea rămase la fel de zadarnică fie în plimbările de dimineață fie în adunările de seară; nu era de găsit nici la Cazinou, nici la Pavilion, nici la balurile costumate sau necostumate; nici printre pietoni, nici printre călăreți și nici printre cei ce-și mânau dimineața șaretele. Numele lui nu figura în registrul Pavilionului Apelor; și mai mult de atât curiozitatea ei nu fu în stare să facă. Se vede că plecase din Bath. Cu toate acestea nu pomenise că șederea lui în localitate avea să fie atât de scurtă! Soiul ăsta de mister, care se potrivește totdeauna atât de bine unui erou, iscă în închipuirea Catherinei un farmec nou în care

învăluia persoana și felul de a fi al domnului Tilney și care îi spori și mai grozav dorința de a ști cât mai multe despre el. De la familia Thorpe nu putea afla nimic, de vreme ce ei sosiseră în Bath abia cu două

zile înainte de a se fi întâlnit cu familia Allen. Totuși era un subiect pe care îl dezbătea adesea cu buna ei prietenă, de la care primi toate îndemnurile cu puțință de a nu conțeni să se gândească la el, căci numai așa imaginea lui nu va putea să

slăbească în închipuirea ei. Isabella era pe deplin încredințată

că domnul Tilney trebuie să fie un tânăr încântător și era tot atât de încredințată că trebuie să fi fost fericit cu scumpa ei Catherine și de aceea, se va întoarce în curând. Îi era și mai drag de el tocmai fiindcă era preot, „pentru că trebuia să

mărturisească cum că are slăbiciune pentru toți cei intrați în ordinul bisericesc”; și când spuse cele de mai sus, se auzi ceva asemănător unui suspin. Catherine poate c-a greșit că n-a întrebat-o despre pricina unei asemenea emoții delicate – dar nu era destul de încercată în subtilitățile dragostei și nici în îndatoririle prieteniei, ca să știe când era cazul să recurgă la o ironie discretă sau când trebuia smulsă o taină.

Doamna Allen se simțea acum chiar fericită – mulțumită

cu desăvârșire de Bath. Găsise oarecare cunoștințe, fusese

totodată foarte norocoasă că printre ele se afla și familia uneia dintre cele mai prețioase prietene de altădată și, ca o completare a fericitei întâmplări, constatase că prietenele acelea nu poartă nici pe departe rochii atât de costisitoare ca ale ei. Exclamațiile zilnice nu mai erau: „ce păcat că nu cunoaștem pe nimeni în Bath!” ci se schimbaseră în: „ce bine-mi pare că ne-am întâlnit cu doamna Thorpe!” – și era tot atât de dornică să sprijine legăturile dintre cele două familii pe cât erau și Catherine – tânăra-i protejată – și Isabella; dar niciodată mulțumită de ziua respectivă, dacă nu-și petrecea cea mai mare parte din ea alături de doamna Thorpe,

în discuții, cum le numeau ele, în cursul cărora aproape niciodată nu se ivea un schimb de păreri și arareori vreo asemănare între subiecte, de vreme ce doamna Thorpe vorbea mai tot timpul de copiii ei, iar doamna Allen de rochiile ei.

Adâncirea prieteniei dintre Catherine și Isabella s-a dovedit a fi tot atât de iute pe cât îi fusese începutul de cald și trecură atât de repede prin toate fazele unei tandrețe din ce în ce mai mare, încât în scurtă vreme n-a mai fost nevoie de nicio altă dovadă de arătat prietenelor lor sau de schimbat între ele.

Se strigau una pe alta pe numele de botez, când se plimbau umblau mereu braț la braț, când dansau își prindeau una alteia trena în ace cu gămălie și nu era chip să fie despărțite când se aflau în lume; iar dacă o dimineață ploioasă le lipsea de alte distracții, erau totuși hotărâte cu dârzenie să se întâlnească, în ciuda umezelii și a murdăriei, și se zăvorau ca să citească

împreună romane. Da, romane – fiindcă eu n-am să-mi însușesc obiceiul acela nechibzuit și lipsit de generozitate, atât de răspândit printre romancieri, de a deprecia prin blamul lor plin de dispreț opere într-adevăr reușite, în numărul cărora se adaugă și cele ale lor – și de a se alătura celor mai mari dușmani ai lor, ca să arunce împreună cu ei, cele mai crude epitetes asupra unor asemenea opere și aproape nelăsând nici

chiar pe eroinele lor să le citească, eroine care, dacă din întâmplare pun mâna pe vreun roman dintre acelea o fac numai ca să-i răsfoiască cu dezgust paginile insipide. Vai! Dacă

eroina unui roman nu va fi ocrotită de eroina altui roman, de la cine oare mai poate ea aștepta ocrotire și înțelegere? Eu, una, nu pot fi de acord cu asemenea lucruri. Să lăsăm toate astea pe seama Criticilor, să maltrateze și să insulte ei cât vor pofti, cu pornirile lor pătimase și să vorbească despre orice nou roman în formule răsuflate, sub gunoiul cărora geme presa de astăzi.

Să nu ne lepădăm unii de alții; suntem un grup defăimat. Cu toate că operele noastre au dăruit plăceri mai intense și mai autentice decât acelea ale oricăror altor bresle literare din întreaga lume, niciun alt gen de creație n-a fost atât de defăimat. Din mândrie, ignoranță sau modă, dușmanii noștri sunt aproape tot atât de numeroși cât și cititorii. Și, în timp ce talentele omului din secolul al XIX-lea care rezumă Istoria Angliei, sau aceluia care adună și publică într-un volum câteva zeci de versuri ale lui Milton⁵, Pope și Prior⁶, împreună cu un articol din revista „Spectator”⁷ și cu un capitol dintr-un roman de Sterne⁸, sunt elogiade de o mie de condeie, – pare c-ar exista chiar o dorință generală de a defăima adevăratul talent și de a subestima munca romancierului și mai cu seamă de a disprețui operele care n-au altceva decât geniu, duh și bun gust ca să se impună. „Nu-s cititor de romane – arareori pun mâna pe vreun roman. – Să nu-ți închipui că citesc deseori romane – e într-adevăr destul de bun pentru un roman” – Cam așa sună

limbajul cel de toate zilele – „Și ce citiți, domnișoară?” „Oh! un 5 John Milton (1608–1674), mare poet și om politic englez.

6 Matthew Prior (1664–1721), poet neoclastic englez.

7 Periodic lansat în anul 1711 de Joseph Addison și Richard Steele. Își întrerupe apariția în 1714.

8 Laurence Sterne (1713–1768), romancier englez, unul dintre cei mai îndrăzneți experimentatori pe linia structurii și a tehnicii narative în romanul englez din secolul al XVIII-lea.

biet roman!” răspunde tânăra, lăsând cartea din mână cu o nepăsare prefăcută, sau rușinată pentru moment – „E doar Cecilia, sau Camilla, sau Belinda”. Sau, pe scurt, nu-i decât o operă în care se prezintă cele mai grandioase forțe spirituale, în care cea mai adâncă cunoaștere a firii omenești, cea mai fericită descriere a feluritelor sale aspecte, cele mai vii efuziuni pline de spirit și de haz sunt comunicate lumii întregi într-un limbaj dintre cele mai alese. Dar dacă aceeași tânără ar fi fost adâncită într-un volum scos de „Spectator”, în loc să fie într-unul din cele citate

mai sus, cu ce mândrie ar fi arătat cartea și i-ar fi rostit titlul; cu toate că nu s-ar cuveni ca cititoarea noastră să fie absorbită de nicio parte a voluminoasei publicații, a cărei cuprins sau stil nu s-ar putea să nu dezguste o tânără de gust; conținutul articolelor sale adeseori constau din relatarea unor împrejurări puțin probabile, unor personaje nefirești și a unor subiecte de conversație, care nu privesc pe niciun om de pe lume; cât despre limbajul lor, e de cele mai multe ori grosolan ca să-și mai poată face cineva cât de cât o idee bună

despre evul care a putut să-l îndure.

CAPITOLUL VI

CONVORBIREA DE MAI JOS, care a avut loc între cele două

prietene în Pavilionul Apelor, într-o dimineață, după împlinirea a opt sau nouă zile de la începutul prieteniei lor, e dată drept model al simpatiei foarte calde dintre ele și al gingășiei, discreției, originalității de gândire, cât și al gustului literar ce vădea temeiul just al unei asemenea simpatii.

Întâlnirea fusese fixată dinainte; dar cum Isabella venise aproape cu cinci minute înaintea prietenei sale, a întâmpinat-o astfel:— Ființa mea prea scumpă, ce te-a putut face să întârzii atâta? Te aștept de cel puțin un secol!

— Chiar așa? Îmi pare tare rău; dar, crede-mă, eu am socotit că sosesc chiar la timp. Ceasul nu-i decât unu. Sper că

nu ești demult aici?

— Vai! Cel puțin de zece secole. Sunt sigură că stau aici de-o jumătate de ceas. Dar acum, hai să mergem și să ne așezăm în celălalt capăt al încăperii și să ne delectăm. Am să-ți spun o sută de lucruri. În primul rând, m-am temut atât de tare c-are să

plouă în dimineața asta, tocmai când voiam s-o iau din loc; vremea părea a ploaie și așa ceva m-ar fi pus pe jăratec! Știi, chiar acum am văzut cea

mai frumoasă pălărie cu putință într-o vitrină pe strada Milsom – semăna foarte mult cu a ta, numai că avea panglici de culoarea macului, nu verzi; nu mai pot după

ea. Dar, scumpa mea Catherine, ce-ai făcut toată dimineața asta? Ai ajuns departe cu Udolpho²⁹

— Da, de când m-am trezit am tot citit; și am ajuns la vâlul negru.— Da? Chiar acolo ai ajuns? Ce minunat! Vai, dar pentru nimic în lume nu-ți spun ce-i în dosul vâlului negru! Nu-i așa că nu mai poți de nerăbdare să afli?

— Vai, da! Chiar așa! Dar ce poate fi acolo? Să nu-mi spui!

Nu vreau să-mi spui cu niciun chip. Știu că trebuie să fie un schelet. Sunt sigură că-i scheletul Laurentinei. Vai! Îmi place cartea la nebunie. Aș vrea s-o tot citesc toată viața. Îți spun drept, de n-ar fi trebuit să mă întâlnesc cu tine, n-aș fi lăsat-o cu niciun preț din mână.

— Scumpa mea! Cât îți sunt de recunoscătoare; și după ce termini Udolpho, citim împreună Italianul¹⁰; și-am făcut o listă

pentru tine, de alte zece ori douăsprezece, de același fel.

— Chiar ai făcut-o? Ce bine-mi pare! Care-s acelea?

— Am să-ți citesc titlurile lor chiar acum; iată-le în carnețelul meu: Castelul Wolfenbach, Clermont, Avertismentele misterioase, Vrăjitorul din Pădurea Neagră, Clopotul din Miezul nopții, Orfanul de pe Rin și Mistere Fieroase. Toate astea au să

ne-ajungă o bună bucată de vreme.

— Da, destul de mult; dar toate sunt fioroase? Ești sigură că toate sunt fioroase?

— Da, foarte sigură; fiindcă o bună prietenă de-a mea, domnișoara Andrews, ce fată dulce, una din cele mai dulci ființe de pe lume, le-a citit pe toate. Cât aș vrea s-o cunoști pe domnișoara Andrews; ai fi încântată dac-ai cunoaște-o. Își împletește singură o pelerină, cât nici nu poți să-ți închipui de dulce. Eu o socotesc frumoasă ca un înger și sunt așa de furioasă pe bărbați că n-o admiră! Din pricina asta îi ocărăsc pe toți grozav de tare!

9 Misterele castelului Udolpho, roman al scriitoarei engleze Anne Radcliffe.

10 Italianul, sau Confesionalul pocăitului negru, alt roman al scriitoarei Anne Radcliffe.

— Îi ocărăști! Îi ocărăști pentru că n-o admiră?

— Da, chiar așa fac. Nu există ceva ce n-aș face pentru cei ce îmi sunt prieteni cu adevărat. Habar n-am cum e să iubești oamenii cu bucașica; nu-i felul meu. Simpatiile mele sunt din cale-afară de puternice. I-am spus căpitanului Hunt, la o petrecere de-a noastră astă-iarnă, că dacă nu recunoaște că

domnișoara Andrews e frumoasă ca un înger, chiar de-ar fi să-

mi bată capul toată noaptea, tot nu dansez cu el. Știi, bărbații cred că noi nu suntem în stare de-o prietenie adevărată; și eu sunt hotărâtă să le dovedesc contrariul. Vezi, dac-ar fi să aud pe cineva că vorbește cumva de tine, m-aș face foc la iușteală – dar așa ceva nu-i cu puțință, pentru că tu ești tocmai soiul de fată

care are mare trecere la bărbați.

— Vai! scumpo, strigă Catherine înroșindu-se, cum poți spune așa ceva?

— Las' că te cunosc eu foarte bine; tu ai atâta viață în tine, adică tocmai ce-i lipsește domnișoarei Andrews, pentru că

trebuie să-ți mărturisesc că într-un fel e nemaipomenit de nesărată. Vai! Trebuie să-ți spun că ieri, chiar după ce ne-am despărțit, am văzut un tânăr uitându-se după tine atât de stăruitor – sigur că e îndrăgostit de tine

Catherine se înroși iarăși și tăgădui. Isabella începu să

râdă:— E foarte adevărat, pe cinstea mea; dar știu eu cum e; oricine te-ar admira, ție puțin îți pasă, afară doar de un singur bărbat, care trebuie să rămână necunoscut. Nu,, eu nu te pot ține de rău – (vorbind mai serios), – sentimentele tale sunt lesne de înțelese. Când inima ți-e dăruită cu-adevărat, știu eu prea bine cât de puțin te poate mulțumi atenția altora. Orice lucru care n-are legătură cu ființa îndrăgită e atât de nesărat, de neinteresant! Eu pot înțelege la perfecție sentimentele tale.

— Dar degeaba încerci tu să mă convingi că mă gândesc așa de mult la domnul Tilney, pentru că poate că n-am să-l mai

văd niciodată.

— Auzi colo! Să nu-l mai vezi niciodată! Draga mea, nu mai vorbi așa. Sunt sigură că dac-ai crede una ca asta ai fi grozav de nenorocită.

— Nu, zău că n-aș fi. N-aș putea spune că nu mi-a plăcut; dar câtă vreme îl citesc pe Udolpho, simt că nimeni n-ar putea să mă facă să sufăr. Vai! Blestematul acela de vâl negru! Dragă

Isabella, sunt sigură că sub el trebuie să fie scheletul Laurentinei.

— Îmi pare așa de ciudat că încă n-ai citit Udolpho; dar poate că doamna Morland e împotriva romanelor.

— Nu, nu e. Citește și ea toarte des Cavalerul Charles Grandison^{[n11](#)}; dar cărți mai noi nu ne cad în mână.

— Cavalerul Charles Grandison! Dar asta e o carte îngrozitor de proastă, nu-i așa? Mi-aduc aminte că domnișoara Andrews n-a putut termina nici măcar primul volum.

— Nici vorbă că nu-i ca Udolpho; dar totuși cred că e foarte antrenantă.

— Chiar crezi? Mă uimești; eu socot că asemenea carte nu se poate citi. Dar, scumpa mea Catherine, ai hotărât ce să-ți pui pe cap diseară? Eu, în orice caz, sunt hotărâtă să mă îmbrac la fel ca tine. Bărbații iau aminte la așa ceva, uneori, știi?

— Dar n-are nicio importanță dacă ei iau aminte sau nu, răspunse Catherine cu multă nevinovăție.

— Să aibă importanță! Vai, doamne! Eu tocmai mi-am făcut o regulă să nu iau niciodată aminte la ceea ce spun ei. De cele mai multe ori sunt îngrozitor de obraznici, dacă nu-i pui la punct și de nu-i silești să fie la locul lor.

— Adevărat? Hm, n-am băgat de seamă una ca asta! Cu mine totdeauna se poartă foarte frumos.

— Vai! Își dau niște aere! Sunt făpturile cele mai încrezute de pe fața pământului și se cred așa de grozavi! Dar, fiindcă

11 Roman de Samuel Richardson (1689–1761).

veni vorba, cu toate că am vrut de sute de ori, am uitat să te întreb ce tip de bărbat îți place ție mai mult? Care-ți plac mai tare, cei blonzi sau cei bruneți?

— Aproape că n-aș ști ce să-ți spun. Niciodată nu m-am gândit la asta. Ceva între amândouă, cred. Brun – nu bălan, dar nu foarte smead.

— Foarte bine, Catherine. E tocmai ca el. N-am uitat cum l-ai zugrăvit pe domnul Tilney. „Pielea smeadă, ochii căprui și părul destul de castaniu”.. Hm! Preferința mea e alta. Mie îmi plac mai mult ochii de culoare deschisă, iar cât despre culoarea feții – știi doar – o prefer pe cea palidă oricărei alteia. Să nu care cumva să mă trădezi, dacă întâlnești vreodată o cunoștință

care să răspundă unor asemenea semnalmente.

— Să te trădez? Ce vrei să spui?

— Ei hai, nu mă mai necăji. Cred că am spus prea mult. Hai să schimbăm vorba.

Catherine, oarecum nedumerită, s-a supus; și după ce rămase câteva clipe tăcută, se pregătea să se întoarcă la ceea ce o interesa în clipa aceea mai mult decât orice pe lume, la scheletul Laurentinei, când prietena ei o împiedică, spunând:

— Pentru numele lui Dumnezeu! Hai să plecăm de-aici, din acest colț al Pavilionului. Știi, doi tineri nesuferiți se uită țintă

la mine de-o jumătate de ceas. Zău, m-au scos din fire. Hai să

mergem să ne uităm cine-a mai sosit. Acolo nu cred că au să se țină după noi.

Au plecat, apucând-o înspre Administrație; și, în timp ce Isabella cerceta numele celor sosiți, Catherinei îi reveni sarcina de a pândi manevrele celor doi tineri primejdioși.

— Nu vin încoace, nu-i așa? Sper să nu fie chiar atât de obraznici încât să ne urmărească. Te rog, spune-mi dacă vin.

Sunt hotărâtă să nu mă uit la ei.

După câteva clipe, Catherine, cu o bucurie sinceră, a încredințat-o că nu-i nevoie să se mai frământa, fiindcă

domnișorii tocmai părăsiseră Pavilionul Apelor.

— Și încotro au apucat-o? întrebă Isabella, întorcându-se repede. Unul din ei era un bărbat tare chipeș.

— S-au dus înspre cimitir.

— Bine, sunt grozav de bucuroasă c-am scăpat de ei! Și-acum, ce-ai zice să mergem până la magazinul Edgar, să-mi vezi pălăria cea nouă? Mi-ai spus c-ai dori s-o vezi.

Catherine primi pe loc.

— Numai că, adăugă ea, s-ar putea să dăm nas în nas cu cei doi tineri.

— O! N-avea nicio grijă. Dacă ne grăbim, trecem pe lângă ei repede și degrabă; eu mor de nerăbdare să-ți arăt pălăria.

— Dar dacă așteptăm numai câteva clipe, scăpăm de primejdia de a-i mai vedea.

— N-am de gând să le fac asemenea favoare, te asigur. Nici prin minte nu-mi trece să le-acord bărbaților; atâta considerație. Iată, doar așa și numai așa le căutăm noi în coarne.

Catherine n-avea cum să se împotrivească unui asemenea raționament; și, ca să demonstreze pe de o parte independența domnișoarei Thorpe, iar pe altă parte și hotărârea ei de-a umili sexul tare, o porniră cât putură de repede după cei doi tineri.

CAPITOLUL VII

LE-A TREBUIT DOAR O JUMĂTATE de minut ca să treacă

prin curtea Pavilionului Apelor și să ajungă la arcada de peste drum de pasajul Union; dar aici au fost oprite. Toți cei ce cunosc stațiunea Bath își pot aminti cât e de greu să traversezi strada Cheap în acel punct; e într-adevăr o stradă atât de nepotrivită de felul ei, atât de nefericit legată cu șoselele principale dinspre Londra și Oxford și cu hanul principal din oraș, încât nu trece zi în care grupuri de doamne cu treburi importante, fie în căutare de dulciuri sau articole de galanterie, sau chiar (ca în cazul de față) în căutare de tineri, să nu fie oprite într-o parte sau în cealaltă a străzii de trăsură, călăreți sau căruțe. Asemenea neajuns a fost încercat și deplâns de Isabella de cel puțin trei ori pe zi de când venise la Bath; și

acum îi era sortit să-l încerce și să-l deplângă încă o dată, fiindcă tocmai când au ajuns peste drum de pasajul Union și sub ochii celor doi tineri, care înaintau prin mulțime și se pregăteau să pășească peste rigolele unei atât de interesante ulițe, au fost împiedicate să traverseze de ieșirea în cale a unui faeton mânat pe pavajul stricat de un fel de surugiu, care făcea pe priceputul și gonea cu o înfocare ce putea pune în primejdie atât viața lui, cât și pe cea a însoțitorului, fără să mai vorbim de cea a calului său.

— Ah! faetoanele astea oribile! spuse Isabella ridicând ochii în sus, cât îmi sunt de nesuferite! Dar aversiunea ei, deși atât de îndreptățită a fost de scurtă durată, pentru că, uitându-

se încă o dată, exclamă: Ce minune! Domnul Morland și fratele meu!

n— Doamne Dumnezeule! E James! rosti în aceeași clipă și Catherine; și când și-a încrucișat privirile cu tânărul, calul fu oprit în loc cu o smucitură bruscă ce l-a pus aproape pe vine, dar rândașul alergă cât îl ținu picioarele ca să prindă calul de căpăstru iar tinerii săriră jos, lăsându-i echipajul în grijă.

Catherine, pentru care asemenea întâlnire a fost cu desăvârșire neașteptată, își primi fratele cu cea mai însuflețită

bucurie, iar el, aflându-se într-o dispoziție deosebit de bună și ținând la ea cu toată sinceritatea, a dat dovadă de tot atâta bucurie, ceea ce putu face în tihnă, în timp ce privirile aprinse ale domnișoarei Thorpe nu mai conteneau, căutând să-i atragă

atenția; drept care, atenția lui curtenitoare i-a fost acordată

neîntârziat Isabellei, cu un amestec de bucurie și jenă, care ar fi făcut-o pe Catherine să vadă – dacă ar fi fost mai pricepută în dezvoltarea sentimentelor altora și nu chiar atât de copleșită de sentimentele ei personale – că fratele ei o socotea pe prietena ei cel puțin tot atât de fermecătoare pe cât o socotea ea.

John Thorpe, care între timp dăduse porunci în privința cailor, îi ajunse curând din urmă și Catherine primi de la el, fără

ocolişuri, prinosul de curtenire ce i se cuvenea; căci, pe cită

vreme el abia atinsese cu nepăsare mâna Isabellei, Catherinei i-a acordat un scârţait întreg de cizme şi-o jumătate de plecăciune. Era un tânăr voinic, de înălţime mijlocie, care, cu chipu-i urât şi cu trupu-i disgraţios, părea că se teme că e prea arătos, dacă nu poartă haine de grăjdar şi că seamănă prea mult a gentilom dacă nu-i destul de intim când trebuia să fie politicos sau dacă nu-i obraznic când i se îngăduie să fie intim.

Îşi scoase ceasornicul, zicând:

— Cât timp crezi c-am alergat de la Tetbury până aici, domnişoară Morland?

— Nu cunosc distanţa. Fratele ei îi spuse că sunt douăzeci şi trei de mile.

— Douăzeci şi trei! strigă Thorpe; douăzeci şi cinci, niciun inci mai puţin.

Morland protestă şi luă drept mărturie ghidurile tipărite, spusele hangiilor şi bornele de marcaj; dar prietenul său le nesocoti pe toate; el avea o dovadă mai concludentă a distanţei.

— Ştiu că trebuie să fie douăzeci şi cinci, spuse el, după

timpul în care le-am parcurs. Acum e unu şi jumătate. Am plecat de la hanul din Tetbury tocmai când ceasul din turnul oraşului bătea unsprezece; şi desfid pe orice bărbat din Anglia care ar susţine că îmi face calul mai puţin de zece mile pe ceas când e înhămat; asta face douăzeci şi cinci de mile întocmai.

— Îţi mergea ceasul cu o oră înainte, spuse Morland; ceasul nu era decât zece când am plecat din Tetbury.

— Zece! Era unsprezece, pe viața mea! Am numărat fiecare bătaie. Fratele ăsta al dumitale vrea să mă scoată din sărite, domnișoară Morland; te rog, uite-te la calul meu; ai mai văzut vreodată în viața dumitale un animal făcut pentru goană, așa ca el? (Rândașul tocmai se urcase în trăsură și pleca cu ea).

Asemenea cal pur sânge! Trei ceasuri și jumătate și să nu facă

decât douăzeci și trei de mile! Privește la făptura asta și spune dacă crezi că-i cu puțință.

— Arată tare nervos, asta-i sigur!

— Nervos! Dar nici măcar n-a clipit de când am ajuns la biserica Walcot; dar uită-te la fruntea lui; uite-te la crupa lui; privește cum se mișcă; calul ăsta nu poate face mai puțin de zece mile pe oră; leagă-i picioarele și el tot va merge. Dar ce zici de faetonul meu, domnișoară Morland? E un exemplar elegant, nu-i așa? Bine suspendat, construit pentru oraș; nu-l am nici de-o lună. Fusesse făcut pentru un cleric, prieten de-al meu, un om tare de treabă; a umblat cu faetonul câteva săptămâni, până

când cred că-i venise vremea să se lepede de el. S-a întâmplat

ca tocmai atunci să umblu și eu după ceva ușor de felul ăsta, cu toate că aproape mă hotărâsem pentru o șaretă cu două roți; dar am avut norocul să mă întâlnesc cu el chiar pe podul Magdalen, când venea la Oxford în trimestrul trecut. „Vai! Thorpe!” zice el,

„nu cumva ai tu nevoie de o jucărie ca asta? E una cum nu se mai află alta pe lume, dar m-am săturat de ea până-n gât ”. „Ei drăcie!” zic eu, „Eu ți-s omul; cât ceri pe el?” Și cât crezi c-a cerut, domnișoară Morland?

— Sunt sigură că nu am să pot ghici, nici vorbă!

— Trăsură pe arcuri, băncile, coșul trăsurii, valiza pentru săbii, aripile, felinarele, garnituri de argint, tot ce vezi, nu lipsește nimic; scheletul de

fier, ca nou, sau chiar mai bun. Mi-a cerut cincizeci de guinee; » încheiat târgul pe loc; am pus banii jos și-am luat trăsura.

— Mă pricep atât de puțin la asemenea lucruri, încât bineînțeles, nu-mi pot da seama dacă a fost ieftină sau scumpă, zise Catherine.

— Niciuna, nici alta. Aș fi putut-o lua eu mai puțin, cred.

Dar mi-e silă să mă tocmesc și bietul cetățean voia bani gheață.

— A fost foarte frumos din partea dumitale, spuse Catherine foarte încântată.

— Oh! Ducă-se dracului! Când pot să fac un bine unui prieten mi-e silă să mă mai milogesc.

Urmă o investigare pentru a afla încotro intenționau să se ducă tinerele domnișoare; și, aflând încotro aveau de mers, tinerii s-au hotărât să le însoțească până la magazinul Edgar și apoi să-și prezinte omagiile doamnei Thorpe. James și Isabella au luat-o înainte; și atât de mulțumită era ea de bărbatul care se întâmplase să-i fie alături, cu atâta tragere de inimă se trudea să-i asigure o plimbare plăcută celui ce i se înfățișa în dubla calitate de prieten al fratelui ei și de frate al prietenei ei, așa de curate și neprefăcute îi erau sentimentele, încât cu toate că i-au ajuns din urmă, ba chiar i-au și întrecut pe cei doi tineri

urâcioși, Isabella nu și-a întors capul după ei decât de trei ori, până într-atât îi era de departe gândul de a le atrage atenția.

John Thorpe, bineînțeles, nu se dezlipi de Catherine și, după câteva clipe de tăcere, reluă discuția în privința trăsorii sale: — Vei vedea, totuși, domnișoară Morland, că unii au socotit c-am luat-o ieftin, pentru că a doua zi aș fi putut-o vinde cu zece guinee mai mult; Jackson, din Oriei, mi-a oferit dintr-o dată șaizeci; Morland era și el cu mine.

— Da, interveni Morland, care auzise cele de mai sus, dar uiți că era și calul cuprins în preț.

— Calul! of, ducă-se dracului! Nu mi-aș vinde calul nici pentru o sută. Îți plac trăsurile deschise, domnișoară Morland?

— Da, foarte mult n-am avut încă prilejul să mă sui în vreuna, dar îmi plac cu deosebire.

— Îmi pare bine: te voi plimba cu a mea în fiecare zi.

— Mulțumesc, răspunse Catherine cu oarecare îngrijorare, întrebându-se dacă se cuvenea să primească asemenea propunere.

— Măine am să te plimb până pe culmea dealului Lansdown.

— Mulțumesc; dar calul dumitale n-are și el nevoie de odihnă?

— De odihnă! Astăzi n-a făcut decât douăzeci și trei de mile; un fleac; nimic nu le strică mai tare cailor decât odihna; nimic nu-i dărmă mai repede la pământ. Nu, nu; pe-al meu îl voi pune să umble câte patru ceasuri pe zi, cât timp stau aici.

— Într-adevăr? întrebă Catherine foarte serios. Asta înseamnă patruzeci de mile pe zi.

— Patruzeci! Ba despre mine fie și cincizeci. Da, mâine te urc pe colina Lansdown; ține minte, am făgăduit!

— Ce minunat va fi! strigă Isabella, întorcându-se spre ei.

Scumpa mea Catherine, cât te invidiez; dar mă tem, frate dragă,

că n-ai loc și pentru un al treilea.

— Un al treilea! A, nu! N-am venit la Bath ca să-mi plimb surorile cu trăsură. Asta chiar ar avea haz, zău! N-are decât să-

ți poarte Morland de grijă!

Cele de mai sus au dat naștere unui dialog cu schimburi de amabilități între ceilalți doi; dar Catherine n-a auzit nici amănuntele nici rezultatul. După care, cuvintele însoțitorului ei s-au prăbușit de pe înălțimile însuflețite de până atunci în nimic alta decât în prăpastia tăcerilor dintre o propozițiune scurtă și categorică de laudă sau de ocară a chipului fiecărei femei pe care o întâlneau; și Catherine, după ce a ascultat și a încuviințat cât a putut, cu toată politețea și considerația cugetului tânăr femeiesc, temându-se să riște o părere personală în contradicție cu cea a unui bărbat sigur de el, mai cu seamă că era vorba tocmai despre frumusețea propriului ei sex, cuteză până la urmă să schimbe subiectul, punând o întrebare care de multă vreme îl frământa în cel mai înalt grad gândurile; cu alte cuvinte:

— Ai citit cumva Udolpho, domnule Thorpe?

— Udolpho! Vai, Doamne! Nu; nu citesc niciodată romane; am alte treburi de făcut.

Catherine, umilită și rușinată, era tocmai gata să-și ceară

iertare pentru această întrebare dar el a împiedicat-o spunându-i:

— Toate romanele sunt pline de nerozii și de fleacuri; de la Tom Jones¹² n-a mai apărut niciunul cât de cât mai interesant, cu excepția Călugărului; pe acela l-am citit mai dăunăzi; cât despre toate celelalte, sunt cele mai stupide lucruri de pe fața pământului.

— Cred că ți-ar place Udolpho, dacă l-ai citi; e atât de interesant!

— A, eu nu, pe cuvânt! Nu, dac-aș citi vreunul, n-ar putea fi 12 Tom Jones, istoria unui copil găsit, roman de Henry Fielding,

decât unul scris de doamna Radcliffe¹³; romanele ei sunt destul de distractive; merită să fie citite; au oarecare haz și natură în ele. —

Udolpho e scris de doamna Radcliffe, spuse Catherine, ezitând de teamă să nu-l înjosească.

— Nu zău, de ea e? Ah! Acum mi-aduc aminte, așa e, e de ea; mă gândeam la cealaltă carte tâmpită scrisă de femeia aceea de care se face atâta caz; cea căsătorită cu emigrantul francez.

— Presupun că vrei să spui Camilla!

— Da; asemenea fleac fără noimă!. . Un bătrân dându-se huța pe o scândură! Am pus mâna odată pe primul volum și l-am răsfoit, dar mi-am dat seama numaidecât că nu ține; de fapt am bănuț cam ce fel de baliverne trebuie să fie în el, chiar înainte de a-l vedea; de cum am aflat că s-a căsătorit cu un emigrant am fost sigur că n-am să pot să-i parcurg cartea.

— N-am citit-o.

— N-ai pierdut nimic, te asigur; e cea mai oribilă

gogomănie ce-ți poate trece prin minte; nu-i absolut nimic în ea decât un bătrân ce se dă huța pe o scândură învățând latina; pe cuvântul meu că nu-i altceva.

— Aprecierea de mai sus, al cărei temei îi scăpă sărmanei Catherine, îi aduse tocmai în fața ușii locuinței doamnei Thorpe și sentimentele priceputului și nepărtinitorului lector al Camillei făcură loc sentimentelor respectuosului și afectuosului fiu, de îndată ce dădură peste doamna Thorpe, care îi zărise de sus de când o apucaseră pe străduță.

— Vai, mamă! Ce mai faci? exclamă el strângându-i mâna din toate puterile. Unde ai găsit pălăria asta caraghioasă! Cu ea parcă ai fi o babă vrăjitoare! Iată-l pe Morland, și am venit să

stau câteva zile cu tine, așa că trebuie să ne cauți o cameră cu 13 Anne Radcliffe (1764–1823), romancieră engleză aparținând așa-numitei

„Școli gotice”.

două paturi bune pe-aici pe aproape. Și cuvintele lui părură că

au darul de-a potoli toate dorurile înflăcărare ale inimii de mamă, mamă care l-a primit cu cea mai deplină fericire și bucurie a afecțiunii sale.

Apoi tânărul nostru își revărsă câte o doză egală de dragoste frățească asupra celor două surori mai tinere, pe care le-a întrebat în parte ce-au făcut de-au izbutit să

fie atât de urî te.

Asemenea fel de-a se purta nu-i plăcu Catherinei; dar era prietenul lui James și fratele Isabellei; iar părerile ei fură mai târziu spulberate de Isabella, care a încredințat-o, când s-au abătut să vadă pălăria cea nouă, că John o socotește drept cea mai fermecătoare fată din lume, și apoi chiar de John însuși, care a invitat-o, înainte de a se fi despărțit, să danseze în seara aceea cu el. Dacă ar fi fost mai mare sau mai orgolioasă, asemenea asalturi n-ar fi avut cine știe ce efect; dar când vârsta crudă și sfiala și-au dat mâna, se cere o mare înțelepciune ca să

poți rezista farmecului ademenitor de a fi numită cea mai fermecătoare fată din lume și de a fi atât de repede invitată ca parteneră la dans. Drept urmare, când cei doi Morland, după ce-au stat vreun ceas cu familia Thorpe, s-au hotărât să treacă

împreună pe la familia Allen și când James, după ce ușa se închise în urma lor, o întreabă:

— Ei, Catherine, cum îți place Thorpe, prietenul meu? ea, în loc să-i spună: „Nu-mi place deloc”, cum se vede treaba că ar fi făcut-o de n-ar fi fost la mijloc prietenia și măgulirile, răspunse numaidecât:

— Îmi place foarte mult; pare a fi foarte simpatic.

— E băiatul cel mai bun la suflet din lume, puțin cam flecar, dar așa cum vă place vouă, fetelor, cred; și cum îți place restul familiei?

— Foarte, chiar foarte mult; mai cu seamă Isabella.

— Mă bucur tare mult să te-aud spunând asta; ea e tocmai genul de fată cu care aş dori să te văd prietenă; are așa de mult

bun simț, și e atât de sinceră și îndatoritoare; grozav am mai dorit s-o cunoști; și se pare că-i ești foarte dragă. Mi-a spus cele mai frumoase cuvinte de laudă ce se pot spune despre tine; și de laudele unei asemenea fete cum e domnișoara Thorpe, chiar și tu, Catherine (prinzându-i mâna cu dragoste) poți fi mândră.

— Chiar sunt, răspunse ea. Mi-e grozav de dragă și sunt încântată să aflu că și ție-ți place. Aproape că n-ai spus niciun cuvânt despre ea, când mi-ai scris, după ce-ai fost la ei.

— Pentru că m-am gândit că ne vom vedea în curând.

Nădăjduiesc să petreci multă vreme împreună cu ea, cât timp mai stai în Bath. E o fată tare bună la suflet; și ce inteligență

superioară! Cât de dragă e întregii familii; e, fără îndoială, cea mai iubită dintre toți; și cât de admirată trebuie să fie într-o localitate ca asta – nu-i așa?

— Da, chiar foarte tare, presupun. Domnul Allen o socotește cea mai drăguță fată din Bath.

— Cred că e așa. Și nu cunosc un om mai priceput ca domnul Allen când e vorba de frumusețe. Nici nu mai e nevoie să te întreb dacă te simți fericită aici, dragă Catherine; cu asemenea călăuză și prietenă, ca Isabella Thorpe, ar fi cu neputință să fie altfel; cât despre familia Allen, sunt sigur că ei sunt foarte drăguți cu tine.

— Da, foarte drăguți; niciodată n-am fost atât de fericită; și acum, c-ai venit și tu, va fi mai încântător ca niciodată; ce drăguț din partea ta să bați atâta drum numai ca să mă vezi pe mine. James primi acest prinos de

recunoștință și încercă să-și pună conștiința de acord, spunând cu deplină sinceritate:

— E adevărat, Catherine, te iubesc din tot sufletul.

Întrebări și răspunsuri cu privire la ceilalți frați și surori, în ce stare se află unii, cât au crescut ceilalți, precum și alte probleme de familie s-au dezbătut apoi între ei și au continuat încă, cu o mică digresiune din partea lui James, spre

proslăvirea domnișoarei Thorpe, până ajunseră în strada Pulteney, unde ei a fost întâmpinat cu multă amabilitate de domnul și doamna Allen, apoi poftit de domn să rămână la masă cu ei și somat de doamnă să ghicească prețul și calitatea unui manșon nou și a unei pelerine de blană și ea nouă. Fiind invitat mai dinainte în imobilul Edgar, a fost împiedicat să

primească asemenea invitație prietenească și silit s-o ia din loc deîndată ce-o mulțumi pe doamnă, răspunzându-i la întrebări.

După ce hotărâră cu strășnicie și timpul când cele două grupuri trebuiau să se întâlnească în Sala Octogonală, Catherine fu lăsată pradă imaginației înflăcărate, frământată și înspăimântată, desprinsă din paginile lui Udolpho, departe de toate grijile îmbrăcatului și a cinei, incapabilă să potolească

temerile doamnei Allen că s-ar putea să-i întârzie mult așteptata croitoreasă, rămânându-i doar un minut din șaiszeci ca să se oprească cu gândul la propria-i fericire, aceea de a fi fost din timp invitată la dans în seara aceea.

CAPITOLUL VIII

ÎN CIUDA LUI UDOLPHO și a croitoresei, grupul din strada Pulteney a ajuns totuși la timp la Cazinoul-de-Sus. Familia Thorpe și James Morland nu intraseră decât cu două minute înaintea lor. Și, după ce Isabella și-a folosit obișnuitul ceremonial de a-și întâmpina prietena cu o grabă plină

de zâmbete și de dragoste, admirându-i turnura rochiei, pizmuindu-i cârlionții părului, amândouă, braț la braț, s-au luat după grupurile cu care veniseră, intrând în sala de bal, șoptindu-și una alteia ori de câte ori le trecea ceva prin minte sau suplinind cuvintele cu câte o strângere de mână ori cu câte un zâmbet afectuos.

Dansul începu numai la câteva minute după ce se așezaseră; și James, care plănuise să danseze cât timp dansează și sora lui, stăruia tare mult pe lângă Isabella să se ridice; dar John plecase în sala de jocuri ca să vorbească cu un prieten și nimic, declară Isabella, n-ar putea-o face să intre în joc atâta timp cât scumpa ei Catherine nu dansează și ea.

— Te încredințez, spuse ea, că pentru nimic în lume nu mă scol la dans fără surioara dumitale dragă; pentru că dacă aș porni, vom fi cu siguranță despărțite toată seara.

Catherine primi cu recunoștință dovada bunăvoinței ei și rămaseră așa cum erau încă vreo trei minute, după care Isabella, care vorbise tot timpul cu James, ce se afla de cealaltă

parte a ei, se întoarse din nou către Catherine și-i spuse în șoaptă:

— Scumpa mea dragă, mă tem că trebuie să te părăsesc; fratele tău e nemaipomenit de nerăbdător să înceapă; știu că n-ai să te superi că plec: și cred că John se va întoarce într-o clipă

și atunci puteți lesne da de noi.

Catherine, deși întrucâtva dezamăgită, era prea bună din fire ca să se împotrivească; așa că cei doi, sculându-se, Isabella abia de avu timp să-și siringă prietena de mână și să-i spună:

„La revedere, scumpa mea dragă”, înainte de a se pierde în mulțime. Tinerele domnișoare Thorpe fiind plecate și ele la dans, Catherine fusese lăsată la discreția doamnei Thorpe și a doamnei Allen, între care se afla

acum. Nu se putea să nu fie ofensată de absența domnului Thorpe, nu numai fiindcă tânjea după dans dar și pentru că-și dădea seama că, atâta timp cât demnitatea reală a situației ei nu putea fi cunoscută, trebuia să

împartă și ea cu gloata celorlalte tinere rămase încă pe scaune, rușinea lipsei de partener. A cădea în dizgrația lumii întregi, a duce povara unei infamii aparente, atâta timp cât inima ți-e neprihănită, cât purtarea ți-e doar nevinovăție și numai urâta comportare a altuia e adevăratul izvor al decăderii tale e una din situațiile acelea ce aparțin cu deosebire vieții de eroină și numai tăria de caracter îi poate umple persoana de demnitate.

Catherine avea și ea tărie de caracter; a suferit, fără ca nicio șoaptă să i se desprindă de pe buze.

Dintr-asemenea stare de umilire a fost smulsă după o trecere de zece minute și înălțată în sferile unui sentiment mai plăcut, nu de apariția domnului Thorpe, ci a domnului Tilney, la o depărtare de trei iarzi de locul unde se aflau ele; părea că se îndreaptă spre ea, dar nu dădu cu ochii de ea și de aceea zâmbetul și îmbujorarea care răsăriră pe chipul Catherinei la reapariția lui neașteptată se topiră fără să-i umbrească eroica importanță. Arăta la fel de chipeș, de mândru și de plin de viață

cum îl știa ea și era cufundat într-o convorbire cu o tânără

doamnă elegantă și frumoasă, care se sprijinea de brațul lui și

în care Catherine o ghici numaidecât pe soră-sa, înlăturând pe negândite presupunerea firească de a-l socoti pierdut pe veci, fiind dinainte căsătorit. Dar călăuzită doar de ceea ce era simplu și firesc, nu-i intrase nicicând în cap că domnul Tilney ar putea fi căsătorit: nu se purtase și nu vorbise ca oamenii însurați cu care era deprinsă; nu pomenise nicicând de o soție, dar spusese că are o soră; din asemenea date țâșni concluzia neîntârziată că lângă el nu se putea afla decât sora lui; și de aceea, în loc să se facă albă ca varul și să cadă leșinată la pieptul doamnei Allen, Catherine rămase neclintită, în deplină

stăpânire a simțurilor și doar ceva mai îmbujorată ca de obicei.

Domnul Tilney și însoțitoarea lui, care, deși încet, continuau să se apropie, erau împreună cu o doamnă, o cunoștință de-a doamnei Thorpe, care mergea înaintea lor; doamna cu pricina s-a oprit să vorbească cu doamna Thorpe, și astfel au trebuit să se oprească și ei; iar Catherine.

Încrucișându-și privirile cu domnul Tilney, primi de la el numaidecât un zâmbet ca semn de recunoaștere. Ea i-l întoarse bucuroasă, drept care, apropiindu-se mai tare, domnul Tilney intră în vorbă și cu ea și cu doamna Allen, de către care fu întâmpinat cu multă politețe.

— Sunt tare fericită să vă văd iarăși, domnule, zău așa; mă

temeam c-ați plecat din Bath.

El îi mulțumi pentru temerile sale și-i spuse că părăsise orașul Bath doar pentru o săptămână, tocmai a doua zi după ce avusese plăcerea de a o cunoaște.

— Da, așa domnule, și cred că nu vă pare rău că v-ați întors aici, fiindcă e tocmai locul potrivit pentru tineret – ba, de fapt, pentru orișicare altul. Eu îi spun domnului Allen, când pretinde că s-a săturat de stat aici, că sunt sigură că n-ar trebui să se plângă, pentru că e un loc atât de plăcut, încât e cu mult mai bine să fii aici decât acasă pe vremea asta posomorâtă a anului.

Și-i spun că ar trebui să fie tare fericit că a fost trimis aici ca să-

și vadă de sănătate.

— Și nădăjduiesc, doamnă, că domnul Allen va fi silit să-i placă localitatea, găsind-o că-i e de folos.

— Mulțumesc, domnule. Nu mă îndoiesc că va fi. Un vecin de-al nostru, doctorul Skinner, a venit aici iarna trecută ca să-și vadă de sănătate, și s-a întors sănătos tun.

— Asemenea exemplu trebuie să dea mult curaj.

— Da, domnule Tilney, iar doctorul Skinner cu familia lui a stat aici trei luni; așa că eu îi tot spun domnului Allen că nu trebuie să se grăbească să plece.

Aici fură întrerupți de rugămintea doamnei Thorpe de a se mișca puțin pentru ca doamna Hughes și domnișoara Tilney să

se deprindă cu localul, deoarece încuviințaseră să rămână

împreună cu grupul lor. Drept care așa s-a și făcut, domnul Tilney continuând să stea în picioare în fața lor; și după ce a stat și a chibzuit câteva clipe a poftit-o pe Catherine să danseze cu el. Asemenea dar neașteptat, oricât de încântător era, îi prilejui tinerei noastre un necaz îngrozitor; și răspunzându-i cu un refuz, mâhnirea i se putea citi pe față atât de tare, de fapt așa cum o și simțea, încât dacă Thorpe, care li se alătură în sfârșit ceva mai târziu, ar fi fost de față cu o jumătate de minut mai devreme, și-ar fi putut da seama cât de acută era suferința ei.

Felul foarte ușuratec în care îi ceru scuze că o lăsase să-l aștepte nu izbuti deloc s-o împace cu soarta ei; nici amănuntele despre caii și câinii prietenului de care tocmai se despărțise și despre o propunere de a schimba câinii între ei n-o interesară

chiar atât de mult încât s-o împiedice să se uite de foarte multe ori înspre partea aceea a încăperii în care îl lăsase pe domnul Tilney. Cât despre scumpa ei Isabella, după care tânjea atât de mult ca să-i poată arăta tânărul, nu se vedea nici urmă. Se aflau în direcții opuse. Catherine se afla despărțită de grupul ei și departe de toate cunoștințele. O nenorocire nu vine niciodată

singură și din toate cele întâmplate ea trase o învățătură

folositoare, și anume că faptul de-a fi din timp invitată de un tânăr la bal nu-i măresc neapărat tinerei fete nici demnitatea și nici plăcerea. Dintr-

asemenea considerațiuni morale a fost smulsă pe neașteptate de o atingere pe umăr și, întorcându-se, văzu chiar în spatele ei pe doamna Hughes, însoțită de domnișoara Tilney și de un tânăr.

— Vă cer scuze, domnișoară Morland, zise ea, pentru asemenea îndrăzneală, — dar nu pot să dau cu niciun chip de domnișoara Thorpe, iar doamna Thorpe mi-a spus că e sigură

că nu veți avea absolut nimic împotriva s-o las pe tânăra domnișoară cu care mă aflu în tovărășia dumneavoastră.

Doamna Hughes nu s-ar fi putut adresa niciunei alte fapte din încăpere decât doar Catherinei, făcând-o fericită cu asemenea sarcină. Tinerele fură prezentate una alteia, domnișoara Tilney exprimându-și mulțumirile cuvenite pentru asemenea bunătate, iar domnișoara Morland, cu fireasca delicatețe a unei firi generoase, nedând niciun soi de importanță unui asemenea serviciu. Doamna Hughes, satisfăcută că a găsit tinerei sale protejate o însoțitoare atât de onorabilă, s-a înturnat la grupul ei.

Domnișoara Tilney era bine făcută la trup, avea trăsături delicate și o înfățișare plăcută; iar părul ei, cu toate că nu se bucura de evidenta strălucire și nici de șicul de netăgăduit al domnișoarei Thorpe avea o adevărată eleganță. Felul ei de-a fi vădea bun simț și bună creștere; nu era nici timidă, dar nici nu afecta un fel de a fi prea degajat; și părea că e în stare să fie tot atât de atrăgătoare pe cât era de tânără, iar la bal nu dorea să

atragă atenția bărbaților din jurul ei și nu vădea sentimente exagerate nici de încântare plină de extaz nici de susceptibilitate neverosimilă față de tot felul de incidente neînsemnate sau de fleacuri. Catherine, atrasă dintr-o dată de înfățișarea și de înrudirea ei cu domnul Tilney, dorea să o cunoască mai bine și de aceea a început numaidecât să

vorbească cu ea și să-i spună tot ceea ce-i trecea prin cap, având și îndemnul și tihna să le spună. Dar obstacolul ridicat în calea unei intimități foarte rapide, datorită lipsei unor condiții indispensabile, le-a

îngădui să facă numai câțiva pași pe tărâmul cunoașterii, pătrunzând doar în primele elemente rudimentare ale prieteniei, spunându-și una alteia cât de mult le place stațiunea Bath, cât de tare au admirat clădirile și ținutul din preajmă, dacă desenează sau cântă din vreun instrument ori din gură și dacă le place să călărească.

Nici nu se încheiaseră două dansuri, când Catherine își simți brațul prins de credincioasa ei Isabella, care, în culmea bucuriei, exclamă:

— În sfârșit te-am găsit. Scumpa mea dragă, te caut de-un ceas. Ce te-a făcut să vii în partea asta când știai că eu sunt în cealaltă? Fără tine am fost tare nenorocită.

— Dragă Isabella, cum ar fi fost cu putință să ajung la tine?

Nici măcar n-am putut vedea unde ești.

— Și doar i-am spus tot timpul fratelui tău – dar el n-a vrut să mă creadă. Du-te și vezi unde e, caut-o, domnule Morland, îi spuneam eu – dar totul a fost în zadar – n-a vrut să se clinească din loc. Nu-i așa, domnule Morland? Dar voi, bărbății, sunteți cu toții îngrozitor de leneși! L-am muștrat în așa hal, scumpa mea Catherine, c-ai rămâne uluită de-ai afla. – Știi, cu asemenea oameni, eu las totdeauna politețea la o parte.

— Uită-te la tânăra aceea cu mărgelile albe în jurul capului, îi șopti Catherine desprinzându-și prietena de James, e sora domnului Tilney.

— Vai! Doamne! Nu mai spune! Stai puțin să mă uit o clipă

la ea. Ce tânără încântătoare! N-am văzut în viața mea o fată

nici pe jumătate atât de frumoasă! Dar unde-i este fratele, atotcuceritorul? E aici în sală? Arată-mi-l și mie dacă e aici.

Mor de nerăbdare să-l văd. Domnule Morland, nu ai voie să tragi cu urechea. Nu vorbim de dumneata.

— Dar despre ce-s toate șoaptele astea? Ce se întâmplă?

— Ei, poftim! Știam eu că așa o să se întâmple. Voi, bărbații, nici nu puteți dormi de curioși ce sunteți! Să mai spui ceva de curiozitatea femeiască, zău! E o nimica toată. Dar, fii pe pace, n-ai să afli nimic despre povestea asta.

— Și credeți că așa ceva mă poate liniști?

— Iată, mărturisesc că niciodată nu mi-a fost dat să

întâlnesc o ființă ca dumneata. Ce semnificație pot avea pentru dumneata lucrurile despre care vorbim noi? Poate că vorbim de dumneata și de aceea te-aș sfătui să n-ascuți, căci s-ar putea întâmpla s-auzi ceva nu tocmai plăcut.

În această conversație banală, care dură o bună bucată de vreme, subiectul de la care se pornise păru cu desăvârșire uitat; și deși Catherine fu grozav de mulțumită că un răstimp fusese lăsat la o parte, totuși nu s-a putut feri de-o mică bănuială, cum că dorința fierbinte a Isabellei de-al vedea pe domnul Tilney n-a dispărut de tot. Când orchestra atacă un nou dans, James ar fi dorit să-și conducă din nou frumoasa parteneră în sala balului, dar ea se împotrivi.

— Ascultă, domnule Morland, spuse Isabella răspicat, nu mai fac așa ceva pentru nimic în lume. Cum poți fi atât de plictisitor? Închipuiește-ți, scumpa mea Catherine, ce dorește fratele tău. Vrea să danseze iarăși cu el, cu toate că i-am spus că

e cât se poate de nepotrivit și cu totul împotriva bunei-cuviințe.

Ne-am face de vorba lumii dacă n-am schimba partenerii.

— Pe cuvântul meu, spuse James, în asemenea adunări publice, așa ceva se face foarte des.

— Vorbă să fie! Cum poți spune una ca asta? Dar când vouă, bărbaților, vă intră ceva în cap, nu mai țineți seama de nimic.

Scumpa mea Catherine, te rog, ajută-mă; fă-l pe fratele tău să înțeleagă că e cu neputință. Spune-i cât de tare te-ar izbi dacă m-ai vedea dansând din nou cu el, nu-i așa?

— Nu, nicidecum; dar dacă tu crezi că așa ceva nu se face, ar fi mult mai bine să schimbi.

— Ei bine, strigă Isabella, ai auzit ce a spus sora dumitale și totuși n-ai să te superi pe ea. Ține minte că nu-i vina mea dacă le-am lăsa pe bătrânele doamne din Bath să facă mare zarvă. Hai, vino, scumpa mea Catherine, pentru numele lui Dumnezeu, și stai alături de mine.

Și s-au dus să-și reia locurile. John Thorpe iarăși dispăruse; iar Catherine, dorind să-i dea domnului Tilney un prilej ca să-și repete plăcuta invitație, ce o mai măgulisese o dată, se îndreaptă cât putu de repede către doamna Allen și doamna Thorpe, sperând să-l mai găsească acolo – speranță care, dovedindu-se zadarnică, eroina noastră își dădu seama că

fusesse cu desăvârșire lipsită de ternei.

— Vai, draga mea, zise doamna Thorpe nerăbdătoare să audă laude despre fiul ei, nădăjduiesc c-ai avut un partener plăcut.

— Foarte plăcut, doamnă.

— Mă bucur. John e un băiat încântător, nu-i așa;?

— L-ai întâlnit pe domniți Tilney, draga mea? întrebă doamna Allen.

— Nu; unde-i?

— A fost acum câteva clipe cu noi și spunea că-i atât de obosit de cât a stat jos, încât s-a hotărât să se ducă să danseze; așa că mi-am închipuit că poate are să te invite pe tine, dacă te întâlnește.

— Unde poate fi? întrebă Catherine, uitându-se jur-

împrejur; dar nu trecu mult timp și tot uitându-se jur-împrejur îl văzu conducând o tânără la dans.

— Vai, și-a găsit o parteneră; ce păcat că nu te-a invitat pe tine, zise doamna Allen; și clupă o scurtă tăcere adăugă: un tânăr foarte plăcut.

— Într-adevăr, doamnă Allen, spuse doamna Thorpe, zâmbind mulțumită. Trebuie s-o spun, cu toate că-i sunt mamă,

că nu există tânăr mai plăcut pe lume.

Acest răspuns nepotrivit ar fi putut depăși înțelegerea multora; dar pe doamna Allen n-a pus-o în încurcătură, de vreme ce, după o clipă de gândire, îi spuse Catherine: în șoaptă:

— Cred că și-a închipuit că vorbesc de fiul ei.

Catherine rămase dezamăgită și amărâtă. I se părea că îi lipsise doar foarte puțin ca să nimerească adevărata țintă pe care o avusese în vedere; și – o atare convingere a făcut-o să

dea un răspuns nu tocmai amabil domnului Thorpe, când, puțin după aceea veni la ea și îi spuse:

— Ei bine, domnișoară Morland, cred că dumneata ar trebui să vii cu mine să dansăm împreună o gigă.

— Vai, nu; îți sunt foarte recunoscătoare; dar cele două

dansuri ale noastre îmi sunt de ajuns; și pe lângă asta sunt obosită și n-am de gând să mai dansez.

— Nu? Atunci hai să ne plimbăm și să râdem de lume. Hai cu mine și-am să-ți arăt patru caraghioși, cei mai grozavi de-aici: surorile mele mai mici cu partenerii lor. De-o jumătate de oră râd de ei.

Catherine se scuză din nou și, până la urmă, Thorpe plecă

singur ca să râdă de surorile lui. Restul serii fu pentru ea foarte posomorit; la ceai, domnul Tilney fu târât departe de grupul ei, ca să fie împreună cu grupul partenerei lui; domnișoara Tilney, deși făcea parte din grupul Catherinei, n-a stat lângă dânsa; iar James și Isabella erau atât de cufundați în conversația lor, încât Isabella n-a avut răgaz să-i acorde prietenei ei mai mult decât câte un zâmbet, câte o strângere de mână sau câte-o

„scumpă Catherine”.

CAPITOLUL IX

EVOLUȚIA NEFERICIRII CATHERINEI din pricina evenimentelor de cu seară se desfășură după cum urmează: mai întâi se manifestă printr-o nemulțumire generală față de toată lumea din jurul ei, cât timp mai rămăsese în încăperile localului, care îi pricinui pe dată o plictiseală considerabilă și-o puternică dorință de a pleca acasă. La sosirea ei în strada Pulteney, toate cele de mai sus luă formă unei foame de lup, care de îndată ce fu potolită se preschimbă într-o poftă nebună

de a fi în pat: aici se opri stadiul extrem al nefericirii ei, căci pe moment se cufundă într-un somn adânc, care dură nouă

ceasuri, din care se deșteaptă pe deplin renăscută, într-o minunată dispoziție, cu speranțe noi și cu planuri noi. Prima dorință a inimii ei a fost să adâncească cunoștința cu domnișoara Tilney și aproape că s-a hotărât s-o caute în asemenea scop în Pavilionul Apelor, la prânz. Cineva

atât de curând sosit în Bath trebuie să fie găsit în Pavilionul Apelor, iar clădirea aceea pe care de mult o socotise atât de potrivită ca să

întâlnești la tot pasul numai virtuți femeiești și să desăvârșești intimitatea cu femeile, era atât de minunat adaptată pentru convorbiri tainice și destăinuiri nesfârșite, încât Catherine s-a simțit bineînțeles, încurajată să aștepte să capete o nouă

prietenă dinlăuntrul pereților ei. Planul ei fiind astfel ticluit, după micul dejun se așeză liniștită să citească, hotărâtă să

rămână neclintită în același loc și cu aceeași ocupație până ce va bate ceasul unu; și, ca de obicei, prea puțin stingherită de

observațiile și izbucnirile doamnei Allen, a cărei lipsă de minte și neputință de a lega un gând cu altul se manifesta în așa fel încât niciodată nu vorbea prea mult, dar nici nu putea să stea tot timpul tăcută; și, de aceea, dacă se așeza la lucru și pierdea acul sau i se rupea ața, dacă auzea o căruță pe stradă sau vedea o pată pe rochia ei, trebuia să le constate în gura mare, fie c-ar fi fost sau nu cineva în măsură să-i răspundă. Cam pe la douăsprezece și jumătate un tropăit deosebit de puternic o smulse grabnic de pe scaun, mânând-o la fereastră și aproape că nu a avut timp să-i spună Catherinei că două trăsură deschise se opriseră în fața ușii, în prima numai un slujitor, fratele ei conducând-o pe domnișoara Thorpe într-a doua, când John Thorpe apărură în goană sus, strigând în gura mare:

— Ei, domnișoară Morland, iată-mă! Ne aștepți de mult? N-am putut veni mai devreme; un blestemat de caretaș s-a trudit o grămadă ca să descopere un flecușteț făcut să fie băgat în inima trăsurii, și mă prind una la zece mii c-are să se sfarme până nici n-ajungem să ieșim pe stradă. Ce mai faceți? Bună

ziua, doamnă Allen. Frumos bal aseară, nu-i așa? Hai, vino, domnișoară Morland, grăbește-te, pentru că ceilalți mor de nerăbdare să plecăm. Vor și ei să se răstoarne.

— Ce vrei să spui? întrebă Catherine. Unde vă duceți?

— Unde ne ducem? Că doar n-ai fi uitat ce-am pus la cale?

Nu ne-am înțeles noi să facem o plimbare cu trăsură în dimineața asta? Ce cap mai ai și dumneata! Mergem până la Claverton Down.

— Mi-aduc aminte c-a fost vorba despre așa ceva, răspunse Catherine, uitându-se la doamna Allen ca să vadă ce privire are, dar, zău că nu vă așteptam.

— Nu ne așteptai! Na-ți-o bună! Și ce mare brânză ai fi făcut de nu veneam eu?

Tăcuta întrebare a Catherinei către doamna Allen, prietena ei, se pierdu cu totul în pustiu, fiindcă doamna Allen,

nefiind deloc deprinsă să adreseze cuiva mesagii în câte o privire, nu-și putea da seama că i s-ar putea trimite și ei vreun astfel de mesaj; iar Catherine, a cărei dorință de a o vedea pe domnișoara Tilney putea suferi o scurtă întârziere în favoarea unei plimbări cu trăsură și care socoti că nu face ceva ce nu se cuvine dacă merge cu domnul Thorpe, atâta timp cât și Isabella și James mergeau împreună cu ei fu silită să vorbească pe șleau.

— Ei bine, doamnă, ce aveți de spus? Vă puteți lipsi de mine un ceas, două? Pot să mă duc?

— Fă cum îți place, draga mea, răspunse doamna Allen cu o nepăsare perfect placidă. Catherine primi sfatul și dădu fuga să se gătească. Nu trecură decât doar câteva clipe și-și făcu din nou apariția, abia îngăduindu-le celor doi timpul necesar să

schimbe câteva vorbe de laudă la adresa ei, după ce mai întâi Thorpe obținuse prinosul admirației doamnei Allen pentru cabrioleta sa; apoi, primind urări de bună petrecere la despărțire eroina noastră cu cavalerul ei se repeziră pe scară în jos. — Dragă mea scumpă, strigă Isabella, către

care datoria de prietenie o împinse numaidecât, înainte de a se urca în trăsură; ți-au trebuit cel puțin trei ceasuri ca să te gătești; începusem să

mă tem că te-ai îmbolnăvit. Ce bal minunat a fost aseară. Am să-ți spun o mie de lucruri; dar, hai, grăbește-te și urcă-te în trăsură, căci abia aștept să mă văd plecată.

Catherine îi ascultă porunca și se întoarce spre faeton, dar nu chiar atât de repede ca să nu-și audă prietena spunându-i lui James în gura mare:

— Ce fată dulce e! Mi-e atât de dragă!

— Să nu te temi, domnișoară Morland, îi spuse Thorpe în timp ce-o ajuta să urce în trăsură, dacă înainte de a porni calul meu are să danseze puțin pe loc. Aproape sigur c-are să se smucească o dată, de două ori și poate să se proptească în loc

vreun minut – două, dar numaidecât are să recunoască mâna stăpânului. E inteligent, cât se poate de vioi, și n-are nici urmă

de nărav în el.

Catherine nu găsi că portretul de mai sus e foarte ademenitor, dar era prea târziu să mai dea înapoi și era prea târziu ca să recunoască că-i era teamă; așa că, resemnându-se cu soarta ce-i fusese hărăzită și încrezându-se în virtutea atât de lăudată a animalului de-a recunoaște mâna stăpânului, se așeză liniștită în trăsură și se uită la Thorpe care se instala lângă ea. După ce totul a fost pus în ordine, Thorpe porunci cu o voce pompoasă argatului ce ținea calul de căpăstru „să-i dea drumul” și-o luă din loc nemaiînchipuit de domol, fără niciun salt, fără nicio smucitură sau altceva asemănător. Catherine, încântată de asemenea escapadă fericită, își mărturisi plăcerea cu voce tare cu o emoție plină de recunoștință; iar însoțitorul ei simplifică numaidecât lucrurile încredințându-o că totul se datora felului deosebit de judicios în care ținea hățurile, priceperii și dibăciei unice cu care a mânuit el biciul.

Catherine, deși nu mai contenea minunându-se că

însoțitorul ei, ținându-și atât de bine calul în frâu, a socotit totuși că e nevoie s-o prevină în privința năravurilor animalului, se felicita din inimă că se afla sub paza unui vizitiu atât de priceput; și, băgând de seamă că animalul continuă să

umblă cu același pas liniștit, fără să arate nici cea mai mică

pornire către cine știe ce zburdălnicie neplăcută și nici pe departe îngrijorător de nervos (judecând după pasu-i specific mergea cu zece mile pe ceas) eroina noastră, știindu-se în siguranță, se lăsă în prada desfătărilor, aerului curat, și a sportului celui mai înviorător, pe o zi minunată de frumoasă din luna februarie. O tăcere de câteva minute urmă scurtului dialog cu care începuseră conversația. Ea fu întreruptă de Thorpe, care spuse deodată:

— Bătrânul Allen e bogat cât un bancher, nu-i așa?

Catherine nu-l înțelese – drept care el își repetă întrebarea, adăugând ca să explice: – Bătrânul Allen, domnul cu care ai venit aici.

— Ah! Vrei să spui domnul Allen. Da, cred că e foarte bogat.

— Și copii deloc?

— Nu, niciunul.

— Minunat lucru pentru moștenitorii lui. E nașul dumitale, nu-i așa?

— Nașul meu! Nu!

— Dar totdeauna stai foarte mult cu ei?

— Da, foarte mult.

— Aha! Tocmai asta voiam să spun. Pare un bătrânel destul de bun și – o fi trăit tare bine în tinerețe; nu degeaba are gută.

Bea și acum câte-o sticlă pe zi?

— Câte-o sticlă pe zi! Nu-u, ce te face să crezi un asemenea lucru? E un om foarte cumpătat și doar n-o să-ți închipui că

aseară era amețit?

— Doamne ferește! Voi, femeile, totdeauna credeți că

bărbații sunt chercheliți. Doar nu oi fi crezând că un bărbat e dat gata de-o sticlă de vin? Dacă fiecare ar fi să-și bea zilnic sticla de vin, n-ar fi nici pe jumătate zăpăceala ce domnește acum în lume, de asta sunt sigur. Ar fi un lucru cât se poate de perfect pentru noi toți.

— Nu pot să cred așa ceva.

— Of! Doamne Dumnezeu, asta ar fi salvarea a mii de oameni. Vinul care se bea în regatul nostru nu-i nici a suta parte din cel care ar trebui să fie băut. Clima noastră cețoasă

cere ajutoare.

— Și totuși am auzit că la Oxford se bea o grămadă de vin.

— La Oxford! Nu se bea nimic la Oxford acum, te asigur.

Acolo nimeni nu bea. Aproape că nu există bărbat care să

treacă peste cel mult patru jumătăți. Așa de exemplu, la ultima petrecere din locuința mea de-acolo, a fost socotit drept un

lucru cu totul deosebit că am golit în medie cam cinci măsuri de cap de om. Dar asemenea lucru a fost considerat ca ceva ieșit din comun. În ceea ce mă privește, poți fi sigură că mă

pricep în materie, nu glumă! La Oxford arareori ai să dai peste așa ceva — și asta ar putea lămuri fenomenul. Dar îți spun asemenea chestii ca să-ți poți face o idee despre ritmul în care se bea acolo.

— Da, îți poți face o idee, răspunse Catherine înfierbântată, așa că toți beți cu mult mai mult vin decât mi-am închipuit eu.

Totuși, sunt sigură că James nu bea atât de mult.

Declarația de mai sus a fost pricina unui răspuns zgomotos și copleșitor, din care niciun cuvânt nu era prea limpede, afară doar de exclamațiile frecvente, care se prefăceau în drăcuiele ce îi împodobeau vorbirea, dar, când luă sfârșit, Catherine fu lăsată cu o convingere și mai puternică că în Oxford se bea o mulțime de vin și cu același crez fericit în privința abstenenței comparative a fratelui ei.

Gândurile lui Thorpe se întoarseră apoi la virtuțile echipajului său și Catherine fu poftită să admire inteligența și-siguranța cu care îi mergea calul precum și mișcarea pe care o dădeau vehiculului pașii săi degajați și salturile-i desăvârșite.

Fata își împărtăși admirația cât putu mai bine. Să deschidă ea gura înaintea lui sau să-l întreacă în laude nu era cu puțință.

Cunoștințele sale în materie și ignoranța ei, repeziciunea cu care se exprima el cât și sfiala ei, toate îi întreceau puterile; nu putea să născocească nimic nou laudelor lui ci se mulțumea să

repete la iuțea orice poftea el să afirme, așa că până la urmă

amândoi au hotărât, fără niciun fel de greutate, că echipajul lui era, în felul său, tipul cel mai desăvârșit din Anglia, vehiculul fiind cel mai frumos, calul fără pereche la umblet, iar el, cel mai strașnic vizitiu.

— Nu cumva crezi, domnule Thorpe, spuse Catherine cutezând după o bucată de vreme să socoată chestiunea

definitiv închisă și încercând să propună o mică variație pe aceeași temă, că docarul lui James are să se strice?

— Să se strice? O, Doamne! Ai mai văzut vreodată în viața dumitale asemenea hodoroagă? N-are nici măcar o bucățică de fier în ea. Roțile îi sunt umblate peste măsură, folosite de cel puțin zece ani de zile – cât despre coșul trăsorii! Pe ce am mai scump, până și dumneata o poți face bucăți, numai cât i-ai da un brânci. E cea mai păcătoasă și rahitică drăcie pe care am văzut-o în viața mea! Slavă Domnului! Noi avem una bună. Nu m-aș prinde nici pentru cincizeci de mii de lire să merg cu ea, nici măcar două mile.

— Doamne Dumnezeu! strigă Catherine înspăimântată, atunci, te rog, hai să ne întoarcem; dacă mergem mai departe are să li se întâmple cu siguranță un accident. Hai să ne întoarcem, domnule Thorpe; oprește-te și vorbește cu fratele meu, spune-i în ce primejdie se află.

— Primejdie! O, Doamne! Și ce-i cu asta? Dacă se fărâmă

trăsura au să se dea puțin de-a rostogolul și cum e o grămadă

de praf pe jos n-are să fie decât o tumbă strașnică! Ei, fir-ar al naibii să fie! Trăsura e destul de solidă, dacă omul știe s-o mîie; un lucru ca ăsta încăput pe niște mâini bune mai durează încă

vreo douăzeci de ani chiar și după ce-i gata de aruncat la gunoi.

Doamne ferește! Pentru cinci lire sunt gata s-o probez, mînînd-e până la York și înapoi, fără să-i pierd nici măcar un cui.

Catherine asculta plină de uimire; nu știa cum să împace două versiuni atât de diferite ale aceluiași fapt; fiindcă nu fusese deprinsă să-și dea seama de pornirile unora către flecăreală, nici să știe la cât de multe afirmații stupide și minciuni nerușinate poate duce excesul de vanitate. La drept vorbind, familia ei era alcătuită din oameni simpli, taică-său

mulțumindu-se, într-un caz extrem, să facă un calambur, iar maică-sa să spună un proverb; de aceea nu le stătea în fire să

spună minciuni pentru ca să-și dea importanță și nici să afirme

într-un moment dat ceea ce ar fi negat în cel următor. O bucată

de vreme s-a gândit la chestiunea în cauză grozav de nedumerită și de mai multe ori era gata-gata să-i ceară

domnului Thorpe o explicație mai clară a părerii sale în privința subiectului, dar se stăpâni, fiindcă văzu că el nu e în stare să dea explicații mai limpezi și nici să clarifice lucrurile pe care le-a prezentat de la început echivoc; și, pe deasupra, înclinând să creadă că el n-ar putea îndura ca soră-sa și prietenul său să fie expuși unei primejdii de care cu ușurință ar putea să-i ferească, Catherine trase concluzia că domnul Thorpe trebuie să știe că vehiculul este de fapt în perfectă stare și ca atare alungă toate îngrijorările. Cât despre el, toată

povestea asta păru cu desăvârșire uitată; și tot restul dialogului, sau mai curând al monologului, a început și s-a încheiat cu persoana și cu interesele lui. I-a povestit despre caii pe care-i cumpărase pe-un fleac de nimic și pe care i-a vândut pe sume fabuloase; despre pariuri la cursele de cai, ai căror câștigători, el, cu judecata lui, i-a prevăzut fără să dea greș; despre expediții vânătorești, la care, deși fără să fie un bun ochitor, împușcase mai multe paseri decât toți tovarășii lui la un loc; și i-a descris câteva goane faimoase cu câini de vânat vulpi, în care precauția și priceperea lui în a îndruma câinii a îndreptat greșelile celor mai încercați vânători și în care cutezanța cu care călărea, cu toate că nu-i pusese viața în primejdie nici măcar o clipă, îi băga mereu pe ceilalți în niște încurcături din care mulți s-au ales cu gâturile rupte, încheie el liniștit.

Oricât de puțin îi stătea Catherinei în obicei să judece prin propriile-i puteri și oricât de nesigure îi erau cunoștințele generale despre cum și ce ar trebui să fie bărbații, ea totuși nu putea, în vreme ce-i răbda exploziile de îngâmfare fără de sfârșit, să înlăture îndoiala că ar fi un tânăr

neînchipuit de plăcut. Ce-i drept, exista o puternică presupunere c-ar fi așa, fiindcă era fratele Isabellei și fiindcă fusese încredințată de

James că felul lui de a se purta era o garanție de reușită față de toate fetele; dar, cu toate acestea, plictiseala îngrozitoare care o cuprinsese când nici nu se împlinise un ceas de când erau împreună și oboseala care a continuat să crească neconținut până ce s-au oprit din nou în strada Pulteney, o îndemna, într-o oarecare măsură, să se împotrivească acelui înalt prestigiu de care se bucura John Thorpe și să se îndoiască de puterea lui de a răspândi în juru-i un farmec universal.

Când sosiră în fața casei doamnei Allen, Isabella abia de-și mai putu exprima uimirea, văzând că era prea târziu ca să-și mai însoțească prietena înăuntru; „Trei ceasuri trecute!” Era de neconceput, de necrezut, cu neputință! Și nu voia cu niciun chip să-și creadă ceasul; și nici pe cel al fratelui ei sau pe cel al slujitorului; nu-i venea să creadă în niciun argument întemeiat pe rațiune sau pe realitate, până când Morland își scoase ceasul și o încredință că e așa; dacă s-ar mai fi îndoit încă și atunci, ar fi fost iar de neconceput, de necrezut și cu neputință; nu-i mai rămase decât să protesteze iarăși și iarăși, cum că nu e cu putință ca două ceasuri și jumătate să se fi scurs atât de iute, rugând-o și pe Catherine să confirme. Catherine nu putea spune un neadevăr nici chiar ca să-i facă plăcere Isabellei, dar Isabella fu cruțată de suferința de a auzi că prietena ei e de altă

părere, deoarece nu-i mai așteptă răspunsul. Se afla cu totul sub imperiul propriilor sale sentimente. Nefericirea-i era încă

și mai vie văzându-se silită să plece numaidecât acasă.

Trecuseră secole de când nu mai stătuse nici măcar o clipă la sfat cu scumpa ei Catherine și, cu toate că avea să-i spună mii de lucruri, părea că-i un făcut să nu mai fie niciodată împreună; așa încât, cu zâmbete pline de cea mai crudă suferință și cu niște priviri cât se poate de comice în felul de a-și exprima deznădejdea, își luă rămas bun de la prietena ei și plecă.

Catherine o găsi pe doamna Allen tocmai întoarsă de la harnica pierdere de vreme a dimineții și numaidecât se

salutară de bun găsit:

— Ah! scumpa mea, iată-te! un adevăr pe care ea nu avea nici dispoziție nici putere să-l conteste; nădăjduiesc c-ai făcut o plimbare plăcută?

— Da, doamnă, mulțumesc; n-ar fi fost cu puțință s-avem o zi mai plăcută ca asta.

— Așa spunea și doamna Thorpe; era peste măsură de încântată că v-ați dus cu toții.

— V-ați văzut, așadar, cu doamna Thorpe?

— Da, m-am dus la Pavilionul Apelor îndată ce-ați plecat, și-acolo m-am întâlnit cu ea și-am stat o mulțime de vorbă.

Zicea că azi-dimineață nu s-a găsit vițel în piață; e neobișnuit de puțin.

— V-ați mai văzut cu altcineva dintre cunoștințele noastre?

— Da, am căzut la învoială să facem un ocol prin piața Semilunii și-acolo ne-am întâlnit cu doamna Hughes și cu domnul și domnișoara Tilney, ce se plimbau împreună cu ea.

— Într-adevăr? Și-ați vorbit cu ei?

— Da, ne-am plimbat prin piața Semilunii împreună vreo jumătate de ceas. Par a fi niște oameni foarte plăcuți.

Domnișoara Tilney purta o rochie de muselină cu picățele, foarte drăguță și-mi închipui, din câte-mi pot da seama, că

totdeauna se îmbracă foarte frumos. Doamna Hughes mi-a povestit o mulțime despre familie.

— Și ce v-a spus despre ei?

— O! Mi-a spus o mulțime de lucruri; aproape că n-a mai vorbit de altceva.

— V-a spus din ce parte a ținutului Gloucester vin?

— Da, mi-a spus; dar acum nu-mi pot aduce aminte. Dar sunt niște oameni tare buni; și-s foarte bogați. Doamna Tilney a fost una din domnișoarele Drummond și a fost colegă de școală

cu doamna Hughes. Iar domnișoara Drummond a avut o avere

foarte mare; și, când s-a căsătorit, taică-său i-a dat douăzeci de mii de lire sterline și încă cinci sute ca să-și cumpere rochia de mireasă. Doamna Hughes i-a văzut toate rochiile după ce s-au întors de la magazin.

— Domnul și doamna Tilney sunt în Bath?

— Da, cred că sunt, dar nu sunt chiar sigură. Totuși, dacă

mă gândesc mai bine, am impresia că amândoi sunt morți; cel puțin, mama e sigur moartă; da, sunt sigură că doamna Tilney a murit, fiindcă doamna Hughes mi-a spus că există o garnitură

de perle foarte frumoasă pe care domnul Drummond i-ar fi dato fiicei sale în ziua căsătoriei și că acum o are domnișoara Tilney, pentru că fusese pusă la o parte pentru ea, când a murit maică-sa.

— Și domnul Tilney, partenerul meu, e singurul fiu?

— În privința asta nu pot să fiu foarte sigură, draga mea; mă bate oarecum gândul c-ar fi; dar, în orice caz, e un tânăr minunat, după cum spune doamna Hughes, și se vede treaba că-i merge foarte bine.

Catherine nu mai puse nicio întrebare; auzise destul ca să-

și dea seama că doamna Allen nu deținea nicio informație precisă și că ea era ființa cea mai nenorocită, pierzând prilejul unei asemenea întâlniri, atât cu fratele cât și cu sora. Dacă ar fi putut prevedea asemenea prilej, nimic n-ar fi putut-o hotărî să

plece în excursie cu ceilalți; și, dată fiind situația, n-avea altceva de făcut decât să se tânguie din pricina ghinionului și să se gândească la ceea ce pierduse, până ce în sfârșit se lămuri că plimbarea cu trăsură nu fusese nicidecum plăcută și că John Thorpe e foarte urâcios.

CAPITOLUL X

FAMILIILE ALLEN, THORPE ȘI MORLAND s-au întâlnit cu toții seara la teatru; și fiindcă Isabella și Catherine stăteau împreună, se ivi prilejul pentru cea dintâi să rostească numai câteva din miile de lucruri pe care le adunase într-însa, ca să i le spună în decursul nemăsuratului noian de vreme care le despărțise.

— O, Pronie cerească! Scumpa mea Catherine, te am oare în sfârșit? se adresă ea Catherinei, când intră în lojă și se așeză

lângă ea. Ascultă, domnule Morland, deoarece el ședea lipit de ea de partea cealaltă, n-am să mai vorbesc niciun cuvânt cu dumneata tot restul serii; așa că te sfătuiesc să nu te mai aștepți la așa ceva. Catherine Dulcea mea, ce ai mai făcut în veșnicia asta de vreme? Dar nu-i nevoie să te mai întreb, pentru că arăți minunat. Într-adevăr, ți-ai aranjat părul într-un stil mai divin ca niciodată; tu, ființă răutăcioasă, vrei să-i câștigi pe toți?

Te asigur că fratele meu e grozav de îndrăgostit de tine; cât despre domnul Tilney – dar asta e un lucru clar – nici chiar modestia ta nu se mai poate îndoi de atașamentul lui față de tine; întoarcerea lui la Bath o arată limpede. O! Ce n-aș da să-l văd! Zău, ard de nerăbdare. Mama zice că-i cel mai încântător tânăr din lume; l-a văzut astăzi dimineață, știi? Trebuie să mi-l prezinți; e cumva în sală? Dar uită-te dacă-l poți vedea, pentru numele lui Dumnezeu! Te asigur că nu mai pot îndura să trăiesc până ce nu-l văd.

— Nu, răspunse Catherine, nu-i aici; nu-l văd nicăieri.

— O! Grozăvie! Oare n-am să pot să-l cunosc niciodată?

Cum îți place rochia mea? Cred că nu arată rău; mânecile sunt în întregime după modelul meu propriu. Știi, mi s-a făcut o silă

fără margini de Bath. Azi-dimineață fratele tău și cu mine spuneam că deși e colosal de bine să vii aici pentru câteva săptămâni, noi n-am trăi aici nici de ni s-ar da milioane în schimb. Am descoperit foarte curând că gusturile noastre se potrivesc de minune; amândoi preferăm să trăim la țară decât în orice altă parte; zău, părerile noastre sunt atât de asemănătoare încât a fost de-a dreptul ridicul! N-am găsit nici măcar un singur lucru în care să ne deosebim. Pentru nimic în lume n-aș fi vrut să te am lângă mine; tu ești o ființă așa de șireată încât sunt sigură că ai fi spus cine știe ce drăcie despre asemenea planuri.

— Nu, sigur n-aș fi spus.

— O, ba da; sigur c-ai fi spus. Te cunosc eu mai bine decât te cunoști tu. Ne-ai fi spus că părem făcuți unul pentru altul, sau altă absurditate de asemenea fel, care m-ar fi mâhnit grozav de mult, cât nici nu poți să-ți închipui; obrazii mi s-ar fi făcut tot atât de roșii ca și trandafirii tăi. N-aș fi vrut pentru nimic în lume să fii lângă mine.

— Zău că ești nedreaptă cu mine. Mai întâi că în niciun caz n-aș fi spus niște lucruri atât de nepotrivite; și, pe lângă asta, sunt sigură că nici nu mi-ar fi trecut așa ceva prin minte.

Isabella zâmbi cu neîncredere și tot restul serii nu mai vorbi decât cu James.

Hotărârea Catherinei de a se strădui s-o întâlnească din nou pe domnișoara Tilney și-a urmat cursul cu toată

intensitatea în dimineața următoare; și până în momentul când

– ca de obicei – plecară către Pavilionul Apelor, simți o oarecare neliniște de teama unei noi piedici în calea plecării.

Dar așa ceva nu s-a întâmplat; niciun musafir nu și-a făcut apariția ca să le întârzie plecarea, așa că toți trei s-au pornit

tocmai la timp spre Pavilionul Apelor, unde a avut loc obișnuita desfășurare a evenimentelor și a convorbirilor. După ce și-a băut paharul cu apă minerală, domnul Allen s-a dus să se întâlnească cu câțiva bărbați ca să discute despre evenimentele politice ale zilei și să confrunte relatările din gazete; iar doamnele s-au plimbat de jur-împrejur, luând aminte la fiecare față nou apărută și aproape la toate bonetele noi din încăperi. Partea femeiască din familia Thorpe, însoțită

de James Morland, își făcu apariția în mijlocul îmbulzelii în mai puțin de un sfert de ceas și Catherine își reluă numaidecât locul alături de prietena ei. James, care era acum nedezipit de ele, își potrive și el un loc la fel cu al Catherinei și porniră să se plimbe în această formație, până ce Catherine a început să se îndoiască de fericita ei așezare, care o ținea nedezipită de prietenă și de frate, fără ca niciunul nici celălalt s-o bage în seamă. Cei doi erau mereu prinși în cine știe ce discuție sentimentală sau dispută înfocată, dar își comunicau ceea ce aveau de spus cu voce șoptită, iar verva lor era însoțită de atâtea hohote de râs, încât, deși recurgeau când unul când celălalt la părerile Catherinei, ea biata nu era niciodată în stare să spună ceva de vreme ce n-auzise niciun cuvânt din cele ce discutau ei. Totuși, până la urmă i se îngădui să se desprindă de prietena ei, din nevoia mărturisită de a vorbi cu domnișoara Tilney, pe care, cu o bucurie fără de margini, o văzu tocmai intrând în încăpere însoțită de doamna Hughes, și către care s-a îndreptat numaidecât, mânată de hotărârea neșămutată de a adânci cunoștința cu ea, pe care n-ar fi avut curajul s-o ia, de n-ar fi fost împinsă de dezamăgirea pe care o încercase cu o zi înainte. Domnișoara Tilney se întâlni cu ea salutând-o în termeni deosebit de politicoși; Catherine i-a întors grațiozitățile deopotrivă de binevoitoare și-au continuat să vorbească tot timpul cât au stat amândouă în încăpere; și, cu toate că după

toate probabilitățile nu au făcut nicio remarcă și nu au rostit

nicio expresie care să nu fi fost făcută sau rostită de câteva mii de ori sub acoperișul acela în fiecare sezon la Bath, totuși meritul de a fi fost rostite simplu și sincer, fără niciun fel de îngâmfare, ar putea să le dea un caracter oarecum neobișnuit.

— Ce bine dansează fratele dumneavoastră, exclamă

Catherine cu o stângăcie naivă, către sfârșitul convorbirii lor, ceea ce pe loc o surprinse și-o amuză pe însoțitoarea ei.

— Henry! exclamă ea zâmbind. Da, dansează foarte bine.

— Alaltăieri seara trebuie să i se fi părut tare ciudat să mă

audă spunând că sunt angajată, văzându-mă totuși că stau jos.

Dar fusesem cu adevărat angajată de cu dimineață, de domnul Thorpe. Domnișoara Tilney se înclină doar. Nu vă puteți închipui, adăugă Catherine după o clipă de tăcere, cât de uimită

am rămas când l-am văzut. Eram mai mult ca sigură că a plecat de tot.— Când Henry a avut plăcerea să vă vadă întâia oară, se afla în Bath doar pentru două-trei zile. Venise numai ca să

închirieze o locuință pentru noi.

— Așa ceva nu mi-a trecut deloc prin minte; și, bineînțeles, nemaivăzându-l nicăieri, am crezut că trebuie să fi plecat.

Tânăra cu care a dansat luni nu e oare domnișoara Smith?

— Da, o cunoștință de-a doamnei Hughes.

— Cred că era tare bucuroasă că dansează. Găsiți că e drăguță?

— Nu prea.

— Dânsul nu vine niciodată la Pavilionul Apelor îmi pare.

— Ba da, uneori; dar astăzi a plecat din localitate de dimineață, cu tata.

În clipa aceea, doamna Hughes se apropie de ele și-o întrebă pe domnișoara Tilney dacă e gata să plece.

— Nădăjduiesc că voi avea plăcerea să vă revăd curând, spuse Catherine. Veniți mâine la balul-cotilion?

— Noi? Poate, da; cred că venim sigur.

— Îmi pare bine, pentru că noi venim cu toții.

La asemenea politețe i se răspunse așa cum se cuvine; și se depărtară – domnișoara Tilney aflând oarecum sentimentele noii sale cunoștințe, iar Catherine nedându-și seama că și le-a dat în vileag.

Plecă acasă foarte fericită. Dimineața îi împlinise toate speranțele, iar seara zilei următoare ajunsese să fie obiectul tuturor așteptărilor sale, fericirea viitoare. Grija ei de căpetenie era ce rochie și ce bonetă avea să poarte cu acest prilej. Dar asemenea preocupări nu pot fi justificate. În toate timpurile îmbrăcămintea a fost un semn de frivolitate și adesea preocuparea excesivă în asemenea privință ajunge să-și distrugă propriul țel. Pe toate acestea Catherine le știa prea bine; ilustra sa mătușă îi citise o parabolă despre subiectul cu pricina nu mai departe decât la Crăciunul trecut; și, cu toate acestea, miercuri seara eroina noastră stătu de veghe în pat preț de zece minute, cugetând dacă să-și pună rochia de muselină cu buline sau cea cu broderie și doar lipsa de timp a împiedicat-o să cumpere una nouă pentru seara bălului. De-ar fi făcut așa ceva, ar fi fost un pas greșit, o greșeală gravă, deși nu rară, de la care cineva dintre cei de sex opus, mai curând decât de același sex cu ea, un frate mai curând decât o ilustră mătușă, ar fi oprit-o pentru că numai un bărbat își poate da seama de indiferența bărbatului față de o rochie nouă. Sentimentele multor doamne ar fi profund ofensate, dacă domniile lor ar putea fi făcute să înțeleagă cât de puțin mișcată e inima bărbatului de gătelile noi și

costisitoare ale femeilor; cât de puțin înclinată e spre calitatea muselinelor femeiești și ce neputincioasă în a simți o deosebită gingășie pentru pânzeturile cu buline sau cele în dungi, pentru voaluri, cituri ori stămburi. Femeia se îmbracă splendid numai pentru propria ei mulțumire. Dar pentru una ca asta niciun bărbat n-are s-o admire mai tare după cum nicio femeie n-are s-o placă mai

mult. Să arate frumoasă și să poarte ceea ce-i la modă – și una și alta o mulțumesc pe deplin, pe ea în timp ce el, dimpotrivă, ar putea îndrăgi la ea mai curând ceva urât și nepotrivit. Dar niciuna din aceste meditații grave nu tulbură liniștea Catherinei.

Intră în sala balului joi seara cu o stare sufletească foarte diferită de cea cu care pătrunsese acolo luna trecută. Atunci jubilase de bucurie că avea să fie invitată la dans de Thorpe, pe când acum nu știa cum să facă să se ferească de ochii lui, ca să

n-o poftască iarăși la dans; pentru că, deși nu putea și nici nu îndrăznea să se aștepte ca domnul Tilney s-o invite a treia oară

să danseze cu el, toate dorințele, speranțele și proiectele ei se reduceau numai la atât și la nimic altceva. Orice tânără poate simpatiza cu eroina mea în asemenea clipe critice, fiindcă

fiecare fată trebuie să fi cunoscut cândva aceeași frământare.

Cu toate au fost, sau, cel puțin, au crezut că sunt în primejdie de a fi urmărite de cineva de care doreau să se ferească; și toate au nutrit dorința de a fi în centrul atenției cuiva căruia se trudeau din răputeri să-i placă. De îndată ce se întâlniră cu familia Thorpe începu și lupta crâncenă a Catherinei; se vânzolea de iei până colo să vadă de nu vine cumva spre ea John Thorpe; se ascundea cât putea mai bine de ochii lui, iar când el îi spunea ceva se făcea că nu-l aude. Cotilioanele se terminaseră, contradansul era pe cale să înceapă și nu se vedea nici urmă da Tilney.

— Să nu te sperii, scumpa mea Catherine, îi șopti Isabella, dar am să dansez din nou cu fratele tău. Declar sus și tare că e de-a dreptul scandalos. Eu îi spun c-ar trebui să-l fie rușine, dar tu și John trebuie să ne-ajutați să ne păstrăm cumpătul. Hai, grăbește-te, draga mea, și vino cu noi; John tocmai a ieșit, dar se întoarce într-o clipă.

Catherine nu avea nici timp nici poftă să răspundă.

Isabella și fratele ei plecară; John Thorpe putea fi încă văzut, iar

ea se ascunse. Totuși ca să nu pară că-l urmărește cu privirea sau că-l așteaptă pe domnul Tilney, și-a pironit intenționat ochii pe evantai și tocmai îi trecea prin minte ce prostie făcea presupunând că în asemenea înghesuială s-ar fi putut în orice clipă întâlni cu familia Tilney, când deodată fu întrebată și poftită din nou să danseze chiar de domnul Tilney. E lesne de închipuit cu ce strălucire în ochi, cu ce mișcare pripită i-a primit invitația și cu ce dulce zvâcnire de inimă s-a dus să

danseze. Să scapi și încă – așa cum credea ea – ca prin urechile acului de John Thorpe și să fii invitată așa deodată de cum te-a întâlnit, rugată de domnul Tilney, să dansezi, de parcă

te-ar fi căutat anume în asemenea scop! Catherinei i se păru că

viața nu i-ar putea aduce o fericire mai mare.

Abia izbutiseră să-și asigure un loc bun, când Catherine fu strigată de John Thorpe care stătea în spatele ei:

— Ei, poftim, domnișoară Morland! Dar ce înseamnă asta?

Credeam că dumneata și cu mine avem să dansăm împreună.

— Mă mir că ai crezut așa ceva, pentru că doar nu m-ai invitat.

— Asta-i bună! Te-am invitat de îndată ce-am intrat în sală

și tocmai eram să te invit din nou, dar când m-ara întors dumneata nu mai erai de găsit! Asta-i un șiretlic al dracului de urât! Am venit aici numai de dragul de a dansa cu dumneata și susțin sus și tare că erai angajată să-mi fii pereche încă de luni.

Da, mi-aduc aminte, te-am poftit pe când așteptai să-ți iei pelerina; iar aici le-am spus tuturor cunoștințelor mele c-am să

dansez cu cea mai fermecătoare fată din sală; și când vor vedea că stai alături de altcineva, au să aibă de ce să râdă de mine.

— O! Nu! Nici prin cap n-are să le treacă că-i vorba tocmai de mine după asemenea descriere ca cea pe care ai făcut-o.

— Pe legea mea, de nu vor crede una ca asta am să-i dau afară din sală pentru că sunt niște netoți. Dar ce tânăr ai alături? Catherine îi satisfăcu numaidecât curiozitatea. Tilney,

repetă el, Hm!. . Nu-l cunosc. Arată bine ca bărbat, bine legat..

nu dorește un cal? – Aici se află un prieten de-al meu, Sam Fletcher, care are unul de vânzare și care ar conveni orișicui.

Un animal grozav de bun la drum. . numai patruzeci de guinee.

De zeci de ori m-am gândit să-l cumpăr eu, pentru că unul din principiile mele este ca totdeauna să cumpăr un cal bun, când dau peste el; dar ăsta nu corespunde scopului meu, nu ține la câmp. Aș da oricât pentru un cal de vânătoare cu adevărat bun.

Acum am trei, cei mai buni din câți au fost încălecați vreodată.

N-aș primi, dacă mi-ar da, nici opt sute de guinee pe ei. Fletcher și cu mine ne-am gândit să luăm o casă în Leicestershire în vederea sezonului viitor. E-al dracului de incomod să tragi la han. — Iată ultima propozițiune cu care a mai putut-o plictisi pe Catherine, fiindcă tocmai atunci a fost împins de o forță

invincibilă a unui lung șir de doamne în mers. Partenerul ei se apropie atunci de ea și-i spuse:

— Domnul acela era gata să mă scoată din sărite de mai stătea cu dumneavoastră încă o clipă. Ce interes are să abată

atenția partenerei mele de la mine? Am făcut un legământ pe placul amândurora pe durata unei seri, și toate bucuriile acestei seri ne aparțin nouă și nimănui altuia. Nimeni nu se poate vâri în sufletul unuia dintre noi fără să nu lezeze drepturile celuilalt.

Eu socot contradansul ca un simbol al căsătoriei. Fidelitatea și politețea sunt principalele îndatoriri ale celor doi; și acei bărbați care nu vor să danseze sau să se căsătorească n-au nicio treabă cu partenerele sau soțiile vecinilor lor.

— Dar sunt niște lucruri atât de deosebite! . .

— Încât credeți că nu pot fi asemuite?

— Cu siguranță că nu. Oamenii care se căsătoresc nu se pot niciodată despărți, trebuie să meargă împreună și să se statornicească în casa lor. Oamenii care dansează doar stau unul în fața celuilalt, într-o sală lungă, timp de o jumătate de

ceas.— Așadar, așa sună definiția dumneavoastră despre căsătorie și despre dans. Bineînțeles că privite în asemenea lumină, asemănarea lor nu-i izbitoare, dar cred că le pot situa și într-o atare perspectivă. Nu veți tăgădui că în ambele situații bărbatul are avantajul alegerii, pe când femeia doar puțința de a refuza; că în amândouă cazurile e vorba de un legământ între bărbat și femeie, încheiat în vederea beneficiului ambelor părți și că din clipa în care au pornit să-l execute, își aparțin exclusiv unul altuia până în momentul desfacerii aceluia legământ; că e de datoria lor ca fiecare din ei să se străduiască să nu-i dea celuilalt niciun prilej ca să dorească să se fi statornicit în altă

parte, iar interesul lor cel mai mare e să se păzească de-a rătăci cu fantezia către calitățile desăvârșite ale vecinilor lor sau de a-

și închipui că le-ar fi mers cu mult mai bine dacă s-ar fi însoțit cu altcineva. Fi-veți de acord cu toate acestea?

— Da, bineînțeles, așa cum le formulați toate par perfecte; dar sunt totuși atât de deosebite. Nu le pot privi în aceeași lumină și nici nu pot să cred că aceleași îndatoriri le revin amândurora.

— Într-o privință există, bineînțeles, o deosebire. În căsătorie se presupune ca bărbatul să aibă grijă de întreținerea femeii, iar femeia să-i facă bărbatului căminul plăcut; el trebuie să aducă și ea să zâmbească. Dar la dans, îndatoririle lor sunt exact pe dos: zâmbetul plăcut și supus e așteptat de la el în timp ce ea oferă doar evantaiul și apa de lavandă. Cam astea sunt, presupun, deosebirile dintre îndatoririle care v-au izbit până într-atât încât să pună condițiile în neputință de a fi comparate.

— Nu, de fapt nici nu m-ara gândit la așa ceva.

— Atunci chiar că nu știu ce să mai spun. De un lucru totuși trebuie să țin seama. Înclinația pe care o aveți din fire îmi cam dă de gândit. Nu recunoașteți în niciun fel vreo asemănare

între îndatoririle de care v-am vorbit; și atunci nu mi-e oare îngăduit să trag concluzia că părerile dumneavoastră despre îndatoriri în materie de dans nu sunt chiar atât de riguroase pe cât le-ar putea dori partenerul pe care-l aveți? N-am dreptate să

mă tem că dacă domnișorul care v-a vorbit s-ar întoarce chiar acum sau dacă orice alt domnișor vi s-ar adresa, nimic nu v-ar împiedica să stați de vorbă cu oricare din ei atât cât ați dori?

— Domnul Thorpe e un prieten intim al fratelui meu, încât, dacă stă de vorbă cu mine, trebuie să-i răspund; dar în afară de el, dacă mai sunt trei tineri în sală pe care să-i fi cunoscut.

— Și numai într-atât constă siguranța mea? Vai, vai!

— Ba chiar sunt sigură că nu puteți avea una mai bună; căci dacă nu cunosc pe nimeni, mi-e cu neputință să vorbesc cu cineva; și, pe lângă asta, nu doresc să stau de vorbă cu nimeni.

— Acum, în sfârșit, mi-ați dat o asigurare de preț; și am să

procedez cu curaj. Vi se pare Bath la fel de plăcut ca atunci când am avut cinstea să vă mai întreb?

— Da, tot atât. . ba chiar mai mult.

— Chiar mai mult! Băgați de seamă, fiindcă aveți să uitați să vă săturați de el la timpul potrivit.. Ar trebui să vă săturați când se împlinesc șase săptămâni.

— Nu cred că m-aș sătura nici de-ar fi să stau aici șase luni.

— Bath, în comparație cu Londra, e prea puțin variat, cel puțin așa descoperă oricine în fiecare au: „Recunosc că timp de șase săptămâni Bath e destul de plăcut; dar mai mult de atât devine locul cel mai plicticos din lume”. Asta vă vor spune oameni de toate soiurile, care vin aici în fiecare iarnă

prelungindu-și cele șase săptămâni cu încă patru sau șase și pleacă, în sfârșit, pentru că nu mai își pot permite să rămână.

— Ei bine, nu mă interesează ce spun alții, iar pentru cei ce merg la Londra o să li se pară Bath de nimic. Dar eu, eu care

trăiesc într-un sat mic și retras din provincie, n-am să găsesc niciodată că aici monotonia e mai mare decât în locul meu de baștină; pentru că aici sunt multe distracții, o mulțime de lucruri de văzut și de făcut cât e ziua de lungă, despre care acolo n-am avut cum să știu.

— Nu vă place viața la țară.

— Ba da, îmi place. Totdeauna am trăit acolo și am fost fericită Dar, bineînțeles, viața de la țară e cu mult mai monotună decât cea din Bath. La țară, o zi e exact la fel cu cealaltă.

— Dar, dacă-i așa, vă petreceți timpul într-un mod cu mult mai inteligent la țară.

— Așa să fie?

— Nu-i așa?

— Nu cred să fie mare deosebire.

— Aici, cât e ziua de lungă, alergați după plăceri.

— Dar la fel fac și-acasă.. numai că nu găsesc atâtea. Aici mă plimb tot timpul și tot așa fac și-acolo. . Dar aici văd o grămadă de lume pe orice stradă, pe când acolo nu mă pot duce decât la doamna Allen, ca să-i fac o vizită.

Domnul Tilney făcu un haz grozav.

— Nu vă puteți duce decât la doamna Allen ca să-i faceți o vizită! repetă el. Ce icoană a sărăciei intelectuale! Totuși, când vă veți cufunda iarăși în prăpastia aceea, veți avea multe de povestit. Veți fi în măsură să vorbiți despre Bath și despre tot ceea ce ați făcut aici.

— O, da! Am să am totdeauna câte ceva de povestit doamnei Allen sau altcuiva. Sunt sigură că tot timpul am să

vorbesc despre Bath, când voi fi din nou acasă. Mi-a atât de drag! Dacă l-aș putea avea aici pe tata, pe mama și pe toți ceilalți ai mei, cred c-aș fi peste măsură de fericită. Venirea lui James (fratele meu mai mare) aici este neînchipuit de minunată și mai ales fiindcă s-a întâmplat ca tocmai cei din

familia cu care m-am împrietenit atât de mult să-i fie și lui de mult prieteni intimi. Vai! Cine oare s-ar putea sătura vreodată

de Bath?

— Nu cei ce aduc cu ei asemenea sentimente noi și curate ca ale dumneavoastră. Dar tați și mame, frați și prieteni intimi de-ai celor mai mulți vizitatori ce vin la Bath au trecut pe-aici cu grămada – și vraja sinceră a balurilor și a spectacolelor zilnice a dispărut și ea odată cu ei.

Aici convorbirea lor s-a încheiat; cerințele dansului deveniseră prea importante ca să-și mai poată distribui atenția.

De îndată ce-au ajuns în centrul grupului, Catherine a simțit că era privită cu stăruință de un domn ce stătea printre cei ce priveau, chiar în spatele partenerului ei. Era un bărbat foarte distins, cu o înfățișare impunătoare, nu în floarea vârstei dar încă în plină vigoare; și, stând cu privirile îndreptate spre ea, pironite asupra ei, Catherine îl văzu adresându-se numaidecât domnului Tilney, familiar și în șoaptă. Intimidată

de privirea acelui domn și înroșindu-se de teama ca nu cumva să-i fi atras atenția ceva nepotrivit din înfățișarea ei, fata întoarse capul în altă parte. Dar în același timp domnul se depărtă iar partenerul ei, apropiindu-se, îi spuse:

— Văd că ați ghicit ceea ce tocmai am fost întrebat.

Domnul acela știe cum vă numiți și, bineînțeles, și dumneavoastră aveți dreptul să știți cum îl cheamă. E

generalul Tilney, tatăl meu.

Răspunsul Catherinei fu doar un „Oh!”, dar un „Oh!” care exprima tot ceea ce era absolut necesar: nerăbdarea de a afla ceea ce se spusese și încrederea desăvârșită în reproducerea fidelă a adevărului. Cu un interes de netăgăduit și cu o puternică admirație, privirea ei îl urmări pe general

până când el se strecură prin mulțime; și în taină își spuse: „Din ce familie nobilă fac ei parte!”

Stând de vorbă cu domnișoara Tilney înainte de sfârșitul

seratei, un nou izvor de fericire îi răsări în cale. De când sosise în Bath nu făcuse încă nicio plimbare prin jurul stațiunii.

Domnișoara Tilney, căreia îi erau cunoscute toate împrejurimile călcate de vizitatori, îi vorbi de ele în termeni ce-i deșteptară o poftă nebună să le vadă și ea. Și manifestându-și pe față temerea că s-ar putea să nu găsească pe nimeni cu care să meargă, fratele și sora îi propuseră să treacă s-o ia la plimbare într-o dimineață oarecare, „Are să-mi placă mai mult decât orice pe lume”, exclamă ea, „și să n-o mai amânăm; hai să

mergem mâine”. Propunerea fu numaidecât încuviințată, doar cu o singură condiție din partea domnișoarei Tilney: să nu plouă; ceea ce Catherine era sigură că nu are să se întâmple. La ora douăsprezece a amiezei trebuiau să vină să o ia din strada Pulteney.. și, „Țineți minte, ora douăsprezece” au fost cuvintele cu care s-a despărțit de noua-i prietenă. Pe cealaltă prietenă

mai veche și socotită mai apropiată, pe Isabella, al cărei devotament și valoare le gustase și le încercase timp de două

săptămâni, aproape că nu mai văzu nici urmă tot restul serii.

Totuși, cu toate c-ar fi vrut să-i împărtășească toată fericirea ei, se supuse bucuroasă dorinței domnului Allen, care luându-le și pe ea și pe doamna Allen, plecă destul de devreme de la bal; iar buna dispoziție a Catherinei îi dansa în suflet așa precum și ea dansa pe locul din trăsură, tot drumul până acasă.

CAPITOLUL XI

ZIUA URMĂTOARE VENI însoțită de o dimineață calmă, soarele dându-și doar puțină strădanie ca să se arate; și după

asemenea semne Catherine prevesti că totul va fi cât se poate de potrivit cu dorințele sale. O dimineață senină, atât de timpurie în an, recunoștea ea fără să tăgăduiască, aduce ploaie, pe când una înnoirată prezice înseninare pe măsură ce ziua înaintează. Recurse la domnul Allen ca să-i confirme speranțele, dar domnul Allen, neavând asupra lui hărțile cerului și barometrul, își declină orice răspundere, nedând nicio făgăduială categorică de vreme senină. Recurse atunci la doamna Allen și părerile doamnei Allen fură mai pozitive.

Domnia sa „n-ar fi avut, pentru nimic în lume, vreo îndoială că nu va fi o zi grozav de minunată dacă norii vor binevoi doar să se retragă și soarele să apară”.

Cam pe la ceasurile unsprezece, totuși, câteva picături de ploaie rară căzute pe geamuri săriră în ochii atenți ai Catherinei și un „Vai de mine! Cred că vine ploaia!” țâșni din ea cu deznădejde în glas.

— Mi-am închipuit eu c-așa are să fie, spuse doamna Allen.

— Gata cu plimbarea mea pe azi, suspină Catherine. Dar poate că nu se pornește, sau poate că se oprește până la douăsprezece.

— Poate că da, draga mea, dar atunci are să fie atâta murdărie.

— O! Asta nu contează; puțin îmi pasă de murdărie!

— Da, răspunse placid prietena ei, știu că ție puțin îți pasă de murdărie.

După un scurt răstimp, Catherine spuse, pe când stătea la pândă la ferestre:

— Se întetește din ce în ce mai tare!

— Într-adevăr, așa e. Dacă ține ploaia, străzile au să fie pline de apă.

— S-au și deschis patru umbrele. Cât îmi e de urât să văd umbrele!

— Ce obiecte urâcioase. Eu mai curând iau o lectică.

— Și ce dimineață frumoasă a fost! Eram atât de încredințată că n-are să plouă!

— De fapt orișicine ar fi gândit la fel. Foarte puțină lume are să fie la Pavilionul Apelor dacă plouă toată dimineața. Sper că domnul Allen are să îmbrace paltonul cel gros când iese, dar mă tem că n-are să-l ia, pentru că e în stare să facă orice numai să nu iasă cu paltonul; mă mir că nu-i place, trebuie să fie atât de plăcut.

Ploaia a continuat să cadă – repede, deși nu deasă.

Catherine se ducea din cinci în cinci minute la ceas, amenințând de fiecare dată când se întorcea, că dacă ploaia mai ține încă cinci minute, renunță la tot planul, situația fiind disperată. Ceasul bătu douăsprezece și încă ploua.

— N-ai să te poți duce, draga mea.

— Totuși nu mi-am pierdut de tot speranța. Nu renunț

până la douăsprezece și un sfert. E tocmai timpul când ziua se înseninează și îmi pare că norii s-au mai rărit. Dar, poftim, e douăsprezece și douăzeci și acum trebuia să renunț definitiv.

Uf! Avem asemenea vreme aici, 3a fel, ca în Udolpho, sau ca în Toscana și în sudul Franței! Noaptea în care a murit sfântul Aubin, bietul! Pe- asemenea vreme frumoasă!

La douăsprezece jumătate, când atenția îngrijorată, a Catherinei, concentrată asupra vremii, se destrămase și când

nu mai putea pretinde că are vreun merit în îndreptarea vremii, cerul a început să se însenineze de la sine. O rază de soare o luă

prin surprindere; se uită jur-împrejur; norii se împrăştiau şi în aceeaşi clipă Catherine se întoarse la fereastră ca să

urmărească ivirea fericirii şi s-o zorească cu îndemnuri. Încă

zece minute fură de ajuns ca să se vadă că va urma cu siguranţă o după-amiază însorită şi să îndreptăţească părerea doamnei Allen, care „tot timpul a fost sigură c-are să se însenineze.” Cu toate acestea rămâne întrebarea dacă ar fi cazul ca eroina noastră să-şi mai aştepte prietenii, dacă n-a fost cumva prea multă ploaie pentru ca domnişoara Tilney să mai cuteze a se aventura.

Pentru doamna Allen era prea mult noroi ca să-şi însoţească soţul la Pavilionul Apelor; drept care, domnia-sa plecă singur şi doar Catherine îl urmărea cu privirea cum mergea pe stradă, când deodată atenţia îi fu atrasă de apropierea aceloraşi două trăsură descoperite, având înăuntru aceleaşi trei persoane, care o uimiseră atât de mult cu câteva dimineţi în urmă.

— Isabella, fratele meu şi domnul Thorpe, asta-i bună! Vin după mine – dar nu mă duc – chiar nu pot să mă duc, pentru că

ştiţi, domnişoara Tilney s-ar putea încă să mai treacă pe la mine. Doamna Allen era cu totul de acord. John Thorpe de fapt se şi ivise, iar vocea-i ajunsese chiar înaintea lui fiindcă încă de pe scări îi striga domnişoarei Morland să se grăbească:

— Dă-i zor! Dă-i zor! pe când deschidea uşa.. Pune-ţi pălăria chiar acum. . n-avem timp de pierdut.. mergem la Bristol. . Bună-ziaua, doamnă Allen.

— La Bristol! Nu-i drumul tare lung până-acolo? Dar, totuşi nu pot merge cu dumneavoastră astăzi, fiindcă nu sunt liberă.

Aştept din clipă în clipă câţiva prieteni. Bineînţeles aşa ceva a fost combătut cu vehemenţă, ca un lucru fără de niciun temei.

Doamna Allen fu solicitată ca să-l sprijine și intrară și ceilalți doi ca să-i dea ajutor.

— Scumpa mea Catherine, spune, nu ți se pare încântător?

Avem să facem un drum ca-n paradis. Trebuie să-i mulțumești fratelui tău și mie pentru asemenea plan. Ne-a trecut, așa deodată, prin cap, când luam micul dejun, și sincer cred că la amândoi în aceeași clipă, și am fi plecat de două ceasuri de n-ar fi fost ploaia asta nesuferită. Dar asta nu contează, sunt nopți cu lună și o s-o scoatem la capăt minunat. Ah! Când mă

gândesc ce aer și ce liniște e la câmp, mă cuprinde o bucurie nebună! . . Cu mult mai bine decât să ne ducem la Pavilionul-de-Jos. Mergem direct la Clifton și prânzim acolo și cum am terminat cu prânzul, dacă mai avem timp pentru asta, plecăm mai departe la Kingsweston.

— Mă îndoiesc c-am fi în stare să facem chiar atâtea, zise Morland.

— Cobe ce ești! strigă Thorpe. Vom fi în stare să facem și de zece ori mai mult. Kingsweston! Ba și castelul Blaise și orișicare locuri de care vom mai auzi; dar iată, sora ta zice că

nu merge.

— Castelul Blaise! exclamă Catherine. Ce-i acela?

— Cel mai minunat loc din Anglia – merită să faci și cincizeci de mile, pe orice vreme, ca să-l vezi.

— Cum? E chiar un castel, un castel vechi?

— Cel mai vechi din regat.

— Dar este la fel ca cele despre care citim?

— Chiar așa – leit ca ele.

— Dar chiar de-adevărat, sunt turnuri și galerii lungi?

— Cu zecile.

— Atunci mi-ar place să le văd; dar nu pot – nu pot merge.

— Nu poți merge! Scumpa mea, ce vrei să spui?

— Nu pot merge, pentru că.. (privind în jos în timp ce vorbea, temându-se de zâmbetul Isabellei) aștept pe

domnișoara Tilney și pe fratele ei să vină să mă ia să facem o plimbare pe jos, afară la câmp. Mi-au făgăduit că vin la douăsprezece numai că ploua; dar acum, fiind o vreme atât de frumoasă, cred că vor fi aici din clipă în clipă.

— Nici gând, strigă Thorpe, fiindcă pe când coteam pe strada mare, i-am văzut – n-are el un faeton cu doi roibi grozavi?

— Nu știu.

— Ba eu știu. L-am văzut. Dumneata vorbești de bărbatul cu care ai dansat aseară, nu-i așa?

— Da.

— Ei bine, l-am văzut în clipa aceea c-o apucă pe drumul dinspre Lansdown, având alături de el o fată tare drăguță.

— Într-adevăr?

— L-am văzut, pe ce am mai scump. L-am recunoscut dintr-o dată și părea că făcuse rost și de câteva capete de vite, tare frumoase.

— E foarte ciudat! Dar îmi închipui că s-au gândit că e prea mult noroi pentru o plimbare.

— Bineînțeles că s-ar putea să se fi gândit, fiindcă

niciodată de când sunt pe lume n-am văzut atât de mult noroi.

Plimbare! Nu te-ai putea plimba după cum n-ai putea zbura!

Iarna întreagă n-a fost atâta noroi; peste tot e până la gleznă.

Isabella îi întări spusele:

— Draga mea Catherine, nici nu poți să-ți imaginezi ce noroi e; vino, trebuie să mergi; doar n-ai să ne refuzi!

— Aș dori să văd castelul; dar putem să-l vedem tot? Oare putem urca pe toate scările și putem pătrunde prin toate încăperile?

— Da, da, prin toate găurile și toate cotloanele.

— Dar – dacă au ieșit numai pentru un ceas, până se mai usucă, și după aceea trec să mă ia?

— Fii pe pace, nicio temere de așa ceva, pentru că l-am

auzit pe Tilney strigând către un om care tocmai trecea călare pe lângă el, că se duc până la Wick Rocks.

— Atunci merg. Să mă duc, doamnă Allen?

— Fă cum dorești, draga mea.

— Doamnă Allen, trebuie s-o îndemnați să meargă, strigară

cu toții în cor.

Doamna Allen nu rămase indiferentă la strigătul lor.

— Hm, draga mea, făcu ea, hai du-te. Și în două minute erau cu toții plecați.

Sentimentele Catherinei, în clipa în care se urcă în trăsură, erau tare nelămurite; se împărțeau între părerea de rău pentru pierderea unei plăceri imense și între speranța de a se bucura în curând de o alta, într-un grad

aproape tot atât de mare, totuși de un alt soi. Nu putea să nu se gândească că cei doi Tilney nu procedaseră chiar cum se cuvine față de ea, renunțând atât de iute la întâlnirea lor, fără să-i fi trimis un cuvânt de justificare.

Nu trecuse decât un ceas peste timpul hotărât pentru plimbarea lor; și cu toate cele auzite despre acumularea fantastică a noroiului în decursul acelui ceas, din propriile observații nu se putea împiedica de a gândi că s-ar fi putut plimba aproape fără niciun inconvenient, îi venea tare greu să

se simtă neglijată de ei. Pe de altă parte, încântarea de a explora un edificiu ca în Udolpho, așa cum vedea ea în închipuirea ei castelul Blaise, îi compensa atât de bine necazul încât asta o putea consola pentru aproape orice fel de nenorocire.

Coborârea repede strada Pulteney și trecură prin piața Laura, fără să schimbe prea multe vorbe. Thorpe se sfătuia cu calul iar ea cugeta pe rând la făgăduieli călcate și la arcade prăbușite, la faetoane și la spânzurări nedrepte, la cei doi Tilney și la trape secrete. Când pătrunseră prin dreptul acareturilor Argyle, fu trezită la realitate de întrebarea însoțitorului ei:

— Cine-i fata aceea care se uita cu atâta stăruință, când a trecut pe lângă noi?

— Care? Unde?

— Pe trotuarul din dreapta – acum cred că nici nu se mai vede. Catherine se uită jur-împrejur și-o văzu pe domnișoara Tilney, braț la braț cu fratele ei, mergând încet pe stradă. Îi văzu pe amândoi uitându-se îndărăt după ea.

— Oprește, oprește, domnule Thorpe, strigă ea cu nerăbdare, e domnișoara Tilney, sigur e ea – cum ai putut să-mi spui c-au plecat? Oprește, oprește, mă dau jos chiar acum și mă

duc la ei. Dar ce folos! Thorpe doar își biciui calul ca să o întindă într-un trap mai iute; cei doi Tilney, care curând încetară să se mai uite după ea, dispărură într-o clipă după

colțul pieței Laura, iar în clipa următoare chiar și piața Laura se topi în mulțimea din piața Market. Totuși, cât ținu trecerea lor pe o altă stradă, Catherine l-a rugat din răputeri să oprească.

— Te rog, te rog, oprește, domnule Thorpe – nu pot să merg mai departe – nu vreau să merg mai departe – trebuie să mă

întorc la domnișoara Tilney. Dar domnul Thorpe doar râdea, pocnea din bici, își îndemna calul, făcea o zarvă ciudată și mâna mai departe; și Catherine, supărată și ofensată cum era, neavând nicio putere să coboare, se văzu până la urmă silită să

renunțe și să se supună. Totuși, nu-l cruță cu imputările:

— Cum ai putut să mă dezamăgești în halul acesta, domnule Thorpe? Cum ai putut să spui că i-ai văzut apucând-o cu trăsura pe drumul dinspre Lansdown? Pentru nimic în lume n-aș fi vrut să se întâmple așa ceva. Trebuie să li se pară atât de ciudat, atât de nepoliticos din partea mea! Să mai și trec pe lângă ei fără să le spun un cuvânt! Nici nu știi cât sunt de jignită – nu mai am nicio poftă să merg la Klifton sau altundeva. Mai curând, de zece mii de ori mai curând, aș coborî chiar acum și m-aș întoarce pe jos la ei. Cum ai putut spune că

i-ai văzut plecând c-un faeton?

Thorpe se apără cu toată tăria declarând că n-a văzut în

viața lui doi oameni să semene atât de bine și că nu-i vine să

creadă că acela n-a fost chiar Tilney.

Plimbarea lor, chiar după ce subiectul cu pricina fusese închis, nu păru să fie prea plăcută. Voia bună a Catherinei n-a mai fost la fel cu cea din plimbarea lor de mai înainte. Asculta fără nicio plăcere și răspunsurile îi erau scurte. Castelul Blaise îi rămăsese singura mângâiere; către el își mai îndrepta gândurile cu plăcere; cu toate că, decât să fi fost silită să

renunțe la plimbarea făgăduită și mai ales decât să fi fost considerată prost crescută de frații Tilney, mai curând ar fi renunțat de bunăvoie la toată fericirea pe care i-ar fi procurat-o pereții castelului – fericirea de a trece printr-un lung șir de încăperi mărețe, arătându-și resturile unui mobilier neînchipuit, deși părăsite cu mulți ani în urmă – fericirea de a fi opriți în drumul lor de-a lungul unor bolți înguste și cotite de-o poartă scundă, cu gratii, ba chiar de a li se stinge felinarul, da, singurul lor felinar, de o răbufnire bruscă de vânt și de a fi lăsați cu totul în beznă. Între timp își continuau drumul fără niciun incident și se aflau în dreptul orașului Keynsham, când un strigăt al lui Morland, care era în spatele lor, îl făcu pe prietenul său să oprească, ca să afle despre ce-i vorba. Cei doi traseră

atunci destul de aproape ca să poată vorbi și Morland spuse:

— Mai bine ne-am întoarce, Thorpe; e prea târziu ca să

mergem mai departe; și sora ta crede la fel ca mine. Am făcut exact un ceas din strada Pulteney, ceva mai mult de șapte mile și cred că mai avem de mers cel puțin încă opt. Nu putem continua. Am plecat cu mult prea târziu. Mai bine să amânăm pe altă dată și să ne întoarcem.

— Mi-e totuna, răspunse Thorpe oarecum mânios; și întorcându-și brusc calul porniră înapoi spre Bath. Dacă fratele dumitale n-ar fi luat un animal atât de păcătos la trăsură, zise el puțin după aceea, am fi scos-o la capăt foarte bine. Calul meu ar fi mers în galop până la Clifton într-un ceas, dacă l-aș fi lăsat de

capul lui; și-așa aproape că mi-am rănit mâinile strunindu-l să

meargă în pasul blestemei aceleia de mârțoagă răpciugoasă.

Morland e un prost că nu-și ia cal și docar propriu.

— Ba nu e, răspunse Catherine înfierbântată, pentru că

sunt sigură ca nu și-ar putea îngădui.

— Și de ce mă rog nu și-ar putea îngădui?

— Pentru că n-are destui bani

— Și-a cui e vina?

— A nimănui, după câte știu eu. Atunci Thorpe izbucni, spunând ceva în gura mare, incoerent, într-un fel la care adesea recurgea, despre faptul că e ceva de-a dreptul scârbos să fie cineva zgârcit; și dacă nici oamenii care înnoată în bani nu-și pot îngădui anumite lucruri, el nu mai știe cine ar putea; ceea ce Catherine nici măcar nu se strădui să înțeleagă. Dezamăgită

de ceea ce-ar fi putut fi mângâierea primei ei dezamăgiri, se văzu din ce în ce mai puțin dispusă să fie plăcută și cu atât mai puțin să găsească că însoțitorul ei e plăcut. Se întoarseră în strada Pulteney fără ca să fi rostit nici măcar douăzeci de cuvinte.

De cum intră în casă feciorul îi spuse că, la câteva minute după plecarea lor, un domn și o doamnă au venit și-au întrebat de dânsa; că, după ce le-a spus că ea plecase din oraș cu domnul Thorpe, doamna îl întrebă dacă nu fusese lăsată vreo scrisoare pentru ea; și după ce el i-a răspuns că nu, ea a căutat o carte de vizită, dar i-a spus că n-are niciuna și a plecat.

Meditând adânc la aceste, vești sfâșietoare, Catherine urcă

încetișor sus. În capul scărilor a fost întâmpinată de domnul Allen, care, aflând pricina grabnicei lor întoarceri, zise:

— Îmi pare bine că măcar fratele dumitale are destulă

minte; mă bucur că v-ați înapoiat. Ați pus la cale un plan extravagant și nesăbuit.

Petrecură seara împreună cu familia Thorpe. Catherine era tulburată și abătută; dar Isabella părea să fi câștigat lozul cel

mare, pe care-l împărțise cu Morland, partenerul ei intim, ca pe un minunat echivalent al liniștei și al aerului curat de la un han din Clifton. De asemenea, mulțumirea ei de a nu se fi dus la Pavilionul-de-Jos fu rostită de nenumărate ori:

— Cât le mai compătimesc pe sărmanele creaturi care se duc acolo! Ce bucuroasă sunt că nu mă aflu printre ele! Mă

întreb dacă are să fie un bal cu lume multă sau nu! Încă n-au început să danseze. Pentru nimic în lume n-aș vrea să fiu acolo.

E atât de plăcut ca măcar din când în când în câte o seară să te bucuri de singurătate! Cred că n-are să fie un bal foarte reușit.

Știu că familia Mitchell nu se va duce. Zău că-i compătimesc pe toți cei ce s-au dus. Dar cred că dumneata, domnule Morland, dorești din răspuț să fii acolo, nu-i așa? Sunt sigură că da. Ei bine, te rog nu te socoti reținut aici de nimeni. Sunt sigură că o putem scoate la capăt de minune și fără dumneata; Dar voi, bărbații, vă credeți grozavi.

Catherine aproape că a învinuit-o pe Isabella că a fost cu totul lipsită de înțelegere față de ea și de necazurile ei; păreau c-o afectează atât de puțin și așa de nepotrivite erau mângâierile cu care o înconjura.

— Nu fi atât de tristă, scumpa mea dragă, îi șoptea ea. Ai să-mi zdrobești inima de tot. Bineînțeles, a fost neînchipuit de groaznic; dar cei doi Tilney, numai ei sunt de vină. De ce n-au fost punctuali? Era noroi, e-adevărat, dar ce-are a face? Te asigur că nici John și nici eu n-am fi ținut seamă de-atâta lucru. Nici prin minte nu mi-ar trece să fac ceva ce n-ar conveni unui prieten de-al meu: așa sunt eu și John e tot așa; e în stare de niște sentimente foarte puternice. Doamne, Dumnezeu! Ce mână minunată ai! Cerule, jur! De când sunt pe lume n-am fost atât de fericită. De zeci de ori doresc să ie ai tu mai curând decât mine.

Și-acum am să-mi las eroina să se ducă în culcușul ei fără

de somn, căci așa e soarta eroinelor; cu «capul pe o pernă plină

de spini și stropită de lacrimi. Și se poate socoti fericită dacă în cursul următoarelor trei luni seva putea bucura măcar o dată de tihna unui somn liniștit.

CAPITOLUL XII

— DOAMNA ALLEN, ÎI CERU SFAT Catherine a doua zi dimineață, ar fi oare ceva ce nu se cuvine dacă trec astăzi pe la domnișoara Tilney? N-am să mă liniștesc până ce nu-i explic totul.

— Du-te negreșit, draga mea; numai să pui o rochie albă.

Domnișoara Tilney poartă numai alb.

Catherine se supuse bucuroasă și, îmbrăcându-se cum trebuie, nu mai putea de nerăbdare să ajungă la Pavilionul Apelor, ca să poată afla unde locuiește generalul Tilney, fiindcă

deși avea credință că stă pe strada Milsom, nu era sigură în ce casă anume, și asigurările șovăielnice ale doamnei Allen o încurcaseră și mai tare. Fu îndreptată tot pe strada Milsom și, asigurându-se de numărul adevărat al casei, porni numaidecât cu pași nerăbdători și cu bătaie de inimă s-o viziteze pe domnișoara Tilney, ca să-și explice purtarea și să fie scuzată; străbătând repede și ușurel curtea bisericii, își întoarse anume privirile într-o parte, ca să nu fie silită s-o vadă pe draga ei Isabella și scumpa-i familie, care – avea ea toate motivele să

creadă – trebuie să se fi aflat într-o prăvălie de-alături. Ajunse la adresă fără nicio greutate, se uită la număr, bătut la ușă și întrebă de domnișoara Tilney. Feciorul bănuia că domnișoara Tilney e acasă, dar nu era chiar sigur. N-ar binevoi să-i spună

pe cine să anunțe? Catherine îi înmână o carte de vizită.

Slujitorul se întoarse în câteva minute și, cu o privire care nu se prea potrivea cu vorbele pe care le rostea, îi spuse că se

înșelase, deoarece domnișoara Tilney era plecată de-acasă.

Catherine, înroșindu-se de umilită ce se simți, plecă aproape încredințată că domnișoara Tilney era acasă și că se considera prea ofensată ca s-o primească; și, pe tînd se întorcea înapoi pe stradă, nu se putu stăpîni să nu arunce o privire către ferestrele salonului, așteptându-se s-o vadă acolo; dar nimeni nu se arătă la ferestre. Totuși, ajunsă la capătul străzii, se uită

din nou îndărăt, și atunci, nu la vreo fereastră, ci ieșind pe ușă, o văzu chiar pe domnișoara Tilney. Era însoțită de un domn, care, după cum credea Catherine, trebuie să fi fost tatăl ei și amândoi au cotit-o în sus către imobilul Edgar. Catherine, înjosită la culme, își văzu de drum. Era aproape gata să se mârâie și ea de o necuviință atît de dură. Dar își înfrînă

sentimentele; își aduse aminte că ea nu-i decât o ignorantă. Nu știa cum ar putea îi calificată de legile politeței o ofensă ca cea adusă de ea și cât de greu i s-ar putea ierta chiar cu toată

bunăvoința și nici la cită asprime neînduplecată ar trebui, pa bună dreptate, să se aștepte în schimb. Abătută și umilită

stătea la îndoială dacă să se mai ducă cu ceilalți seara la teatru; dar trebuie să mărturisim că asemenea gin duri nu stîrniră

multă vreme; fiindcă își dădu curînd seama, că, în primul rînd, n-ar fi avut nicio scuză să stea acasă și, în al doilea, că se juca o piesă pe care tare mult dorea s-o vadă. Drept care, se duseră cu toții la teatru. Dar niciun membru al familiei Tilney nu se arătă

spre necazul sau spre bucuria ei. Dealtfel, se temea că în rîndul preferințelor elevate ale familiei nu se înscria și dragostea de teatru; dar poate să fi fost și din pricina obișnuinței lor cu spectacolele mai bune de

pe scenele Londrei care, după cum aflate de la competența prestigioasă a Isabellei, făceau ca orice încercare asemănătoare să fie „de-a dreptul infernală”. N-a fost dezamăgită în așteptările ei; piesa i-a spulberat atât de bine toate supărările încât niciunul din cei ce ar fi văzut-o în timpul primelor patru acte, nu și-ar fi închipuit că fusese încercată de

vreo nenorocire. La începutul actului al cincilea, totuși, văzându-l pe neașteptate pe domnul Henry Tilney și pe tatăl său, împreună cu câteva persoane, în loja din față, Catherine fu cuprinsă iarăși de neliniște și de mâhnire. Scena nu putea să-i trezească nicio plăcere adevărată și nici să-i rețină atenția.

Aproape toate privirile i se îndreptau spre loja din față; și, tot timpul cât au ținut două scene întregi, s-a uitat atât de stăruitor la Henry Tilney, fără ca să fie în stare măcar o dată să-i întâlnească privirile. El nu putea fi bănuțit că e nepăsător față de spectacol în timpul celor două scene atenția nu-i fu niciodată

abătută de la actori. Până la urmă, totuși, își întoarse privirile spre ea și o salută.. dar ce salut! niciun zâmbet, nicio privire stăruitoare nu îl însoțiri; ochii i se întoarseră din nou către scenă. Catherine nu-și mai afla locul, de nenorocită ce era, aproape că-i venea să dea fuga până la loja în care ședea el, ca să-l silească să-i asculte explicația. Se lăsă pradă unor sentimente mai curând firești decât eroice; în loc să se fi socotit jignită de-o asemenea învinuire gata pregătită, în loc să se fi hotărât, cu toată mândria unei conștiințe nevinovate, să-și manifeste indignarea împotriva lui, că a putut nutri o îndoială

în acea privință, să-i lase lui truda de a găsi o explicație și să-l lămurească în privința celor întâmplare, ferindu-se doar de ochii lui sau cochetând cu altcineva, ea își atribui toată rușinea unei purtări urâte sau cel puțin a aparenței ei și nu dorea decât să găsească prilejul ca să-i explice motivele.

Spectacolul s-a terminat – cortina a căzut – iar Henry Tilney nu mai fu văzut în locul în care stătuse până atunci; dar tatăl său rămăsese pe loc și poate că tânărul venea spre loja lor.

Nu se înșelase; în câteva minute Tilney se arătă și croindu-și drum printre rândurile de oameni din ce în ce mai rare, vorbi cu doamna Allen și cu prietena ei, adresându-li-se în aparență cu un calm politicos. Catherine nu îi putu răspunde cu același calm:

— Oh! Domnule Tilney, abia am așteptat să vorbesc cu dumneavoastră și să-mi cer scuze. Probabil că m-ați socotit atât de prost crescută; dar, de fapt n-a fost vina mea, nu-i așa doamnă Allen? Nu mi-au spus ei că domnul Tilney și sora lui plecaseră din localitate, într-un faeton? Și-atunci ce puteam face? Dar de zece mii de ori aș fi preferat să fiu cu dumneavoastră, nu-i așa, doamnă Allen?

— Draga mea, îmi boțești rochia, fu răspunsul doamnei Allen. Siguranța sinceră cu care vorbi, înfruntând singură starea de lucruri, n-a fost în van. Ea aduse pe figura lui un zâmbet mai cald, mai firesc și cu un ton ce nu mai păstra decât o oarecare rezervă simulată, răspunse:

— În orice caz, v-am fost foarte îndatorați că ne-ați urat o plimbare plăcută, după ce v-am întâlnit în strada Argyle; ați fost atât de amabilă că v-ați uitat îndărăt spre noi în asemenea scop.— Dar nici gând să vă fi urat plimbare plăcută; nici nu mi-a trecut prin minte așa ceva; dimpotrivă, l-am rugat din răspuțeri pe domnul Thorpe să oprească; am strigat la el de cum v-am văzut; doamnă Allen, nu-i. . Ah! Dumneavoastră nu erați cu noi; dar așa am făcut; și dacă domnul Thorpe ar fi vrut să oprească, aș fi sărit jos din trăsură și aș fi fugit după dumneavoastră.

Există oare vreun Henry în toată lumea asta care ar fi putut rămâne nepăsător față de o asemenea declarație? Oricum, Henry Tilney n-a rămas. Cu un surâs și mai senin a spus tot ceea ce trebuia spus în privința surorii sale și a încrederii pe care o are în cuvântul de onoare al Catherinei.

— O! Nu spuneți dumneavoastră că domnișoara Tilney n-a fost supărată pe mine, exclamă Catherine, pentru că eu știu c-a fost; fiindcă n-a vrut să mă vadă astăzi dimineață, când am fost s-o caut; am văzut-o plecând de-acasă o clipă după ce-am plecat eu de-acolo; am fost mâhnită, dar nu insultată. Poate că

dumneata nu știi c-am fost pe-acolo.

— Nu eram acasă; dar am aflat de la Eleanor; și de-atunci ea dorește întruna să vă vadă, ca să explice pricina unei asemenea necuviințe; dar poate că eu aș putea-o face la fel de bine. N-a fost nimic altceva decât faptul că tata tocmai se pregătea să plece de-acasă și el, grăbindu-se tare din pricina timpului și nevrând să amine plecarea lor în oraș, a ținut neapărat ca ea să refuze să vă primească. Asta a fost tot, vă

încredințez. Eleanor era tare necăjită și se gândește să-și ceară scuze cât mai curând cu putință.

Catherinei i s-a ușurat sufletul în mare măsură datorită

celor aflate de la Henry Tilney; totuși îi mai rămăsese o urmă de îngrijorare, din care se iscă următoarea întrebare, simplă în sine, deși întrucâtva dureroasă pentru tânăr:

— Dar, domnule Tilney, de ce-ați fost dumneavoastră mai puțin mărinimos decât sora dumneavoastră? Dacă ea a avut atâta încredere în bunele mele intenții și și-a putut închipui că

n-a fost decât o neînțelegere, de ce erați gata să vă simțiți ofensat?

— Eu! Să mă simt ofensat!

— Să nu ziceți nu, sunt sigură după căutătura dumneavoastră, când ați intrat în lojă, că erați supărat.

— Eu, supărat f Dar n-aveam niciun drept!

— Ei bine, niciunul din cei care v-au văzut chipul, n-ar fi zis că n-aveați niciun drept. El îi răspunse, rugând-o să-i facă

loc și vorbind despre spectacol.

Rămase cu ele câțva timp, ceea ce a fost mai mult decât plăcut pentru Catherine, putându-se alege cu o satisfacție la plecarea lui. Totuși, înainte de a se despărți, s-au învoit ca plimbarea plănuită să fie făcută cât mai curând cu putință; și, lăsând la o parte mâhnirea că el a plecat din lojă, eroina noastră

se simțea acum Una dintre cele mai fericite făpturi din lume.

În timp ce vorbeau, ea băgase de seamă cu oarecare uimire

că John Thorpe, care nu putea sta locului în aceeași parte a sălii nici măcar zece minute, a stat de vorbă cu generalul Tilney; și Catherine fu chiar mai mult decât uimită, când văzu că ea este obiectul atenției și discuției lor. Oare ce puteau să

aibă a-și spune despre ea? Se temea că generalului Tilney nu-i plăcea cum arăta ea; aflase că el era pricina pentru care fiica lui n-o primise, împiedicând-o, în loc să amine plecarea lor de-acasă cu câteva minute.

— Cum de-a ajuns domnul Thorpe să-l cunoască pe tatăl dumneavoastră? fu întrebarea ei neliniștită pe când i-l arăta însoțitorului ei. Tilney habar n-avea; doar atât că tatăl lui, ca orice militar, avea foarte multe cunoștințe.

Când se sfârși spectacolul, Thorpe veni să le ajute.

Catherine fu numaidecât obiectul atențiilor lui curtenitoare; și în vreme ce așteptau în vestibul un vehicul, el îi preîntâmpină

întrebarea, care aproape că-i parcursese, calea de la inimă până

pe vârful limbii, el dorind, cu oarecare ifose, să afle dacă-l văzuse că stătuse de vorbă cu generalul Tilney:

— E un bătrân minunat, pe viața mea! Dârz, vioi. . arată la fel de tânăr ca și fiul său. Îi port mult respect, crede-mă; un gentilom de cel mai bun soi din câte sunt pe lume.

— Dar cum de-ai ajuns să-l cunoști?

— Să-i cunosc! Sunt puțini oameni în tot orașul pe care să

nu-i cunosc. L-am cunoscut bine de tot la Bedford; și i-am recunoscut chipul astăzi în clipa când a pătruns în sala de biliard. Unui dintre cei mai buni jucători din câți avem, în treacăt fie zis; și-am făcut o mică partidă împreună, cu toate că

la început eram aproape îngrozit de el; scorul era de cinci la patru pentru el și, de n-aș fi izbutit una dintre cele mai strașnice lovituri, poate unică în lume – i-am luat bila drept în plin – dar nu te-aș putea face să înțelegi fără o masă; totuși, l-am bătut. Un bărbat minunat; bogat ca un bancher. Mi-ar place să iau masa cu ei; cred că dă niște mese grozave. Dar despre cine crezi c-am vorbit? . . De dumneata. Da, pe ce am mai sfânt! . .

și generalul te socoate cea mai gingașă fată din Bath.

— Oh! Prostii! Cum poți spune așa ceva?

— Și ce crezi dumneata c-am adăugat eu? {pe șoptite).

„Bine zis, bravo, generale, am spus eu, sunt întocmai da părerea domniei tale”.

În clipa aceea, Catherine, care era mai puțin încântată de admirația lui decât de cea a generalului Tilney, aproape că se bucură că a fost strigată de domnul Allen Thorpe, totuși, dori s-o vadă în trăsură, și până se urcă, nu mai conțeni cu același fel de lingușiri mieroase, cu toate rugămințile ei stăruitoare de a înceta.

Că generalul Tilney, în loc s-o displacă, ar fi putut s-o admire, era ceva minunat; și, bucuroasă, se gândi că nu mai rămăsese nimeni în familie de care să se teamă să dea cu ochii.

Seara aceea îi adusese mai mult, cu mult mai mult decât s-ar fi putut aștepta.

CAPITOLUL XIII

LUNI, MARȚI, MIERCURI, JOI, VINERI și sâmbătă sunt trecute astfel în revistă sub ochii cititorului; întâmplările fiecărei zile, speranțele și temerile lor, ofensele și plăcerile au fost arătate fiecare în parte; și numai chinurile duminicii au mai rămas să fie descrise, ca să încheiem săptămâna. Proiectul excursiei la Clifton fusese doar amânat, nu abandonat, și în după-amiaza acelei zile, în piața Semilunii, a fost adus din nou pe tapet. Într-o consfătuire tainică dintre Isabella și James, în care ea își pusese în gând să meargă neapărat, iar el se hotărâse cu tot atâta nerăbdare să-i facă plăcerea, se conveni ca escapada să aibă loc în dimineața următoare, dacă vremea va fi prielnică; trebuiau să plece foarte devreme ca să se poată

întoarce la timp. Planul astfel hotărât și încuviințarea lui Thorpe asigurată, mai rămăsese doar Catherine să fie pusă în temă. Ea se despărțise de ei cu câteva minute înainte ca să se ducă să stea de vorbă cu domnișoara Tilney. În răstimpul acela planul a fost întregit cu de-amănuntul și, de îndată ce Catherine se întoarce, i se ceru asentimentul; dar în loc să se învoiască

bucuroasă, așa cum se aștepta Isabella, ea se uită cu seriozitate la ei, spunându-le că-i pare foarte rău dar nu poate merge.

Invitația, care ar fi trebuit s-o împiedice să li se alăture în excursia pe care o făcuseră mai înainte, o pune în imposibilitate de a-i însoți acum. Cu o clipă înainte hotărâse împreună cu domnișoara Tilney să facă plimbarea proiectată

tocmai a doua zi; era pe deplin hotărâtă și pentru nimic în lume

nu-și va călca cuvântul dat. Dar strigătul înflăcărat al celor doi frați Thorpe izbucni în aceeași clipă că trebuie să-și calce cuvântul și că are să

contramandez. Ei trebuie să se ducă a doua zi la Clifton și n-au să se ducă fără ea; e o nimica toată să

amâne doar cu o singură zi o simplă plimbare pe jos, cât despre ei nici nu vor să audă de-un refuz. Catherine era tare amărâtă, dar nicidecum învinsă.

— Isabella, nu mă sili. Sunt obligată față de domnișoara Tilney. Nu pot merge. Vorbele ei n-ajută la nimic. Au asaltat-o din nou cu aceleași argumente: trebuie să mergă, va merge, fiindcă ei nici nu vor să audă de-un refuz.

— E atât de ușor să-i spui domnișoarei Tilney că tocmai ți-ai amintit de-o obligație anterioară; trebuie doar s-o rogi să

amâne plimbarea până marți.

— Nu, n-are să fie ușor. Nu pot să fac așa ceva. Și nici n-a fost o obligație anterioară. Dar Isabella începu să stăruie din ce în ce mai tare, rugând-o în cele mai drăgăstoase chipuri, chemând-o cu cele mai scumpe alintări. Era sigură că

preascumpa și preadulcea ei Catherine n-are să-i refuze înadins un fleac de rugămintă unei prietene care o iubește cu atâta drag. Ea știe că scumpa ei Catherine are o inimă atât de simțitoare și-o fire atât de dulce, încât va fi ușor convinsă de cei ce-o iubesc. Dar totul a fost zadarnic. Catherine știa că are dreptate și, deși mâhnită de-atâtea rugăminți duioase și măgulitoare, nu se putea lăsa influențată de ele. Atunci Isabella încercă o altă cale. I-a imputat că o iubește mai mult pe domnișoara Tilney, cu toate că n-o cunoaște decât de așa de puțin timp; da, mai mult decât pe cei mai buni și mai vechi prieteni ai ei; pe scurt, că a ajuns să fie rece și nepăsătoare față

de ea.

— Nu pot să nu fiu geloasă, Catherine, când văd că sunt dată la o parte pentru niște străini, tocmai eu, care te iubesc atât de mult! Odată ce mi-am

statornicit afecțiunea nu mai stă

în puterea nimănui să mi-o schimbe. Și cred că sentimentele mele sunt mai puternice decât ale orișicui; sunt sigură că sunt chiar pentru liniștea mea prea puternice; și să mă văd înlăturată din sufletul tău de niște străini, parc-ai tăia în mine ca-n carne vie. Frații Tilney ăștia par să înghită tot ce le iese în cale.

Catherine socoti imputarea de mai sus pe cât de ciudată

pe atât de nedreaptă. Oare rolul unui prieten e să-și dea în vileag sentimentele în văzul tuturor? Isabella îi părea meschină

și egoistă, fără să-i pese de nimic decât de propriile-i plăceri.

Asemenea gânduri apăsătoare îi treceau prin minte, cu toate că

n-a scos niciun cuvânt. În timpul acesta, Isabella își duse batista la ochi, iar Morland, îndurerat de asemenea întorsătură

a situației, nu s-a putut opri să nu spună:

— Vezi, Catherine? Acum îmi închipui că n-ai să te mai împotrivești. Sacrificiul tău nu e mare; și să silești asemenea prietenă.. dacă încă mai refuzi să mergi, am să cred că n-ai niciun pic de inimă.

Era prima oară când fratele Catherinei lua pe față o atitudine împotriva ei; și, dorind să-l scutească de-o neplăcere, propuse un compromis. Dacă ei ar vrea să-și amâne programul plănuit până marți, ceea ce ar putea face cu ușurință, întrucât atârnă numai de bunul lor plac, atunci ar putea merge cu ei și-atunci toată lumea ar fi mulțumită. Dar i se răspunse numaidecât: „Nu, nu, nu, așa ceva nu se poate, pentru că Thorpe încă nu știe de nu va trebui să plece marți la Londra.”

Catherinei îi părea rău, dar altceva nu putea face urmă o scurtă

tăcere întreruptă de Isabella, care, cu glasul plin de răceală și ciudă, zise:

— Foarte bine, atunci s-a terminat cu petrecerea noastră.

Dacă nu merge Catherine, eu nu pot să merg. Nu pot fi singura femeie. Pentru nimic în lume n-aș face asemenea lucru lipsit de bună cuviință.

— Catherine, trebuie să mergi, spuse James.

— Dar de ce n-ar putea domnul Thorpe să ia în trăsură cu el pe una din celelalte surori ale domniei sale? Cred că oricăreia din ele i-ar place să meargă.

— Mulțumesc, strigă Thorpe, dar eu n-am venit la Bath ca să-mi plimb surorile cu trăsura și să arăt ca un prost. Nu, dacă

dumneata nu mergi să mă ia dracul dacă merg eu. Nu merg decât de dragul de-a te plimba pe dumneata.

— Iată un compliment care nu-mi face nicio plăcere. Dar vorbele ei nu mai fură auzite de Thorpe, care se întoarse și plecă. Ceilalți doi au continuat să mai vorbească, manifestându-se într-un chip foarte neplăcut pentru biata Catherine; uneori nu scoteau niciun cuvânt, alteori era din nou asaltată de reproșuri și imputări, dar mâna ei era încă cuprinsă într-a Isabellei, cu toate că inimile lor erau în stare de război. Din când în când era înduioșată; dar mereu dezolată și mereu fermă

și neabătută.

— N-am crezut că ești atât de încăpățânată, Catherine, spuse James; nu erai atât de greu de convins; pe vremuri erai cea mai bună și înțelegătoare dintre surorile mele.

— Cred că sunt și-acum tot așa, răspunse ea cu pornire, dar înțelege că nu pot să merg. Dacă greșesc, în orice caz fac ceva ce cred că trebuie.

— Bănuiesc, spuse Isabella în șoaptă, că nu se dă o luptă mare pentru asta.

Inima Catherinei prinse a bate tare. Își trase mâna fără ca Isabella să se împotrivească. Astfel se scurseră zece minute lungi, până ce se întoarse iarăși Thorpe, care, venind către ei cu o înfățișare mai veselă, le spuse:

— Ei, iată că am aranjat lucrurile, așa că putem merge cu toții mâine cu sufletele împăcate. Am fost la domnișoara Tilney și te-am scuzat că nu poți merge mâine.

— Nu se poate! exclamă Catherine.

— Am fost, zău că am fost. Chiar acum m-am despărțit de ea. I-am spus că dumneata m-ai trimis să-i comunic că, tocmai amintindu-ți de-o făgăduială mai veche de-a merge cu noi mâine la Clifton, nu poți avea plăcerea de-a te plimba cu ea până marți. La care ea a spus: foarte bine, marți e la fel de bine pentru ea; așa că am înlăturat toate greutatețile ce ne stăteau împotriva. Strașnică idee am avut, nu?

Fața Isabellei se acoperi din nou de zâmbete și bunăvoie, iar James arătă și el iarăși fericit.

— Cea mai divină idee, într-adevăr! Așa că, scumpa mea Catherine, toate necazurile noastre s-au topit; ai scăpat în mod onorabil, iar noi ne vom bucura de cea mai încântătoare petrecere.

— Așa ceva nu se poate, îi răspunse Catherine; cu așa ceva nu pot să fiu de acord. Trebuie să fug după domnișoara Tilney chiar acum, să-i spun care e adevărul.

Însă Isabella o apucă de-o mână, iar Thorpe de cealaltă și muștrările începură să curgă de la toți trei. Chiar și James era supărat foc. După ce că toate lucrurile fuseseră limpezite, după

ce și domnișoara Tilney spusese că marți îi convenea tot atât de bine, era de-a dreptul ridicol, de-a dreptul absurd să mai facă

nazuri.

— Puțin îmi pasă. Nu era treaba domnului Thorpe să

născocoască asemenea mesaj pe seama mea. Dacă aș fi socotit de cuviință să amân plimbarea, aș fi putut vorbi chiar eu cu domnișoara Tilney. Dar așa, s-a procedat în felul cel mai urât cu putință. Și de unde știu eu că domnul Thorpe a.. poate a fost din nou incorect. Greșeala lui de vineri m-a împins să comit o impolitețe. Dă-mi drumul, domnule Thorpe; Isabella, nu mă mai ține. Thorpe îi spuse că e de prisos să se ducă după frații Tilney; o apucaseră pe după colț, luând-o pe strada Brock, când îi

ajunsese el din urmă și acum trebuie să fi ajuns acasă.

— Atunci mă duc după ei, exclamă Catherine; oriunde ar fi am să mă duc după ei. N-are rost să mai vorbim. Dacă nu pot fi convinsă să fac ceea ce cred că-i urât, n-am să mă las împinsă

s-o fac prin înșelăciune. Și, spunând cele de mai sus, se smulse din mâinile lor și-o rupse la fugă. Thorpe voi să se repeadă

după dânsa, dar Morland îl opri:

— Las-o să se ducă, las-o să se ducă, dacă vrea. E

încăpățânată ca un. .

Thorpe rămase cu același zâmbet pe față; unul mai potrivit nici nu s-ar fi putut găsi.

Catherine plecă foarte tulburată; se strecură repede, atât cât îi putea îngădui îmbulzeala, temându-se să nu fie urmărită, totuși hotărâtă să nu se dea bătută. În timp ce mergea se gândi la cele întâmplare. Îi venea greu și suferea că-i dezamăgește și că-i nemulțumește și mai cu seamă că-și nemulțumește fratele; dar n-avea de ce se căi că se împotrivise. Lăsând la o parte plăcerea ei personală, ar fi fost totuși un lucru urât să-și ia înapoi o făgăduială dată de bunăvoie doar cu cinci minute înainte; și încă prin ce șiretlicuri. Nu li se împotrivise numai pe baza unor motive egoiste; nici măcar nu se gândise la plăcerea ei; poate că ar fi aflat-o într-o oarecare

măsură în excursia aceea, văzând Castelul Blaise; nu, ea, n-a ținut seama decât de ceea ce le datora celorlalți precum și de părerea pe care ei și-ar fi făcut-o despre caracterul dânzei. Totuși, convingerea că are dreptate nu ajungea să-i redea liniștea; până ce nu va vorbi cu domnișoara Tilney nu va putea să-și vină în fire; și grăbind pasul, când scăpă de îmbulzeala din piața Semilunii, străbătu aproape în fugă ceea ce mai rămăsese din drum până ce ajunse la capătul străzii Milsom. Atât de repede umblase încât, cu tot avansul lor, când Catherine îi ajunse din urmă, cei doi frați abia intrau în casă; slujitorul stătea încă lângă ușa deschisă, când ea, folosind doar formalitatea de a-i spune că trebuie să

vorbească numaidecât cu domnișoara Tilney, se strecură în grabă pe lângă el și urcă sus. Apoi, deschizând prima ușa ce-i ieși în cale, ușa ce s-a nimerit să fie tocmai cea care trebuia, a intrat în salon unde a dat peste generalul Tilney, peste fiul și fiica sa. Explicația ei. . care din pricina supărării, a nervilor și-î suflului ei scurt numai explicație nu mai era a fost dată

numaidecât:

— Am venit în fuga mare. . nu-i decât o eroare. . nicicând n-am făgăduit să merg. . de la început le-am spus că nu pot să

merg. . am fugit cât am putut de repede ca să vă explic cum stau lucrurile. . nu m-am sinchisit de ce veți crede despre mine. . n-am vrut să stau să mă anunțe slujitorul.

Totuși, explicația deși neclară din cauza grabei încetă

curând să mai fie o enigmă. Catherine descoperi că John Thorpe adusese mesajul; iar domnișoara Tilney nu s-a ferit să

recunoască uimirea extraordinară pe care i-o pricinuiseră vestea.

Catherine n-avea de unde să știe că fratele ei era încă și mai indignat decât ea, cu toate că, din instinct, se adresa tot atât de mult și unuia și

celuilalt ca să se dezvinovățească. Așa că, orice s-ar fi putut crede înainte de sosirea ei, mărturisirile-i pasionate schimbă privirile și vorbele gazdelor în unele prietenești așa cum le dorise ea.

După ce povestea s-a lămurit într-un fel atât de fericit, Catherine a fost prezentată de domnișoara Tilney tatălui ei și a fost primită de el cu o politețe binevoitoare și atentă care îi aduse aminte de cele spuse de Thorpe și îi trecu cu plăcere prin minte că poate cândva generalul se va gândi la ea. Amabilitatea generalului fusese împinsă până la o atenție atât de grijulie, încât neținând seama de iuțeala nemaipomenită cu care intrase ea în casă, se mâniase foarte rău pe slujitor, a cărui nepăsare o silise să deschidă singură ușa salonului. „Dar ce-și închipuie William? Va trebui numaidecât să cercetez și să pun lucrurile la punct.” Și dacă eroina noastră nu i-ar fi susținut cu

toată căldura nevinovăției, se pare că William urma să-și piardă

pentru totdeauna hatârul de care se bucura în fața stăpânului său, ba poate chiar și slujba, numai din pricină că ea pătrunsese în casă ca o furtună.

După ce a stat cu ei vreun sfert de oră, Catherine s-a ridicat să-și ia rămas bun și atunci a fost foarte plăcut surprinsă de întrebarea generalului Tilney dacă nu vrea să-i facă fiicei lui cinstea de-a lua masa împreună cu ea și de a-și petrece restul zilei în casa lor. Domnișoara Tilney adăugă și ea invitația ei personală. Catherine le-a fost profund recunoscătoare, dar nu putea să primească. Domnul și doamna Allen o așteptau să se întoarcă din clipă în clipă. Generalul a mărturisit că nu mai are cum stăruii, nici chiar deschide gura, drepturile domnului și doamnei Allen nu erau de nesocotit; dar într-altă zi, când vor fi înștiințați din timp, el e încredințat că

nu se vor opune s-o cedeze pe Catherine prietenei sale. „O! nu!

Catherine era sigură că ei nu vor avea nimic de obiectat; cât despre ea, va veni cu cea mai mare plăcere.” Generalul o însoți el însuși până la ușa de la intrare, spunându-i tot felul de vorbe galante pe când coborau scara, admirându-i elasticitatea mersului, care se potrivea de minune cu felul în

care dansa, și, făcându-i la despărțire una din cele mai grațioase plecăriuni din câte a avut ea prilejul să vadă vreodată.

Catherine, încântată de cele ce se petrecuseră, s-a îndreptat bucuroasă spre strada Pulteney, pășind, așa cura luase hotărârea, cu multă elasticitate, cu toate că până atunci nu se gândise niciodată la așa ceva. Ajunse acasă fără să mai vadă pe niciunul din cei ce alcătuiau grupul ofensat; dar acum, după ce triumfase în toate privințele, după ce își atinsese scopul și se asigurase de plimbare, începu (pe măsură ce neliniștea sufletească i se potolea) să pună la îndoială dacă

avusese dreptate chiar de tot. Sacrificiul a fost dintotdeauna o acțiune nobilă și, dacă ar fi cedat rugăminților lor, ar fi scăpat

de gândul că și-a nemulțumit prietena, că și-a mâniat fratele și că le-a distrus proiectul unei mari fericiri, poate numai din pricina ei. Ca să-și ia o piatră de pe suflet și să se convingă prin părerea unui om imparțial despre ceea ce însemnase într-adevăr purtarea ei, a căutat un prilej ca să povestească numai pe jumătate domnului Allen proiectul fratelui ei și a celor doi Thorpe, pentru a doua zi. Domnul Allen interveni pe loc:

— Ei bine, zise el, și vrei și dumneata să te duci?

— Nu. Eu mă învoisem să fac o plimbare cu domnișoara Tilney, înainte ca ei să-mi fi spus ce puseseră la cale; și de aceea, știți, nu pot să mă duc cu ei, nu-i așa X

— Nu, bineînțeles că nu; și sunt bucuros că n-ai de gând să

te duci. Planuri de felul acestuia nu-s nicidecum la locul lor.

Tineri și tinere să bată drumurile de țară, în trăsurile deschise!

Prin împrejurimile orașului mai merge; dar să umbli prin hanuri și prin piețe! Așa ceva nu-i frumos; și mă mir că doamna Thorpe încuviințează. Sunt bucuros că nu vrei să te duci și sunt sigur că nici doamnei Morland

nu i-ar fi plăcut. Doamnă. Allen, nu ești și dumneata de părerea mea? Nu găsești că asemenea planuri sunt nesocotite?

— Sigur că da. Ba chiar foarte nesocotite. Trăsurile deschise sunt murdare. O rochie curată nu ține nici cinei minute dacă te-ai urcat în ele. Te împroașcă și la urcare și la coborâre. Iar vântul îți răvășește părul și boneta în toate felurile. Cât despre mine, mi-s urâte trăsurile deschise.

— Știu că nu-ți plac; dar nu despre asta-i vorba. Nu găsești că pare cam nepotrivit ca fetele să se plimbe în asemenea trăsură cu tineri care nici măcar nu le sunt rude?

— Ba da, dragul meu, ba chiar foarte nepotrivit. Eu nici nu pot suferi să văd așa ceva.

— Dragă doamnă, exclamă Catherine, atunci de ce nu mi-ați spus asta dinainte? Bineînțeles, dac-aș fi știut că e ceva ce nu se cuvine nu m-aș fi dus deloc cu domnul Thorpe; dar eu am

fost totdeauna sigură că mă veți opri dacă găsiți că fac ceva ce nu se cuvine.

— Și chiar așa am să fac, draga mea, poți fi sigură; căci, după cum i-am spus și doamnei Morland la despărțire, am să

fac tot ce-mi stă în putere spre binele dumitale. Dar nu trebuie să întreci măsura. Tinerii sunt tineri. Așa cum spunea chiar măicuța dumitale. Ți-aduci aminte, când am intrat prima oară

în oraș, că eu nu am vrut să cumperi muselina aceea în dungi, dar dumneata ai vrut. Tineretului nu-i place să-i pui mereu bețe în roate.

— Bine, dar plimbarea cu Thorpe era un lucru de o importanță reală și nu cred că v-ar fi venit greu să mă

împiedicați.

— De vreme ce lucrurile s-au oprit aici, nu-i nicio pagubă, făcu domnul Allen, dar, am să te sfătuiesc, drăguță, să nu te mai duci la plimbare cu domnul Thorpe.

— Tocmai asta voiam să spun și eu, adăugă soția lui.

Catherine, liniștită în ceea ce o privea pe ea, se simți îngrijorată doar pentru Isabella; și după o clipă de gândire îl întrebă pe domnul Allen, dacă n-ar fi și potrivit și drăguț din partea ei să-i scrie domnișoarei Thorpe și să-i explice lipsa de cuviință de care probabil că nu-și dă seama, așa cum nici ea nu-și dăduse; pentru că totuși ea crede că Isabella s-ar putea să se ducă a doua zi la Clifton, în ciuda celor ce se petrecuseră.

Totuși domnul Allen o împiedică să facă asemenea lucru.

— Mai bine s-o lași în pace, drăguță; e destul de mare ca să

știe pe ce lume trăiește; iar de nu, are o mamă care s-o sfătuiască. Doamna Thorpe e prea îngăduitoare, nu mai încapă nicio îndoială; dar, oricum, mai bine să nu te-amesteci. Ea și fratele dumitale s-au hotărât să se ducă, iar dumneata dacă

intervii vei părea doar că le porți pică.

Catherine se supuse; și cu toate că-i părea rău, gândindu-se că Isabella face o greșeală, îi venise totuși sufletul la loc,

datorită faptului că domnul Allen o aprobase pentru felul cum s-a purtat și se bucura cu-adevărat că sfatul lui o apăra de primejdia de a cădea și ea în asemenea greșeală gravă. Acum putea spune că scăpase cu obrazul curat de-a lua parte la excursia de la Clifton; căci ce-ar fi gândit familia Tilney despre ea dacă și-ar fi călcat făgăduiala numai ca să facă ceva urât în sine? dacă s-ar fi făcut vinovată de-o abatere de la buna-cuviință, numai ca să aibă prilejul de a se face vinovată de alta și mai mare?

CAPITOLUL XIV

A DOUA ZI DIMINEAȚA era senin și Catherine se aștepta la un nou atac din partea grupului reunit. Cu domnul Allen drept sprijin, nu se temea deloc de o asemenea eventualitate; dar cu dragă inimă s-ar fi lipsit de o dispută în care însăși reușita era dureroasă și s-ar fi bucurat din suflet să nu-i vadă și nici să

audă de ei. Cei doi Tilney au venit s-o ia exact la ora hotărâtă și, nevinduse nicio piedică, nicio aducere aminte subită, nicio invitație neașteptată, niciun amestec nepoftit care să-i răstoarne planurile, eroina mea se afla într-o stare cât se poate de nefirească, trebuind să se țină de cuvânt, chiar dacă și-l dăduse tocmai eroului în persoană. S-au hotărât să se plimbe în jurul costișei Cliff, colina aceea nobilă ale cărei pajiști și dumbrăvi povârnite o fac atât de minunată și deosebită de toate celelalte luminișuri ale orașului Bath.

— Niciodată nu m-am uitat la ea fără să nu mă gândesc la sudul Franței, spuse Catherine în timp ce mergeau pe malul râului.

— Așadar, ați fost în străinătate? o întrebă Henry întrucâtva surprins.

— O! Nu! Vreau să spun, doar din cele ce-am citit.

Totdeauna îmi vine în minte ținutul pe care l-au străbătut Emily și tatăl ei, în „Misterele lui Udolpho”. Dar dumneavoastră

cred că nu citiți deloc romane?

— De ce nu?

— Pentru că nu sunt destul de valoroase pentru
dumneavoastră. Domnii citesc cărți mai bune.

— Ființa, fie bărbat sau femeie, care nu gustă nicio plăcere dintr-un roman bun, trebuie să fie neînchipuit de proastă. Am citit întreaga operă a doamnei Radcliffe și cele mai multe din ele cu multă plăcere. De îndată ce am început „Misterele lui Udolpho” n-am mai putut s-o las din mână.. Îmi

amintesc c-am terminat-o în două zile. . și tot timpul mi s-a făcut părul măciucă.

— Da, adăugă domnișoara Tilney, și mi-aduc aminte că te-ai apucat să mi-o citești și mie și când eram chemată afară, doar pentru cinci minute, ca să dau vreo lămurire, în loc să mă

aștepți să mă întorc, tu luai volumul și plecai pe aleea Mănăstirii și mă vedeam silită să te aștept până terminai tu plimbarea.

— Îți mulțumesc, Eleanor – cea mai cinstită mărturie.

Vedeți, domnișoară Morland, bănuielile dumneavoastră sunt nedrepte. Iată cum eram, în dorința mea de a merge mai departe, nevoind s-o aștept nici măcar cinci minute pe sora mea; călcându-mi făgăduiala pe care i-o făcusem de a-i citi și lăsând-o în așteptare tocmai la partea cea mai palpitantă, din pricină că fugisem cu volumul, care, luați aminte, era al ei, chiar ai ei personal. Sunt mândru când mă gândesc la asta și cred că

așa ceva trebuie să mă ridice din nou în ochii dumneavoastră.

— Sunt încântată să aud cele spuse de dumneavoastră și de acum înainte n-are să-mi mai fie niciodată rușine că-mi place Udolpho. Dar înainte chiar credeam că tinerii disprețuiesc îngrozitor romanele.

— E îngrozitor; și-așa ceva poate sugera grozăvia dacă e adevărat că ie e silă, pentru că și ei citesc aproape tot atât de mult cât și fetele. Eu însumi am citit cu sutele. Să nu vă

închipuiți că vă puteți lua la întrecere cu mine, cât de multe Iulii și Luize cunosc. Dacă intrăm în amănunte și ne luăm la întrecere într-o anchetă fără de capăt: „Ați citit asta?” sau „Dar

pe aceea ați citit-o?”, curând vă las în urmă așa de mult încât..

dar ce să mai spun? – vreau o comparație asemănătoare – cât l-a lăsat prietena dumneavoastră, Emily, pe bietul Valancourt, când a plecat cu mătușă-sa în Italia. Socotiți cu câți ani am pornit înaintea dumneavoastră. Mi-am început studiile la Oxford când nu erați decât o fetiță cuminte care își cosea broderia la ea acasă.

— Și nu foarte bine, mă tem. Dar, zău nu credeți că Udolpho e cea mai drăguță carte din lume?

— Cea mai drăguță – cuvânt prin care bănuiesc că vreți să

spuneți: cea mai plăcută la aspect. Asta depinde de cum e legată.

— Henry, făcu domnișoara Tilney, ești foarte obraznic.

Domnișoară Morland, el se poartă cu dumneavoastră așa cum se poartă și cu sora lui. Totdeauna îmi caută pricină pentru cine știe ce incorectitudine de limbaj și acum își ia aceeași îndrăzneală și cu dumneavoastră.

Expresia „cea mai drăguță”, așa cum ați folosit-o, nu-l mulțumește; și mai bine ați încerca s-o schimbați cât de repede puteți, căci de nu vom fi strivite de Johnson¹⁴ și Blair¹⁵ tot restul plimbării.

— Sunt sigură, exclamă Catherine, că n-am avut de gând să

fac nicio greșală; dar e o carte drăguță și de ce nu i-aș spune așa? — Foarte adevărat, spuse Henry, și ziua de azi e foarte drăguță și noi facem o plimbare foarte drăguță și dumneavoastră sunteți două domnișoare foarte drăguțe. Vai! E

un cuvânt foarte drăguț, zău! E bun la orice. La început se vede că era folosit numai ca să exprime curățenia, buna-cuviință, gingășia, sau eleganța; oamenii erau drăguți pentru hainele lor, pentru purtarea lor sau pentru bunul lor gust. Dar acum, orice laudă în privința oricărui subiect e cuprinsă în acest unic 14 Samuel Johnson (1709–1784}, filolog și scriitor englez.

15 Robert Blair (1699–1745), poet englez.

cuvânt.

— În timp ce, de fapt, exclamă sora lui, el ar trebui să-ți fie atribuit numai ție, fără niciun fel de laudă. De exemplu, tu ești mai mult drăguț decât deștept. Hai, domnișoară Morland, să-l lăsăm să mediteze la cea mai adecvată formă de exprimare a greșelilor noastre în timp ce noi o să-l proslăvim pe Udolpho în ce termeni ne-o plăcea mai mult. E o operă cât se poate de interesantă. Vă plac lecturile de felul acesta?

— Ca să spun drept, nici nu-mi prea plac altele

— Zău?

— Da. Pot citi poeme, piese de teatru și altele de același fel; nici călătoriile nu-mi displac. Dar istoria, istoria adevărată și solemnă, nu mă interesează. Pe dumneavoastră vă interesează?

— Da, mie îmi place istoria.

— Aș vrea să-mi placă și mie. Citesc ci te puțin, din datorie, dar tot ce aflu în ea ori mă înfurie ori mă plictisește. Certuri de-ale papilor sau de-ale regilor, cu războaie și molime pe fiecare pagină. Bărbații cu toții buni de nimic și aproape nicio femeie –

e atât de obositor. Și totuși adesea îmi pare ciudat că poate fi așa de plicticoasă, pentru că o mare parte din ea trebuie să fie numai născociri. Discursurile puse în gura eroilor, gândurile și planurile lor – partea cea mai importantă a acestora trebuie să

fie numai fantezie și doar în alte cărți, numai născocirile mă

încântă și mă desfată.

— Așadar, credeți că istoricii, zise domnișoara Tilney, dau greș în avânturile lor fanteziste; ei se folosesc de imaginație fără să deștepte

interesul. Îmi place istoria și sunt tare bucuroasă să aflu și adevărul și minciuna. În faptele principale, istoricii au izvoare de informații din povestiri și din mărturii care pot fi la fel de ipotetice, deduc eu, ca orice alt lucru care nu trece de fapt prin propria noastră observație; cât despre puținele podoabe despre care vorbiți, nu sunt decât niște ornamente care îmi plac ca atare. Dacă o cuvântare e bine

redactată o citesc, cu plăcere, de oricine ar fi fost făcută.. și, poate chiar cu și mai mare plăcere, dacă este opera domnului Hume¹⁶ sau a domnului Robertson¹⁷, decât dacă ar fi cuvintele autentice ale unui Caractacus¹⁸, Agricola¹⁹ sau Alfred cel Mare²⁰.

— Vă place istoria!. . La fel și domnului Allen și tatălui meu; și am doi frați cărora nu le displace. Atât de multe exemple în micul meu cerc de prieteni! trebuie să țin seamă de ele. Așa că de-aici înainte n-am să-i mai socotesc pe istorici vrednici de milă. Dacă oamenilor le place să le citească operele e ceva, dar să-ți dai atâta osteneala ca să umpli niște tomuri atât de mari, în care, așa cum credeam eu, nimeni nu se uită de bunăvoie, să trudești numai pentru a tortura băieții și fetele de școală, m-a uimit întotdeauna ca și cum soarta lor ar fi o povară

greu de purtat; și cu toate că știu că așa trebuie și că e necesar, adesea m-am mirat de curajul omului care poate să se așeze la masa de lucru cu scopul de-a scrie așa ceva.

— Că fetele și băieții de școală trebuie torturați, spuse Henry, e ceva ce nu poate fi tăgăduit de niciun om, cât de cât familiarizat cu condiția umană într-un stat civilizat. Dar, în sprijinul celor mai distinși istorici ai noștri, trebuie să recunosc că ei ar putea fi ofensați dacă ar ști că sunt bănuți că n-au țeluri mai înalte; și că atât prin metoda lor cât și prin stil sunt cu totul îndreptățiți să tortureze cititori de cea mai evoluată

concepție, ajunși la o vârstă-matură. Folosesc verbul „a tortura”

fiindcă am băgat de seamă că face parte din propriul dumneavoastră vocabular, în loc de verbul „a instrui”, presupunând că în momentul de

față sunt considerate drept 16 David Hume (1711–1776), filozof și istoric englez.

17 William Robertson (1723–1793), teolog și istoric iluminist englez.

18 Caractacus, căpetenie britanică. Luptă nouă ani împotriva romanilor, este capturat și luat prizonier la Roma.

19 Agricola (37–93 î.e.n.), general roman, socrul istoricului Tacit.

20 Alfred cel Mare (849–901), rege anglo-saxon. Fondează Universitatea din Oxford.

sinonime.

— Mă socotiți o ignorantă fiindcă spun că instrucția e o tortură; dar dacă ați fi fost tot atât de obișnuit ca mine să-i auziți pe bieții copilași învățând primele litere și apoi învățând să silabisească, dacă i-ați fi văzut cât sunt de nătângi după o dimineată întreagă de buchiseală și cât de obosită e biata maică-mea la sfârșitul dimineții, așa cum mi se întâmplă să

văd aproape în fiecare zi acasă, ați admite atunci că a tortura și a instrui pot fi folosite uneori drept sinonime.

— Foarte probabil. Dar istoricii nu pot fi trași la răspundere pentru greutatea de-a învăța să citești; și chiar și dumneavoastră, care în general nu păreți a fi o adeptă a metodelor foarte severe și foarte stricte, ați putea fi pusă în situația de a recunoaște că merită cu vârf și îndesat să fii torturat doi-trei ani din viață ca apoi să poți fi în stare să citești tot restul ei. Ia gândiți-vă – dacă cititorul n-ar fi fost învățat, doamna Radcliffe ar fi scris în van – sau poate n-ar fi scris deloc.

Catherine fu de acord – și cu un elogiu foarte cald din partea ei la adresa meritelor acelei doamne, închise discuția.

Frații Tilney au pornit să discute despre altceva în care ea n-avea nimic de spus. Cercetau regiunea cu ochii unor oameni obișnuiți să deseneze și își spuneau părerile ca niște cunoscători încercați, dacă priveliștile acelea sunt în stare să

slujească drept modele în pictură. În acea privință Catherine era novice. Nu știa nimic despre desen. . nimic despre gust.. și îi asculta cu o atenție din care nu se alegea cu cine știe ce, pentru că vorbeau în formule care nu-i sugerau aproape nimic.

Puținul pe care-l putea totuși înțelege părea să contrazică cele câteva noțiuni pe care le căpătase ea în materie, mai demult.

Părea ca și cum o priveliște frumoasă nu trebuie luată neapărat numai de pe vârful unei coline înalte, după cum nici cerul senin nu poate fi întotdeauna dovada unei zile frumoase. Îi era

o rușine cumplită de ignoranța ei. O rușine nelalocul ei.

Oamenii trebuie să ignore lucrurile pe care le îndrăgesc. A veni cu un spirit bine informat, înseamnă a veni cu nepriceperea de a mulțumi vanitatea celorlalți, lucru de care un om cu scaun la cap va căuta întotdeauna să se ferească. Mai ales o femeie, dacă

are nenorocul de a le ști pe toate, trebuie să ascundă cât poate mai bine ceea ce știe.

Avantajele ignoranței la o fată frumoasă au fost mai demult arătate de condeiul magistral al unei surori într-ale scrisului, și la cele spuse de ea am să mai adaug doar dintr-un simț de dreptate pentru bărbați, că, deși cei mai mulți și mai ușurateci dintre ei cred că tâmpenia femeilor le sporește farmecele firești, există și o parte prea inteligentă și prea bine instruită care dorește ca femeia să aibă ceva mai mult decât ignoranță. Dar Catherine nu știa de ce avantaje se bucură.. nu știa că o fată frumoasă, cu inima simțitoare și cu o minte foarte neștiutoare era cu neputință să nu reușească să atragă pe un tânăr deștept, afară doar dacă împrejurările îi

stau anume împotriva. În situația de față, ea își mărturisi și-și deplânse neștiința; și declară c-ar fi gata să dea orice de pe lume ca să fie în stare să deseneze; și numaidecât urmă o prelegere asupra pitorescului, în care explicațiile lui erau atât de limpezi încât ea începu curând să vadă frumosul în orice lucru admirat de dânsul și atenția ei era atât de sinceră încât el a fost foarte mulțumit de dânsa că era înzestrată cu atât de mult gust. A vorbit de prim-planuri, câmpuri vizuale apropiate și depărtate. .

perspective, paravane laterale. . lumini și umbre. . și Catherine era o școlăriță atât de înzestrată, încât, deîndată ce-au ajuns pe vârful colinei Beechen, cu de la sine putere a înlăturat întregul oraș Bath, ca nevrednic să facă parte dintr-un peisaj. Încântat de evoluția ei, temându-se să n-o ostenească dându-i prea multă învățătură dintr-o dată, Henry a făcut în așa fel încât discuția să se închidă; și printr-o trecere nesimțită de la o

bucată de stâncă și stejarul uscat pe care îl așezase lângă vârful stâncii, la stejari în general, la codri, la îngrădirea lor, la moșiile întinse apoi la moșiile coroanei și la guvern, în scurt timp ajunse la treburile politice; de la treburile politice nu mai era decât un pas, simplu și ușor, până la tăcere. Tăcerii generale, care urmă scurtei sale expuneri asupra stării în care se afla națiunea, îi puse capăt Catherine, care, cu un glas oarecum solemn, rosti cuvintele următoare:

— Am auzit că în curând ceva grozav de scandalos are să iasă la iveală la Londra.

Domnișoara Tilney, căreia i se adresase mai ales, fu înfiorată și exclamă repede:

— Într-adevăr? Și de ce natură?

— Asta nu știu și nu știu nici cine-i făptașul. Am auzit doar că trebuie să fie ceva cu mult mai groaznic decât toate cele pe care le știm.

— Doamne Dumnezeule!. . Unde ați putut auzi asemenea lucruri?

— O bună prietenă de-a mea are descris totul într-o scrisoare primită ieri din Londra. Se pare că va fi neobișnuit de îngrozitor. Mă aștept la un omor sau ceva asemănător.

— Vorbiți cu o liniște uimitoare despre asemenea lucruri!

Dar nădăjduiesc că poveștile relatate de prietena dumneavoastră au fost exagerate; . . . și dacă asemenea uneltire e știută dinainte, fără îndoială că guvernul va lua măsuri corespunzătoare ca să i se împiedice săvârșirea.

— Guvernul, făcu Henry străduindu-se să nu zâmbească, nici nu dorește și nici nu îndrăznește să se amestece în asemenea socoteli. Trebuie să fie vorba de asasinate; și guvernului puțin îi pasă de câte ar putea fi.

Tinerele noastre holbară ochii. El râse și adăugă:

— Ei bine, oare să vă fac eu să vă înțelegeți, sau să vă las să

vă descurcați cum veți putea? Nu.. am să fiu nobil. Am să vă

dovedesc că sunt bărbat nu numai prin bunătatea sufletească

ci și prin judecata mea limpede. Nu-i pot suferi pe confrății mei cărora le e silă să coboare până la înțelegerea domniilor voastre. Poate că aptitudinile femeilor nu sunt nici rezistente și nici subtile – nici puternice, nici profunde. Poate că le lipsește spiritul de observație, discernământul, judecata, pasiunea, geniul și rațiunea.

— Domnișoară Morland, nu luați în seamă ceea ce spune; dar aveți bunătatea și mă lămuriți în privința acelei îngrozitoare răscoale.

— Răscoală?. . Ce răscoală?

— Dragă Eleanor, răscoală e doar în capul tău: Neînțelegerea e pur și simplu scandaloasă. Domnișoara Morland n-a vorbit despre nimic atât de îngrozitor ca noua publicație care va fi dată la iveală peste puțin timp, în trei volume, mărimea unul pe doisprezece, de câte două sute șaptezeci și

șase de pagini fiecare, cu o vinietă la primul volum, înfățișând două pietre de mormânt și un felinar – înțelegi? – Și dumneavoastră, domnișoară Morland – vedeți că prostuța mea surioară a înțeles pe dos toate explicațiile dumneavoastră atât de clare. Ați vorbit de niște grozăvii așteptate la Londra – și în loc să-și închipuie numai decît, așa cum ar fi făcut orice om cu cap, că asemenea cuvinte nu se puteau referi decît la niște colecții de cărți lansate pe piață pentru împrumut, ea și-a făurit în minte cît ai clipi o gloată de vreo trei mii de bărbați adunați în piața Sfântul George; Banca Angliei atacată, Turnul Londrei amenințat, străzile capitalei inundate de sânge, un detașament al Regimentului doisprezece Cavalerie Ușoară (în care națiunea și-a pus toată speranța) chemat grabnic din Northhampton ca să înăbușe răscoala iar bravul căpitan Frederick Tilney, chiar în clipa în care era gata să atace cu toată puterea în fruntea trupelor sale, e doborât de pe cal de-o cărămidă aruncată de la o fereastră de sus. Iertați-o că e atât de nătângă. Spaimile surorii

s-au adăugat la slăbiciunile femeii; dar, în general, nici vorbă să fie naivă.

Catherine părea gravă.

— Și-acum, Henry, zise domnișoara Tilney, că m-ai făcut să te înțeleg, ai putea la fel de bine s-o faci pe domnișoara Morland să te înțeleagă și ea numai dacă n-ai de gând s-o lași să te creadă îngrozitor de moșic cu sora ta și-o brută

nemaipomenită în păreri tale despre femei. Domnișoara Morland nu-i deprinsă cu felul tău ciudat de-a fi.

— Voi fi grozav de fericit dac-am s-o fac să mă cunoască mai bine.

— Fără îndoială. Dar asta nu-i o explicație pentru cele petrecute acum.

— Ce trebuie să fac?

— Știi tu ce-ar trebui să faci. Să-ți lămurești cât poți mai bine felul tău de a fi, aici, de față cu ea. Să-i spui că ai păreri extraordinare despre înțelegerea femeilor.

— Domnișoară Morland, am păreri extraordinare despre toate femeile din lume – și mai ales despre cele – oricum ar fi ele – în tovărășia cărora se întâmplă să mă aflu.

— Asta nu-i destul, fii mai serios.

— Domnișoară Morland, nimeni nu poate avea păreri mai frumoase despre femei decât mine. După părerea mea, natura le-a înzestrat cu atât de multe lucruri încât ele niciodată nu găsesc de cuviință să se slujească decât de jumătate din darurile lor.

— N-avem să obținem nimic serios de la el acum, domnișoară Morland. Astăzi nu-i serios. Dar vă încredințez că

trebuie să fie cu desăvârșire de neînțeleș dacă poate părea că

spune un lucru nedrept despre vreo femeie sau unul nedelicat despre mine.

Pentru Catherine n-a fost deloc greu să creadă că Henry Tilney nu putea să greșească. Purtarea lui putea uneori să

surprindă, dar intențiile lui totdeauna trebuiau să-i fie îndreptățite; și era gata să admire și ceea ce înțelegea și ceea ce nu înțelegea. Plimbarea a fost încântătoare și, cu toate că s-a terminat cam prea repede, sfârșitul ei a fost și el încântător; prietenii ei au însoțit-o până în casă și domnișoara Tilney, înainte de-a se despărți, adresându-se într-o formă politicoasă

atât doamnei Allen cât și Catherinei, solicită să i se acorde plăcerea de a o avea pe Catherine cu ei la cină peste două zile.

Nicio piedică nu se ivi din partea doamnei Allen, cât despre Catherine, cu greu își putea ascunde prisosul de bucurie.

Dimineața trecuse atât de fermecător, încât i-a alungat din suflet toată prietenia și afecțiunea firească, de vreme ce cât a ținut plimbarea nici măcar un gând nu i-a venit în minte despre Isabella și James. După plecarea fraților Tilney, Catherine se întoarse din nou cu gândul la prietena ei dar pentru puțină vreme și cam fără efect; doamna Allen n-avea nicio știre care să-i fi putut potoli curiozitatea; n-auzise nimic despre niciunul dintre ei. Totuși, către sfârșitul dimineții, având prilejul să umble după o bucată de panglică de care nu se putea lipsi și care trebuia cumpărată fără nicio clipă de zăbavă, eroina noastră a ieșit în oraș și în strada Bond dădu peste a doua domnișoară Thorpe, mergând agale și fără rost către imobilul Edgar, între două fete dulci cum nu mai sunt altele în lume, care-i fuseseră prietenele ei scumpe toată dimineața aceea. De la ea află numaidecât că escapada de la Clifton avusese loc.

— Au plecat la opt dimineață, spuse domnișoara Anne, și pot să-ți spun cu siguranță că n-am de ce să le invidiez excursia. Cred că dumneata și cu mine am făcut tare bine că

ne-am ferit de bucluc – trebuie să fi fost cel mai plictisitor lucru din lume, pentru că la vremea asta a anului nu-i nici țiipenie de om la Clifton. Bell s-a dus cu fratele dumatăle, iar John a luat în trăsură pe Maria.

Catherine mărturisi cât de bine-i părea, auzind că lucrurile s-au aranjat astfel.

— A, da! continuă cealaltă, Maria a plecat. Era ca nebună de bucurie că se duce. Își închipuia că va fi ceva încântător. Nu pot spune că mă potrivesc în gusturi cu ea și, în ceea ce mă

privește, eram de la început hotărâtă să nu mă duc, chiar dacă

m-ar fi silit din toate puterile.

Catherine, îndoindu-se întrucâtva de cele spuse, nu se putu opri să nu răspundă:

— Ce bine-ar fi fost să te fi dus și dumneata. Păcat că nu v-ați dus toate trei.

— Mulțumesc, dar mie mi-a fost cu totul indiferent. De fapt n-am vrut să mă duc cu niciun chip. Tocmai asta le spuneam Sophiei și Emilyei când ne-ai ajuns dumneata din urmă.

Totuși Catherine nu era convinsă; dar încântată că Anne se bucura de prietenia unei Sophii și a unei Emily ca s-o mingile, își luă rămas bun aproape liniștită și se întoarse acasă

mulțumită că plimbarea lor nu fusese împiedicată de refuzul ei de-a merge cu dâșii și dorind din suflet ca petrecerea lor să fi fost atât de plăcută încât să nu le mai îngăduie nici lui James nici Isabellei să-i mai poarte pică din pricină că se împotrivise să se ducă cu ei.

CAPITOLUL XV

A DOUA ZI DIS-DE-DIMINEAȚĂ, un bilețel de la Isabella, cuprinzând numai cuvinte pașnice și tandre, pe fiecare rând, cerându-i fierbinte prietenei sale scumpe să se înfățișeze fără

întârziere, a zorit-o pe Catherine către imobilul Edgar, cât se poate de fericită că se află în siguranță și tare curioasă. Cele două domnișoare Thorpe mai tinere se aflau în camera de primire și când Anne s-a dus să-și cheme sora, Catherine a folosit prilejul ca s-o întrebe pe cealaltă de unele amănunte în privința plimbării lor de ieri.

Maria nici n-aștepta un prilej mai plăcut ca să vorbească

de plimbarea lor și Catherine află numaidecât că fusese, în general, cel mai încântător program din câte sunt pe lume, că

nimeni nu și-ar putea închipui cât a fost de fermecător și c-a fost cu mult mai încântător decât și-ar putea închipui cineva.

Cam astea au fost informațiile din primele cinci minute; în următoarele cinci le dezvoltă pe aceleași mult mai în amănunt

— cum că au mers cu trăsurile direct la hotelul York, că au mâncat puțină supă și au comandat cina cât mai devreme, apoi au plecat pe jos la Pavilionul Apelor, au gustat apa și au cheltuit câțiva șilingi pe niște punguțe și cristale minerale; de-acolo s-au dus să mănânce înghețată la o cofetărie și, pornind-o în grabă înapoi la hotel, au înghițit repede cina ca să nu-i prindă

noaptea și apoi au avut o înapoiere minunată cu trăsura, numai că luna nu s-a ivit și a plouat puțin și calul domnului Morland era atât de ostenit încât de-abia au scos-o la capăt.

Catherine ascultă mulțumită până în adâncul inimii. Se pare că nu s-au mai gândit deloc la castelul Blaise, iar cât despre rest n-avea de ce să-i pară rău nici măcar un pic. Știrile Măriei s-au încheiat cu o efuziune duioasă de părere de rău pentru sora ei Anne, despre care a spus că e furioasă foc, fiindcă fusese lăsată acasă.

— Nu o să mă ierte niciodată, sunt sigură; dar, ce puteam face? John a vrut să mă ia pe mine și a și jurat că nu vrea s-o ia pe dânsa cu trăsura, din pricină că are niște glezne așa de groase. Îmi vine a crede că nici luna asta n-are să fie în toane bune, dar eu m-am hotărât să nu mă supăr pe ea; un fleac ca ăsta nu mă scoate pe mine din sărite.

Tocmai atunci intră și Isabella în cameră cu pași foarte grăbiți și cu o căutătură atât de fericită și de importantă încât atrase atenția prietenei sale. Maria fu expediată afară fără

niciun fel de protocol, după care Isabella, îmbrățișând-o pe Catherine, începu astfel:

— Da, scumpa mea Catherine, așa e, într-adevăr; puterea de pătrundere nu te-a înșelat.. Vai! Ce ochi nemaipomenit ai! Vede prin toate.

Catherine răspunse doar cu o privire uimită și în desăvârșită necunoștință de cauză.

— Ei, draga și dulcea mea prietenă, continuă cealaltă, vino-

ți în fire. . După cum bagi de seamă sunt îngrozitor de tulburată.

Hai să ne așezăm și să vorbim în liniște. Așa, și zi, ai ghicit din clipa în care ai primit bilețelul de la mine?. . Făptură vicleană

ce ești!. . Vai, scumpa mea Catherine, tu, singura care-mi cunoști inima, poți înțelege fericirea mea de-acum. Fratele tău e cel mai încântător bărbat. O, de-aș putea fi mai demnă de el!. .

Dar ce-au să spună minunații tăi părinți. . Vai, Doamne! Când mă gândesc la ei sunt atât de tulburată!

Catherine începea să înțeleagă. Un gând îi străfulgeră

deodată prin minte; și îmbujorându-se la față, cum era și firesc,

de o emoție atât de neașteptată, strigă

— Doamne, Dumnezeule! Scumpa mea Isabella, ce vrei să

spui? Ești oare. . ești chiar îndrăgostită de James?

Această bănuială era foarte îndrăzneță; totuși, află

curând că nu cuprindea decât pe jumătate faptul. Afecțiunea de care Catherine era învinuită că ar fi pândit-o fără întrerupere în toate ocheadele și tertipurile Isabellei, primise în decursul excursiei de ieri mărturisirea încântătoare a unei iubiri împărtășită deopotrivă. Sufletul și credința ei erau de-a pururi hărăzite lui James. . Catherine nu mai ascultase niciodată ceva atât de interesant, minunat și îmbucurător. James și prietena ei logodiți! Novice în asemenea privință, importanța faptului îi apărea negrăit de mare și îl considera ca pe unul dintre evenimentele acelea

grandioase, a căror apariție în cursul obișnuit al vieții aproape că nu ne e îngăduit să-l așteptăm.

Nici nu-și putea exprima intensitatea sentimentelor; totuși natura lor o mulțumi pe prietena ei. Fericirea de-a avea o soră a fost cea dintâi pornire a lor și drăguțele noastre domnișoare s-au cuprins în brațe și au vărsat lacrimi de fericire.

Totuși, bucurându-se așa cum Catherine din suflet se bucura de perspectiva acelei uniri, trebuie să mărturisim că

Isabella o întrecea cu mult în anticipările ei afectuoase:

— Ai să-mi fii infinit mai scumpă, Catherine a mea, decât Anne sau Maria; presimt că am să fiu legată cu mult mai tare de scumpa familie Morland decât de propria mea familie.

Asemenea culme a prieteniei era mai presus de Catherine.

— Semenii atât de bine cu scumpul tău frate, continuă

Isabella, încât din primul moment când te-am văzut m-am îndrăgostit ca o nebună de tine. Dar așa se întâmplă

întotdeauna cu mine; prima clipă decide totul. Din prima zi când Morland a venit la noi, de Crăciun – chiar din prima clipă

când l-am zărit – inima mi s-a topit definitiv. Îmi aduc aminte ca acum, eram îmbrăcată cu rochia mea cea galbenă, cu părul

împletit în cosițe; și când am coborât în salon și John mi l-a prezentat, mi s-a părut că nu mai văzusem niciodată un bărbat atât de frumos.

Aici Catherine recunoscuse în taină puterea dragostei; fiindcă deși își iubea foarte mult fratele și îi recunoștea toate meritele, niciodată în toată viața ei nu l-a socotit a fi frumos.

— Îmi aduc aminte că în seara aceea domnișoara Andrews lua ceaiul cu noi și purta o rochie de mătase cafeniu-roșcată; și arăta atât de bine încât am crezut că fratele tău se va îndrăgosti neapărat de ea. Toată noaptea n-am putut să dorm o clipă, gândindu-mă la asta. Vai! Catherine, cât de multe nopți nedormite am avut din pricina fratelui tău! . N-aș vrea să suferi nici pe jumătate cât am suferit eu. Am slăbit de te cuprindea jalea, știu; dar n-am să te supun chinurilor, descriindu-ți spaimile mele; le-ai văzut tu destul! Simt că m-am trădat, pe veci; . nu mi-am ținut gura vorbind despre chemarea mea pentru biserică! Dar am fost totdeauna sigură că taina mea e bine ferită de tine.

Catherine simțea că nimic n-ar fi putut fi mai bine ferit, dar fiindu-i rușine de ignoranța ei, la care nimeni nu s-ar fi putut aștepta, n-a mai îndrăznit să tăgăduiască, nici să refuze de a recunoaște că are un ochi atât de pătrunzător și o simpatie afectuoasă, așa cum îi plăcea Isabellei să creadă. Fratele ei, constată ea, se pregătea să plece în cea mai mare grabă la Fullerton, ca să comunice noutatea și să ceară consimțământul și lucrul ăsta era izvorul unei oarecare neliniști pentru sufletul Isabellei. Catherine s-a străduit s-o încredințeze, cum era dealtfel chiar ea încredințată, că tatăl și măicuța ei nu se vor împotrivi niciodată năzuințelor fiului lor.

— E cu neputință, să se găsească părinți mai buni și mai dornici de fericirea copiilor lor; n-am nicio îndoială că vor consimți numaidecât.

— Și Morland spune întocmai același lucru, răspunse

Isabella; și totuși nu îndrăznesc să mă aștept la așa ceva; zestrea mea e atât de mică; n-au să consimtă niciodată cu asemenea avere. Fratele tău, care se poate căsători cu orișicine, vrea!

Aici Catherine recunoscă din nou puterea dragostei.

— Isabella, tu ești într-adevăr prea modestă. Deosebiriile de zestre nu pot avea nicio însemnătate.

— Vai! Scumpa mea Catherine! În inima ta generoasă știu că ele nu pot avea nicio însemnătate; dar nu trebuie să ne așteptăm la asemenea dezinteresare de la toți. Cât despre mine, sunt sigură că n-aș avea altă dorință decât ca situațiile noastre să fie inversate. Dacă aș dispune de milioane, dacă aș fi stăpâna întregii lumi, tot fratele tău ar fi unicul meu ales.

Un sentiment atât de încântător, prețios nu numai prin seriozitate dar și prin noutatea lui, îi deșteptă Catherinei cele mai plăcute amintiri, ale tuturor eroinelor pe care le cunoștea dânsa; și s-a gândit că prietena ei n-a arătat niciodată mai drăgălașă decât atunci când a rostit marea Idee. .

— Sunt sigură că vor fi de acord, repeta ea întruna. Sunt sigură că vor rămâne încântați de tine.

— Cât despre mine, spuse Isabella, năzuințele mele sunt atât de modeste, încât și cel mai mic venit mi-ar fi de-ajuns.

Când oamenii sânt cu adevărat legați unul de altul, sărăcia însăși e o avere; detest grandoarea; nu m-aș stabili în Londra pentru nimic în lume. O căsuță într-un sat retras ar fi o adevărată minune. Sunt câteva vile mici, încântătoare, pe lângă

Richmond.

— Richmond! exclamă Catherine. Trebuie să te fixezi lângă

Fullerton. Trebuie să fii lângă noi.

— Sunt sigură că aș fi nenorocită dacă n-am fi lângă voi.

De-ar fi să fiu doar lângă tine, și aș fi mulțumită. Dar vorbim de prisos! N-am să-mi mai îngădui să mă gândesc la asemenea lucruri până ce nu primim răspunsul tatălui tău. Morland

spune că dacă îl trimite diseară la Salisbury îl putem avea mâine. . Mâine!.
. Știu că n-am să am deloc curajul să deschid scrisoarea. Știu că asta va

însemna moartea mea.

După ce-și exprimă această convingere, Isabella rămase dusă pe gânduri iar când a deschis din nou gura, a făcut-o doar ca să se hotărască în privința calității materialului rochiei de mireasă.

Sfatul lor a fost întrerupt chiar de tânărul îndrăgostit, care, îngrijorat, a venit să-și depună oftatul de despărțire înainte de a porni spre Wiltshire. Catherine dorea să-l felicite, dar nu știa ce să spună și elocvența ei se mulțumi să rămână doar în priviri.

Din ele, totuși, cele cinci părți de cuvânt țâșneau atât de elocvent încât James le-a putut potrivi cu ușurință. Nerăbdător să ajungă repede acasă pentru ca speranțele sale să se împlinească, despărțirea nu fu lungă și ar fi fost încă și mai scurtă de n-ar fi fost atât de des oprit de stăruitoarele și fierbințile rugăminți ale scumpei lui iubite ca să plece mai repede. Cel puțin de două ori fusese întors de la ușă de râvna ei de a-l vedea mai repede plecat.

— Ei nu, Morland, trebuie să te dau afară pe ușă. Gândește-te numai cât drum ai de făcut. Nu pot suferi să te văd zăbovind așa. Pentru numele lui Dumnezeu, nu mai pierde vremea. Hai, pleacă, pleacă.. vreau să pleci numaidecât.

Cele două prietene, cu inimile mai contopite acum ca niciodată, nu s-au mai despărțit toată ziua; și ceasurile s-au scurs petrecute în fericire ca între surori. Doamnei Thorpe și fiului ei, care luaseră cunoștință de toate în amănunt și căroră părea că nu le lipsea decât consimțământul domnului Morland ca să considere logodna Isabellei drept cea mai fericită

împrejurare ce s-ar fi putut imagina pentru familia lor, li se îngăduiră să-și alăture sfaturile și să-și adauge cota respectivă

de priviri semnificative și de cuvinte misterioase, în așa fel încât curiozitatea ațâțată a surorilor mai mici și neprivilegiate

să crească până la ultima limită. Pentru sentimentele curate ale Catherinei, asemenea fel ciudat de reținere nu-i păru c-ar fi o dovadă de generozitate, nici c-ar fi de luat în serios; și aproape c-ar fi fost gata să-i sublinieze asprimea dacă neseriozitatea unei asemenea atitudini ar fi însemnat mai puțin pentru prietena lor; . .dar Anne și Maria s-au liniștit curând datorită

exclamațiilor lor perspicace: „am înțeles eu!” și seara a trecut într-un fel de dispută a agerimii, o desfășurare de iscusință

familială: de-o parte misterul unui secret simulat, de cealaltă

parte, vaga descoperire a acelui secret, ambele părți fiind deopotrivă de agere.

A doua zi, Catherine stătu din nou cu prietena ei străduindu-se să o sprijine sufletește și să petreacă într-un chip plăcut ceasurile cele multe și plictisitoare până la primirea scrisorii; un efort necesar, căci, cu cât timpul acestei așteptări îndreptățite trecea, cu atât mai tare deznădăjduia Isabella, iar înainte de sosirea scrisorii căzuse într-o stare de adevărată disperare. Dar când, în sfârșit, a sosit, unde mai putea fi vorba de disperare?

„N-am întâmpinat nicio greutate în obținerea consimțământului bunilor mei părinți și mi s-a făgăduit că vor face tot ce le stă în putință ca să-mi dea sprijinul pentru fericirea mea”, au fost primele trei rânduri și într-o clipă totul se prefăcu într-o fericire deplină și statornică. Într-o clipă o strălucire plină de lumină s-a revărsat asupra întregii făpturi a Isabellei, toată grija și neliniștea părură că s-au topit, starea ei sufletească s-a înviorat prea tare ca să se mai poată stăpâni și, fără nicio șovăire, a strigat că-i cea mai fericită dintre toți muritorii.

Doamna Thorpe, cu lacrimi de bucurie, își îmbrățișa fiica, fiul, pe Catherine, pe musafirii ei, și-ar fi putut îmbrățișa cu plăcere jumătate din locuitorii orașului Bath. Sufletul ei era plin cu vârf și îndesat de duioșie. La fiecare cuvânt o auzeai „dragă

John”, „dragă Catherine”, . . și apoi „dragă Anne și dragă Maria”

căci trebuiau și ele făcute numaidecât părtașe ale fericirii lor; și câte două „dragă” dintr-o dată înaintea numelui Isabellei nu erau decât ceea ce binemerita acum asemenea copilă, draga de ea. Nici chiar John nu era mai zgârcit cu bucuria. Nu numai că-

l onora pe domnul Morland cu laude grozave, ca fiind unul dintre cei mai „faini indivizi din lume”, dar debita multe calificative de cinstire la adresa lui, jurându-se că-i așa.

Scrisoarea, de unde se revărsa toată această fericire, era scurtă, cuprinzând doar puține rânduri pe lângă asigurarea succesului obținut; și fiecare amănunt a fost lăsat în suspensie până ce James va putea din nou să scrie. În privința amănuntelor, Isabella își putea îngădui să aștepte, deoarece indispensabilul era cuprins în făgăduința domnului Morland; reputația lui stătea drept cheazășie că totul va decurge simplu și ușor; și prin ce mijloace anume venitul lor se va înfiripa, dacă

de exemplu le va fi cedată vreo proprietate agricolă sau dacă

niște bani vor fi plasați pe numele lor, toate acestea erau niște chestiuni care nu deșteptau niciun fel de îngrijorare spiritului ei dezinteresat. Știa atât cât să se simtă sigură de o căsătorie grabnică și vrednică de respect; și, în închipuirea ei, trecu repede în revistă toate fericirile ce dăduseră peste ea. Se văzu la capătul câtorva săptămâni: își închipuia privirile stăruitoare și admirația noilor cunoștințe de la Fullerton, invidia tuturor vechilor prietene apreciate din Putney, se văzu cu o trăsură

pusă la dispoziția ei, cu un nume nou pe cărțile de vizită și cu o strălucită colecție de inele pe degete.

Când cele conținute în scrisoare fură confirmate, John Thorpe, care nu aștepta decât sosirea confirmării ca să-și înceapă călătoria la Londra, se pregăti de plecare.

— Ei bine, domnișoară Morland, îi spuse el, găsind-o singură în salon, am venit să-mi iau rămas bun de la dumneata.

Catherine îi ură drum bun. Fără să pară că a auzit-o, el se

îndreptă spre fereastră, se foi încolo și încioace îngânând o melodie și părut dus cu totul pe gânduri.

— N-o să ajungi târziu la Devizes? întrebă Catherine. El nu răspunse; clar după un minut de tăcere izbucni:

— Strașnic lucru căsătoria asta plănuită, pe cinstea mea!

Ingenioasă idee au avut Morland și Belle. Ce zici de asta, domnișoară Morland? Eu zic că nu-i o socoteală proastă.

— Sunt sigură că e una foarte bună.

— Chiar așa? Frumos lucru, zău așa! Mă bucur că nu ești dușmana căsătoriei. Ai auzit vreodată cântecul acela vechi:

„Mersul la o căsătorie, aduce alta pe tipsie”. Sper că vei veni la căsătoria Bellei.

— Da; i-am făgăduit surorii dumitale să fiu alături de ea, dacă va fi cu putință.

— Și-atunci, știi ceva? frământându-se în loc și silindu-se să rida prostește, ascultă, atunci am putea încerca și noi cât e de adevărat ce spune cântecul acela vechi.

— Da?. . dar eu nu cânt niciodată. Așa că îți doresc drum bun. Eu iau cina astăzi cu domnișoara Tilney și trebuie să plec chiar acum acasă.

— Ei! De ce asemenea grabă nemaipomenită? Cine știe când vom putea fi împreună?. . Nu, că doar am să mă întorc din nou cam peste două săptămâni, dar are să-mi pară două

săptămâni al dracului de lungi.

— Atunci de ce pleci pentru atât de mult timp? întrebă

Catherine, găsind că el aștepta o întrebare de la ea.

— Drăguț din partea dumitale, totuși – drăguț și cu bunăvoință – n-am să uit prea repede – dar știi că ești mai bună la suflet și cu totul altfel, decât orice vietate din lume, după câte văd. Ai o grămadă înspăimântătoare de suflet bun și nu-i numai suflet bun, dar ai așa de multe, așa de multe altele.

Și apoi dumneata ai atâta.. , pe cinstea mea, nu mai știu pe altcineva ca dumneata.

— O, Doamne! Dar ca mine e o mulțime de lume, cred, și poate cu mult mai bună. Cu bine, domnule.

— Dar, uite ce e, domnișoară Morland, am să vin la Fullerton curând de tot ca să-mi prezint omagiile mele respectuoase, dacă îți face plăcere.

— Te rog să vii. . mama și tata vor fi foarte bucuroși să te cunoască.

— Și sper. ., da, sper, domnișoară Morland, că nici dumitale n-are să-ți pară rău să mă vezi.

— O, Doamne, nicidecum. De foarte puțină lume îmi pare rău s-o văd. Musafirii sunt totdeauna un prilej de veselie.

— La fel gândesc și eu. Nu-mi trebuie decât puțini prieteni dar veseli; să am în jurul meu doar ființele pe care le iubesc, să

fiu acolo unde-mi place și cu cine îmi place și restul ducă-se dracului, așa spun eu. Și sunt bucuros din toată inima să te aud și pe dumneata spunând la fel. Dealtfel am impresia, domnișoară Morland, că dumneata și cu mine gândim aproape la fel în cele mai multe privințe.

— Poate că da; dar la asta nu m-am gândit niciodată. Iar cât despre cele mai multe privințe, ca să spun drept, nu prea știu multe cu care să-mi fi bătut capul.

— Pe legea mea, nici eu nu știu! Nu-i felul meu să-mi frământ creierii cu ceea ce nu mă privește. Părerea mea despre lucruri e destul de simplă. Să am doar fata care-mi place, zic eu, și-o casă liniștită s-o duc pe umeri, și ce-mi pasă mie de rest?

Averea nu înseamnă nimic. Sunt sigur pe un venit bun, al meu propriu; și dacă ea n-are niciun ban, cu atât mai bine.

— Foarte drept. Sunt de părerea dumitale în asemenea privință. Dacă unul are avere multă, nu e nevoie să aibă și celălalt. N-are importanță care din doi o are, numai să fie destulă. Urăsc părerea unora că o avere mare trebuie să caute alta la fel. Și găsesc că-i cel mai netrebnic lucra din viață să te căsătorești pentru bani. Cu bine, domnule. Vom fi foarte

bucuroși să te vedem la Fullerton, oricând îți convine. Și plecă.

Cu toată purtarea-i curtenitoare, John Thorpe nu putea s-o mai oprească din drum. Împărtășindu-i asemenea noutăți și pregătind-o pentru o asemenea vizită, plecarea ei nu mai putea fi amânată de nicio piedică pe care i-ar fi putut-o pune în cale; iar ea se depărta grăbită, lăsându-l cu conștiința mulțumită de dibăcia lui grozavă și de îndemnurile ei de netăgăduit.

— Emoția pe care o încercase Catherine când află de logodna fratelui ei o făcuse să creadă că și domnul și doamna Allen vor fi cuprinși de o emoție destul de puternică când le va comunica fericitul eveniment. Cât de mare îi fu dezamăgirea!

Evenimentul important, care le fu adus la cunoștință cu multe vorbe bine ticluite, fusese prevăzut de ei amândoi chiar de la sosirea fratelui ei; și tot ceea ce au simțit ou acel prilej se cristaliză într-o urare de fericire, însoțită de o remarcă din partea domnului, în care proslăvea frumusețea Isabellei, și una din partea doamnei în privința marii fericiri ce i-a căzut fetei pe cap. Pentru Catherine asta însemna o indiferență de neînchipuit. Totuși, dezvăluirea marelui secret cum că James fusese la Fullerton cu o zi înainte provocă oarecare tulburare în făptura doamnei Allen. Nu putu să ia

cunoștință de evenimentul acela cu un calm desăvârșit; în repetate rânduri regretă nevoia acestei taine, că ar fi dorit să-i fi știut dinainte intențiile, c-ar fi vrut să-l fi văzut înainte de plecare, întrucât e sigur că l-ar fi necăjit cu rugămintea de a transmite cele mai sincere salutări părinților săi și cele mai calde complimente tutui or membrilor familiei Skinner.

CAPITOLUL XVI

CATHERINE SE AȘTEPTASE la o plăcere copleșitor de mare cu prilejul vizitei sale în strada Milsom așa încât dezamăgirea îi fu inevitabilă. Și, cu toate că fusese primită cât se poate de politicos de generalul Tilney și întâmpinată

prietenos de fiica lui, cu toate că Henry era acasă și nu se mai afla nimeni în afară de ei, când s-a întors acasă și-a dat seama, fără să-și piardă ceasuri întregi în disecarea sentimentelor sale, că se dusesse la această întrevedere pregătită pentru o fericire peste care n-a dat. În loc să vadă că legăturile de prietenie cu domnișoara Tilney s-au strâns, după ce petrecuseră o zi împreună, domnia sa nu părea nici măcar la fel de intimă ca înainte; în loc să-l vadă pe Henry Tilney într-o lumină mai avantajoasă ca niciodată, în tihna unei reuniuni de familie, el nu vorbise niciodată mai puțin ca acum și nicicând nu fusese atât de puțin plăcut; și, cu toată politețea tatălui față de dânsa, cu toate mulțumirile, invitațiile și complimentele sale, se simți ușurată când se despărți de dânsul. Se tot frământa ca să-și poată explica toate acestea. Nu putea fi greșeala generalului Tilney. Că era foarte plăcut, și prietenos, și în general un om foarte încântător, nu mai rămânea nicio îndoială, de vreme ce era înalt și arătos și încă și tatăl lui Henry. El nu putea fi tras la răspundere pentru că nu erau copiii lui în bună dispoziție sau pentru că ea nu simțea nicio plăcere în prezența lui. Primul caz, spera ea, a fost doar o întâmplare, însă pe-al doilea nu-l putea atribui decât propriei sale prostii. Isabella, auzind amănuntele

vizitei, îi dădu o altă explicație:.

„N-a fost decât mândrie, mândrie, îngâmfare nesuferită și mândrie. De multă vreme bănuia ea că familia aceea e foarte trufașă și faptul de față îi întărește bănuiala. Asemenea purtare insolentă, ca cea a domnișoarei Tilney, nu s-a mai pomenit de când e ea pe lume! Să nu facă onorurile casei cu obișnuita bună

creștere! . . Să se poarte cu musafirii ei cu asemenea aroganță! . .

Aproape să nu-i vorbească!”

— Dar n-a fost chiar atât de rău, Isabella; n-a fost nici urmă

de aroganță. Domnișoara Tilney s-a purtat foarte politicos.

— Ah! n-o apăra! Și-apoi fratele ei, oare părea atât de atașat de tine! Doamne, Doamne! Știi tu, sentimentele unora sunt de neînțeles. Și-așa, vasăzică, abia de s-a uitat la tine?

— Nu am spus asta; dar nu părea prea bine dispus.

— Ce vrednic de dispreț! Din toate lucrurile câte sunt pe lume, cel mai tare urăsc nestatornicia. Te implor, scumpa mea Catherine, să nu te mai gândești deloc la el; într-adevăr e nevrednic de tine.

— Nevrednic! Dar nici măcar nu presupun că s-ar fi gândit vreodată la mine.

— Tocmai asta spun și eu; el nu se gândește deloc la tine. .

Asemenea nestatornicie! Vai! Cât e de deosebit de fratele tău și de-al meu! Eu sincer cred că John are un suflet cât nu se poate mai statornic!

— Cât despre generalul Tilney, te asigur că nimeni nu s-ar putea purta cu mine cu mai multă politețe și atenție; părea că

n-are altă grijă decât să mă înveselească și să mă facă fericită.

— Vai! De el nu știu nimic de rău; nici nu-l bănuiesc c-ar fi mândru. Cred că-i un bărbat foarte distins. John are păreri foarte bune despre el și părerile lui John. .

— Am să văd cum au să se poarte cu mine diseară; ne întâlnim cu ei la Cazinou.

— Și trebuie să vin și eu?

— Nu? Credeam că așa ne înțelesesem.

— Ei bine, de vreme ce ții atât de mult la asta, nu pot să te refuz. Dar să nu stărui să fiu foarte bine dispusă, pentru că

inima mea, doar știi, e la patruzeci de mile depărtare de-aici.

Cât despre dans, nici să nu-mi pomenești, te rog; așa ceva e înafară de orice discuție. Charles Hodges are să mă plictisească

de moarte; dar am să i-o tai foarte scurt. Unu la zece că ghicește pricina și tocmai așa ceva doresc să evit; așa că am să stărui să-și păstreze presupunerile numai pentru el.

Părerea Isabellei despre familia Tilney n-a avut niciun fel de înrâurire asupra prietenei sale; Catherine era încredințată că

nu fusese vorba de insolență nici în purtarea fratelui și nici în cea a sorei; și nici nu dădea crezare faptului că ar fi vorba de o oarecare mândrie în sufletele lor. Seara îi răsplăti încrederea în firea lor; fu întâmpinată de ea cu aceeași bunătate prietenească, iar de el cu aceeași atenție ca mai înainte. Domnișoara Tilney își dădu toată silința să stea lângă ea și Henry o pofti la dans.

Deoarece auzise cu o zi mai înainte în strada Milsom că

fratele lor mai mare, căpitanul Tilney, era așteptat să sosească

aproape din clipă în clipă, Catherine nu-și mai găsea locul să

afle numele unui tânăr foarte distins și elegant, pe care nu-l mai văzuse până atunci și care acum se vedea că face parte din grupul lor. Ea se uită la el plină de admirație, ba chiar bănuie că ar fi cu puțință ca unii să-l fi socotit pe el mai reușit decât pe fratele său, cu toate că în ochii ei părea mai îngâmfat și mai puțin simpatic. Gustul și manierele sale erau, hotărât lucru, inferioare, fiindcă auzise chiar cu urechile ei nu numai că lui nici prin gând nu i-ar fi trecut să danseze, ba chiar râsese pe față de Henry care se gândea că așa ceva ar fi cu puțință. Astfel stând lucrurile, se poate presupune că oricare ar fi părerea eroinei noastre despre dânsul, admirația lui pentru ea nu putea fi prea primejdioasă; nu era dintr-acelea care să prilejuiască

dușmăanii între frați și nici prigoane împotriva alesei inimii. El

nu era în stare să fie instigatorul a trei ticăloși îmbrăcați în mantii mari de călăreți, care mai târziu să o fi răpit într-un poștalion cu patru cai, care s-o ducă departe, c-o viteză de necrezut. În timpul acesta, Catherine, ferită de presentimentele unei asemenea catastrofe sau a altor catastrofe, în afară de aceea de a avea prea puține prilejuri ca să danseze, se bucura de obișnuită-i fericire de-a fi cu Henry Tilney, ascultând cu ochi scăpărători orice lucru spus de el; și găsindu-l irezistibil, devenea ea însăși irezistibilă.

La sfârșitul primului dans, căpitanul Tilney veni iarăși către ei și, spre marea nemulțumire a Catherinei, îl trase pe fratele său deoparte. Cei doi frați se îndepărtară vorbind pe șoptite. Și cu toate că sensibilitatea delicată a eroinei noastre nu fusese numai decât cuprinsă de panică și nici nu hotărâse pe loc că domnul căpitan Tilney trebuie să fi auzit cine știe ce defăimare răuvoitoare a persoanei gale, pe care acum se grăbea s-o împărtășească fratelui său în speranța de a-i despărți pentru totdeauna, totuși, știindu-și partenerul dispărut din câmpul vizual, nu putea să nu aibă niște senzații de mare neliniște. Așteptarea ei nu dură decât cinci minute; dar ea începuse să creadă că trecuse mai mult de-un nesfârșit sfert de oră, când cei doi frați se întoarseră și explicația se ivi din însăși

dorința lui Henry de a ști dacă ea sokoate că prietena ei, domnișoara Thorpe, ar avea vreo obiecțiune să danseze, deoarece fratele lui ar fi foarte fericit să-i fie prezentat.

Catherine răspunse fără nicio șovăială că e sigură că

domnișoara Thorpe n-are nicidecum de gând să danseze.

Crudul răspuns fu comunicat celuilalt, drept care acesta se îndepărtă imediat.

— Fratele dumneavoastră n-are de ce să se supere, spuse ea, pentru că l-am auzit spunând mai înainte că urăște dansul; dar a dat dovadă de-o mare bunătate gândindu-se la așa ceva.

Presupun că a văzut-o pe Isabella stând jos și și-a închipuit că

ar putea să dorească un partener; dar se înșală cu desăvârșire, fiindcă ea nu vă dansa pentru nimic în lume.

Henry zâmbi și spuse:

— Ce puțin vă frământă pe dumneavoastră dorința de-a înțelege motivul acțiunilor altcuiva.

— De ce? Ce vreți să spuneți?

— Dumneavoastră nu vă puneți întrebarea: cum de-a putut fi cutare influențat? Care e mobilul ce-a acționat asupra sentimentelor, vârstei, situației și, probabil, chiar a felului de viață a unei asemenea persoane; numai: cum aș putea fi eu influențată; care ar fi mobilul meu, procedând așa și-așa?

— Nu vă înțeleg.

— Atunci ne aflăm pe poziții foarte inegale, pentru că eu vă

înțeleg perfect.

— Pe mine? Da, nu sunt în stare să vorbesc atât de bine încât să rămân neînțeleasă.

— Bravo! . . Minunată satiră la adresa limbajului modern.

— Dar, vă rog, spuneți-mi la ce v-ați referit?

— Să vă spun oare? Chiar o doriți? Dar nu vă dați seama de urmări; veți fi pusă într-o situație jenantă, îngrozitor de crudă și cu siguranță că se va isca o neînțelegere între noi.

— Nu, nu; așa ceva nu se poate întâmpla; nu mă tem.

— Atunci, fie; n-am vrut să spun decât că văzând că

atribuiți dorința fratelui meu de a dansa cu domnișoara Thorpe numai grozavei lui generozități, asta m-a încredințat că

generozitatea dumneavoastră este mai presus decât a oricui.

Catherine s-a înroșit și a tăgăduit; și prezicerile tânărului se adevăriră. Totuși exista ceva în cuvintele lui care o răsplăti pentru necazul ei de-a se fi simțit în încurcătură; și s-a gândit atât de mult la acest lucru, încât o bucată de vreme s-a închis în sine, uitând să vorbească sau să asculte, ba aproape uitând chiar unde se află; până ce, trezită de vocea Isabellei, își ridică

privirea și o văzu pe aceasta alături de căpitanul Tilney,

pregătindu-se să-și înlănțuie mâinile cu el pentru dans.

Isabella ridică din umeri și zâmbi, singura explicație care putu fi dată pe moment a nemaipomenitei sale schimbări; dar cum așa ceva nu era chiar de ajuns pentru înțelegerea Catherinei, ea își împărtăși foarte pe șleau uimirea partenerului său:

— Nu pot să înțeleg cum de s-a întâmplat? Isabella era atât de hotărâtă să nu danseze.

— Și Isabella nu și-a mai schimbat niciodată părerile?

— O! dar, pentru că.. și fratele dumneavoastră! După cele ce i-ați spus din partea mea, cum de-a putut să se mai ducă s-o invite?

— În această privință n-am de ce să fiu surprins. M-ați poftit să fiu surprins în privința prietenei dumneavoastră; și ca atare și sunt; dar cât despre fratele meu, comportarea lui în povestea de față, trebuie să recunosc, nu m-a surprins deloc.

Frumusețea prietenei dumneavoastră exercită o atracție de netăgăduit; hotărârea ei fermă, știți, nu poate fi înțeleasă decât de dumneavoastră.

— Râdeți, dar vă încredințez că Isabella e foarte hotărâtă în general.

— E atât cât poate fi oricine. Să fii întotdeauna hotărât înseamnă să fii adeseori încăpățânat. A ceda în mod onorabil e o dovadă de înțelepciune; și – fără a face vreo legătură cu fratele meu – cred într-adevăr că domnișoara Thorpe n-a greșit luând hotărârea pe care a luat-o.

Prietenele nu au putut să stea împreună pentru niciun fel de destăinuire până când nu s-a terminat dansul; și-atunci, cum mergeau braț la braț prin sală, Isabella i-a dat următoarea explicație:

— Nu mă mir că ești uimită; iar eu sunt obosită de moarte.

E un flecar de n-are pereche! Destul de nostim, dacă sufletul mi-ar fi liber; dar aș fi dat orice numai să stau liniștită.

— Atunci de ce n-ai stat?

— Oh! Draga mea, ar fi părut atât de ciudat; și doar știi cât mi-e de silă să fac așa ceva. L-am refuzat atât cât mi-a fost cu putință, dar n-a vrut să țină seamă de refuzurile mele. Nu poți să-ți închipui cum m-a silit. L-am

rugat să mă ierte și să-și găsească altă parteneră.. dar ți-ai găsit! El nu! După ce năzuise la mâna mea nu mai era nimeni în sală către care să-l fi răbdat gândul să se îndrepte; și doar nu e-ar fi poftit numaidecât să

danseze, ci dorea să stea cu mine. Vai! Asemenea absurditate!..

I-am spus că apucase pe-o cale foarte nepotrivită ca să

reușească să mă câștige; fiindcă, din toate lucrurile de pe lume, urăsc cuvintele umflate și laudele; și prin urmare, am socotit atunci că n-am să mai am pace dacă nu mă scol să dansez. Pe lângă asta, m-am gândit că doamna Hughes, care mi l-a prezentat, ar fi putut să mi-o ia în nume de rău dacă n-aș fi dansat cu el; și fratele tău, dragul de el, sunt sigură c-ar fi fost nenorocit dac-aș fi stat toată seara ținută pe scaun. Sunt așa de bucuroasă că s-a isprăvit! Mă simt atât de istovită tot ascultând prostiile lui. Și-apoi – fiind un tânăr atât de prezentabil – am văzut că toți ochii erau îndreptați asupra noastră.

— E chiar foarte frumos, ce-i drept!

— Frumos! Da, poate că-i așa. Cred că lumea îl admiră în general; dar nu-i deloc genul meu de frumusețe bărbătească.

Nu-mi plac bărbații cu figurile îmbujorate și cu ochi negri.

Totuși, el e foarte bine. Neînchipuit de încrezut, sunt sigură. De mai multe ori i-am tăiat lungul nasului, știi tu, cu metoda mea.

La următoarea lor întâlnire, tinerele noastre au avut de discutat un subiect cu mult mai interesant. Tocmai sosise a doua scrisoare de 3a James Morland și bunele intenții ale tatălui său erau explicate pe larg. O parohie, al cărei protector și beneficiar era chiar domnul Morland, cu un venit cam de patru sute lire pe an, avea să fie cedată fiului său de îndată ce va

fi destul de matur ca s-o ia; niciun fel de micșorare a venitului familiei; niciun fel de sarcină, fie ea cât de neînsemnată, în dauna vreunuia din cei

zece copii. De altminteri, o proprietate de o valoare cel puțin egală îi era asigurată drept moștenire viitoare.

James își manifestă cu acest prilej recunoștința cuvenită, iar nevoia de-a răbda încă doi-trei ani până ce se va putea căsători, deși neavenită, totuși nu neașteptată, fu suportată de el fără supărare. Catherine, ale cărei așteptări fuseseră tot atât de nelămurite cât și ideile despre venitul domnului Morland și a cărei judecată era, în momentul de față, cu totul sub îndrumarea și înrâurirea fratelui ei, se simți deopotrivă de mulțumită și-o felicită pe Isabella din adâncul Inimii pentru soluționarea atât de fericită a tuturor lucrurilor.

— E grozav de fascinant, într-adevăr, spuse Isabella cu un aer solemn.

— Domnul Morland s-a purtat teribil de frumos, zău. spuse și blajina doamnă Thorpe, uitându-se cu îngrijorare la fiica ei.

Dacă aș putea face și eu tot atât de mult! N-ai fi putut să te aștepți la mai mult de la el, nu-i așa? Dacă va găsi că poate face mai mult, cu timpul cred c-o va face, fiindcă sunt sigură că

trebuie să fie un om grozav de bun la suflet. Patru sute de lire nu-i decât un venit destul de mic cu care s-o pornești, ce-i drept, dar pretențiile tale, dragă Isabella, sunt atât de modeste; ție nici nu-ți trece prin cap cât de puțin pretinzi tu întotdeauna, scumpa mea.

— Că doresc mai mult nu-i numai pentru propriul meu interes; dar nu pot suferi să știu că eu sunt pricina care păgubește pe scumpul meu Morland, făcându-l să trăiască cu un venit abia în stare s-o scoată la capăt în nevoile zilnice ale vieții. Cât despre mine, asta nu contează; niciodată nu mă

gândesc la interesele mele.

— Eu știu că niciodată nu te gândești, draga mea; și

totdeauna ai să găsești răsplata în dragostea pe care toată

lumea ți-o poartă. De când e lumea n-a existat o tânără atât de îndrăgită așa cum ești tu de toți cei care te cunosc și când domnul Morland are să te vadă, scumpa mea copilă cred că..

dar să n-o întristăm pe draga noastră Catherine vorbind despre asemenea lucruri. Domnul Morland s-a purtat atât de frumos, grozav, să știi. Toată lumea mi-a spus că e un om minunat; și știi, draga mea, trebuie să ne închipuim că, dacă tu ai fi avut o avere corespunzătoare, ar fi venit și el cu ceva mai mult, fiindcă

sunt sigură că trebuie să fie omul cel mai generos.

— Nimeni nu poate să gândească mai frumos ca mine despre domnul Morland, sunt sigură. Dar orișicare om își are lipsurile sale, e lucru știut; și orișice om are dreptul să facă ce poștește cu banii săi.

Catherine se simți jignită de asemenea insinuări.

— Sunt sigură, zise ea, că tata a făgăduit să facă tot ceea ce poate. Isabella se reculese, stăpânindu-se:

— Cât despre asta, scumpa mea Catherine, nu poate fi nicio îndoială, și tu mă cunoști destul de bine ca să fii încredințată că

și un venit cu mult mai mic m-ar mulțumi. Nu dorința de a avea bani mulți mă face acum să fiu puțin indispusă; urăsc banii și dacă ne-am putea căsători în clipa de față cu numai cincizeci de lire pe an, nicio dorință nu mi-ar mai rămâne neîndeplinită.

Vai! Catherine, tu m-ai descoperit. Aici e buba. Cei doi ani și jumătate, lungi, lungi, fără de sfârșit, care trebuie să se scurgă

până ce fratele tău poate pune mâna pe parohie.

— Da, da, draga mea Isabella, făcu doamna Thorpe, noi vedem de minune ce se petrece în sufletul tău. Nu te poți ascunde. Înțelegem grozav de bine

necazul tău cel mare și fiecare trebuie să te iubească mai mult încă, pentru afecțiunea ta nobilă și cinstită.

Sentimentele penibile ale Catherinei începură să se

potolească. Se strădui să creadă că amânarea căsătoriei era singurul izvor al mâhnirilor Isabellei; și când o văzu la următoarea lor întâlnire atât de veselă și binevoitoare, ca de obicei dealtfel, se trudi să uite că preț de o clipă, două, o crezuse altfel. Curând după scrisoare, veni și James, care fu primit cu un prinos încântător de bunăvoință.

CAPITOLUL XVII

FAMILIA ALLEN INTRASE într-a șasea săptămână a șederii lor la Bath; și o bucată de timp se pusese problema dacă

n-ar trebui să fie și cea din urmă, ceea ce Catherine ascultă cu bătaie grăbite de inimă. Să pună capăt cunoștinței sale cu familia Tilney atât de curând părea o nenorocire ce nu putea fi împruținată cu nimic. Întreaga-i fericire părea că e în joc atâta timp cât problema rămânea încă în suspensie; dar toate frământările se spulberară când se luă hotărârea ca locuința să

fie reținută pe încă cincisprezece zile. Cu ce avea ea să se aleagă din acest plus de două săptămâni, în afară de plăcerea de a-l vedea din când în când pe Henry Tilney? Dar această

întrebare juca doar un mic rol în meditațiile Catherinei. Ce-i drept, o dată sau de două ori, de când logodna lui James o învățase ce s-ar putea întâmpla, mersese atât de departe cu gândul încât se lăsa.->e furată de un tainic „poate”, dar în general își limitase aspirațiile doar la fericirea de a fi împreună

cu el. Deocamdată prezentul fiind cuprins în alte trei săptămâni, iar fericirea asigurată pe durata acelei perioade, restul vieții se afla la o depărtare atât de mare încât aproape că

nu-i mai trezea niciun interes. În cursul dimineții în care își văzuse socotelile de mai sus aranjate, Catherine o vizită pe domnișoara Tilney căreia îi destăinuie sentimentele ei de bucurie. Ziua aceea fusese sortită să fie o zi de mare încercare.

Căci abia apucase să-și manifeste fericirea ca domnul Allen își prelungește șederea în stațiune, când domnișoara Tilney îi

spuse că tatăl său tocmai se hotărâse să părăsească localitatea Bath către sfârșitul săptămânii următoare. Iată o lovitură!

Nesiguranța încercată în cursul dimineții fusese ușoară și potolită pe lângă dezamăgirea prezentă. Catherine se făcu albă

ca varul la față și cu o voce plină de cea mai sinceră îngrijorare îngână vorbele cu care domnișoara Tilney își încheiase mesajul: „către sfârșitul săptămânii următoare!”

— Da, arareori poate fi tata convins să renunțe la ape, ceea ce cred că-i o judecată sănătoasă. A fost foarte dezamăgit de faptul că niște prieteni pe care-i aștepta să vină aici n-au sosit și, cum în momentul de față se simte destul de bine, se grăbește să se întoarcă acasă.

— Îmi pare foarte rău, spuse Catherine abătută, dacă știam dinainte. .

— Poate că, interveni domnișoara Tilney într-un fel stânjenită, veți fi atât de bună.. aș fi foarte fericită, dacă..

Intrarea tatălui ei o lăsă cu vorbele de politețe nerostite, vorbe cu care, după cum începuse Catherine să nădăjduiască, ar fi putut să-și manifeste dorința de a începe un schimb de scrisori. După ce-o salută cu politețea-i obișnuită, generalul se întoarce către fiica lui și-i spuse:

— Ei bine, Eleanor, oare te pot felicita pentru succesul obținut în rugămintea pe care ai făcut-o drăguței tale prietene?

— Tocmai începusem să-i fac rugămintea, tată, când ai intrat dumneata.

— Bun, încearcă prin toate mijloacele. Știu cât de mult ții la asta. Fiica mea, domnișoară Morland, continuă el, fără să-i lase fiicei sale timp să vorbească, nutrește o dorință foarte îndrăzneată. Plecăm din Bath, după cum poate ți-a spus, de sâmbătă într-o săptămână. O scrisoare de la intendentul meu mă înștiințează că prezența mea e necesară acasă; și fiind dezamăgit că nu mi s-a împlinit speranța de a fi întâlnit aici pe marchizul de Longtown și pe generalul Courteney, niște

prieteni foarte vechi de-ai mei, nu mai există nimic care să mă

rețină în Bath. Și dacă vom fi în stare să te convingem, vom pleca fără nicio singură părere de rău. Pe scurt, putea-vei fi convinsă să părăsești această scenă a triumfului public și să-i faci plăcere prietenei dumitale, Eleanor, însoțind-o în districtul Gloucester? Aproape că mi-e rușine să fac asemenea propunere, cu toate că, așa îndrăzneată cum pare, ar putea ti cu siguranță socotită grozav de atrăgătoare de oricare persoană

din Bath, în afară de dumneata. Modestie ca a dumitale. . dar pentru nimic în lume n-am să te fac să suferi laudele mele fățișe. Dacă vei putea fi convinsă să ne cinstești cu vizita dumitale, ne vei dăruia o fericire ce nu poate fi exprimată prin vorbe. E adevărat că noi nu-ți putem oferi nimic asemănător plăcerilor acestei localități pline de viață; noi nu te putem ademeni nici cu distracții, nici cu splendori, pentru că felul nostru de viață, așa cum îl vezi, este simplu și modest; totuși, în ceea ce ne privește, nu vom precupeți nicio trudă, să facem așa fel ca mănăstirea Northanger să fie un loc cât mai plăcut.

Mănăstirea Northanger! Ce cuvinte senzaționale, care învălmășiseră sentimentele Catherinei, ridicându-le pe cele mai înalte culmi ale extazului. Cu sufletul recunoscător și plin de încântare aproape că nu-și putea stăpâni cuvintele în cadrul unui limbaj liniștit și cuviincios. Să primească o invitație atât de măgulitoare! Să i se solicite atât de călduros prezența! Tot ce putea fi mai vrednic de cinste și mai înduioșător, toate bucuriile prezente și speranțele viitoare erau cuprinse în această

invitație și cu înflăcărare își dădu consimțământul, numai dacă

papa și mama nu s-ar opune. .

— Am să scriu numaidecât acasă, spuse ea, și dacă ei n-au nimic împotrivă, deși cred că nu vor avea..

Generalul Tilney era și el destul de optimist în asemenea privință, căci ceruse și primise acordul în privința poftirii sale de la minunații prieteni ai Catherinei din strada Pulteney.

— De vreme ce consimt să se despartă de dumneata, zise el, putem să ne așteptăm la înțelegere din partea tuturor.

Deși gingașă, domnișoara Tilney se arată zeloasă în atenții de mică importanță, așa că problema ajunse doar în câteva minute ca și soluționată, în măsura în care răspunsul necesar al celor din Fullerton o va îngădui.

Întâmplările dimineții îndrumară sentimentele Catherinei prin tot felul de îndoieli, certitudini și dezamăgiri, dar acum se transformaseră într-o beatitudine desăvârșită; și cu o stare sufletească predispusă la extaz, cu Henry în inimă și cu mănăstirea Northanger pe buze, se duse într-un suflet acasă ca să scrie scrisoarea. Domnul și doamna Morland, bizuindu-se pe seriozitatea prietenilor lor, căroră ie încredințaseră deja fiica, nu s-au îndoit nicio clipă de oportunitatea unei cunoștințe ce se legase sub ochii lor și prin urmare trimiseră cu prima poștă

consimțământul lor prompt în privința vizitei Catherinei în districtul Gloucester. Această încuviințare, deși nu depășea ceea ce sperase ea, i-a întregit convingerea că se bucură de un batir mai mare decât oricare altă făptură din lume în privința prietenilor, a succesului, împrejurărilor și norocului. Părea că

toate se uniseră să conlucreze în sprijinul fericirii ei. Prin bunăvoința primilor ei prieteni, familia Allen, intrase în scena în care plăceri de tot

felul o întâmpinaseră. Sentimentele ei, suferințele ei cunoscuseră fericirea de a-i fi răsplătite. Oriunde simțise simpatie, fusese în stare s-o și câștige. Dragostea Isabellei avea să-i fie întregită într-una de soră. Familia Tilney, mai ales, de către care ea dorea mai presus de orice să fie prețuită, întrecuse cu mult năzuințele ei prin hotărârile măgulitoare, datorită cărora prietenia lor avea să fie din ce în ce mai strânsă. Ea avea să le fie musafirul ales, avea să fie săptămâni în șir sub același acoperământ cu făptura a cărei prezență o prețuia cel mai mult.. Și, în plus, acoperișul acela avea să fie acoperișul unei mănăstiri! Pasiunea ei pentru

clădirile străvechi venea numaidecât după pasiunea ei pentru Henry – și castelele și mănăstirile împlineau de obicei farmecul visărilor ei pe care chipul lui singur nu reușea să le îndeplinească. Să privești și să cercetezi meterezele și turnurile unora sau arcadele celorlalte fusese timp de multe săptămâni o dorință scumpă a Catherinei, cu toate că să fii mai mult decât un biet vizitator de o oră îi părea aproape cu neputință de năzuit. Și totuși, tocmai asta avea să se întâmple. Cu toate riscurile de a nu se bucura de casă, salon, poziție, parc, castel și reședință de vară, Northanger îi puneă la îndemână o mănăstire și ea avea să locuiască într-însa. Coridoarele lungi și umede, chiliile strimte și capela în ruine aveau să-i fie la îndemână zilnic și eroina noastră nu putea renunța cu desăvârșire la speranța de a afla niște legende tradiționale, niște însemnări îngrozitoare ale vreunei călugărițe betege și nenorocite.

Era un lucru minunat că prietenii ei păreau atât de puțin încântați că sunt stăpânii unui asemenea cămin, că, deși conștienți de asta, acceptaseră situația cu atâta modestie.

Numai puterea unei obișnuințe timpurii putea justifica așa ceva. Distincția cu care se născuseră nu-i făcuse trufași.

Superioritatea locuinței nu însemna pentru ei mai mult decât superioritatea persoanei.

Multe erau întrebările pe care ardea de nerăbdare să la pună domnișoarei Tilney; dar gândurile-i erau atât de frământate, încât, deîndată, ce întrebările primeau răspunsuri abia de știa ceva mai mult ca înainte: dacă mănăstirea Northanger fusese o mănăstire bogat înzestrată pe timpul Reformei, dacă intrase în mâinile vreunui strămoș al familiei Tilney în timpul desființării ei, dacă o mare porțiune din vechea clădire mai face parte din actuala locuință, cu toate că restul era căzut în ruină, sau dacă e situată jos, într-o vale, adăpostită

dinspre miazănoapte și răsărit de păduri înalte, tinere, de stejar.

CAPITOLUL XVIII

CU SUFLETUL PLIN DE FERICIRE, Catherine aproape că

nu-și dădu seama că se scurseseră două sau trei zile fără ca ea s-o fi văzut pe Isabella, în afară doar de câteva minute adunate toate la un loc. Pentru prima oară începu să-și dea seama de asta și să ofteze după palavrele ei pe când se plimba într-o dimineață prin Pavilionul Apelor, alături de doamna Allen, fără

să scoată sau să audă vreo vorbă; și abia dacă simțise dorul de prietena ei vreo cinci minute, când obiectul după care tânjea se arătă și, poftind-o la un sfat de taină se îndreptară amândouă

către niște locuri ca să se așeze.

— Iată locul meu preferat, zise Isabella în timp ce se așeza pe o bancă între două uși, de unde puteai vedea îndeajuns de bine pe oricine intra, e atât de retras.

Catherine, băgând de seamă că ochii Isabellei erau fără

întrerupere îndreptați când către o ușă când către cealaltă, ca într-o așteptare nerăbdătoare, și amintindu-și cât de des fusese învinuită pe

nedrept că e vicleană, socoti clipa de față drept un prilej minunat ca să fie cu adevărat așa și de aceea îi spuse bucuroasă:

— Nu fi neliniștită, Isabella, James va fi curând aici.

— Ei, na! Scumpa mea ființă, răspunse ea, nu mă crede chiar atât de nătângă încât să doresc să se țină mereu lipcă de mine. Ar fi dezgustător să fim tot timpul împreună. Am ajunge de râsul lumii. Deci, te duci la Northanger! Sunt nemaipomenit de bucuroasă că te duci. După câte înțeleg, e una din așezările

cele mai vechi și mai minunate din Anglia. Mă bizui pe o descriere mai amănunțită a așezării.

— Sigur c-o vei avea pe cea mai bună ce-mi stă în putere s-o dau. Dar pe cine aștepți? Vin surorile tale?

— Nu aștept pe nimeni. Ochii trebuie să-ți umble pe undeva și știi ce nărav prostesc am eu să mi-i ațintesc pe ai mei când gândurile îmi rătăcesc la o sută de mile depărtare.

Sunt îngrozitor de absentă; cred că sunt cea mai absentă

făptură de pe lume. Tilney zice că așa se întâmplă întotdeauna cu spiritele de un anumit gen.

— Dar credeam, Isabella, că ai ceva anume să-mi spui.

— A, da chiar așa și e. Dar iată tocmai dovada celor pe care ți le spuneam. Bietul meu cap! Uitasem cu totul. Da, iată despre ce e vorba; am primit tocmai o scrisoare de la John – poți să

ghicești ce cuprinde.

— Nu, nu pot.

— Drăguța mea scumpă, nu mai fi atât de teribil de prefăcută. Despre ce putea să scrie ei, dacă nu despre tine? Știi că e îndrăgostit nebun de tine.

— De mine, dragă Isabella?

— Ei, na! Preascumpa mea Catherine, dar așa ceva e de-a dreptul absurd. Modestia și altele de asemenea fel își au rostul lor, dar, zău așa, puțină cinste, fără pretenții e uneori tare binevenită. Nici n-am crezut că poate fi cineva atât de încuiat!

Așa ceva merită complimente. Și-un copil putea să observe ce curte îți făcea. Și numai cu o jumătate de ceas înainte de a fi părăsit stațiunea Bath i-ai dat cea mai pozitivă încurajare. Așa zică el în scrisoarea asta; zice că ți-a făcut niște propuneri și că

tu i-ai primit curtea în chipul cel mai drăguț și acum îmi cere mie să dau numai decît curs propunerilor sale și mai adaugă tot felul de lucruri drăguțe pentru tine. Așa că zadarnic o faci pe neștiutoarea.

Catherine, pe deplin convinsă de adevărul pe care-l

spunea, își arată uimirea față de o asemenea acuzație, declarând solemn că nici vorbă să fi știut că domnul Thorpe s-ar fi îndrăgostit de ea, și ca atare nici nu i-a trecut vreodată prin minte să-l încurajeze către așa ceva.

— Cât despre atențiile lui față de mine, declar pe onoarea mea, că nici măcar o clipă nu mi-am dat seama de vreuna din ele în afară de faptul că m-a invitat la dans în prima zi când a venit aici. Iar faptul că mi-ar fi făcut vreo propunere sau altceva de asemenea fel, trebuie să fie cine știe ce greșeală

inexplicabilă la mijloc. N-aș fi putut înțelege greșit ceva de asemenea natură, îți dai seama! . . Și întrucât întotdeauna doresc să fiu crezută, declar în chip solemn că nu recunosc să fi fost schimbat între noi nici măcar un cuvânt de asemenea fel.

Ultima jumătate de ceas înainte de plecarea lui! Nu poate fi decât o greșeală și încă una mare de tot – pentru că toată

dimineața aceea nu l-am văzut nici măcar o dată.

— Ba de văzut sigur că l-ai văzut, pentru că toată

dimineața aceea ai petrecut-o în imobilul Edgar. Era ziua în care a venit consimțământul tatălui tău și sunt aproape sigură

că tu și John erați singuri în salon – câțva timp înainte de a fi plecat tu acasă.

— Ești sigură? Hm, dacă spui tu, așa o fi fost, cred – dar pe viața mea că nu pot să-mi aduc aminte. . Acum mi-aduc aminte că am fost cu tine și că l-am văzut și pe el ca și pe ceilalți. . dar nu-mi aduc aminte să fi fost măcar cinci minute împreună..

Totuși, n-are rost să-mi mai bat gura degeaba, căci orișice s-ar fi putut petrece în sufletul lui, trebuie să rămâi încredințată că

n-am nici cea mai vagă amintire de așa ceva; că niciodată nu m-am gândit, n-am așteptat și nici n-am dorit cumva ceva de asemenea natură din partea lui. Sunt peste măsură de îngrijorată de faptul c-ar avea oarecare intenții în privința mea, căci, de fapt în ceea ce mă privește, n-a fost nici urmă de intenție, n-am avut niciodată nici cea mai vagă idee de așa

ceva. Te rog, lămurește-l cât mai curând cu putință și spune-i că-i cer iertare – asta-i – nici nu știu ce s-ar cuveni să-i spui –

dar fă-l să înțeleagă ceea ce vreau să spun, în chipul cel mai potrivit. Bineînțeles, n-aș vrea să fiu nepoliticoasă față de fratele tău, Isabella, dar tu știi prea bine că de-ar fi să mă

gândesc la un bărbat mai mult decât la ceilalți. . nu el e cel cu pricina. Isabella nu scoase un cuvânt. Draga mea prietenă, nu trebuie să te superi

pe mine. Nu pot să cred că fratelui tău îi pasă chiar atât de mult de mine. Și, după cum știi, vom fi totuși surori.

— Da, da, (înroșindu-se la față), căi sunt mai mult de una ca să fim surori. Dar ce tot bat eu câmpii? Hm, draga mea Catherine, se pare că ești pornită împotriva bietului John, nu-i așa?

— E sigur că nu pot răspunde dragostei lui, după cum la fel de sigur e că niciodată nu mi-a trecut prin minte să-l îndemn către așa ceva.

— Dacă așa stau lucrurile, bineînțeles că n-am să te mai necăjesc. John a dorit ca eu să stau de vorbă cu tine în privința asta și de aceea am făcut-o. Dar trebuie să-ți mărturisesc că de cum i-am citit scrisoarea m-am gândit că-i o treabă tare nesăbuită și nechibzuită și că n-o să iasă bine pentru niciunul din voi; căci din ce aveți să trăiți, presupunând că v-ați căsători? Amândoi aveți câte ceva, bineînțeles, dar nu cu un fleac se ține o familie în zilele noastre; și, cu toate cele scrise de romancierii, nu poți face nimic iară bani. Mă uimește doar că

John s-a putut gândi la așa ceva; poate că n-a primit ultima mea scrisoare.

— Atunci mă descarci de orice vină? Ești încredințată că

niciodată nu mi-a trecut prin minte să-ți dezamăgesc fratele și că niciodată, până în clipa de față, n-ani bănuiră că mă iubește?

— Ah! Cât despre asta, răspunse Isabella râzând, nu pretind c-aș putea spune ce gânduri și ce planuri ai avut tu în trecut.

Toate astea sunt cu desăvârșire știute numai de tine. Puțină

cochetărie nevinovată sau cam așa ceva se poate ivi și adeseori ai mai curând îndemnul s-o încurajezi decât să rămâi simplu spectator. Dar poți să fii sigură că sunt cea din urmă de pe lume care să te țină de rău pentru asta. Asemenea lucruri trebuie privite prin prizma tinereții și a bunei

dispoziții. Ce ai de gând într-o zi, știi și tu, poate să nu-ți mai convină a doua zi.

Împrejurările se schimbă, părerile se modifică.

— Dar părerea mea despre fratele tău nu s-a modificat deloc; totdeauna a fost aceeași. Tu vorbești despre ceva ce nici gând să se întâmple.

— Scumpa mea Catherine, continuă cealaltă fără s-o asculte nici măcar un pic, pentru nimic în lume n-aș vrea să fiu eu instrumentul care să te împingă în graba mare la o logodnă

mai înainte de a-ți fi dat seama ce-i cu tine. Nu cred să existe vreun lucru care să mă îndreptățească să doresc ca tu să-ți sacrifici fericirea numai ca să-l mulțumești pe fratele meu, doar pentru că e frate cu mine, care, la urma urmei, ar putea fi tot atât de fericit și fără tine, fiindcă oamenii arareori știu ce au de gând să facă, mai cu seamă tinerii sunt atât de schimbători, atât de nestatornici. Dar iată ce vreau să-ți spun: de ce mi-ar fi mie mai scumpă fericirea fratelui meu decât cea a unei prietene? Doar știi ce preț pun eu pe prietenie. Și mai presus de orice, draga mea Catherine, nu te grăbi. Crede-mă pe cuvânt, căci dacă te grăbești prea tare sigur are să vină vremea să te căiești. Tilney spune că de nimic nu sunt oamenii atât de deseori dezamăgiți ca de propriile lor afecțiuni și cred că are foarte multă dreptate. Iată-l că vine; dar n-are a face, n-are să ne vadă, sunt sigură.

Catherine, ridicându-și capul, îl zări pe căpitanul Tilney; și Isabella, pironindu-și într-adins privirile asupra lui în timp ce vorbea, lesne îi atrase atenția. Căpitanul se apropie numaidecât și se așeză pe locul pe care ea i-l arătă printr-o mișcare.

Primele lui cuvinte o făcură pe Catherine să tresară. Deși vorbise în șoaptă, ea a putut desluși:

— Oh! Mereu să tot fii urmărită personal sau prin procură!

— Ei, poftim! Ce absurditate! fu răspunsul șoptit al Isabellei. De ce-mi vâri asemenea lucruri în cap? Dac-aș crede una ca asta – eu din fire, să știi, sunt destul de independentă.

— O, de ți-ar fi inima independentă. Asta mi-ar fi de ajuns!

— Inima, ei, nu zău! Ce legătură poți avea dumneata cu inimile? Voi bărbații n-aveți nici urmă de inimă.

— Dacă n-avem inimă, avem în schimb ochi; și ochii ne dau destulă bătaie de cap.

— Da? Îmi pare rău că-i așa. Îmi pare rău că ochii dumitale găsesc ceva atât de dezagreabil la mine. Am să mă uit în altă

parte. Nădăjduiesc că așa îți place (întorcându-se cu spatele la el). Cred că acum ochii nu-ți mai dau bătaie de cap.

— Mai mult de atât nici că se poate; căci marginea unui obraz îmbujorat se vede încă.. prea mult și prea puțin în același timp.

Catherine auzi toate cele de mai sus și, ieșindu-și aproape din fire, nu mai putu asculta mai departe. Uluită că Isabella putea îndura așa ceva și îngrijorată pentru fratele ei, se sculă în picioare și spunând că trebuie să se întâlnească cu doamna Allen, propuse s-o pornească cu toții la plimbare. Dar de așa ceva Isabella nu avea nicio poftă. Era atât de înspăimântător de obosită și vai, ce lucru silnic să tot umbli în sus și în jos prin Pavilionul Apelor; și-apoi dacă se ridică de pe locul ei, n-are să

se mai întâlnească cu surorile ei; că doar își aștepta surorile din clipă în clipă; așa că scumpa ei Catherine să facă bine s-o ierte și să stea mai departe liniștită la locul ei. Dar Catherine putea și ea să se încapățâneze și cum tocmai atunci doamna Allen venea către ea ca s-o întrebe dacă dorește să se întoarcă acasă, Catherine plecă împreună cu ea, părăsind Pavilionul Apelor și lăsând-o pe Isabella încă alături de căpitanul Tilney. Dar

plecase tare neliniștită. Îi păru că Tilney, căpitanul, se îndrăgostea de Isabella și Isabella fără să-și dea seama îl încuraja; fără să-și dea seama, pentru că simpatia Isabellei pentru James era tot atât de vădită și de bine știută ca și logodna ei. Să te îndoiești de fidelitatea sau de bunele ei intenții era cu neputință; și totuși, tot timpul cât au stat de vorbă, felul ei de-a fi fusese ciudat. Ar fi dorit ca Isabella să fi vorbit așa cum vorbea ea de obicei și nu atât de mult numai despre bani; și să nu se fi arătat atât de bucuroasă când l-a văzut pe căpitanul Tilney. Ce ciudat ca ea să nu fi băgat de seamă cum o mai admiră el! Catherine dorea din suflet s-o facă pe Isabella să

înțeleagă, s-o pună în gardă și să preîntâmpine toată suferința pe care purtarea ei prea ușurată ar fi putut-o pricinui atât căpitanului Tilney cât și fratelui ei.

Omagiul sentimentelor de dragoste ale lui John Thorpe nu compensa nesocotința surorii lui. Dealtfel, Catherine era tot atât de departe de a le crede cât și a dori ca ele să fie sincere; fiindcă încă nu uitase că el se putea înșela, iar afirmația lui despre declarația pe care i-o făcuse și despre îndemnul ei o încredințaseră că înșelările lui pot fi uneori foarte neașteptate și trăsnete. Așa că vanitatea eroinei noastre nu a câștigat prea mult; principalul ei câștig în această chestiune a fost uimirea.

Că el a crezut că merită să-și piardă timpul închipuindu-și că e îndrăgostit de ea, era un lucru ce-i trezise o uimire vie. Isabella a vorbit de atențiile lui; ea nu băgase de seamă niciuna din ele; dar Isabella spusese multe lucruri pe care Catherine credea că

le rostise în grabă și pe care n-ar vrea să le mai audă rostite; drept care era tare bucuroasă că poate gusta din plin tihna și mulțumirea clipei prezente.

CAPITOLUL XIX

SE SCURSERĂ CÂTEVA ZILE și Catherine, deși nu-și îngăduia să-și bănuiască prietena, nu se putea stăpâni să nu o supravegheze. Rezultatul celor observate nu-i era pe plac.

Isabella părea cu totul altă făptură. Când o vedea înconjurată

numai de prietenii intimi, în imobilul Edgar sau în strada Pulteney, schimbarea purtării ei era atât de neînsemnată încât, dacă ar fi rămas doar așa, ar fi putut trece neluată în seamă.

Ceva ca o nepăsare apatică sau ca o înfumurare distrată de care nici pomeneală înainte îi sărea Catherinei din când în când în ochi; dar de n-ar fi dat la iveală altceva mai rău asta ar fi putut revărsa asupra Isabellei o grație nouă și ar fi putut trezi un interes mai fierbinte pentru ea. Dar atunci când Catherine se întâmpla s-o vadă în lume, primind avansurile căpitanului Tilney de îndată ce i le făcea, și dăruindu-i o atenție aproape egală cu cea pe care i-o acorda lui James, schimbarea se vedea prea concret ca să mai poată fi trecută cu vederea. Ce semnificație putea să aibă asemenea comportare nestatornică

pe care o manifesta prietena ei era dincolo de înțelegerea eroinei noastre. Isabella nu putea fi conștientă de chinul pe care i-l pricinuia. Dar un anume grad de nepăsare voită nu putea decât s-o irite pe Catherine. James era martirul. Îl vedea grav și neliniștit; și oricât de nepăsătoare față de mulțumirea lui actuală putea fi femeia care-i dăruise dragostea, ea trebuie să fi urmărit un scop. Era în mare măsură îngrijorată și în privința bietului căpitan Tilney. Cu toate că nu-i plăcea privirea

lui, numele Tilney reprezenta o garanție pentru bunăvoința ei anticipată și se gândea cu o compătimire sinceră la dezamăgirea lui apropiată. Căci, în ciuda celor pe care crezuse că le auzise fără să vrea în Pavilionul Apelor, din felul cum se purta n-ai fi zis că el ar fi avut habar de logodna Isabellei, încât, dacă se gândea bine, Catherine nu-și putea închipui că Tilney știe într-adevăr de ea. El ar fi putut fi gelos pe fratele ei ca pe un rival; dar dacă era vorba încă de mai mult, atunci greșeala trebuie să se fi iscat doar din confuzia creată de Isabella. Eroina noastră dorea, printr-o muștrare blândă, să amintească

Isabellei în ce situație se află și s-o facă să-și dea seama de îndoita ei neomenie; dar când venea vorba de dojană, sau n-avea prilej s-o facă sau nu era înțeleasă. De-i venea la îndemână să facă o aluzie, Isabella n-avea

nicidecum aerul c-o pricepe. În asemenea împrejurare nenorocită, plănuita plecare a familiei Tilney ajunsese să-i fie mângâierea de căpetenie; călătoria lor în districtul Gloucester trebuia să aibă loc în câteva zile și plecarea căpitanului Tilney va readuce pacea cel puțin în fiecare suflet, afară de-al lui. Dar pentru moment căpitanul Tilney n-avea de gând să părăsească localitatea; n-avea să facă parte din grupul de la Northanger; continua să

rămână în Bath. Când a aflat acest lucru, Catherine a luat numaidecât o hotărâre. A vorbit cu Henry Tilney despre problemă, regretând evidentă atracție a fratelui său, căpitanul, pentru domnișoara Thorpe și rugându-l stăruitor să-i aducă la cunoștință acestuia că logodna Isabellei avusese loc.

— Fratele meu știe, a fost răspunsul lui Henry.

— Știe? Atunci de ce mai stă aici?

Henry nu a răspuns ci a început să vorbească despre altceva, Catherine continuă cu înverșunare:

— De ce nu-l convingeți să plece? Cu cât stă mai mult, cu atât va fi mai rău pentru el, cel puțin. Vă rog, sfătuiți-l, spre binele lui și spre binele tuturor, să plece numaidecât.

Depărtarea îi va aduce cu timpul iarăși liniștea. Dar aici nu poate avea nicio speranță și înseamnă să rămână doar ca să fie nenorocit.

Henry zâmbi și zise:

— Sunt sigur că fratele meu nu dorește așa ceva.

— Atunci îl veți convinge să plece?

— Puterea de a convinge nu vine la comandă; dar, vă rog să

mă iertați dacă nici măcar nu pot să încerc să-l conving. Doar i-am spus că domnișoara Thorpe e logodită. El știe la ce să se aștepte și înțelege să-și fie singur sfetnic.

— Nu, nu știe la ce să se aștepte, exclamă Catherine. Nu știe ce suferință îi pricinuieste fratelui meu. Nu că James mi-ar fi spus cumva vreodată despre asta, dar sunt sigură că-i foarte tulburat.

— Și sunteți sigură că fratele meu e de vină?

— Da, sunt sigură.

— Oare curtea pe care fratele meu o face domnișoarei Thorpe, sau graba cu care domnișoara Thorpe i-o primește pricinuieste suferința?

— Nu-i același lucru?

— Cred că domnul Morland ar recunoaște o deosebire între ele. Niciun bărbat nu e tulburat de admirația pe care un alt bărbat o are față de femeia pe care o iubește; dar femeia poate face din ea un instrument de tortură.

Catherine se înroși de rușine pentru prietena ei și spuse:

— Isabella greșește. Dar sunt încredințată că nu vrea să-l tortureze intenționat pe James, pentru că ține foarte mult la el.

L-a iubit din prima clipă când s-au întâlnit, și, în timp ce consimțământul tatălui meu nu era încă sigur, ea se frământa de parcă ar fi fost cuprinsă de fierbințeli. Știți, sigur că trebuie să țină la el.

— Înțeleg; e îndrăgostită de James și cochetează cu Frederick.

— Vai, nu! Nu cochetează. O femeie îndrăgostită de un bărbat nu poate cocheta cu altul.

— Se vede că nici nu iubește destul și nici nu cochetează

destul, atât cât ar putea-o face dacă s-ar ține numai de una din ele. Așa că ambii tineri trebuie să renunțe fiecare câte puțin.

După o scurtă pauză, Catherine întrebă:

— Așadar, dumneavoastră nu credeți că Isabella ține așa de mult la fratele meu?

— Nu pot avea nicio părere în asemenea privință.

— Dar ce poate avea de gând fratele dumneavoastră? Dacă știe că e logodită de ce se comportă așa?

— Sunteți o anchetatoare foarte minuțioasă.

— Într-adevăr? Nu întreb decât ceea ce doresc să aflu.

— Dar oare nu întrebați decât ceea ce credeți că vă pot spune?

— Da, așa cred; pentru că trebuie să cunoașteți inima fratelui dumneavoastră.

— Vă încredințez că nu pot decât să ghicesc ceea ce se află în inima fratelui meu, așa cum o numiți în împrejurarea de față.

— Adevărat?

— Adevărat!. . Ei, și dacă-i vorba de ghicit, atunci fiecare să ghicească pentru el. E păcat să te iei după o presupunere indirectă. Premisele vă stau în față. Fratele meu e un tânăr plin de viață și, uneori, poate lipsit de judecată; o cunoaște pe prietena dumneavoastră de aproape o săptămână și a știut că e logodită aproape de când a cunoscut-o.

— Bine, zise Catherine după câteva clipe de gândire, dar ați putea fi în stare să ghiciți din tot ce știți intențiile fratelui dumneavoastră; în timp ce

eu, cu siguranță, nu pot. Dar tatăl dumneavoastră nu se simte jenat? Nu dorește să-l vadă pe căpitanul Tilney plecat din Bath? Sigur că dacă tatăl dumneavoastră ar vorbi cu el, ar pleca.

— Dragă domnișoară Morland, răspunse Henry, în

binevoitoarea dumneavoastră preocupare pentru liniștea fratelui dumneavoastră nu cumva greșiți puțin? N-ați împins cumva lucrurile cam prea departe? Oare vă va mulțumi el din partea lui sau din partea domnișoarei Thorpe pentru presupunerea că dragostea ei sau cel puțin buna-i purtare e în siguranță numai atunci când nu mai vede nici urmă din căpitanul Tilney? Fratele dumneavoastră se simte sigur numai în pustiu? Sau inima ei e fidelă numai atunci când nu e cerută

de altcineva? El nu poate fi frământat de asemenea gânduri – și puteți fi sigură că n-ar vrea să vă știe că gândiți așa ceva. N-am să vă spun: Nu mai fiți neliniștită! pentru că știu că în clipa de față sunteți neliniștită, dar fiți, pe cât puteți, ceva mai liniștită.

Nu aveți nicio îndoială în privința legăturii mutuale dintre fratele meu și prietena dumneavoastră; depinde așadar de această legătură ca să nu poată exista nicio gelozie adevărată

între ei; depinde numai de ea ca între ei să nu existe nicio neînțelegere, oricât de mică. Inimile lor stau deschise una în fața celeilalte așa cum nicio inimă n-ar putea sta în fața dumneavoastră. Ei știu întocmai ceea ce se cere și ceea ce se poate îngădui. Și puteți fi sigură că niciunul dintre ei nu-l va sâcâi pe celălalt cu vreo neplăcere.

Dându-și seama că ea părea încă neîncrezătoare și că avea o privire gravă, el adăugă:

— Cu toate că Frederick nu părăsește stațiunea odată cu noi, el nu va mai rămâne în Bath decât probabil pentru foarte scurtă vreme, poate că numai câteva zile după noi. Concediul lui se încheie curând și el trebuie să se

întoarce la regiment. Și ce are să mai rămână atunci din cunoștința lor?
Popota are să

mai închine în cinstea Isabellei timp de două săptămâni, iar ea are să râdă
cu fratele dumneavoastră de pasiunea de-o lună a sărmanului Tilney.

Catherine nu se mai opuse încercărilor lui de a o liniști. Se împotrivi tot
timpul cât ținuse perorația lui Henry, dar acum

se dădu bătută. Sigur că Henry Tilney trebuie să știe mai bine.

Se muștră pentru cât își exagerase temerile și se hotărî să nu se mai
gândească niciodată atât de serios la subiectul de față.

Hotărârea ei fu sprijinită de comportarea Isabellei cu prilejul convorbirii
lor de despărțire. Familia Thorpe petrecu în strada Pulteney ultima seară a
șederii Catherinei în Bath și între îndrăgostiți nu mai interveni nimic care
ar fi putut stârni neliniștea Catherinei sau care ar fi putut-o face să se
despartă

de ei cu oarecare temeri. James era foarte bine dispus iar Isabella,
încântător de liniștită. Duiosia ei pentru Catherine părea să fie
sentimentul dominant al sufletului ei; dar în asemenea clipă așa ceva era
de așteptat; aici își contrazicea fără vlagă iubitul, aici își trăgea mâna
dintr-ale lui; Catherine, însă, își aminti de învățămintele lui Henry și le
puse pe toate în seama unei afecțiuni raționale. Vă puteți închipui
îmbrățișările, lacrimile și făgăduințele frumoaselor noastre la despărțire.

CAPITOLUL XX

DOMNUL ȘI DOAMNA ALLEN au fost tare mâhniți că-și pierd tânăra
prietenă, care prin buna-i dispoziție și veselie izbutise să se facă o
însoțitoare de preț și a cărei bucurie vădită

de-a trăi le-o sporise în mare măsură și pe-a lor. Dar fericirea Catherinei
de-a pleca împreună cu domnișoara Tilney le-a înăbușit orice alte dorințe;

și cum nici ei nu aveau să mai rămână decât încă o săptămână în Bath, lipsa ei n-avea să fie simțită timp prea îndelungat. Domnul Allen o însoți până la strada Milsom, unde urma să ia micul dejun, și o văzu luând loc între noii săi prieteni, întâmpinată cu cel mai prietenos bun-venit; dar atât de mare îi era frământarea, văzându-se socotită

ca una ce face parte din familie, și atât de tare se temea ca nu cumva să facă exact ceea ce nu se cuvenea și deci să nu poată

să le mențină buna impresie ce le-o făcuse, încât, în tulburarea primelor cinci minute, mai că ar fi dorit să se întoarcă cu domnul Allen în strada Pulteney.

Purtarea domnișoarei Tilney și zâmbetele lui Henry spulberară curând o parte din temerile ei, dar încă era departe de a se simți în largul ei; nici chiar atențiile neîntrerupte ale generalului nu au fost în stare s-o liniștească pe deplin. Ba mai mult încă, deși părea un capriciu, Catherine se întreba dacă nu s-ar fi simțit mai bine dacă n-ar fi fost obiectul acestor atenții.

Grija lui de a-i asigura confortul, neîntreruptele stăruințe ca să

mănânce și temerile exprimate întruna că nimic din ceea ce se afla pe masă nu e potrivit gusturilor ei – cu toate că niciodată

în viața ei Catherine nu mai văzuse o masă nici pe jumătate atât de încărcată pentru un mic dejun – toate la un loc o făcură

să nu uite nici măcar o clipă că nu-i decât un musafir. Se simțea de-a dreptul nedemnă de atâta respect și nu știa cum să

răspundă. Și nici liniștea nu și-o putea recăpăta din pricina nerăbdării generalului că fiul său cel mare nu se mai arăta și din pricina neplăcerii pe care o manifesta față de lenea acestuia. Când, în sfârșit, căpitanul Tilney coborî, Catherine se întristă tare de tot din cauza dojenei severe a tatălui care părea disproporționată în raport cu greșeala. Și amestecul ei în

această chestiune îi păru și mai mare, când văzu că ea era principala cauză a muștrării și că întârzierea lui era socotită ca o ofensă, sau ca o lipsă de respect față de ea. Asta o puneă într-o situație foarte neplăcută și i se făcu tare milă de căpitanul Tilney, cu toate că nu putea spera să-i câștige bunăvoința.

El îl ascultă pe taică-său în tăcere și nu încercă să se dezvinovățească în niciun fel, ceea ce mări și întări Catherinei temerea că fierberea în care se zbătea sufletul lui, căci era tot timpul cu gândul la Isabelle, ținându-l multă vreme treaz, ar fi putut fi adevărata pricină că s-a sculat atât de târziu. Era pentru întâia oară că se afla împreună cu el și nădăjduia că a venit vremea să-și poată face o părere despre dânsul; dar atâta timp cât tatăl lui a rămas în cameră aproape că nu-i auzi glasul și chiar și după aceea abia dacă a deslușit vorbele următoare, șoptite Eleanorei:

— Cât de fericit am să fiu după ce veți pleca cu toții; până

într-atât de lovit îi fusese sufletul.

Zarva plecării nu era plăcută. Ceasul bătea ora zece când încă se mai coborau cuiere; iar generalul hotărâse ca la timpul acela de mult să fi părăsit strada Milsom. Mantia lui, în loc să-i fi fost adusă ca să o îmbrace, stătea întinsă cât era de mare în careta în care avea să-l întovărășească pe feciorul său.

Scăunelul de la caleașcă nu fusese încă așezat, cu toate că

aveau să meargă trei inși în ea, iar slujnica domnișoarei Tilney încărcase vehiculul cu atâtea colete, încât domnișoara Morland n-ar mai fi avut loc să se fișeze; iar generalul se lăsă până întratât copleșit de această temere, încât, ajutând-o pe eroina noastră să urce, cu greu putu fiica lui, biata de ea, să-l convingă

să nu-i arunce birouașul cel nou în mijlocul drumului. Totuși, până la urmă, ușa vehiculului închise pe cele trei tinere înăuntru și călătorii noștri au pornit în pasul așezat în care cei patru cai frumoși și bine hrăniți ai

unui gentilom întreprind de obicei o călătorie de treizeci de mile; cam asta e distanța de la Bath la Northanger, distanță ce avea să fie împărțită în două

etape egale. Buna dispoziție a Catherinei a reînviat de cum s-au pus în mișcare; pentru că nu mai simțea niciun fel de stinghereală când se afla cu domnișoara Tilney; și cu gândul la drumul cu desăvârșire nou ce i se desfășura înainte și pe care dorea să-l cunoască, apoi cu o mănăstire veche la orizont și, în fine, cu o caretă ce venea în urmă, aruncă o ultimă privire stațiunii Bath, fără nicio părere de rău, ținând socoteală de fiecare bornă kilometrică ce-i ieșea în cale când nici nu se aștepta. Veni la rând apoi zăbava plină de plictis a celor două

ceasuri de-așteptare la Petty-France, unde nu era nimic de făcut decât să mănânci fără să fii flămând și-apoi să hoinărești pe ici pe colo, jur-împrejur, fără să ai cât de cât ce vedea, niște neajunsuri de neînălțurat din care pricină încântarea ei față de felul în care călătoreau, față de caleașca elegantă, de vizitii ce purtau livrele arătoase, înălțându-se cu atâta regularitate în scările șeilor, și de numeroșii însoțitori călări, încălecați cum se cuvine, s-a mai potolit puțin. Dacă grupul lor ar fi fost desăvârșit de plăcut, întârzierea aceea n-ar fi însemnat nimic; dar generalul Tilney, deși un om atât de fermecător, părea să fie întruna o frână în calea bunei dispoziții a copiilor săi și aproape că nu ieșea niciun cuvânt din gura nimănui decât dintr-a lui. Acest lucru adăugat nemulțumirii lui față de tot

ceea ce-i putea oferi hangiul, precum și nerăbdarea mânioasă

față de felul în care serveau chelnerii, au făcut-o pe Catherine să simtă, pe măsură ce timpul trecea, o temere din ce în ce mai mare față de el, care păru să transforme cele două ceasuri în patru. În sfârșit, totuși, porunca de plecare fu dată și tare mai fu uimită Catherine de propunerea generalului ca ea să ia locul în caretă alături de fiul lui pentru restul călătoriei: „Ziua era minunată și el dorea ca ea să vadă cât mai mult cu putință din priveliștea ținutului.”

Amintindu-și de părerile domnului Allen în privința caretelor deschise, roși la enunțarea unui asemenea proiect și primul ei gând fu să refuze; dar cel de-al doilea fu al unui respect, al unei stime mai mari față de părerile generalului Tilney; el n-ar fi putut veni cu nicio propunere nelalocul ei; și în decursul câtorva minute se găsi împreună cu Henry în caretă, ca ființa cea mai fericită din câte-au fost pe lume. După câteva minute a fost încredințată că cel mai încântător echipaj din câte există e caretă; caleașca mergea înainte cu oarecare grandoare bineînțelese, dar e un lucru greoi și dă bătaie de cap; și-apoi nu putea uita cu prea multă ușurință că stătuseră din pricina ei două ceasuri la Petty-France. Pentru caretă ar fi fost de ajuns doar jumătate din timp. Iar caii, cu pasul lor ușor, erau gata să umble cu atâta sprinteneală, încât de n-ar fi hotărât generalul ca echipajul în care se afla el să meargă în frunte, ei l-ar fi putut întrece într-o clipită. Dar meritul caretei nu era numai al cailor; Henry mâna atât de bine, atât de liniștit, fără să

dea prilej la vreo îngrijorare, fără să se laude sau să strige la cai, cu totul altfel decât acel gentilom vizitativ cu care îi stătea în putere să-l compare! Și-apoi pălăria îi stătea atât de bine iar el părea atât de important în mantaua lui impunătoare! Să te afli lângă el în trăsură, după ce ai dansat cu el, nu exista fericire mai mare. Și în plus mai avea bucuria de a-l asculta cum o ridică în slăvi și cum îi aducea mulțumiri, ca din partea surorii

sale, că a avut bunătatea să primească să-i fie oaspete; apoi că

această bunăvoință poate fi socotită ca un semn de adevărată

prietenie, ce merită o sinceră recunoștință. Sora lui, spunea el, era nedreptățită de împrejurări, — n-avea nicio însoțitoare — și în timpul frecventelor absențe ale tatălui lor, ea rămânea uneori singură acasă.

— Dar cum se poate întâmpla așa ceva? întrebă Catherine.

Dumneavoastră nu stați cu ea?

— Northanger nu mai e decât pe jumătate casa mea; am o parohie la Woodston, unde am casa mea proprie, cam la vreo douăzeci de mile de cea a tatii și o parte din timpul meu trebuie să mi-l petrec acolo.

— Ce necăjit trebuie să fiți din cauza asta!

— Întotdeauna îmi pare rău când mă despart de Eleanor.

— Da; dar pe lângă dragostea ce vă leagă de ea, trebuie să

vă fie foarte dragă și mănăstirea. După ce-ați fost deprins cu un cămin cum e mănăstirea, o casă parohială de rând trebuie să fie tare neplăcută.

El zâmbi și adăugă:

— V-ați făurit o idee tare frumoasă despre mănăstire.

— Bineînțeles. Nu-i oare o așezare veche, minunată, întocmai cum citim prin romane?

— Și sunteți pregătită să înfrunțați toate ororile pe care vi le poate oferi o clădire ca cele „despre care citim”? . .Aveți inima curajoasă? Nervi pregătiți pentru panouri ce lunecă și tapițerii ce se trag în laturi?

— O! da! Nu cred că mă voi speria cu ușurință, căci trebuie să fie atâta lume în casă.. și pe lângă asta clădirea nici n-a rămas niciodată nelocuită, nici n-a fost lăsată pustie ani de-a rândul; ca apoi cei din familia de odinioară să se întoarcă pe nepusă masă, fără să dea de știre, așa cum se întâmplă de obicei.

— Nu, bineînțeles. Nu va trebui să trecem pe dibuite printr-

o sală abia luminată de tăciunii gata să se stingă a unui foc de lemne, nici să fim siliți să întindem așternuturile pe dușumeaua unei încăperi fără ferestre, fără uși și fără nicio mobilă în ea. Dar nu trebuie să uitați că atunci când o tânără

domnișoară pătrunde (n-are importanță cum) într-un lăcaș de asemenea fel, întotdeauna se întâmplă să fie instalată departe de restul familiei. În timp ce ei toți se îndreaptă în tihnă către capătul de casă în care sălășluiesc, domnișoara e îndrumată cu tot protocolul de Dorothy, bătrâna menajeră, sus, pe-o scară

lăturalnică și de-a lungul multor coridoare mohorâte până într-o încăpere în care n-a mai intrat nimeni de când, cu vreo douăzeci de ani în urmă, vreun văr sau vreo altă rubedenie și-a dat duhul în ea. Puteți să faceți față unui asemenea ceremonial? Oare sufletul n-are să vă fie năpădit de tot felul de presimțiri când vă veți afla singură în încăperea aceea întunecată, – prea înaltă și prea mare pentru dumneavoastră, numai cu o slabă licărire de la un singur felinar, atât cât să-i cuprindeți dimensiunile, – cu pereții plini de tapițerii ce înfățișează persoane în mărime naturală și cu patul îmbrăcat într-un material verde închis sau în catifea purpurie, arătând ca un catafalc? N-are să vi se taie picioarele de la genunchi?

— Vai! Dar sunt sigură că mie n-o să mi se întâmple așa ceva.— Cât de înfricoșată veți cerceta mobilierul încăperii! Și ce veți desluși până la urmă? Nici tu masă, nici tu oglindă, nici tu dulap sau scrin; doar într-o latură poate resturile unei lăute sparte, într-alta, o ladă masivă care, oricât te-ai trudi, nu se poate deschide și deasupra căminului, portretul unui vajnic luptător, ale cărui trăsături vă vor izbi atât de inexplicabil încât nu veți mai fi în stare să vă desprindeți ochii de la el. Între timp, Dorothy, nu mai puțin izbită de înfățișarea pe care ați căpătat-o, se uită lung la dumneavoastră plină de neliniște și lasă să-i scape câteva aluzii de neînțeles. Pe lângă toate acestea, ca să

vă ridice moralul, vă dă dreptate să bănuieți că partea aceea a mănăstirii în care locuiți e fără îndoială bântuită de stafii și vă

face cunoscut că nici măcar un slujitor nu se află prin apropiere ca să vă audă strigând. Cu asemenea semne afectuoase de despărțire, ea face o închinăciune de plecare –

dumneavoastră trageți cu urechea la sunetul pașilor ei ce se îndepărtează, până ce ultimul lor ecou nu vă mai ajunge la ureche;.. și când, sleită de puteri, încercați să vă zăvoriți ușa, descoperiți din ce în ce mai înspăimântată, că ușa n-are zăvor.

— Vai! Domnule Tilney, cât e de înfiorător. . e la fel ca-n cărți!. . Dar sunt sigură că așa ceva nu mi se poate întâmpla mie. Sunt încredințată că pe menajera dumneavoastră n-o cheamă Dorothy. Ei, și-apoi?

— Poate că în prima noapte n-are să se mai ivească nimic altceva care să vă tulbure. După ce vă veți înfrânge groaza de neînvins, stârnită de pat, vă veți duce la culcare și veți beneficia de câteva ceasuri de somn agitat. Dar în noaptea a doua sau cel mult a treia de la sosire, vă veți trezi după cât se pare cu o furtună sălbatică. Un bubuit de tunete atât de puternic care parcă e făcut să cutremure clădirea din temelie se va prăvăli din munții învecinați. Și cât timp va ține răbufnelile vântului, ce însoțesc trăsnetele, vi se va părea că deslușiți (fiindcă

felinarul tot mai e aprins) cum o parte din tapițerie se mișcă

mai tare ca restul ei. Fără a fi în stare, bineînțeles, să vă potoliți curiozitatea, stârnită de un moment atât de prielnic, vă veți scula numaidecât din pat și, aruncându-vă pe umeri halatul, veți proceda la cercetarea misterului aceluia. După o foarte scurtă căutare, veți descoperi în tapițerie o tăietură atât de dibaci făcută în stare să înfrunte și cel mai amănunțit control și, dând în laturi tapițeria, veți da numaidecât peste o ușă – ușă

pe care, fiind apărată doar de niște drugii masivi și de un lacăt, după o mică sfortare veți reuși s-o deschideți – și cu felinarul în mână, veți trece prin ea într-o încăpere mică, boltită.

— Nu, nici vorbă; voi fi prea tare înfricoșată ca să mai fac așa ceva.

— Ce spuneți! E cu neputință, când Dorothy v-a dat a înțelege că acolo se află o trecere subterană, tainică, între camera dumneavoastră și Capela

Sfântului Anthony, la o depărtare de numai două mile. . Ați putea oare să vă dați înapoi din fața unei aventuri atât de simple? Nu, nu; cu siguranță că

veți pătrunde în încăperea aceea mică și boltită și prin ea în alte câteva, fără să vedeți nimic deosebit în niciuna din ele.

Într-una din ele s-ar putea să fie un pumnal, într-alta câteva picături de sânge, și în fine, în a treia rămășițele vreunui instrument de tortură: dar nefiind în asta nimic neobișnuit și cum felinarul stă să se stingă, vă veți întoarce spre camera dumneavoastră. Trecând iarăși prin încăperea aceea mică și boltită, totuși privirile vă vor fi atrase de un dulap mare de abanos și aur, din timpuri străvechi, pe lângă care ați trecut fără să-l fi băgat de seamă, cu toate că mai înainte ați cercetat mobilierul cu de-amănuntul. Mănată de-un presentiment irezistibil, vă veți apropia cu nerăbdare de el, îi veți descuia ușile în două canaturi și veți cotrobăi prin toate sertarele. . dar o bucată de vreme nu veți găsi nimic important.. da, poate nimic, în afară de o comoară grozavă de diamante. Totuși până

la urmă, atingând un resort secret, o casetă tainică se va deschide, și-un sul de hârtie va ieși la iveală; . îl veți lua în mâini. . cuprinde multe foi de manuscris. . vă veți rezezi cu neprețuita comoară în camera dumneavoastră, dar abia de sunteți în stare să descifrați: „Vai! tu – oricine ai fi, în mâinile căruia au putut să cadă însemnările acestea ale nefericitei Matilda”.. când, dintr-o dată, felinarul vi se va stinge și vă va lăsa într-o întunecime desăvârșită.

— Vai! nu, nu.. nu mai spuneți una ca asta. Continuați, vă rog.

Dar Henry abia de-și mai putea stăpâni râsul din cauza

interesului pe care-l stârnise și nu mai era în stare să continue povestea; nu mai putea impune acel caracter solemn nici subiectului și nici vocii și se văzu silit s-o roage să recurgă la propria ei fantezie în descifrarea

calamităților căzute pe capul Matildei. Catherine, venindu-și în fire, se rușină de slăbiciunea ei și cu toată seriozitatea începu să-l asigure că atenția-i fusese atrasă fără nici cea mai mică temere că va da cu-adevărat peste toate cele pe care le povestise:

„Domnișoara Tilney, era ea sigură, n-ar pune-o niciodată

într-o cameră ca cea pe care a descris-o el – de asta nu se temea defel”.

Cu cât se apropiau de capătul călătoriei lor, nerăbdarea eroinei noastre de-a vedea mănăstirea – întreruptă o bucată de vreme de povestirile lui Henry – creștea din răspuțuri și la fiecare cotitură a drumului aștepta cu o înfiorare solemnă să-i iasă în fața ochilor imaginea zidurilor masive de piatră cenușie, înălțându-se din mijlocul unui pâlcc de stejari bătrâni, cu cele din urmă raze ale soarelui jucând într-o minunată splendoare pe înaltele-i ferestre gotice. Dar clădirea era atât de joasă, încât trecând prin poarta cea mare de lângă loja de la intrare se văzu în mijlocul parcului și a grădinilor de la Northanger, fără să fi zărit nici măcar un horn străvechi.

Nu-și permitea să fie uimită, dar era ceva neobișnuit în această modalitate de acces, ceva la care, bineînțeles nu se aștepta. Să treci prin lojile de la intrare ce aveau o înfățișare modernă, să te afli atât de liniștită drept în inima mănăstirii, să

fii dusă atât de repede pe-un drum neted și drept acoperit cu prundiș fin, fără de nicio piedică, nicio prevestire și nicio formalitate solemnă, asta o izbi. Într-un chip ciudat și nepotrivit. Totuși n-avu prea mult timp pentru asemenea considerații. Un ropot neașteptat de ploaie, izbind-o din plin în față, nu-i mai îngădui să observe și altceva făcând-o să-și mute toate gândurile la pălăria-i nouă de paie, dacă va mai fi bună de

ceva; Și iat-o, într-adevăr, sub zidurile mănăstirii, sărind cu ajutorul lui Henry din caretă, apoi sub acoperișul vechiului portic, ba chiar îndreptându-se spre holul de la intrare, unde o așteaptă prietena ei și generalul ca să-i ureze bun venit, fără să

mai aibă vreo presimțire înfricoșătoare a nenorocirilor care-o așteaptă sau vreo bănuială de-o clipă a vreunor scene cumplite care s-ar fi petrecut cândva între zidurile solemnului edificiu.

Adierea vântului nu păruse că-i aduce pe aripi până la ureche suspinele celui ucis; nu-i aduse altceva decât o răpăială de ploaie deasă: și după ce-și scutură bine pelerina, fu gata să

intre în salonul cel mare și se văzu în stare să-și dea seama unde se află.

O mănăstire!. . da, ce încântare să te afli cu-adevărat într-o mănăstire!. . Dar, uitându-se jur-împrejurul încăperii, Catherine se îndoia că toate lucrurile acelea care i se prezentau în fața ochilor i-ar fi putut crea sentimentul că se află într-o mănăstire.

Mobilierul impunător și elegant vădea un gust modern.

Căminul, de la care așteptase o deschidere amplă și o sculptură

masivă ca în vremurile de demult, fusese redus la proporțiile unui cămin Rumford, cu plăci de marmură ordinară, ce-i drept frumoasă, și deasupra cu podoabe de cel mai fin porțelan englezesc. Ferestrele; la care mai ales s-a uitat cu speranță, căci îl auzise pe general spunând că le păstrase cu deosebită grijă

forma gotică, arătau totuși cu mult mai prejos față de forma în care le făurise imaginația ei. Bineînțeles, arcada ascuțită le fusese păstrată . .forma lor era gotică, puteau să fie și în canaturi. . dar ochiurile erau atât de mari, atât de străvezii, atât de luminoase! Pentru cineva care în închipuire nădăjduia să

găsească cele mai mici ferestruici și cele mai greoaie sculpturi în piatră, să dea peste vitralii, praf și păienjeniș, deosebirea era tare deprimantă.

Generalul, observând cum îi umblă ochii, începu să

vorbească despre micimea încăperii și despre modestia

mobilierului, care, fiind destinat doar nevoilor zilnice, n-avea altă pretenție decât să fie util și etc., etc., dar se mândrea totuși că se află câteva încăperi în mănăstire ce meritau să fie luate de ea în seamă.. și era tocmai în curs de a cita podoabele costisitoare ale uneia în special, când, scoțându-și ceasornicul din buzunar, se opri ca să rostească cu uimire că nu mai erau decât douăzeci de minute până la ora cinci! Ceea ce păru să fie cuvântul de ordine al despărțirii și Catherine se văzu luată și dusă în graba mare de domnișoara Tilney în așa fel încât rămase convinsă că la Northanger trebuia să se aștepte la respectarea cea mai strictă a orarului familiei.

Întorcându-se prin holul spațios și înalt de la intrare, ele urcară o scară lată de stejar lustruit, care, după multe rânduri de trepte și după multe paliere, dădea într-o galerie lungă și lată. Pe o parte se înșiruiău niște uși iar pe cealaltă parte pătrundea lumina prin niște ferestre prin care Catherine abia dacă a avut timp să descopere că dădeau înspre o curte interioară. În cameră, domnișoara Tilney stătu doar cât să-și exprime speranța că încăperea îi e pe plac și o lăsă, rugând-o stăruitor să facă cât mai puține schimbări cu puțință în îmbrăcăminte.

CAPITOLUL XXI

O PRIVIRE DE-O CLIPĂ fu destul ca s-o bucure pe Catherine că odaia ei nu se potrivea deloc cu cea cu a cărei descriere Henry se trudise s-o neliniștească. Nici vorbă să fi fost din cale-afară de mare și nici urmă de tapițerii sau catifele în ea. Pereții erau tapetați cu hârtie, iar dușumeaua acoperită

cu covoare; ferestrele erau tot atât de desăvârșite și nu mai întunecoase ca cele din salonul de jos; mobilierul, deși nu de ultimă modă, era frumos și comod iar climatul întregii încăperi nu era nici pe departe neprimitor. Cu inima venită pe dată la loc asupra acestui capitol, eroina noastră se hotărî să nu mai piardă timpul cercetând fiecare lucru în amănunt, temându-se grozav să nu-l nemulțumească pe general cu vreo întârziere oarecare. Așadar și-a scos cât mai repede cu puțință pelerina și se pregătea să desfacă din ace balotul cu rufăria care-i venise cu trăsură, pentru a-i sta

numaidecât la îndemână, când dintr-o dată privirea-i căzu pe un sipet mare și înalt, ce stătea în fundul unei firide adânci de lângă vatra căminului. Tresări; și, uitând de toate celelalte lucruri, rămase cu ochii ațintiți asupra lui într-o uimire împietrită, în timp ce prin minte îi treceau tot felul de gânduri:

„E într-adevăr ciudat! Nu m-am așteptat să văd asemenea lucru aici! . . Un sipet imens și greu! . . Ce poate fi în el? . . De ce-o fi fost așezat aici? . . Și împins până-n fund, ca să nu fie la vedere! . . Am să mă uit în el. . orice s-ar întâmpla am să mă uit în el. . și chiar acum. . la lumina zilei. . dacă aștept până diseară,

luminarea mi se poate stinge”.. Se apropie de el și-l cercetă cu de-amănuntul; era din lemn de cedru, ciudat încrustat cu alt lemn mai întunecat la culoare și înălțat, cam la vreun picior de la pământ, pe-un postament sculptat din același material.

Lacătul era din argint, totuși înnegrit de vreme; la amândouă

capetele se vedeau rămășițele îndoite ale unor mânere tot de argint, fărâmate, se vede înainte de vreme datorită vreunei silnicii ciudate; iar în mijlocul capacului se afla un cifru misterios, din același metal. Catherine se aplecă asupra-i cu toată atenția, dar fără să fie în stare să deslușească ceva anume cu precizie. Din orice parte ar fi privit, nu putea crede ca ultima literă să fie un T și, totuși, dac-ar fi fost altă literă în casa aceea, atunci așa ceva era în stare să dea naștere unei uimiri neobișnuite. Dacă nu era de la origină al lor, datorită căror evenimente stranii se pripășise în casa familiei Tilney?

Curiozitatea ei teribilă creștea cu fiecare clipă din ce în ce mai mult; și, apucând cu mâinile înfiorate de tremur încuietoarea broaștei, se hotărî, orice-ar fi, să-și potolească

curiozitatea, măcar în privința conținutului sipetului. Cu greu, fiindcă părea că ceva se împotrivește trudei sale, reuși să ridice capacul doar câțiva milimetri; dar chiar în clipa aceea, o bătaie neașteptată în ușa

camerei o făcu să tresară și să dea drumul capacului care se închise cu putere și larmă. Oaspetele nepoftit era tocmai slujnica domnișoarei Tilney, trimisă de stăpâna sa ca s-o ajute pe domnișoara Morland. Și deși Catherine se lipsi de serviciile ei, lăsând-o să plece, prezența ei o făcu să-și dea seama de ceea ce era pe cale să comită și o sili, cu toată dorința ei fierbinte de-a pătrunde în inima tainei; să se apuce să se îmbrace fără nicio altă întârziere. Dar se îmbracă agale, fiindcă

și gândurile și ochii îi erau aplecați asupra obiectului aceleia, atât de bine sortit să trezească interesul și să ațâțe curiozitatea; și, cu toate că nu îndrăzni să-și mai piardă vremea cu o nouă

încercare, nu se putu desprinde nici cu un pas de sipet. Până la

urmă, totuși, după ce-și trase rochia pe-o mână, păru atât de aproape de-a fi gata îmbrăcată, încât putu să-și mulțumească în voie toată nerăbdarea curiozității sale. Cu siguranță că nu-i trebuia mai mult de-o clipă; și-atât de grozav avea să-i fie pusă

puterea la încercare, încât capacul avea să fie ridicat într-o clipă, numai dacă nu va fi fost înțepenit de niște forțe supranaturale. Într-asemenea stare de spirit se repezi la el și încrederea în sine n-o dezamăgi. Cu un efort dârz ridică

capacul și dinaintea ochilor ei uimiți i se arătă o cuvertură albă

de bumbac, împăturită cu grijă, odihnindu-se culcată într-un capăt al sipetului, nerăvnită de nimeni!

Se uita la ea dusă pe gloduri, îmbujorată de uimire, când, domnișoara Tilney, nerăbdătoare să-și știe prietena gata îmbrăcată, intră în cameră, și la sfiala ei din ce în ce mai mare că, preț de câteva clipe, fusese în stare să nutrească o speranță

absurdă, se adăuga și rușinea de-a fi prinsă asupra faptului, scotocind inutil.

— Un sipet vechi și ciudat, nu-i așa? zise domnișoara Tilney, după ce Catherine îl închise repede și se înturnase spre oglindă. Mi-e cu neputință să spun de câte generații se află aici.

Cum s-a întâmplat să fie pus întâia oară aici în cameră nu știu, dar nu l-am mișcat din loc, socotind că uneori poale fi de folos pentru ținut pălăriile și bonetele. Cel mai prost lucru e doar greutatea de a-l deschide. Totuși în colțul acesta cel puțin nu-ți stă în cale.

Catherine nu găsi răgaz de vorbă, mai întâi înroșindu-se, apoi înnodându-și funda rochiei și în sfârșit urzind hotărâri înțelepte în cea mai aprigă viteză. Domnișoara Tilney, amabilă, o făcu să înțeleagă că se teme să nu întârzie și în câteva clipe porniră amândouă să coboare în grabă scările într-o larmă

întrucâtva îndreptățită, pentru că generalul Tilney măsoara cu pașii salonul de la un capăt la altul, cu ceasornicul în mână și tocmai în clipa intrării lor trăsese furios cordonul clopoțelului,

poruncind:

— Să fie adusă cina, numaidecât.

Catherine se cutremură auzind tonul aspru cu care vorbise și luă loc pierită și cu răsuflarea tăiată, într-un chip foarte umil, gândindu-se cu îngrijorare și neliniște la copiii generalului și cu silă la sipetele vechi; iar generalul, reluându-și tonul politicos, după ce s-a uitat la ea, își petrecu restul timpului dojenindu-și fiica pentru că o grăbise atât de prostește pe drăgălașa ei prietenă, care aproape că nu-și mai putea trage sufletul de atâta zor, mai cu seamă că nu existase nici cel mai neînsemnat motiv ca s-o zorească; dar Catherine nu putu nicicum să-și alunge dubla-i suferință: aceea de-a fi prilejuit prietenei sale o dojană și aceea de-a fi fost ea însăși o nătângă, până când se așezară în sfârșit la cină, unde zâmbetele satisfăcute ale generalului și pofta ei de mâncare i-au redat liniștea. Sufrageria era o încăpere plină de măreție, potrivită, prin dimensiunile sale, unui salon ceva mai mare decât cele folosite pentru asemenea scop și

împodobită într-un stil bogat și costisitor ce scăpă ochilor nepricepuți ai Catherinei, care abia de văzu și altceva decât vastitatea încăperii și numărul slujitorilor. Își mărturisi imediat admirația; iar generalul, cu o reținere binevoitoare, recunoscă că încăperea nu era în niciun caz disproporționată; și apoi mărturisi că, deși neatent în privința unor asemenea probleme, ca majoritatea oamenilor, socotește că o sufragerie potrivit de spațioasă e un lucru necesar vieții; totuși presupunea „că eroina noastră era obișnuită cu niște încăperi cu mult mai bine proporționate, la domnul Allen acasă?”

— Nu, da de unde, îl asigură cu sinceritate Catherine, sufrageria domnului Allen nu-i decât pe jumătate cât asta; și adăugă că nu mai văzuse cameră atât de mare de când era ea.

Buna dispoziție a generalului crescă — căci, având asemenea încăperi, se gândise c-ar fi mai simplu să nu se

slujească de ele; că doar, pe cinstea lui, e încredințat că te-ai simți mai în largul tău în camere doar pe jumătate de mari.

Casa domnului Allen, generalul era sigur, trebuie să aibă tocmai dimensiunile necesare unei fericiri raționale.

Seara trecu fără niciun alt neajuns și chiar cu o veselie mult mai sinceră atunci când, întâmplător, generalul Tilney nu era de față. Numai în prezența lui Catherine se simțea întrucâtva obosită de călătorie; și chiar și-atunci, chiar în clipele de plictis sau de reținere, predomina sentimentul general de fericire, căci putea să se gândească la prietenii ei din Bath fără să dorească nici măcar o dată să fie cu ei. Noaptea fu furtunoasă; vântul pornise să bată în răstimpuri chiar după-

masă și la vremea când și-au urat noapte bună ploua și vântul sufla din toate puterile. Pe când trecea prin hol, Catherine asculta furtuna cu fiori de teamă: și când o auzi cum urlă de după un colț al vechii clădiri și cum trăneste cu o furie neașteptată o ușă depărtată, simți pentru prima oară că se află

cu-adevărat într-o mănăstire. – Da, astea erau sunetele caracteristice. . ele îi aduseră aminte de-o grămadă

nenumărată de întâmplări groaznice și de scene oribile, cărora doar asemenea clădiri le-au fost martore și numai asemenea furtuni le-au patronat; și se bucură din toată inima de fericitele împrejurări ce i-au însoțit pătrunderea înăuntrul unor ziduri atât de solemne! N-avea nicidecum a se teme de asasini în miez de noapte sau de cavaleri beți. Cu siguranță că de dimineață Henry doar a glumit spunându-i toate acele grozăvii.

Într-o casă astfel mobilată și păzită, nu putea să aibă nimic de întâmpinat și nici de suferit și va putea să se ducă în camera ei de culcare tot atât de sigură de parcă ar fi fost chiar camera ei de la Fullerton. Ridicându-și în asemenea fel înțelept moralul, pe când urca scările, se simți în stare să intre cu destul de mult curaj în camera ei, mai ales când băgă de seamă că domnișoara Tilney dormea doar la a doua ușă depărtare de-a ei; și-apoi

stării ei sufletești îi sări numaidecât în ajutor flăcările vesele ale unui foc de lemne. „Cât de bine e așa!” își zise ea, pășind către paravanul din fața căminului. . „cât e de bine să găsești un foc gata aprins, decât să trebuiască să aștepți tremurând de frig până ce-ți vezi toată familia în pat, așa cum multe biete fete sărace sunt silite s-o facă, și-apoi să mai ai și-o slujnică

bătrână și credincioasă ce te sperie intrând cu un braț de vreascuri! Ce bucuroasă sunt că Northanger e ceea ce e! Dac-ar fi fost ca multe alte locuri despre care am citit, nu știu zău, într-o noapte ca asta, dac-aș fi putut să-mi țin firea;.. dar acum, bineînțeles, nu-i nimic care să mă neliniștească.” Se uită jur-

împrejurul camerei. Perdelele de la ferestre păreau că se mișcă.

Nu putea fi nimic alta decât furia vântului pătrunzând printre crăpăturile obloanelor; și păși înainte cu încredere, fredonând cu nepăsare o melodie, ca să se încredințeze că nu-i e frică; plină de curaj, aruncă o privire pe

după fiecare perdea, nu văzu nimic care s-o înspăimânte pe niciuna din băncile joase din fața ferestrelor și, punând mâna pe oblon, simți cea mai puternică forță de convingere a vântului. O privire asupra vechiului sipet, pe când se întorcea de la cercetările făcute, a fost de-un oarecare folos; disprețui temerile neîntemeiate ale unei imaginații deșarte și începu, cu o nepăsare grozav de jovială, să se pregătească de culcare. „Să facă totul pe îndelete; să nu se grăbească; puțin îi păsa dacă era cea din urmă ființă

trează din casă. Dar n-avea să întetească focul; așa ceva ar fi părut o lașitate, ca și cum ar fi dorit să fie apărută de lumină

după ce s-ar fi urcat în pat.” Așa că focul s-a stins și Catherine, după ce se îndeletnicise aproape un ceas cu rânduitul lucrurilor, tocmai se gândea să se vâre în pat, când, aruncând o ultimă privire jur-împrejurul încăperii, fu izbită de ivirea neașteptată a unui dulap înalt, negru, de modă veche, pe care, deși la vedere, nu-l băgase în seamă până atunci. Vorbele lui Henry, descrierea pe care i-o făcuse de dimineață – descrierea

unui dulap de abanos, care la început avea să-i scape privirilor,

– i-au venit numaidecât în minte; și cu toate că s-ar fi putut să

nu fie într-adevăr nimic în el, era totuși ceva straniu în asta, în tot cazul o coincidență extraordinară! Luă lumânarea și cercetă

dulapul cu de-amănuntul. Nu era chiar din abanos și aur, dar era lac japonez, lac japonez negru și galben de cel mai minunat soi și, așa cum ținea ea lumina, lacul galben ai fi zis că-i aur.

Cheia era în ușa și o cuprinse o ciudată dorință de-a se uita înăuntru, totuși, fără să se aștepte cât de cât să găsească ceva, dar era atât de neînchipuit de ciudat, după toate pe care le spusese Henry.. pe scurt, nu putea să adoarmă fără să-l cerceteze. Așa că, așezând lumina cu multă grijă pe un scaun, apucă cheia cu mâna tremurându-i puternic și încercă

s-o răsucescă; dar cheia rezistă chiar la sforțarea ei din toate puterile. Îngrijorată, dar nu descurajată, mai încercă o dată. Un zăvor cedă și ea crezu c-a reușit! Dar vai, ce straniu, ce misterios!. . Ușa rămăsese tot înțepenită. O clipă se opri cu răsuflarea tăiată de uimire. Vântul urla prin coșul căminului, ploaia se izbea în torente de ferestre și toate lucrurile păreau că

grăiesc despre oribila împrejurare. Să se bage totuși în pat, fără

ca să-și fi satisfăcut curiozitatea, ar fi fost zădarnic, de vreme ce somnul nu putea să vină cât timp se știa în imediata vecinătate a unui dulap atât de misterios închis. De aceea apucă din nou cheia și după ce preț de câteva clipe o mișcă în toate, felurile cu putință, cu hotărârea pe care ți-o dă cel din urmă efort al speranței, ușa cedă așa, dintr-o dată în mâna ei; inima-i zvâcni de bucurie pentru asemenea izbândă și, dând în laturi amândouă ușile, căci cea de-a doua era prinsă doar în niște cârlige de-o construcție mai puțin complicată ca cea a broaștei,

– deși ochiul ei nu putea desluși nimic neobișnuit – i se arătă

un îndoit șir de săltărașe, cu câteva sertare mai mari deasupra și dedesubtul lor, iar în centru o ușă mică, închisă și ea cu cheia, păzea după cât se pare un lăcaș de mare importanță.

Inima Catherinei porni a bate din răsputeri, dar curajul n-o părăsi. Cu obrazul îmbujorat de speranță și cu privirile încordate de curiozitate, degetele ei se încleștară pe minerul unui sertar și-l trase afară. Era gol. Cu mai puțină temere și cu o râvnă mai mare trase un al doilea, al treilea, al patrulea; erau de asemeni goale. Niciunul n-a rămas necercetat și în niciunul nu a găsit nimic. Foarte erudită în arta de a ascunde o comoară, eventualitatea unor funduri duble la sertare nu-i scăpă și pipăi fiecare sertar cu o atenție încordată. Zădarnic. Numai locul din mijloc rămăsese neexplorat; și cu toate că de la început nu-i trecuse nicidecum prin minte c-ar putea găsi ceva în vreo parte a dulapului și nu fusese deloc dezamăgită de nereușita de până

atunci, ar fi fost o prostie curată să nu-l cerceteze în întregime atâta vreme cât era chiar lângă el. Trecu totuși o bucată de vreme până când putu să deschidă ușa, aceleași dificultăți ivindu-se în mânuirea lacătului interior ca și a celui exterior; dar până la urmă îl deschise; căutarea nu-i fu zădarnică: privirea ageră îi căzu direct pe un sul de hârtii, împins în fund, în cea mai lăaturalnică parte a lăcașului, după cât se pare ca să

poată fi ascuns, și ceea ce simți în clipa aceea e de nedescris.

Inima prinse a i se zbate, genunchii îi tremurau, iar obrajii îi păliră. Apucă c-o mână prețiosul manuscris, căci numai dintr-o ochire îi fu deajuns ca să se încredințeze de literele scrise; și în timp ce recunoștea plină de oroare exemplul straniu pe care i-l prezisese Henry, se hotărî numaidecât să buchinească literă cu literă până când se va lăsa pradă somnului.

Lumina slabă pe care i-o dădea lumina o făcu să se întoarcă îngrijorată spre ea; dar nu se arătă a fi nicio primejdie să se stingă pe neașteptate; încă mai avea câteva ore de ars; și ca nu cumva să se ivească vreo greutate mai mare în descifratul scrisului, decât cea pe care i-o pricinuia data străveche a manuscrisului, Catherine se repezi să curețe mucul luminării; Dar, vai! Îi curăț! dar totodată îl și stinse. Nicio lampă

nu s-ar fi putut stinge c-un efect mai dezastruos. Preț de câteva clipe, Catherine rămase împietrită de groază; se stinsese de tot; nu mai era nicio rămășiță de lumină în fitil care să-i dea speranța că o va readuce la viață. Întunericul de nepătruns și de neînlăturat umplu camera. O răbufnire puternică de vânt, izbind cu o furie neașteptată, adăugă o nouă spaimă teribilei clipe. Catherine se cutremură din creștet până-n tălpi. În timpul răgazului ce urmă, zgomotele unor pași ce se îndepărtează și a unei uși ce se închide în depărtare, îi izbiră

urechea înspăimântată. Nicio fire omenească n-ar putea îndura mai mult. O sudoare rece îi acoperi fruntea, manuscrisul îi căzu din mână și căutând pe bâjbâite calea spre pat, sări repede într-

însul și căută să-și astâmpere groaznica teamă strecurându-se cât mai adânc sub așternut. Să închidă un ochi în cursul acelei nopți, simțea că trebuie să fie în afară de orice discuție. Cu o curiozitate atât de firesc deșteptată și atât de tulburată de tot felul de sentimente, odihna trebuie să fie cu desăvârșire imposibilă. Și-apoi mai era și furtuna aceea de afară atât de fioroasă! Nu i se întâmplase încă să se sperie de vânt, dar acum, fiecare dezlănțuire părea plină de intenții oribile. Manuscrisul acela, găsit ca printr-o minune și adevărind atât de surprinzător prevestirea de dimineață – cum oare are să se lămurească? – Oare ce putea conține? – La cine s-o fi referind?

– Prin ce mijloace a putut să stea atâta vreme ascuns? – Și ce nemaipomenit de ciudat, să-i fi fost tocmai ei dat să-l descopere! Dar până când n-are să știe cuvânt cu cuvânt cuprinsul, nu va putea avea nici tihnă nici odihnă; și se hotărî să-l cerceteze la ivirea primelor raze de soare. Dar încă multe ceasuri încete și obositoare mai aveau să se scurgă până

atunci. Dărdăia de spaimă, frământându-se întruna în pat, și râvnind la somnul celor ce dormeau în tihnă. Afară furtuna tot mai urla și felurite zgomote, mai înspăimântătoare chiar decât vântul îi izbeau din când în când urechea-i înfiorată. La un

moment dat chiar i se păru că perdelele de la pat se mișcă iar altă dată broasca de la ușă fu zgâlțâită ca de încercarea cuiva de-a pătrunde înăuntru. Șoapte surde păreau că se târâie de-a lungul galeriei și nu o dată i-a înghețat sângele în vine la auzul unor gemete depărtate. Ceas după ceas s-a scurs și eroina noastră, stoarsă de trudă, a mai auzit încă cele trei bătăi vestite de toate ornicele din casă, după care furtuna s-a potolit sau poate că pe neștiute ea a adormit buștean.

CAPITOLUL XXII

A DOUA ZI LA ORA OPT, slujnica deschise obloanele și sunetul lor a fost primul zgomot ce a deșteptat-o pe Catherine; își deschise ochii asupra unor prilejuri de veselie, mirându-se că i se putuseră totuși închide; focul

ardea în vatra căminului și o dimineată însorită urmase vijeliei din noaptea trecută. Odată

cu conștiința faptului că există. Îi reveni și amintirea manuscrisului și, sărind din pat chiar în clipa plecării slujnicei din cameră, adună cu grijă toate foile împrăștiate ce se răspândiseră din sul atunci când căzuse pe dușumea, după care se repezi înapoi în pat ca să se bucure de plăcerea pe care avea s-o guste, citindu-le sprijinită în perne. Acum văzu limpede că

nu trebuia să se aștepte la un manuscris de aceeași lungime cu a celor de care se cutremurase în cărțile citite, deoarece sulul, părând în întregime alcătuit din file mici, separate, era de mică

dimensiune ba chiar cu mult mai mic decât își închipuise ea la început.

Privirea-i lacomă alunecă pe-o pagină. Tresări când văzu ce cuprinde. Era oare cu puțință, nu cumva simțurile îi jucau o festă? Un inventar de rufărie, scris stângaci dar cu caractere moderne, numai atât părea să se afle înaintea ochilor ei. Dacă

avea să se încreadă în cele văzute, nu ținea în mână decât o listă de rufe de spălat. Apucă o altă foaie și văzu aceleași obiecte cu mici schimbări; o a treia, a patra, a cincea, nu aduseră nicio noutate. Cămăși, ciorapi, cravate și veste i se perindau în fața ochilor. Două din ele, scrise de aceeași mână,

arătau niște cheltuieli întrucâtva mai interesante, făcute pentru hârtie de scrisori, pudră pentru păr, șireturi de ghetă și pantaloni de bal. Iar foaia de hârtie ceva mai mare în care stăteau toate celelalte strânse, datorită obstacolului primului rând: „Cum se pune cataplasma de castane la iepe” părea mai curând rețeta unui medic veterinar! Aceasta era colecția de documente (hârtii lăsate, după cât și-a putut închipui după

aceea, din neglijența unei slujnice, în locul de unde le luase ea), care o umpluse de curiozitate și de neliniște și care-i furase jumătate din odihna nopții! Se simți umilită la culme. Oare întâmplarea cu sipetul nu putuse să-i aducă ceva mai multă

mente la cap? Un colț din el, sărindu-i în ochi așa cum stătea culcată, păru c-o ține de rău, judecând-o. Nimic nu i se părea acum mai limpede decât absurditatea născocirilor ei de mai înainte. Să-și închipuie că un manuscris al unor generații de mult dispărute ar fi putut rămâne nedescoperit într-o încăpere ca aceea, atât de modernă și tot timpul locuită! Sau că ea ar fi putut fi cea dintâi în puterea căreia să stea îndemânarea de a descuia un dulap, a cărui cheie era la îndemâna tuturor!

Cum a putut să se înșele în așa măsură? Ferească

Dumnezeu ca Henry Tilney să afle vreodată de nesăbuiința ei.

Și, într-o mare măsură, toate acestea i se datorau numai lui, fiindcă dacă dulapul n-ar fi fost atât de asemănător cu cel descris de el în aventurile ce-o așteptau, ea n-ar fi încercat nici cea mai neînsemnată curiozitate în privința lui. Asta era singura mângâiere de care mai avea parte.

Nerăbdătoare să se lepede de odioasele dovezi ale prostiei sale, de acele netrebnice hârtii împrăștiate pe patul ei, se sculă

numaidecât și, strângându-le pe cât cu putință în aproape aceeași ordine ca înainte, le-a pus din nou în același loc, înăuntrul dulapului, cu dorința vie ca nicio întâmplare neplăcută să nu i le mai pună sub ochi și s-o mai facă de rușine chiar și față de ea.

De ce va fi fost încuietorile atât de greu de deschis era totuși un fapt demn de luat în seamă, fiindcă acum le putea manevra cu deosebită ușurință. În această privință trebuie să fi fost cu siguranță ceva misterios; și timp de câteva clipe își îngădui să se gândească la niște ipoteze exagerat de frumoase, până ce mintea i-a fost străfulgerată de posibilitatea ca ușa să fi fost de la început descuiată și că însăși mâna ei a fost zăvor, plătind născocirile cu un alt val de rușine ce-i îmbujoră obrajii.

Părăsi cât mai repede cu putință camera în care purtarea ei iscase asemenea muștrări neplăcute și-și îndreptă singură

pașii către salonașul în care se lua micul dejun, acela pe care i-l arătase cu o seară înainte domnișoara Tilney. Acolo îl găsi numai pe Henry; și speranța lui, mărturisită numaidecât, că n-a fost tulburată de furtună, făcând o aluzie șireată la felul clădirii în care locuiau, avu darul s-o necăjească. Pentru nimic în lume n-ar fi lăsat să i se bănuiască slăbiciunile; și, totuși, incapabilă

să mintă cu nerușinare, fu silită să recunoască că vântul a ținut-o trează o bucată de vreme:

— Dar avem o dimineață fermecătoare după furtună, adăugă ea, dorind să încheie discuția. Și furtunile și insomniile nu mai înseamnă nimic după ce-au trecut. Ce minunată

zambilă! Tocmai am învățat să-mi fie dragi zambilele.

— Și cum ați putut învăța? Din întâmplare sau cu vreun motiv anume?

— Sora dumneavoastră m-a învățat; nu pot spune cum. De obicei, doamna Allen își dădea osteneală în fiecare an să mă

facă să le îndrăgesc; dar n-am fost deloc în stare până ce nu le-am văzut acum câteva zile în strada Milsom; din fire sunt nepăsătoare cu florile.

— Dar acum v-ați îndrăgostit de zambile. Cu atât mai bine.

Ați dobândit o nouă sursă de desfătare și e bine să ai, pe cât cu putință, cât mai multe contacte cu fericirea. Pe de altă parte, dragostea pentru flori este oricând de dorit pentru sexul

dumneavoastră, ea fiind un prilej fericit de a ieși din casă, și de a vă ademeni să faceți mai des gimnastică decât ați face altfel; și, cu toate că dragostea de zambile e cumva vulgară, cine ar putea spune că, odată ce sentimentul s-a deșteptat, cu timpul n-aveți s-ajungeți să îndrăgiți și trandafirii?

— Dar eu nu urmăresc asemenea prilej ca să mă scoată

afară din casă. Plăcerea de-a umbla și a respira aer proaspăt mi-e de-ajuns; și când e vreme bună stau afară mai bine de jumătate din timpul meu. Mama zice că nu sunt niciodată în casă.

— În orice caz, sunt totuși bucuros că ați învățat să iubiți zambilele. Căci obiceiul de a învăța să iubești e totul în viață; și înclinația spre învățătură la o domnișoară e un adevărat har.

Sora mea are un fel plăcut de a instrui?

Catherine scăpă de jena de a încerca să răspundă, datorită

intrării generalului, ale cărui zâmbete măgulitoare vedeau o fericită dispoziție, dar ale cărui amabile aluzii, pline de o duioșie prea timpuriu răsărită, nu o umplură de liniște.

Eleganța serviciului folosit la micul dejun se impuse atenției Catherinei, când se așezară la masă; și, din fericire, fusese cumpărat la alegerea generalului. El era încântat că ea îi încuviințase alegerea, mărturisind că-l găsește elegant și simplu și socotindu-l tocmai potrivit pentru încurajarea manufacturii din patria lui; cât despre el, pentru gustul lui îngăduitor, ceaiul păstra aceeași aromă savuroasă atât în argila din Staffordshire, cât și în cea din Dresda sau Sévre. Dar cel de față e un serviciu destul de vechi, cumpărat de vreo doi ani.

Fabricarea lor s-a îmbunătățit mult de-atunci și până acum; văzuse câteva exemplare frumoase, când fusese ultima oară în oraș și, dacă n-ar fi lipsit de vanități de asemenea fel, ar fi putut fi tentat să comande un nou serviciu. Totuși, era încredințat că

s-ar putea ca peste puțin timp să se ivească un prilej ca să

aleagă încă un serviciu – deși nu pentru el. După toate

probabilitățile, Catherine a fost singura dintre cei de față care n-a înțeles ce voia să spună.

Îndată după micul dejun, Henry plecă la Woodston, unde îl reclamau treburile și unde avea să rămână două sau trei zile.

Cu toții îl însoțiră până în hol ca să-l poată vedea cum încalecă

pe cal și de cum se reîntoarseră în salonul unde luaseră micul dejun, Catherine se apropie de o fereastră, nădăjduind să mai zărească ceva din făptura lui.

— Într-un fel, plecarea aceasta e o grea încercare pentru tăria de caracter a fratelui tău, spuse generalul fiicei sale.

Astăzi, Woodston îi va părea tare sumbru.

— E un loc frumos acolo? întrebă Catherine.

— Tu ce spui, Eleanor? Spune-ți părerea, fiindcă femeile pot cel mai bine să ghicească gustul femeilor când e vorba de locuri sau de bărbați. Cred că și ochiul cel mai nepărtinitor va trebui să recunoască multele înzestrări de care se bucură locul.

Casa se înalță dintre niște pajiști minunate și cată cu fața spre sud-est, având o minunată grădină de zarzavat; zidurile care înconjoară casa le-am zidit și le-am sporit eu însumi cam cu vreo zece ani în urmă, spre binele feciorului meu. E o locuință

pentru o familie, domnișoară Morland; și proprietatea de acolo fiind mai ales a mea, poți crede că-mi dau toată osteneala să

arate cât mai bine. Chiar dacă venitul lui Henry ar depinde numai de proprietatea aceea, și încă n-ar fi rău înzestrat. S-ar putea să pară ciudat că numai cu doi copii mai tineri ca Frederick, socot că are nevoie de-o profesie; și bineînțeles că

sunt clipe când cu toții am putea dori să-l știm eliberat de grijile treburilor. Dar, cu toate că nu v-aș putea converti pe dumneavoastră, tinerele domnișoare, sunt sigur că tatăl dumitale, domnișoară Morland, ar

fi de aceeași părere cu mine gândind că-i cel mai indicat să dai oricărui tânăr o ocupație.

Banul nu înseamnă nimic, dar ocupația e totul. Chiar și Frederick, fiul meu cel mai mare, vezi dumneata, care poate că

va moșteni o proprietate funciară considerabilă, ca a oricărui mare proprietar din țară, își are profesia lui.

Efectul impresionant al acestui ultim argument a fost întocmai pe măsura dorințelor lui. Tăcerea domnișoarei a dovedit că nu are ce-i răspunde.

Cu o seară înainte se vorbise să-i fie arătată casa și acum generalul el însuși se oferi să-i fie călăuză și, cu toate că eroina noastră nădăjduise să exploreze așezarea însoțită numai de fiica generalului, propunerea se arăta a fi un prilej prea fericit, indiferent de împrejurare, ca să nu fie bucuros primită; căci trecuseră mai bine de optsprezece ceasuri de când se afla în mănăstire și nu văzuse decât câteva din camerele sale.

Coșulețul cu împletituri, scos alene pentru lucru, fu închis cu o grabă fericită și Catherine fu gata să-l însoțească numaidecât.

„Și după ce vor fi străbătut casa, el își propusese pe deasupra și plăcerea de a o însoți în livadă și în grădină”. Catherine făcu o reverență în semn de încuviințare. „Dar poate i-ar fi mai plăcut să înceapă cu ele. Vremea era pentru moment frumoasă, dar nu era deloc sigur că va rămâne tot timpul așa în această epocă a anului”. – Ce i-ar place mai mult? Oricum, el îi stă la dispoziție.

Dar oare ce crede fiica lui că s-ar potrivi mai bine dorințelor drăguței sale prietene? – Totuși e încredințat că până la urmă

ar putea să descopere singur. – Doar citește limpede în ochii domnișoarei Morland dorința justificată de a nu pierde prilejul să profite de vremea surâzătoare de afară. – Dar, dacă socoate că-i o greșeală? – Mănăstirea e oricum un loc ferit și la adăpost de ploaie. Se supune așadar fără nicio

rezervă și se duce să-și caute pălăria, după care le va însoți într-o clipă.” Generalul părăsi camera și Catherine, cu o expresie de dezamăgire și îngrijorare pe față, începu să spună că ea nu vrea ca generalul să le însoțească într-o plimbare pe-afară, împotriva dorinței sale, numai din ideea greșită că i-ar face ei plăcere; dar fu oprită de domnișoara Tilney care-i spuse cu oarecare jenă:

— Cred că cel mai înțelept lucru e să profităm de această

dimineață cât timp vremea e încă atât de minunată; și nu vă

faceți griji în privința tatei; la ora asta întotdeauna face o plimbare.

Catherine nu știa cum trebuie să înțeleagă asemenea lucru. De ce părea domnișoara Tilney stânjenită? Oare s-ar putea să existe vreo împotrivire din partea generalului ca să-i arate mănăstirea? Doar propunerea venea chiar din partea lui.

Și nu era oare un lucru ciudat că-și făcea întotdeauna plimbarea așa de devreme? Nici tatăl ei, nici domnul Allen n-aveau asemenea obiceiuri. Într-adevăr era ceva neplăcut. Ea nu mai putea de nerăbdare să vadă casa și mai că nu era curioasă

să vadă terenurile. Dacă Henry ar fi fost cu ele! ehei! Dar așa nici n-are să știe care-i pitorescul peisajului când are să-l vadă.

Cam asemenea gin duri îi umblau prin cap, dar le păstră numai pentru ea, și-și puse boneta cu o neplăcere stăpânită.

Totuși fu izbită, mai presus de așteptările ei, de măreția mănăstirii, așa cum o văzu pentru întâia oară de pe pajiște.

Întreaga clădire încercuia o curte mare și două din laturile dreptunghiulare, bogate în podoabe gotice, se înălțau drept în față-i, pentru a fi admirate. Restul era despărțit de crestele unor copaci bătrâni, sau de plantații bogate, iar colinele pieptișe și împădurite ce se înălțau în

spate ca să-i dea mănăstirii adăpost erau frumoase chiar și în luna desfrunzită a lui martie.

Catherine nu mai văzuse nimic asemănător cu care să le compare; și fu atât de încântată, încât fără să mai aștepte vreo părere mai competentă, dădu drumul, cu toată îndrăzneala, cuvintelor ei de uimire și laudă. Generalul o ascultă, consimțind binevoitor; și părea că propriile sale aprecieri în privința domeniului Northanger așteptaseră în îndoială până la sosirea orei aceleia.

Porniră să admire grădina de legume și generalul o luă

înaintea lor, traversând o mică porțiune a parcului.

Numărul de pogoane cuprins în grădina asta era atât de mare încât Catherine nu putu să-l afle fără să nu se îngrozească, fiind mai mare decât îndoitul suprafeței grădinii domnului Allen, sau celei a tatălui ei incluzând curtea bisericii și livada. Zidurile păreau nenumărate și nesfârșit de lungi. Un sat întreg de sere părea să se înalțe dinlăuntrul lor și o întreagă

parohie părea că muncește în cuprinsul lor. Generalul era măgulit de privirile ei uimite, care-i spuneau aproape tot ceea ce o sili numaidecât să-i spună în vorbe, și anume că nu mai văzuse de când e ea grădini la fel ca ale lui; după care el cu modestie recunoscuse că, „fără să aibă niciun pic de ambiție și fără să-și facă griji în această privință – și el crede că n-au pereche în regat. Dacă se poate spune c-ar avea vreo slăbiciune, atunci tocmai asta-i meteahna lui. Îi sunt dragi grădinile. Deși-i destul de nepăsător în toate privințele, când e vorba de mâncare, îi plac însă fructele bune și chiar dacă nu-i plac lui, sunt prietenii și copiii lui cărora le plac. Totuși ca să îngrijești o grădină ca a lui îți dă mare bătaie de cap. Chiar îngrijirea cea mai atentă nu poate întotdeauna feri fructele cele mai de preț.

Sera de ananas n-a produs decât o sută de bucăți anul trecut.

Domnul Allen, presupunea generalul, trebuia să simtă aceste neajunsuri la fel ca și dânsul.”

— Nu, nicidecum. Puțin îi pasă domnului Allen de grădină

și nu intră niciodată în ea.

Cu un zâmbet triumfător de mulțumire de sine, generalul îi spuse c-ar dori și el să poată face la fel, dar el nu intră niciodată

în grădina lui fără să nu fie cuprins de îngrijorări într-o privință

sau în alta, prin neîndeplinirea planului pe care și l-a propus.

— Cum sunt amenajate serele domnului Allen? întrebă el, descriind felul serelor, lui în timp ce pătrundeau în ele.

— Domnul Allen n-are decât o singură seră mică, de care se slujește doamna Allen pentru florile și plantele ei pe timp de iarnă și nu se face focul în ea decât din când în când.

— E un om fericit! exclamă generalul cu o expresie încântată și plină de dispreț totodată.

Ducând-o prin fiecare despărțitură și îndrumând-o pe sub toate zidurile, până ce eroina noastră ajunse să fie cumplit de obosită de câte văzuse și de cât se minunase, domnia-sa a îngăduit în sfârșit fetelor să folosească prilejul apariției unei uși ce dădea afară, după care, exprimându-și dorința de a cerceta rezultatele unor modificări recente, făcute în pavilionul de ceai, propuse o prelungire a plimbării lor, lucru ce nu putea fi neplăcut, dacă domnișoara Morland nu era cumva obosită.

— Dar încotro te duci tu, Eleanor? De ce alegi cărarea asta rece și umedă? Domnișoara Morland are să-și ude rochia. Cea mai bună cale pentru noi e de-a dreptul prin parc.

— Asta-i o cărare care mi-e atât de dragă, răspunse domnișoara Tilney, încât totdeauna cred că ea e cea mai bună

și mai scurtă cale. Dar s-ar putea să fie umedă.

Era o potecă îngustă și șerpuită ce trecea printr-o pădurice deasă de brazi; și Catherine, impresionată de aspectu-i sumbru și nerăbdătoare să pătrundă înăuntrul ei, nu mai putu fi reținută nici chiar de dezaprobarea generalului și o luă înainte.

El băgă de seamă tendința fetei și după ce aduse zadarnic pe tapet argumentul sănătății, se dovedi a fi prea politicos ca să se mai opună. Totuși s-a scuzat că nu le însoțește. . „Razele soarelui nu-s destul de puternice și el vrea să le întâlnească pe-o altă cale.” Și se întoarse; Catherine fu uluită văzând cât de mult i s-a ușurat sufletul de îndată ce s-au despărțit. Uimirea, fiindu-i totuși mai mică decât ușurarea, nu i-a pricinuit niciun neajuns; și începu să vorbească cu o bună dispoziție firească

despre melancolia fermecătoare pe care o asemenea pădurice o inspiră.

— Locul ăsta mi-e drag cu deosebire, îi răspunse însoțitoarea ei. Era locul favorit de plimbare al mamei.

Catherine nu auzise încă până atunci pomenindu-se în

familie numele doamnei Tilney, și emoția stârnită de acea dulce amintire se vădi limpede pe chipul ei întristat și în tăcerea încordată cu care aștepta să audă ceva mai mult de la Eleanor.

— Obișnuiam să mă plimb pe aici cu ea așa de des! adăugă

Eleanor, cu toate că pe-atunci nu-mi plăcea mai deloc; pe cât mi-e de drag de-atunci încoace! Pe vremea aceea, e-adevărat, mă miram de gustul ei. Dar, gândindu-mă mereu la ea am îndrăgit locurile astea acum.

„Și nu s-ar cuveni oare gândi Catherine, să le îndrăgească

și soțul ei? Totuși, generalul nu dorea să pătrundă aici.”

Deoarece domnișoara Tilney continuă să tacă, eroina noastră a cutezat să spună:

— Moartea ei trebuie să fi pricinuit o mare durere.

— Mare și din ce în ce mai adâncă, răspunse cealaltă cu vocea înceată. Aveam doar treisprezece ani când s-a întâmplat; și cu toate că-am simțit pierderea prin care treceam, poate nu mai puternic decât o poate simți oricine la o vârstă atât de fragedă, atunci n-am știut, n-am putut ști ce pierdere mare era aceea. Se opri preț de câteva clipe și apoi adăugă cu toată

convingerea: N-am nicio soră, știți doar – și cu toate că Henry –

cu toate că frații mei sunt plini de duioșie și Henry petrece multă vreme pe aici, drept care îi sunt cât se poate de recunoscătoare, mi-e cu neputință să nu mă simt deseori singură.

— Bineînțeles că simțiți lipsa lui foarte mult.

— Mama ar fi fost neconținut prezentă. Mama mi-ar fi fost un prieten statornic; înrăurirea ei asupra-mi ar fi fost mai presus de orice.

„Era o femeie încântătoare? Era frumoasă? Exista vreun portret de-al ei în mănăstire? Și de ce oare îi plăcea atât de mult păduricea asta? Din pricina unei deprimări sufletești?” Erau întrebări curioase ce curgeau acum una după alta. Primele trei

primiră numaidecât răspunsuri afirmative; celelalte două fură

lăsate să treacă fără răspuns; dar curiozitatea Catherinei în privința doamnei Tilney – cea decedată – creștea cu fiecare nouă întrebare, fie că primea ori nu răspuns. Era încredințată că

fusesse nefericită în căsătorie. Generalul cu siguranță fusesse un soț nesuferit. Nu-i era dragă cărarea pe care se plimba; prin urmare ar fi putut ca atare să-și fi iubit soția? Și pe lângă asta, frumos cum e el, exista totuși ceva în fizionomia lui ce spunea de la sine că nu se purtase bine cu ea.

— Presupun că portretul ei, îmbujorându-se de măiestria desăvârșită a întrebării sale, atârnă în camera tatălui dumneavoastră?

— Nu. Fusesse destinat să stea în salon; dar tatei nu i-a plăcut cum e pictat și-o bucată de vreme nu i s-a găsit loc.

Curând după moartea mamei, l-am căpătat eu și l-am atârnat în camera mea de culcare – unde aș fi fericită să vi-l arăt; – îi seamănă foarte bine.

Iată o altă dovadă. Portretul – ce seamănă foarte bine – a soției defuncte, neapreciat de soțul ei! – trebuie să fi fost îngrozitor de crud cu ea!

Catherine nu mai încercă să ascundă natura sentimentelor pe care generalul, în ciuda tuturor amabilităților sale, i le stârnise de la bun început; și ceea ce mai înainte fusesse spaimă și sfială acum se schimbase în silă curată. Da, silă! Cruzimea lui față de o femeie atât de fermecătoare i-l făcea odios. Citise adeseori despre asemenea fapte, fapte pe care domnul Allen le considera nefirești și exagerate, dar iată niște dovezi că nu-i chiar așa!

Tocmai ajunsese la asemenea concluzie, când, la capătul cărării, dădură chiar peste general; și cu toată indignarea ei cinstită, se văzu din nou silită să se plimbe alături de el, să

asculte ceea ce spunea, ba chiar să zâmbească atunci când zâmbea și el. Totuși, nemaifiind în stare să guste frumusețile

locurilor din jurul ei, începu pe dată să meargă alene; generalul observă asta și, temându-se ca nu cumva să-i fie rău, ceea ce părea ca o muștrare pentru părerile ei despre el, găsi de cuviință că trebuie să se întoarcă

urgent cu fiica lui în casă. Va veni și el după ele după un sfert de oră. Din nou se despărțiră –

dar Eleanor fu strigată după câteva clipe, ca să primească

dispoziția strictă ca nu cumva să-și ia prietena și să cutreiere prin mănăstire până ce nu se întoarce el. Iată un nou exemplu de toată grija ce-l frământa ca să întârzie ceea ce ea ardea de nerăbdare să vadă și faptul o izbi pe Catherine ca ceva deosebit de important.

CAPITOLUL XXIII

UN CEAS ÎNTREG SE SCURSE până să se înapoieze generalul, un ceas petrecut de tânăra lui invitată în tot felul de presupuneri, nu prea binevoitoare, asupra firii lui. . „Lipsa asta prelungită, hoinărelile singuratică nu vădesc un cuget liniștit și nicio conștiință fără de pată”..

Până la urmă generalul își făcu apariția; și oricât de apăsătoare ar fi fost gândurile lui, el totuși fu în stare să le zâmbească. Domnișoara Tilney, înțelegând într-o oarecare măsură curiozitatea prietenei sale de-a vedea casa, readuse numaidecât subiectul în discuție; și tatăl ei, contrar așteptărilor Catherinei, neavând la îndemână niciun pretext pentru o nouă

amânare, în afară doar de aceea de a se opri cinci minute ca să

poruncească niște răcoritoare pe care să le găsească în cameră

la întoarcerea lor, fu în sfârșit gata să le însoțească.

O porniră; și, cu aer măreț, cu pas demn, ceea ce impresiona ochiul dar fără să poată zdruncina îndoielile atotștiutoarei Catherine, el străbătu coridorul trecând prin obișnuitul salon și printr-o anticameră nefolosită și le introduse într-o încăpere nemaipomenită atât ca spațiu cât și ca mobilier – adevăratul salon, folosit numai pentru oaspeți de seamă. – Ce superb. . ce grandios. . ce încântător!. . fu tot ce mai putu îngăima Catherine, fiindcă ochiul ei, lipsit de discernământ, abia dacă putea

desluși culoarea atlasurilor. Și fiecare laudă adusă fiecărui amănunt erau completate de general; scumpetea sau eleganța mobilierului din fiecare

încăpere poate că nu însemna mare lucru pentru ea; poate că ei nu-i plăcea decât mobila din secolul al cincisprezecelea. După

ce generalul și-a potolit propria-i curiozitate printr-o atentă

cercetare a fiecărei podoabe dealtfel bine cunoscută de el, intrară în bibliotecă, o încăpere tot atât de splendidă în felul ei, cuprinzând o colecție de cărți pe care chiar și omul cel mai modest ar fi privit-o cu mândrie. Catherine auzea, admira și se minuna, fiind mai sinceră ca înainte; – adună tot ceea ce putea lua din grămada aceea de cunoștințe, parcurgând cu privirea titlurile de pe jumătate de raft, și fu gata să treacă mai departe.

Dar încăperile înșiruite nu-i răsăreau în cale după pofa inimii.

Atât cât era de vastă clădirea, ajunsese să viziteze cea mai mare parte din ea. Cu toate că spunându-i-se că cele șase sau șapte camere pe care le văzuse, plus bucătăria, înconjurau curtea din trei părți, mai că nu-i veni să creadă, nici să-și înfrângă bănuiala că mai existau multe încăperi tainice. Simți o ușurare totuși că aveau să se întoarcă în încăperile locuite; trecând prin câteva încăperi de mai mică importanță, care dădeau înspre curte și care, fiind prevăzute din când în când cu niște coridoare destul de întortocheate, uneau diferitele laturi ale imobilului; ba fu chiar îmbunată pe măsură ce înaintau, spunându-i-se că pășea pe locul unde cândva fusese o mănăstire, păstrând urme de chilii care-i erau arătate, dar băgând de seamă în același timp câteva uși care nici nu i se deschideau și despre care nu i se spunea nimic; și mai apoi a fost condusă rând pe rând într-o cameră de biliard și după

aceea în încăperea personală a generalului, fără să înțeleagă ce legătură era între ele și fără să fie în stare s-o apuce în partea în care trebuia odată ieșită din ele; și, în sfârșit, a trecut printr-o odăiță întunecoasă, destinată

lui Henry, în calitatea-i oficială, plină de-o grămadă învălmășită de cărți, puști și pelerine.

Din sufragerie, pe care generalul nu-și putu stăpâni plăcerea de a o străbate în lung și-n lat, deși fusese dinainte

vizitată și putea fi văzută în fiecare zi la orele cinci, pentru o mai sigură informare a domnișoarei Morland – zicea el –

informare de care ea se îndoia și de care puțin îi păsa, au trecut cu toții în bucătărie-bucătăria veche a mănăstirii, încercuită cu ziduri masive, înnegrită de fumul din vremurile străvechi, dar înzestrată cu plite și cuptoare de dată recentă. Mâna pricepută

a generalului nu trândăvise nici aici; toate invențiile moderne menite să înlesnească munca bucătarilor fuseseră adoptate în acel teatru spațios al lor; iar când geniul creator al altora dădea greș, geniul generalului înfăptuise perfecționarea dorită. Numai înzestrările săvârșite de el în locușorul acela și l-ar fi putut oricând așeza în rândul binefăcătorilor simțului lăcaș.

Cu zidurile bucătăriei se încheia tot ce era din vechime în mănăstire, întrucât a patra latură a pătratului fusese înlăturată

de tatăl generalului din pricina stării de degradare în care se afla și în locul ei fusese înălțată cea de față. Aici se încheia tot ceea ce se cuvenea să fie venerat Clădirea cea nouă nu numai că era recent construită dar se și anunța ca atare. Destinată

numai dependențelor și mărginită în spate de ograda grajdurilor, aici nu fusese socotită necesară niciun fel de unitate arhitecturală. Catherine ar fi fost în stare să afurisească

mâna care nimicise tot ceea ce trebuia să fi fost mai presus de valoarea celor rămase, doar în scopul unei simple economii gospodărești, și s-ar fi lipsit bucuroasă de chinul unei plimbări prin niște locuri atât de decăzute,

dacă generalul i-ar fi îngăduit-o; dar vanitatea lui – dacă avea vreuna – consta tocmai în orânduirea dependențelor; și fiind încredințat că unui spirit ca cel al domnișoarei Morland, vederea unor înlesniri și a unor ușurări datorită cărora truda celor de jos era îndulcită, trebuia să-i fie pe plac, nici prin minte nu i-ar fi trecut să caute să se justifice c-o poartă prin asemenea locuri. Le-au trecut ușor în revistă pe toate; și Catherine fu impresionată, mai mult decât s-ar fi așteptat, atât de numărul mare cât și de

oportunitatea dependențelor. Scopurile pentru care la Fullerton erau socotite îndeștălătoare doar câteva cămări informe sau o biată încăpere pentru spălat vase, acele scopuri aici erau împlinite datorită unor compartimente deosebite, comode și spațioase. Numărul slujitorilor ce se arătau întruna o izbi tot atât de mult ca și numărul slujbelor lor. Oriunde se întorcea, iată o fată în saboți ce se oprea ca să le facă plecăciune, sau iată

un valet dezbrăcat ce se dădea în laturi pe furiș. Totuși aici fusese o mănăstire! și vai! Ce neînchipuit de diferite erau toate rânduielele gospodărești față de cele despre care citise – la mănăstiri și castele, în care, deși bineînțeles mai mari decât Northanger, toate corvezile casnice trebuiau făcute de cel mult patru brațe de femeie. Cum de puteau să le facă pe toate, asta o uimea adeseori pe doamna Allen; și, când Catherine văzu de câte era nevoie aici, începu și ea să fie uluită.

Se întoarseră în holul de la intrare, așa încât să poată să

urce scara principală și să i se poată arăta splendoarea lemnului din care era făcută, cu podoabe bogat sculptate; ajungând la capătul de sus, s-au întors în partea opusă galeriei în care dădea camera ei și, pe neașteptate, intrară într-o galerie de același fel dar mai lungă și mai lată. Aici fu pe rând poftită

în trei dormitoare mari, cu niște vestiare grozav de bine înzestrate și foarte elegant montate; aceste încăperi fuseseră

înzestrate cu tot ceea ce banul și bunul gust e în stare să facă

ca să dea încăperilor un aspect de confort și eleganță; și, fiind mobilate în decursul ultimilor cinci ani, erau atât de perfecte încât să fie întru totul plăcute și râvnite și să poată fi întru totul pe placul Catherinei. În vreme ce contemplau ultima încăpere, generalul, după ce-a numit în treacăt pe câteva dintre distinsele personaje care onoraseră cândva acele încăperi, s-a întors cu fața numai zâmbete către Catherine și îndrăzni să

spere că unii dintre primii locatari ai acelor. Încăperi ar putea fi

„prietenii noștri de la Fullerton”. Catherine înțelese

neașteptatul compliment și îi păru nespus de rău că nu poate gândi de bine despre un om atât de binevoitor față de ea și atât de plin de amabilitate față de toată familia ei.

Galeria se încheia cu o ușă în două canaturi pe care domnișoara Tilney, mergând în frunte, o deschise și păși înăuntru și părea gata să facă același lucru în fața primei uși de pe stânga, aflată în altă galerie de lungă întindere, când generalul, făcând un pas înainte, o strigă repede să vină înapoi, puțin cam mânios, după cum i se păruse Catherinei, întrebând-o încotro se duce. Și în fond ce mai era de văzut?. . Oare nu văzuse domnișoara Morland tot ceea ce merita să fie luat în seamă?. . Și oare ea nu bănuiește că prietena ei s-ar bucura de niște răcoritoare, după ce umblase atât de mult? Domnișoara Tilney se întoarse numaidecât și ușile grele se închiseră în nasul eroinei jignite care, după ce văzuse, dintr-o aruncătură de ochi, o sală îngustă cu foarte multe deschizături și cu indiciile unei scări în spirală, crezu c-a dat în sfârșit peste ceva ce merita să fie cunoscut; și în timp ce era nevoită să se întoarcă

prin galerie, gândea că ar fi preferat să i se îngăduie să

cerceteze acel capăt de casă decât să vadă toate celelalte podoabe din restul așezării. Dorința evidentă a generalului de a împiedica asemenea

cercetare era un stimulent în plus. Cu siguranță că avea ceva de ascuns; închipuirea ei, cu toate că

dăduse greș o dată sau chiar de două ori, aici nu mai putea s-o inducă în eroare; și oare ce era de ascuns? o scurtă

propozițiune a domnișoarei Tilney, în timp ce-l urmau pe general la oarecare depărtare după ce coborâseră scara, păru că

o lămurește:

— Eram să intru în fosta cameră a mamei mele. .camera în care a murit.

Acestea au fost toate vorbele ei, dar atât de puține câte fuseseră, pentru Catherine ele însumau pagini întregi de informații secrete. Nu era de mirare că generalul se ferea să

vadă lucruri ca cele ce trebuie să se fi aflat în camera aceea; o încăpere în care, după cât se părea, nu mai călcase de când se petrecuse oribila scenă, care o izbăvisese de suferinți pe soția-i bolnavă și-l lăsase pe el în chinurile muștrărilor de conștiință.

Când se află din nou singură cu Eleanor, Catherine cuteză

să-și exprime dorința de a i se îngădui să vadă și camera aceea cât și toate celelalte camere din partea aceea a casei; și Eleanor îi făgădui c-o va însoți acolo de îndată ce vor avea răgazul potrivit. Catherine o înțelese. Pentru a putea pătrunde în camera cu pricina generalul trebuie pândit când pleacă de-acasă.— Presupun că e neschimbată, întocmai cum era, spuse ea cu vocea tulburată.

— Da, absolut neschimbată.

— Câți ani au trecut de când v-a murit mama?

— A murit acum nouă ani.

Și Catherine știa prea bine că nouă ani nu-s decât un fleac, în comparație cu vremea ce s-a scurs în general, după moartea unei soții ofensate, până ce în sfârșit camera să-i fie din nou orânduită.

— Ați fost cu ea, îmi închipui, până la sfârșit?

— Nu, răspunse domnișoara Tilney, suspinând. Din nefericire eram plecată de-acasă.. Boala a apărut pe neașteptate și a fost foarte scurtă; și, până să sosesc eu, totul se isprăvise.

Catherinei îi îngheță sângele în vine din pricina groaznicelor presupuneri ce i se năluciseră, firește, din spusele de mai sus. Ar fi putut oare fi cu putință?. . Ar fi putut tatăl lui Henry?. . Și totuși câte exemple nu erau în stare să

îndreptățească chiar și cele mai sinistre bănuieli!. . Iar seara, când l-a văzut măsurând încetișor cu pasul în lung și-n lat salonul, vreme de-un ceas întreg, tăcut și dus pe gânduri, cu ochii în pământ și cu fruntea încruntată, în timp ce ele lucrau,

Catherine nu mai avu nicio îndoială că l-ar învinui pe nedrept.

Avea înfățișarea și ținuta unui Montoni! Ce ar putea să explice mai limpede faptele lugubre ale unei ființe în care încă nu murise orice simț de omenie, trecând în revistă înfricoșatele scene ale vinovăției sale din trecut? Nefericit bărbat! Și în starea-i de neliniște își îndrepta atât de des privirile către fața lui, încât domnișoara Tilney nu putu să nu bage de seamă.

— Tata, șopti ea, se plimbă deseori prin cameră în felul ăsta; nu e nimic neobișnuit.

„Cu atât mai rău!” gândi Catherine. Un asemenea pas la o vreme atât de nepotrivită era tot atât de nepotrivit și de ciudat ca și plimbările sale matinale și nu prevestea nimic bun.

După o seară a cărei lipsă de varietate și aparentă lungime au făcut-o să-și dea seama în chip deosebit cât de importantă

ar fi fost prezența lui Henry, s-a bucurat din inimă când i s-a îngăduit să se ducă la culcare; totuși o privire a generalului, menită să nu fie observată de ea, fu cea care trimise pe fiica lui la clopoțel. Dar când feciorul voi să aprindă luminarea stăpânului fu totuși oprit. Generalul încă n-avea să se retragă.

— Am de isprăvit câteva pamflete, îi explică el Catherinei, înainte de a fi în stare să închid ochii; și poate că ochii mei se vor cufunda în studiul treburilor națiunii ceasuri de-a rândul după ce dumneata vei fi adormită. Poate vreunul din noi să fie mai bine folosit? Ochii mei orbesc pentru binele celorlalți; ai dumitale se pregătesc pentru odihnă pentru necazurile viitoare.

Dar nici munca pretextată, nici măiestritul compliment nu putură s-o abată pe Catherine de la gândul că un alt scop, foarte diferit, trebuie să fi prilejuit o amânare atât de serioasă de la o firească odihnă. Să trebuiască să stai treaz, după ce toată

familia s-a culcat, doar pentru niște pamflete stupide nu părea că e verosimil. Trebuie să existe o cauză mai serioasă; ceva ce trebuia să fie făcut și ce nu putea fi făcut decât numai în timp ce cei ai casei dormeau; și probabilitatea că doamna Tilney

trăia încă, ferecată pentru pricini necunoscute și primind în timpul nopții din mâinile nemiloase ale soțului ei o provizie de alimente stricate era concluzia care decurgea în chip firesc.

Oricât de oribilă era ipoteza, era totuși mai bine așa decât o moarte grăbită necinstită, deoarece, după cursul firesc al lucrurilor, ea trebuie curând de tot să fie pusă în libertate. Graba năpraznică a presupusei sale boli, lipsa fiicei sale și, probabil, și a celorlalți copii, la timpul respectiv, toate veneau în sprijinul ipotezei întemnițării ei; cauzele. . poate gelozie sau cruzime furioasă.. trebuiau încă să fie lămurite.

Tot frământând în minte asemenea probleme, în timp ce se dezbrăca, îi trecu deodată prin cap ca ceva ce n-ar fi cu neputință, că poate în dimineața aceea trecuse foarte aproape de locul în care stă încarcerată nefericita femeie – poate că s-a aflat la câțiva pași de celula în care biata femeie se topea văzând cu ochii; căci, oare care parte din mănăstire ar putea fi mai potrivită pentru un asemenea scop decât cea care încă

poartă urmele chiliilor mănăstirești? Își amintea prea bine de ușile din coridorul înalt, boltit, pavat cu lespezi de piatră, peste care ea trecuse cu deosebită temere și despre care generalul n-a scos niciun cuvânt. Unde n-ar fi putut duce ușile acelea? În sprijinul unei asemenea conjecturi verosimile, mai târziu i-a trecut prin minte că galeria interzisă, în care se află încăperile nefericitei doamne Tilney, trebuie să fie, atât cât o slujea memoria, tocmai deasupra aceluși suspectat șir de celule, iar scara de la capătul acelor încăperi, pe care n-a zărit-o decât în treacăt, comunicând prin cine știe ce mijloace tainice cu chiliile, puteau desigur să înlesnească procedeele barbare ale soțului, în jos pe scară fusese se vede dusă într-o stare de nesimțire diabolic pregătită.

Uneori, Catherine tresărea de cutezanța propriilor sale bănuieli, dar alteori spera sau se temea că mersese prea departe; premisele însă îi erau sprijinite de asemenea aparențe

încât îi era cu neputință să le înlăture.

Latura patrulaterului în care presupunea că se joacă scena culpabilă, fiind, după câte își închipuia, drept peste drum de ea, îi veni în mine că, de se va pune la pândă în mod rațional, câteva raze de lumină de la lampa generalului ar putea sclipi prin ferestrele joase când va trece spre închisoarea soției sale; și de două ori, înainte de a se băga în pat, se furișă încetișor din camera ei la fereastra corespunzătoare a galeriei, ca să vadă

dacă nu cumva apare; dar afară totul era învăluit în întuneric; trebuie să fi fost totuși prea devreme. Diferitele zgomote ce veneau de jos o încredințară că slujitorii erau încă treji. Bănuia că până la miezul nopții pândă i-ar fi zadarnică; dar atunci, după ce orologiul va fi bătut

douăsprezece și peste tot se va fi așternut tăcerea, dacă nu va fi prea îngrozită de întuneric, se va furișa afară din cameră și se va mai uita o dată. Orologiul bătu douăsprezece – dar Catherine adormise cu o jumătate de oră

mai înainte.

CAPITOLUL XXIV

ZIUA URMĂTOARE N-A OFERIT niciun prilej pentru propusa cercetare a misterioaselor încăperi. Era duminică și generalul avea nevoie de tot timpul dintre slujba religioasă de dimineață și cea de după-amiază, ca să se plimbe pe afară sau ca să mănânce hrană rece acasă; și oricât de mare era curiozitatea Catherinei, curajul nu-i era tot atât de mare pe cât îi era dorința de a le explora după cină, fie la lumina palidă a cerului, între orele șase și șapte, fie la pâlpâirea deși mai puternică totuși mai limitată a unei lămpi nesigure. De aceea ziua se scurse fără ca niciun eveniment să-i fi captat imaginația, în afară de vederea unui monument funerar foarte elegant, în memoria doamnei Tilney, care se afla așezat cu fața chiar la strana familiei. Privirea ei fu atrasă pe dată de acel monument; îl privi multă vreme; și lectura epitafului exagerat de frumos, în care toate virtuțile erau puse în seama defunctei de către nemângâiatul soț, care într-un fel sau altul trebuie să fi fost cel care-a distrus-o, o mișcă pe Catherine chiar până la lacrimi.

Că generalul, după ce-a înălțat acest monument, era în stare să-i stea în față, nu era poate chiar atât de ciudat, dar totuși, faptul că putea să stea cu atâta îndrăzneală liniștit în fața mormântului, să-și păstreze un aer atât de măreț, să

privească atât de fără teamă în juru-i, ba mai mult încă, să intre chiar și în biserică, așa ceva i se păru Catherinei extraordinar.

Nu că nu s-ar putea găsi multe exemple de fapte tot atât de

oțelite în rele. Putea să-și amintească de zeci de oameni ce stăruiesc cu încăpățănare în tot felul de vicii cu putință, mergând din crimă în crimă, ucigând pe cine poșteau, fără să

simtă niciun pic de omenie sau de remușcare, până ce moartea violentă sau retragerea într-o mănăstire le încheia întunecata lor carieră. Înălțarea monumentului nu putea să-i zdruncine nici în cea mai mică măsură îndoielile în privința decesului real al doamnei Tilney. Chiar de-ar fi fost să coboare în cavoul familiei, unde se presupunea că rămășițele sale pământești își dorm somnul de veci, chiar de-ar fi fost să vadă cu ochii ei sicriul în care se spunea c-a fost băgată.. la ce mai puteau sluji toate astea în asemenea caz? Catherine citise mult prea mult ca să nu fie deplin asigurată de ușurința cu care putea fi introdusă

o formă omenească din ceară și cu care se putea săvârși o presupusă înmormântare.

Dimineața următoare părea să făgăduiască ceva nou.

Plimbarea de dimineață a generalului, din toate punctele de vedere nepotrivită, se vădea prielnică în împrejurarea respectivă; și când află că el ieșise din casă, îi propuse pe loc domnișoarei Tilney să-și îndeplinească făgăduiala. Eleanor fu gata să-i satisfacă dorința; și pe când mergeau, Catherine își aduse aminte de o altă făgăduială; și astfel prima lor descindere fu la portretul din camera de culcare a Eleanorei. Portretul evoca o femeie fermecătoare, cu o înfățișare blândă și gânditoare, ceea ce până aici îndreptătea în mare parte așteptările noului său observator; dar nu în toate privințele răspunsese portretul acelor așteptări. Ea crezuse că va găsi niște trăsături, o expresie, în sfârșit, o înfățișare care să fie copia, chipul leit, dacă nu al lui Henry, cel puțin al Eleanorei; singurele portrete la care se gândea de obicei păstrau întotdeauna o asemănare perfectă între mamă și copil. Un chip odată întipărit, era întipărit din generație în generație. Dar în cazul de față se văzu silită să privească, să chibzuiască, să

caute o asemănare. În ciuda celor de mai sus contemplă

portretul cu multă emoție; și nu s-ar fi despărțit de el dacă n-ar fi existat la mijloc un interes mai puternic care s-o silească.

Când pătrunseră în galeria cea mare, neliniștea ei era atât de puternică încât îi pierise glasul; abia de se mai putea uita la însoțitoarea ei. Expresia feței Eleanorei era tristă, totuși calmă; dar liniștea ei arăta că era deprinsă cu toate lucrurile triste către care se îndreptau. Trecu din nou prin ușile cu două

canaturi, mâna apucase din nou zăvorul și Catherine, abia puțind să mai respire, se întorcea să închidă ușa după ea, cu grijă și băgare de seamă, când făptura, tocmai înfricoșătoarea făptură a generalului stătea în fața ei la capătul celălalt al galeriei! În aceeași clipă, numele Eleanorei, rostit cu cea mai puternică voce, răsună de-a lungul clădirii, făcând-o pe fiica sa să-și dea seama că e de față, iar pe Catherine s-o înspăimânte îngrozitor. Când dădu cu ochii de el, prima mișcare instinctivă

a fost aceea de a încerca să se ascundă, dar nu mai putea nădăjdui să scape de ochii lui; și după ce prietena ei, aruncându-i în grabă o privire prin care-și cerea iertare, se duse la dânsul și dispăru împreună cu el, Catherine alergă să se salveze în camera ei și, încuindu-se înăuntru, fu încredințată că

nu va mai găsi niciodată curaj ca să coboare. Rămase acolo aproape un ceas, frământându-se îngrozitor, compătimentu-și din adâncul inimii sărmana prietenă, ea însăși așteptând să fie chemată de general, care, supărat, îi poruncea să se prezinte în fața lui, chiar în camera lui. Totuși, nu fu chemată de el și, până

la urmă, văzând o trăsură care se opri în fața mănăstirii, căpătă

curaj ca să coboare și să dea ochii cu el, simțindu-se sub protecția musafirilor. Sufrageria era plină de veselie oaspeților; iar ea le fu prezentată de către general ca prietena fiicei sale, într-o formă cât mai măgulitoare, care-i ascundea atât de bine supărarea, încât, cel puțin în clipa aceea, biata noastră eroină

își simțea viața în siguranță. Iar Eleanor, stăpână pe-o

înfățișare plină de calm, ceea ce făcea cinste grijei față de firea generalului, folosi primul prilej ca să-i spună:

— Tata a vrut doar să-mi ceară o chitanță.

Catherine începu să nădăjduiască că ori scăpase nevăzută

de general ori, din anumite considerente diplomatice, era lăsată

să creadă că-i așa. Cu această convingere, îndrăzni totuși să

rămână în prezența lui chiar și după ce oaspeții plecară; și nimic nou nu se mai ivi care să-l mai scoată din sărite.

În urma meditațiilor ei din dimineața aceea, ajunse la hotărârea de-a încerca singură ușa interzisă. Ar fi cu mult mai bine, din toate punctele de vedere, ca Eleanor să nu mai știe nimic despre planul ei. S-o expună primejdiei de-a fi a doua oară descoperită, s-o atragă într-o încăpere care nici vorbă că i-ar fi frânt inima, așa ceva nu putea fi un serviciu prietenesc.

Cea mai grozavă mânie a generalului față de ea nu putea fi ceea ce ar fi putut să fie față de o fiică; și, pe lângă asta, Catherine socoti că explorarea ar fi cu mult mai satisfăcătoare dacă era făcută fără niciun însoțitor. Ar fi fost cu neputință să-i explice Eleanor bănuielile de care, după toate probabilitățile, ea fusese, din fericire, scutită până atunci; din aceleași pricini n-ar fi putut în prezența Eleanor să caute dovezile de cruzime ale generalului, pe care, oricât ar fi fost de tănuite, Catherine era convinsă că le va smulge de undeva, sub forma vreunui jurnal neterminat dar scris până la ultima suflare. Pe drumul ce ducea la acea încăpere se simțea deplin stăpână; și deoarece dorea să

termine toată treaba asta înainte de reîntoarcerea lui Henry, care era așteptat a doua zi, nu mai era timp de pierdut. Ziua era însorită, iar Catherine plină de curaj; la ceasurile patru soarele mai avea încă două ore

de stat deasupra orizontului și plecarea ei ca să se îmbrace ar fi fost cu o jumătate de oră mai devreme ca de obicei.

Și iat-o pe Catherine aflându-se singură în galerie mai înainte ca ornicele să fi încetat de a bate. Nu mai era timp de

gândit; o porni în grabă, se strecură pe cât putu fără zgomot prin ușile cu două canaturi și fără a se mai opri ca să se uite sau să-și tragă sufletul se repezi înainte către încăperea pe care voia s-o cerceteze. Zăvorul îi cedă în mână, și, din fericire, fără

să facă prea mult zgomot ceea ce ar fi putut alarma vreo făptură

omenească. Intră în vârful picioarelor; camera era în fața ei; dar trecură câteva minute până ce putu să mai facă încă un pas. Se uita la cele ce-o ținuseră în loc și-i tulburaseră toată făptura.

Văzu o încăpere spațioasă, bine proporționată, cu un pat majestos, îmbrăcat în rips, potrivit cu grijă de-o slujitoare și neatins de nimeni; o sobă de culoare deschisă, adusă din Bath, dulapuri din lemn de mahon și scaune vopsite cu măiestrie, pe care razele calde ale unui soare înspre apus se revărsau vesele, trecând prin două ochiuri de fereastră! Catherine se așteptase să se simtă frământată și de fapt așa și era. Mai întâi fu cuprinsă de uimire și de îndoială; dar un dram de bun-simț, care urmă numaidecât, adăugă câteva emoții amare de rușine.

Nu se putuse înșela în privința camerei; dar cât de amarnic se înșelase în toate celelalte privințe! – În cele ce-a vrut să spună

domnișoara Tilney, în însăși socotelile pe care și le făcuse.

Apartamentul de față, căruia îi atribuisese o dată atât de străveche și-o stare atât de mizerabilă, se dovedea a fi la unul din capetele clădirii înălțate de tatăl generalului. În cameră mai erau încă două uși, ducând probabil în cămăruțe cu dichisuri de îmbrăcăminte; dar nu mai avea nicio poftă să deschidă vreuna din ele. Vor mai fi rămas vâlul cu care doamna Tilney s-a

plimbat cea din urmă oară și cartea din care a citit cea din urmă oară ca să spună ceea ce nu-i era îngăduit nimănui să

șoptească? Nu; oricare ar fi putut fi crimele generalului, el are desigur prea multă minte ca să le lase pe ele să ceară

dezvăluirea ororilor lui. Îi era silă să mai cerceteze cazul și nu mai dorea altceva decât să se reîntoarcă în siguranță în camera ei, unde să fie singură doar cu sufletul ei, păstrând acolo taina

prostiei sale; și era gata să bată în retragere, pe nesimțite tot așa cum intrase, când un zgomot de pași, abia de-ar fi putut spune unde, o făcu să se oprească tremurând. Să fie găsită

acolo, chiar de-un slujitor, ar fi fost neplăcut; de ar fi fost zărită

de general (care părea să-ți iasă în cale tocmai când doreai mai puțin) era și mai rău! – Trase cu urechea – zgomotul încetase; și, hotărându-se să nu mai piardă nicio clipă, ieși și închise ușa. Chiar în clipa aceea o ușă de dedesubt fu deschisă în grabă; cineva părea că urcă cu pași repezi scara pe la capătul căreia Catherine trebuia totuși să treacă înainte de-a fi putut pătrunde în galerie. Nu mai avu putere să se miște. Cuprinsă de teroare nu prea bine definită, își aținti privirile asupra scării, care, în câteva clipe, i-l aduse pe Henry dinaintea ochilor.

— Domnule Tilney! exclamă ea cu un glas mai mult decât uimit. Și el se arată plin de uimire. Doamne, Dumnezeu! urmă

ea, fără să asculte la cele spuse de el, cum de-ați ajuns aici? . .

Cum de-ați urcat tocmai pe scara asta?

— Cum de-am urcat tocmai pe scara asta! răspunse el nespus de surprins. Pentru că e drumul cel mai scurt de la grajd spre camera mea; și de ce n-aș fi urcat-o?

Catherine își veni în fire, se făcu roșie ca focul și nu mai putu scoate niciun cuvânt. El părea că i se uită în ochi, căutând explicația pe care buzele ei n-o dădeau. Ea se îndreptă spre galerie.

— Iar eu, la rândul meu, spuse el, împingând înapoi ușile cu canaturi, n-aș putea să vă întreb cum de-ați ajuns aici?

Trecerea aceasta, din sufragerie spre camera dumneavoastră, este cel puțin tot atât de ciudată ca și calea care mă duce spre scara aceasta pentru a ajunge din grajd până în camera mea.

— Am fost, răspunse Catherine, lăsându-și privirea în jos, să văd camera mamei dumneavoastră.

— Camera mamei mele!.. Și-ați găsit ceva extraordinar de văzut în ea?

— Nu, absolut nimic. Credeam că n-aveți de gând să vă

întoarceți până mâine.

— Atunci când am plecat, nu m-așteptam să mă pot întoarce atât de curând; dar după trei ceasuri, am avut plăcerea să văd că nu mai era nimic care să mă rețină – sunteți palidă, mă tem că v-am speriat, urcând atât de repede scara. Poate că

n-ați știut.. nu v-ați dat seama că scara duce de la camerele de serviciu?

— Nu, nu am știut.. Ați avut o zi minunată pentru călătorie.

— Într-adevăr; și Eleanor vă lasă să vă descurcați singură

prin toate camerele din casă?

— O! Nu; mi-a arătat cea mai mare parte sâmbătă – și tocmai ajunseserăm aici, la aceste încăperi – dar, numai că –

(coborându-și glasul) tatăl dumneavoastră era cu noi.

— Și asta v-a împiedicat, spuse Henry uitându-se în ochii ei, încredințat că-i așa. V-ați uitat prin toate camerele de pe coridorul acesta?

— Nu; doar atât c-am dorit să le văd. Nu-i prea târziu?

Trebuie să mă duc să mă îmbrac.

— Nu-i decât patru și-un sfert.. (arătându-i ceasornicul). .

și-aici nu sunteți în Bath. Nici tu teatru, nici tu baluri ca să te gătești pentru ele. O jumătate de ceas la Northanger e deajuns.

Nu putu să-l contrazică și din această cauză se văzu silită

să rămână, cu toate că spaima de a nu i se pune și alte întrebări o făcu, pentru prima oară de când se cunoscuseră, să dorească

să se despartă de el. Porniră încet de-a lungul galeriei.

— Ați primit vreo scrisoare din Bath de când ne-am despărțit?

— Nu, și sunt foarte uimită. Isabella făgăduise cu atâta evlavie că are să-mi scrie numaidecât.

— Făgăduise cu-atâta evlavie!. . O făgăduială evlavioasă!..

Asta mă uimește! Am auzit că poți face ceva cu evlavie. Dar să

făgăduiești ceva cu evlavie – evlavia unei făgăduieli?! Puterea ei nu valorează prea mult, altfel te poate dezamăgi și amărî.

Camera mamei e foarte plăcută, nu-i așa? Spațioasă și veselă; iar budoarele sunt atât de bine așezate! Totdeauna mi s-a părut cea mai comodă încăpere din casă și m-am cam mirat că

Eleanor nu și-o ia ea. V-a trimis s-o vedeți, îmi închipui?

— Nu.

— Ați făcut-o cu de la sine putere? . Catherine nu scoase niciun cuvânt.. După o scurtă pauză, în timpul căreia Henry se uită îndeaproape la ea, adăugă: Deoarece nu există nimic în cameră care să stârnească curiozitate, asemenea dorință

trebuie să se fi iscat dintr-un sentiment de respect pentru mama mea, așa cum o fi descris-o Eleanor, ceea ce face cinste memoriei sale. Lumea, după câte cred, nicicând n-a văzut o femeie mai bună. Dar virtutea foarte rar se poate mândri c-a stârnit un interes de acest fel. Meritele casnice, fără nicio pretenție, ale unei persoane pe care n-o cunoști arareori pot genera un asemenea sentiment de duioșie înflăcărată și plină

de adorație, care să poată îndemna la o vizită ca a dumneavoastră. Presupun că Eleanor v-a vorbit o mulțime despre ea?

— Da. Adică.. nu, nu mult, dar tot ce-a spus era foarte interesant. Moartea ei atât de neașteptată, (cele ce urmează

fură spuse încet și cu șovăială) și dumneavoastră.. niciunul dintre dumneavoastră nu era acasă.. și tatăl dumneavoastră, m-am gândit – poate că nu a ținut prea mult la ea.

— Și datorită unor asemenea împrejurări, urmă el (cu privirea lui ageră ațintită asupra ochilor ei) ați tras concluzia c-ar fi fost cu puțință, o oarecare neglijență – o oarecare – (fără

voie ea încuviință din cap) sau s-ar fi putut să fie – ceva încă și mai puțin scuzabil. Catherine își ridică ochii către el mai măriți ca niciodată. Boala mamei mele, continuă el, criza care s-a încheiat cu moartea ei, a venit pe neașteptate. Boala de care

adesea suferea a fost o afecțiune biliară.. iar cauzele care au provocat-o au fost, bineînțeles, de natură constituțională. Pe scurt, a treia zi, deîndată ce a putut fi convinsă, a îngrijit-o un doctor, un om foarte respectabil și în care ea avusese întotdeauna mare încredere. Potrivit părerii lui despre primejdia în care se afla, ziua următoare au fost chemați încă

doi doctori care au rămas s-o supravegheze, aproape fără

întrerupere, timp de douăzeci și patru de ceasuri. În a cincea zi mama a murit. Tot timpul cât boala s-a înrăutățit atât Frederick cât și eu (amândoi eram acasă) am văzut-o în nenumărate rânduri; și potrivit celor observate de noi, putem oricând depune mărturie că a primit toate îngrijirile cu putință, ce pot răsări fie din dragostea celor din jurul ei sau pe care o putea pretinde situația sa în viață. Biata Eleanor era plecată atât de departe încât la înapoiere abia a putut să-și vadă mama în sicriu.

— Dar tatăl dumneavoastră, întrebă Catherine, a fost îndurerat?

— O bucată de vreme a suferit foarte tare. Ați păcătuit închipuindu-vă că nu i-a purtat o dragoste puternică. Sunt încredințat că a iubit-o atât cât i-a fost lui cu putință s-o iubească.. Așa cum știți, nu toți oamenii au aceeași vocație către duiosie. . și nu pot spune că, în timpul vieții, adeseori mama n-o fi suferit poate tare mult; dar chiar dacă comportarea tatei ar fi nedreptățit-o, cu mintea n-a subestimat-o niciodată. O

prețuia sincer; și chiar dacă nu pentru totdeauna, el a fost într-adevăr îndurerat de moartea ei.

— Mă bucur grozav de asta, spuse Catherine, dealtfel ar fi fost cât se poate de scandalos.

— Dacă înțeleg bine, vă rodea bănuiala unor asemenea orori, încât aproape că n-am cuvinte – dragă domnișoară

Morland – să definesc oribila natură a suspiciunilor pe care le nutreți. De unde asemenea păreri? Nu uitați în ce țară și în ce

epocă trăim. Aduceți-vă aminte că suntem englezi, că suntem creștini. Vedeți ce se întâmplă cu propria dumneavoastră

înțelegere, cu simțul probabilităților, cu facultatea de a observa, priviți la tot ce se petrece în jurul dumneavoastră. Oare educația pe care-o primim

ne pregătește pentru asemenea atrocități? Oare legile noastre sunt de conivență cu ele? Pot fi ele săvârșite fără să fie cunoscute într-o țară ca asta, în care climatul social și cel literar a atins un asemenea nivel; în care tot omul e înconjurat de iscoade și unde căile și gazetele dau în vileag orice lucru? Dragă domnișoară Morland, cum de v-ați putut lăsa ademenită de asemenea idei?

Ajunseseră la capătul galeriei și Catherine cu ochii înlăcrimați de rușine fugi direct în camera ei.

CAPITOLUL XXV

NĂSCOCIRILE FANTASTICE se terminaseră, Catherine se trezise de-a binelea. Cele spuse de Henry, așa puține câte fuseseră, îi deschiseseră și mai tare ochii asupra extravaganțelor închipuite de ea în ultima vreme, cu mult mai tare decât izbutiseră să facă cele câteva dezamăgiri ale ei. Cu atât mai cumplit se simțea umilită. Cu atât mai amarnic se pusese pe plâns. Nu scăzuse numai în propriii săi ochi – ci și în cei ai lui Henry. Își dezvăluisese toată prostia, care acum i se părea de-a dreptul criminală, în fața lui și sigur că el trebuie acum s-o disprețuiască. Va putea el vreodată să-i ierte libertatea pe care închipuirea ei a îndrăznit să și-o îngăduie în privința persoanei tatălui său? Vor putea fi vreodată uitate temerile și curiozitățile ei absurde? Îi era silă și ciudă pe ea mai mult decât putea spune. El îi arătase – credea ea – îi arătase o dată sau de două ori înaintea acelei dimineți fatale, ceva ce părea să fie un început de dragoste. Dar acum. . pe scurt, timp cam de o jumătate de ceas se simți cum nu se poate mai nenorocită; după care, când ornicul bătut ora cinci, coborî cu sufletul zdrobit și abia putu să dea un răspuns deslușit când Eleanor o întrebă dacă se simte bine. Însălmântătorul Henry sosi și el curând în cameră și singura deosebire în purtarea lui față de ea a fost doar că i-a arătat ceva mai multă atenție ca de obicei. Niciodată n-avusese Catherine mai multă nevoie de mângâiere, iar el părea că-și dă seama de asta.

Seara a trecut fără ca atenția lui mângâietoare să

slăbească; iar sufletul ei se liniști treptat. Nu reuși însă nici să

uite trecutul nici să-l scuze; dar se deprinsese cu speranța că

nimic din toate acelea nu se vor afla și că poate că nu va pierde în întregime simpatia lui Henry. Gândurile fiindu-i concentrate numai asupra unui singur lucru, și anume: ce însemnase această spaimă prostească pe care o simțise; nimic nu-i păru mai limpede decât că totul fusese o închipuire voită, drept care orice fleac căpăta importanță de la o imaginație pornită să se alarmeze și orice lucru era cu de-a sila îndrumat către un singur scop de o făptură care, înainte de-a pătrunde în mănăstire, dorise din tot sufletul să fie înspăimântată. Își aminti cu ce fel de sentimente se pregătise să facă cunoștință

cu Northanger. Văzu atunci că orbirea-i fusese pregătită, că

greșeala fusese hotărâtă cu mult înainte de-a fi părăsit stațiunea Bath și i se păru că totul fusese orânduit sub înrâurirea lecturilor acelor pe care le îndrăgise atât de mult.

Oricât de încântătoare erau operele doamnei Radcliffe și oricât de încântătoare erau chiar și cele ale tuturor imitatorilor ei, poate că nu în ele era de găsit adevărata natură umană, cel puțin în ținuturile centrale ale Angliei trebuia s-o cauți mult și bine. Poate că ei dădeau o descriere fidelă a munților Alpi și Pirinei, a pădurilor de brad și a viciilor populației de acolo; poate că Italia, Elveția și chiar sudul Franței sunt la fel de bogate în orori precum sunt înfățișate în cărțile acelea.

Catherine nu cuteza să se îndoiască că aceste grozavii existau dincolo de granițele țării sale, ba chiar și țara ei, de era strânsă

cu ușa, ar fi putut livra câteva exemplare prin regiunile mărginașe din nord și din vest. Dar în regiunea din centrul Angliei de bună seamă se găsea o oarecare siguranță în legile țării și în obiceiurile epocii chiar pentru viața unei soții ne iubite. Omorul nu mai era îngăduit, slujitorii nu mai erau sclavi și nici otrava, nici somniferele, cum ar fi reventul, nu se mai puteau căpăta de la orice farmacie.

În Alpi și Pirinei poate că nu existau oameni cu trăsături de caracter amestecate. Acolo, cei ce nu erau imaculați ca îngerii trebuie să fi fost din fire duhuri rele. Dar în Anglia nu e așa; la englezi, în sufletele și obiceiurile lor, exista un amestec general, deși inegal, de bine și de rău, cel puțin așa era ea încredințată. În lumina unei asemenea convingeri, ea n-ar fi uimită dacă chiar la Henry și la Eleanor Tilney s-ar putea ivi, de acum înainte, niște cusururi ușoare; și cu această convingere nu trebuie să se teamă să recunoască existența unor pete reale în firea tatălui lor, care, deși spălat de bănuielile acelea grosolane de care ea ar trebui mereu să roșească la gândul că i-au trecut prin cap, nu este totuși, după câte crede ea pe baza unor serioase considerente, un om binevoitor cu desăvârșire.

După ce s-a lămurit în privința mai multor puncte și după

ce a luat hotărârea ca în viitor, întotdeauna să judece și să se comporte cu cât mai mult bun-simț, nu mai avu nimic de făcut decât să se ierte și să fie mai fericită ca niciodată; și mâna îngăduitoare a timpului îi veni mult în ajutor, pe nesimțite și treptat, în cursul zilei următoare. Comportarea generoasă și nobilă a lui Henry, care n-a făcut niciodată nici cea mai mică

aluzie la cele ce se petrecuseră, îi fu de cel mai mare ajutor; și mai curând decât și-ar fi putut închipui cu puțință la începutul nenorocirii sale, cugetul i se liniști de tot și fu în stare să se însenineze din ce în ce mai mult ori de câte ori spunea el câte ceva. Totuși mai erau câteva lucruri, de care ea credea că va trebui întotdeauna să tremure; . . . pomenirea unui sipet sau a unui dulap, de exemplu.. și nu-i plăcea să vadă niciun obiect de lac japonez, indiferent de ce formă ar fi fost; cu toate acestea putu admite că amintirea întâmplătoare a erorilor din trecut, oricât de dureroasă, nu putea rămâne fără de folos.

Grijile vieții de toate zilele prinseră curând să ia locul spaimelor generate de fantezie. Dorința de a afla vești despre Isabella crescuse cu fiecare zi din ce în ce mai mult. Era

nerăbdătoare să afle cum o duce lumea la Bath și cine se mai duce la Cazinoul-de-Sus. Și, mai cu seamă, murea de nerăbdare să afle dacă Isabella izbutise să găsească niște cotton fin de împletit de culoare potrivită, în privința căruia era tare preocupată la despărțirea lor; și dacă mai era în termeni buni cu James. Orice veste de asemenea fel nu depindea decât de Isabella. James se împotrivise să-i scrie până la înapoierea sa la Oxford, și doamna Allen nu-i dăduse nicio speranță c-are să-i scrie până ce nu se va vedea îndărăt la Fullerton. . Dar Isabella îi făgăduise și iar îi făgăduise; și când se apuca să făgăduiască

un lucru, nu se lăsa până nu-l făcea! De aceea i se părea nespus de ciudat că nu primea nicio scrisoare.

Vreme de nouă dimineți la rând, Catherine se minună de această dezamăgire repetată, care, cu fiecare dimineață

devenea tot mai serioasă; dar într-a zecea, când intră în sufragerie pentru micul dejun, primul lucru care i se înfățișă fu o scrisoare întinsă de mâna binevoitoare a lui Henry. Și ea îi mulțumi atât de calduros de parcă el ar fi fost cel ce-i scrisese scrisoarea.

— Totuși nu-i decât de la James, spuse ea uitându-se la adresă.

O deschise; era de la Oxford; și trimisă cu următorul scop: Dragă Catherine,

Deși, Dumnezeu mă știe ce puțin talent am la scris, socot de datoria mea să-ți spun că totul s-a terminat între domnișoara Thorpe și mine. Am părăsit-o pe ea și stațiunea Bath ieri, hotărât să nu le mai văd niciodată nici pe una nici pe cealaltă. N-am să intru în amănunte; asta n-ar face decât să te întristeze și mai mult. Curând ai să afli destule din altă parte ca să știi a cui e vina; și nădăjduiesc că asta are să-l scutească pe fratele tău de orice, în afară de prostia de-a fi crezut atât de ușor

că dragostea lui e împărtășită. Slavă Domnului! M-am trezit la timp! Dar e o lovitură grea! . . După ce consimțământul tatei îmi fusese dat cu atâta

bunăvoință.. dar să nu mai vorbim de asta.

M-a nenorocit pe veci. Trimite-mi cât mai curând vești despre tine, dragă Catherine; îmi ești singurul prieten; în dragostea ta îmi pun toată speranța. Aș vrea ca vizita ta la Northanger să se încheie înainte ca Frederick Tilney să-și anunțe logodna; altfel vei fi pusă într-o situație neplăcută. Bietul Thorpe e în oraș; mă

tem să dau ochii cu el; sufletul lui cinstit are să fie pus la grea încercare. I-am scris și lui și tatei. Fățărnicia ei mă doare mai mult ca orice; până în ultima clipă, dacă stăteam de vorbă cu ea, se jura că e mai îndrăgostită de mine ca niciodată și râdea de temerile mele. Mi-e rușine când mă gândesc cât de mult am răbdat; dar dacă există om pe lume care să aibă motivul să se creadă iubit, ei bine, eu am fost omul acela. Nici acum nu pot pricepe ce-a fost în capul ei, fiindcă nu era nevoie să se prefacă

atâta față de mine ca să se asigure de Tilney. Ne-am despărțit în cele din urmă de comun acord – ce fericit aș fi fost să n-o fi întâlnit niciodată! Nu cred să mai cunosc vreodată asemenea femeie! Scumpa mea Catherine, fii atentă cui îți dăruiești inima!

Te încredințez de, etc.

Catherine n-apucase să citească nici măcar trei rânduri din scrisoare și brusca-i schimbare la față precum și scurtele-i exclamații de uimire și de mâhnire arătau că primise niște vești neplăcute și Henry, urmărind-o cu toată atenția cât timp citi, văzu limpede că scrisoarea n-avea un sfârșit mai bun decât începutul. Totuși, fu împiedicat de intrarea tatălui său ca să-și arate pe față uimirea. Se așezară numaidecât la micul dejun; dar Catherine aproape că nu se putu atinge de nimic. Pe când ședea la masă lacrimile îi umpluseră ochii, ba chiar i se scurgeau pe obraz. Scrisoarea îi stătuse doar o clipă în mână, apoi o puse în poală și în sfârșit în buzunar iar ea părea că nici

nu știe ce face. Din fericire, generalul, ocupat cu șocolata lui și cu ziarele, n-avu răgazul să bage de seamă; dar pentru ceilalți doi, suferința era

deopotrivă de vizibilă. Deîndată ce îndrăzni să

se scoale de la masă dădu fuga în odaia ei; dar slujnicele aveau treabă acolo și se văzu silită să coboare din nou. Se duse în salon, ca să fie singură, dar Henry și Eleanor se retrăseseră și ei acolo și tocmai în clipa aceea discutau foarte serios în privința ei. Catherine se trase îndărăt, cerându-și scuze, dar fu silită cu o constrângere blândă din partea celor doi să se întoarcă; și după ce Eleanor își mărturisi cu toată dragostea dorința de a-i fi de folos sau de sprijin, plecară amândoi din salon, lăsând-o singură.

După ce timp de-o jumătate de oră se lăsă dusă de gânduri, dând frâu liber mâhnirii, Catherine se simți în stare să dea ochii cu prietenii ei; dar dacă-și va da în vileag supărarea, asta era o altă chestiune. Poate că, dacă va fi întrebată din scurt, nu va spune decât foarte puțin – doar o aluzie pe departe – dar nu mai mult. Să demaște o prietenă, o prietenă așa cum i-a fost ei Isabella – și-apoi chiar pe fratele ei, implicat atât de mult în toată treaba asta! Socoti că trebuie să ocolească subiectul cu desăvârșire. Henry și Eleanor erau singuri în sufragerie; și când Catherine intră, amândoi o priviră îngrijorați. Catherine se așeză la masă și după un scurt răstimp Eleanor spuse:

— Nădăjduiesc că nu-s vești proaste de la Fullerton?

Domnul și doamna Morland, frații și surorile – nădăjduiesc că niciunul din ei nu-i bolnav?

— Nu, mulțumesc, răspunse Catherine suspinând în timp ce vorbea, sunt cu toții foarte bine. Scrisoarea e de la fratele meu, din Oxford.

Preț de câteva clipe nimeni nu mai spuse nimic; după care, vorbind printre lacrimi, adăugă:

— Nu cred să mai doresc vreo scrisoare, cât voi trăi!

— Îmi pare rău, spuse Henry închizând cartea pe care

tocmai o deschisese, dac-aș fi bănuir că scrisoarea conține lucruri de nedorit, aș fi înmănat-o cu toată deferența cuvenită.

— Scrisoarea cuprinde ceva mult mai rău decât își poate cineva închipui! Bietul James e atât de nenorocit. Curând aveți să aflați de ce.

— Să ai o soră atât de bună la suflet și atât de iubitoare, interveni Henry mișcat, trebuie să fie o mângâiere pentru el, oricât de disperat ar fi.

— Am să vă rog să-mi acordați o favoare, spuse Catherine puțin după aceea, frământându-se. Și anume, dacă fratele dumneavoastră are de gând să vină aici, să mă înștiințați, ca să

pot pleca.

— Fratele nostru! Frederick!

— Da; sigur c-are să-mi pară foarte rău să ne despărțim atât de curând, dar s-a întâmplat ceva din care pricină ar fi îngrozitor pentru mine să mă aflu în aceeași casă cu căpitanul Tilney!

Eleanor se opri din lucru, uitându-se țintă la ea cu o uimire din ce în ce mai mare; dar Henry începuse să bănuiască

adevărul și ceva în care era amestecat și numele domnișoarei Thorpe îi ieși de pe buze.

— Vai, cât de repede ați înțeles! exclamă Catherine. Ați ghicit! . . Și totuși, când am vorbit despre asta în Bath, nu prea credeți c-are să se termine așa. Isabella – acum nu-i de mirare că n-am avut nicio veste de la ea – Isabella l-a părăsit pe fratele meu și are să se căsătorească cu fratele dumneavoastră. Ați fi crezut oare că poate să fie atât de nestatornică și de capricioasă, sau altfel mai urât chiar?

— Nădăjduiesc, că, în ceea ce-l privește pe fratele meu, sunteți indusă în eroare. Cred că nu a avut nicio vină în ivirea dezamăgirilor domnului

Morland. Căsătoria lui cu domnișoara Thorpe nu este probabilă. Cred că în privința asta dumneavoastră veți vedea că vă înșelați. Îmi pare foarte rău

pentru domnul Morland.. Sunt mâhnit că cineva pe care-l iubiți este nefericit; dar, dacă Frederick s-ar căsători cu ea, voi fi cu mult mai uimit decât de toate celelalte episoade ale poveștii ăsteia.

— Totuși, e foarte adevărat; citiți și dumneavoastră

scrisoarea lui James – stați puțin – este o parte, amintindu-și îmbujorată de ultimul rând.

— Vreți să fiți atât de bună să ne citiți partea care se referă

la fratele nostru.

— Nu, citiți-o dumneavoastră, exclamă Catherine, ale cărei intenții erau acum mai limpezi. Nu știu la ce mă gândeam. .

(înroșindu-se din nou la gândul că se înroșise mai înainte). .

James nu vrea decât să-mi dea un sfat bun.

Henry luă bucuros scrisoarea; după ce-o citi toată cu multă

atenție, i-o înmână, spunându-i:

— Bun, dacă e să fie așa, n-am de spus decât că-mi pare rău. Frederick n-are să fie primul bărbat care își alege o soție cu mai puțină minte decât se așteaptă familia de la el. Nu-l invidiez pentru situația în care se află nici ca îndrăgostit nici ca fiu.

La invitația Catherinei, domnișoara Tilney citi și ea scrisoarea; și după ce-și exprimă și ea neliniștea și surprinderea, începu să întrebe despre legăturile de rudenie și averea domnișoarei Thorpe.

— Mama ei e o femeie tare de treabă. Fu răspunsul Catherinei.

— Ce-a fost tatăl ei?

— Avocat, cred. Locuiesc la Putney.

— E o familie înstărită?

— Nu, nu prea. Nu cred ca Isabella să aibă cine știe ce avere; dar în familia dumneavoastră asta n-are nicio importanță.. Tatăl dumneavoastră e atât de generos. El mi-a spus ieri că nu pune preț pe bani, decât în măsura în care-i

îngăduie să contribuie la fericirea copiilor săi.

Fratele și sora s-au uitat unul la altul.

— Dar, spuse Eleanor după o scurtă pauză, ar însemna oare că contribuie la fericirea fiului său dacă i-ar îngădui să se căsătorească cu o asemenea fată? Trebuie să fie cu totul lipsită

de scrupule; altfel nu s-ar fi purtat așa cu fratele dumneavoastră. Și ce pasiune ciudată din partea lui Frederick!

O fată care, sub ochii lui, strică logodna cu un om cu care se logodise de bunăvoie! Nu ți se pare de neconceput, Henry? Și Frederick, care întotdeauna era atât de pretențios în problemele dragostei! Nu găsea nicio femeie destul de demnă

de iubirea lui!

— Asta-i cea mai întunecată perspectivă, cea mai teribilă

premisă împotriva lui. Cinci mă gândesc la cele ce spunea înainte, îmi vine să mă lepăd de el. Pe de altă parte am o prea bună părere despre prudența domnișoarei Thorpe ca să-mi închipui că ea ar fi primit să se despartă de un bărbat până ce nu s-a asigurat de altul. Într-adevăr, s-a terminat cu Frederick.

E un om mort – i-a pierit capacitatea de înțelegere. Pregătește-te pentru cumnata ta Eleanor, o cumnată de care va trebui să te arăți încântată! Sinceră, candidă, neprefăcută, neprihănită, cu sentimente puternice, dar simple, fără pretenții, neștiind ce-i aceea ipocrizia.

— De asemenea cumnată, Henry, aș fi încântată, răspunse Eleanor cu un zâmbet.

— Dar, interveni Catherine, cu toate că s-a purtat așa de urât cu familia noastră, poate că se va purta mai bine cu a dumneavoastră. Acum a întâlnit bărbatul care-i place; poate-i va fi credincioasă.

— Într-adevăr, răspunse Henry, mă tem c-are să fie foarte statornică până ce-i va ieși în cale un baronet; asta ar fi singura șansă a lui Frederick. Am să iau ziarul din Bath să văd cine a mai sosit.

— Atunci, dumneata socoți că totul nu-i decât ambiție? .

Și, pe cuvântul meu, sunt unele lucruri care par a fi tocmai așa.

Nu pot uita că, atunci când a aflat ce-ar putea face tata pentru ei, ea păru tare decepționată că nu poate mai mult. Niciodată în viața mea n-am fost atât de dezamăgită de firea cuiva.

— În marea mulțime pe care ați cunoscut-o și studiat-o.

— Decepția și pierderea pe care o sufăr, amândouă sunt foarte mari. Dar dacă e vorba de bietul James, nu știu, zău, dacă

își va mai reveni vreodată.

— Fratele dumneavoastră desigur că este de compătimit; dar nu trebuie, în interesul pe care-l purtăm suferințelor sale, să le subestimăm pe ale dumneavoastră. Simțiți, îmi închipui, că pierzând-o pe Isabella pierdeți jumătate din făptura dumneavoastră. Societatea devine plictisitoare; cât despre distracțiile pe care erați obișnuite să le împărțiți în Bath, numai

gândindu-vă la ele fără ea și vă dați seama cât e de oribil. Nu v-ați duce, de exemplu, la un bal, pentru nimic în lume. Simțiți că

nu mai aveți niciun prieten cu care să puteți vorbi sincer și deschis, de părerea căruia să puteți ține seama; sau pe sfatul căruia, în orice încurcătură, să vă puteți bizui. Oare simțiți toate acestea?

— Nu, răspunse Catherine după câteva clipe de gândire. Nu le simt.. ar trebui? Ca să spun drept, cu toate că sunt jignită și întristată, încât nu mai pot ține la dânsa, nu mai vreau să aud de ea și poate nici s-o mai văd vreodată, dar nu mă simt atât de îndurerată cum ar fi da crezut.

— Vă simțiți la fel ca întotdeauna, ceea ce e de mare preț, spre cinstea firii omenești. . Asemenea sentimente trebuie să

fie cercetate, ca să se poată cunoaște și ele însele.

Catherine, dintr-o pricină sau alta, își simți sufletul atât de ușurat fiindcă avusese această convorbire, încât nu i-a mai părut rău că i s-a întâmplat s-o aibă, cu toate că e atât de inexplicabilă menționarea împrejurării care-o provocase.

CAPITOLUL XXVI

DIN CLIPA ACEEA, SUBIECTUL a fost adeseori dezbătut de cei trei tineri; și Catherine a descoperit cu oarecare surprindere că cei doi prieteni ai ei erau cu desăvârșire de acord, considerând lipsa de seriozitate și mai cu seamă lipsa de avere a Isabellei gata să pună mari piedici în calea căsătoriei ei cu fratele lor. Credința lor că gene-i ralul, bazându-se numai pe acest unic considerent, fără a mai ține seama de obiecțiunile ce pot fi ridicate în privința firii ei, se va opune acestei legături, i-a abătut gândurile cu oarecare îngrijorare asupra propriei sale situații. Și ea era la fel de neînsemnată și de fără zestre ca și Isabella; și dacă moștenitorul domeniului Tilney nu avea destulă avere și strălucire, cât de mult aveau să se ridice pretențiile fratelui său mai tânăr? Perspectivele dureroase către care o îndreptase gândul nu au putut fi alungate decât de încrederea ei în

urmările acelei simpatii deosebite, pe care ea chiar de la început avusese marea fericire de a o trezi în sufletul generalului, așa cum îi dăduse el a înțelege atât prin cuvinte cât și prin fapte; la asta s-a adăugat și amintirea unor sentimente dintre cele mai generoase și dezinteresate în privința banilor, pe care ea le-a auzit rostite de general nu numai o dată și care au făcut-o să creadă că firea lui în asemenea privință fusese greșit înțeleasă de copiii lui.

Henry și Eleanor erau totuși încredințați că fratele lor nu va avea îndrăzneala să ceară personal consimțământul tatălui lor, și au asigurat-o în repetate rânduri că probabilitatea venirii

lui la Northanger nu a fost niciodată, în toată viața lui, mai mică

decât acum, așa încât își îngădui să se liniștească în privința nevoii de a trebui să plece de-acolo pe neașteptate. Dar devreme ce nu era de presupus că domnul căpitan Tilney, când va fi să-și facă cererea, are să-i arate tatălui său purtarea Isabellei în adevărata sa lumină, când va veni să-i ceară

consimțământul, îi năzări Catherinei drept o soluție nemaiînchipuită ca Henry să aștearnă la picioarele generalului întreaga poveste așa cum într-adevăr a fost, dându-i puțința prin asemenea mijloace să-și făurească o părere la rece și fără

părtinire și să-și pregătească obiecțiunile pe temeiuri mai leale decât pe acel al situației materiale necorespunzătoare. Ca atare, îi propuse așa ceva lui Henry, dar el nu se prinse cu atâta sete cum s-așteptase ea.

— Nu, răspunse el, tata nu trebuie să fie alarmat iar propria mărturisire a lui Frederick despre prostiile pe care le face nu trebuie împiedicată. El trebuie singur să-și povestească

aventura.

— Dar el n-are să-i spună decât jumătate.

— Și-un sfert ar fi de-ajuns.

O zi sau două trecură fără să aducă niciun fel de știre de la căpitanul Tilney. Fratele și sora lui nu mai știau ce să creadă.

Uneori li se părea că tăcerea lui ar fi urmarea firească a presupusei logodne, iar alteori că așa ceva ar fi imposibil cu desăvârșire. Între timp, deși supărat în fiecare dimineață că

Frederick iarăși amânase să-i scrie, generalului nici prin minte nu-i trecea să-și facă griji serioase în privința lui; și n-avea altă

preocupare presantă decât aceea de a face ca șederea domnișoarei Morland la Northanger să se desfășoare în chip plăcut. Adeseori își exprima neliniștea în această privință,

„temându-se ca aceleași figuri și aceleași ocupații în fiecare zi să n-o dezguste de casa lui, regretând că Lady Frasers nu se află în localitate, promițând uneori să invite la cină o grămadă

de lume, ba o dată ori de două ori începând chiar să socotească

numărul tinerilor de prin vecinătate care știau să danseze. Dar luna martie era un sezon mort, nici tu vânat cu pene, nici tu vânat de celălalt și nici tu Lady Frasers în localitate.” Și toate acestea au luat sfârșit într-o dimineață când i-a spus lui Henry că atunci când se va duce la Woodston, el – generalul – și tinerele domnișoare au să-i cadă pe neașteptate pe cap, într-o zi sau alta, și-au să mănânce berbecul împreună cu dânsul.

Henry se simți grozav de onorat și nespus de fericit, iar Catherine era Dește măsură de încântată de acest plan.

— Și când socoți domnia ta că pot să mă aștept la asemenea plăcere? – Eu trebuie să fiu la Woodston luni ca să

asist la întrunirea parohială și probabil că voi fi silit să rămân acolo două sau trei zile.

— Bine, bine, ne vom încerca norocul în una din zilele acelea. Nu-i nevoie să hotărâm anume care. În niciun caz nu trebuie să-ți lași treburile tale la o parte. Orice s-ar întâmpla să

se găsească în casă ne va fi deajuns. Cred că le pot ruga pe tinerele noastre domnișoare să fie îngăduitoare cu masa unui burlac. Stai să văd: luni, tu ai să ai multe treburi; nu venim luni; marți am să am eu multe treburi.

Dimineața îmi aștept vechilul de la Brockham cu socotelile; și după aceea nu pot și nu se cuvine să lipsesc de la club; nici n-aș mai putea da ochii cu toate cunoștințele mele, dacă mă țin acum deoparte; fiindcă, de vreme ce se știe că sunt aici, la țară, s-ar interpreta foarte greșit acest lucru; și eu mi-am fixat drept conduită, domnișoară

Morland, să nu jignesc niciodată pe niciunul din vecinii mei, mai ales dacă, sacrificând puțin timp și puțină amabilitate, pot preveni asemenea situație e foarte bine. E un grup de oameni foarte vrednici de stimă. De două ori pe an primesc câte o jumătate de berbec de la Northanger. Iar eu cinez cu ei de câte ori pot s-o fac. De aceea, marți putem spune că e în afară de discuție. Dar miercuri, Henry, cred că te poți aștepta la vizita

noastră; și vom fi la tine devreme ca să avem timp să ne vedem singuri de rost. În două ceasuri și trei sferturi ajungem, cred, la Woodston; ne urcăm în trăsură pe la zece; așa că miercuri pe la unu fără un sfert, te poți aștepta la noi.

Nici chiar un bal n-ar fi fost mai bine venit pentru Catherine decât acest fleac de excursie, până într-atât de puternică îi era dorința de-a vedea Woodston; și inima încă-i tresălta de bucurie când Henry, cam la un ceas după aceea, veni, cu cizmele trase și îmbrăcat într-o manta, în camera în care se afla ea și Eleanor, ca să le spună:

— Am venit, domnișoarelor, ca să vă declar pe un ton cât se poate de moralizator, că plăcerile noastre în această vale a plângerii trebuie întotdeauna plătite și că adeseori le cumpărăm cu o mare pagubă pentru noi, dând din mână o fericire reală, plătită bani peșin, pentru un proiect viitor ce s-ar putea să nu fie onorat. Vă stau chiar eu drept mărturie în

ceasul de față. Pentru că sper în bucuria de-a vă vedea miercuri la Woodston, bucurie pe care vremea rea sau alte zeci de pricini ar putea-o înlătura, și pentru care trebuie să plec acum numaidecât, adică, cu două zile mai înainte decât am avut de gând.— Să plecați, exclamă Catherine, căreia i se lungi fața grozav; și de ce?

— De ce! . . Cum de puteți pune o asemenea întrebare? . .

Fiindcă nu mai am timp de pierdut ca s-o înspăimânt pe bătrâna mea îngrijitoare, până să-și iasă din fire – pentru că

trebuie să plec și să pregătesc o masă pentru domniile voastre, bineînțeles.

— Oh! Nu-i serios!

— Ba e încă și trist – fiindcă mai curând aș fi rămas aici cu domniile voastre.

— Dar cum poate să vă treacă prin cap așa ceva după cele spuse de tatăl dumneavoastră? Când a stăruit atât de mult să

nu vă faceți niciun fel de grijă, căci orișice va merge. Henry zâmbi. Sunt sigură că nu-i nevoie, dacă-i vorba de sora dumneavoastră și de mine. Trebuie să știți că-i chiar așa cum vă spun. Iar generalul a stăruit atâta ca să nu pregătiți nimic deosebit! . . În afară de asta, dacă n-ar fi spus nici pe jumătate din câte a spus, are acasă întotdeauna bucate atât de minunate, încât dacă într-o zi s-ar așeza la o masă de mâna a doua n-ar însemna nimic.

— Ce păcat că nu pot gândi și eu la fel în ceea ce mă

privește și în ceea ce-l privește. Vă las cu bine. Cum mâine e duminică, Eleanor, să știi că nu mă întorc.

Plecă; și fiind întotdeauna mai simplu pentru Catherine să

se îndoiască de propria-i judecată decât de cea al lui Henry, curând se văzu silită să-i dea dreptate, oricât de neplăcută îi fu plecarea lui. Dar neputința de-a înțelege comportarea generalului luă proporții mari în mintea ei. Cu spiritul ei de observație, descoperise singură că avea gusturi foarte aparte în privința mâncărilor; dar era de neconceput cum de spunea un lucru atât de categoric și mereu avea în gând cu totul altul.

Cum mai puteau oamenii să fie înțeleși în modul acesta? Cine altul dacă nu Henry putea să-și dea seama de ce avea taică-său în cap?

Totuși, de sâmbătă și până miercuri aveau să fie fără

Henry. Aceasta a fost trista concluzie a tuturor gândurilor sale. .

și în lipsa lui sigur va sosi și scrisoarea de la căpitanul Tilney, iar miercuri era sigură că are să plouă. Trecutul, prezentul și viitorul se posomoră dintr-o dată. Fratele ei atât de nenorocit, apoi pierderea atât de mare a prieteniei Isabellei; și starea sufletească a Eleanorei care era atât de abătută din pricina absenței lui Henry. Ce-o mai putea interesa sau desfăta pe ea?

Se săturase și de păduri și de tufișuri – tot mereu la fel de tăcute și de zvântate; și chiar mănăstirea în sine nu mai însemna pentru ea nimic mai mult decât o locuință. Penibila

amintire a absurdității pe care așezarea aceea o ajutase să se dezvolte și să se desăvârșească era singura emoție care mai putea izvorî din tot ceea ce însemna acum clădirea pentru ea.

Ce răsturnare în ideile ei! Ea, care tânjise atât de mult să se găsească într-o mănăstire! Acum, în închipuirea ei nimic nu putea fi atât de plin de farmec ca modestul confort pe care îl putea oferi o parohie cu enoriași înstăriți, ceva asemănător Fullertonului, și nimic mai mult; parohia Fullerton are lipsurile ei, dar Woodston poate că n-are niciuna.. De-ar veni miercurea mai repede.

Și-a venit, ba chiar tocmai atunci când trebuia. A venit.. și vremea era minunată.. și Catherine era în al noulea cer. Către ceasurile zece, caleașca se porni cu călătorii ei de la mănăstire și, după un drum plăcut, de aproape douăzeci de mile, intră în Woodston, un sat mare și populat, ce se afla situat într-un peisaj deloc urât. Catherinei îi era rușine să spună cât de frumos îl găsea, fiindcă generalului i se părea că trebuie să se scuze pentru monotonia și platitudinea ținutului și pentru proporțiile reduse ale satului; dar în sufletul ei, fata îl prefera oricărui alt loc în care se întâmplase să se ducă și se uita cu multă admirație la fiecare casă drăguță din rândul așezărilor țărănești și la fiecare prăvălioară de mărunțișuri prin fața căreia trecea. Către capătul cel mai depărtat al satului și destul de izolată de rest, se înălța parohia, o casă solidă de piatră, de curând clădită, cu o curte semicirculară și cu porți verzi; și când traseră în fața ușii, Henry, cu prietenii singurătății sale –

o cățelușă grasă de rasă americană și încă doi, trei terieri –

stăteau gata să-i primească și să le facă toate onorurile.

Catherine intră în casă cu sufletul prea plin ca să mai poată vedea în jurul ei sau să spună ceva; și până ce nu fu întrebată de general ce părere are de casă, aproape că nici nu știa unde se află. Dar, uitându-se după aceea jur-împrejurul ei, băgă de seamă imediat că se află în cea mai plăcută încăpere

din lume; dar se feri cu strășnicie să spună una ca asta, așa că

răceala cu care o aprecie îl dezamăgi pe general.

— Bineînțeles, n-o putem numi o casă grozavă, spuse el. N-o putem compara cu Fullerton sau Northanger. O socotim drept o casă parohială pur și simplu, mică și restrânsă, recunoaștem, dar poate destul de bună și comodă; și în general nu mai prejos decât majoritatea; cu alte cuvinte, cred că există puține case parohiale în Anglia care să fie măcar pe jumătate tot atât de bune ca asta. Totuși, desigur este loc și de mai bine. Departe de mine să nu recunosc asta. Și de ceva firesc. . de o arcadă ieșită

în afară, poate de așa ceva este nevoie, cu toate că, între noi fie zis, nu există ceva pe lume de care să am o mai mare silă ca de un fleac de arcadă, lipită ca un petec.

Catherine nu auzise tot discursul de mai sus, ca să poată

înțelege despre ce-i vorba sau să se mârșească din pricina lui; pe de altă parte Henry reuși cu foarte multă pricepere să

schimbe subiectul și să-l susțină; în acest timp slujitoarea lui aduse tava cu răcoritoare, și generalul își recăpătă îndată

mulțumirea de sine, cât despre Catherine își regăsi buna dispoziție obișnuită.

Camera în care se aflau era încăpătoare și bine proporționată și mobilată cu gust, ca o sufragerie; iar când o părăsiră ca să viziteze casa și grădina, i se arătă mai întâi o mică încăpere, aparținând exclusiv stăpânului casei, și cu lucrurile orânduite în vederea evenimentului, nu ca de obicei; iar apoi fu introdusă în ceea ce avea să fie salonul, de înfățișarea căruia, deși nemobilat, Catherine fu încântată atât cât să-l mulțumească chiar și pe general. Era o încăpere cu o formă foarte plăcută, cu ferestrele înalte, iar vederea ce se deschidea în fața lor, deși dădeau doar asupra unor pajiști verzi, era foarte plăcută; și eroina noastră își exprimă pe dată

admirația, cu toată simplitatea pe care o simțise: „Vai! de ce nu mobilați camera asta, domnule Tilney? Ce păcat că nu-i

mobilată. E cea mai încântătoare cameră din câte am văzut! . . E

cea mai încântătoare cameră din lume!”

— Nădăjduiesc, spuse generalul cu cel mai mulțumit zâmbet, că va fi foarte curând mobilată; așteaptă doar gustul ales al unei doamne!

— Ei bine! Dac-ar fi casa mea, n-aș sta niciodată în altă

parte. Vai! Ce dulce căsuță se vede acolo, printre pomi – tot meri? E cea mai încântătoare căsuță!

— Îți place – o aprobi ca atare. . atâta e destul. Henry, amintește-ți să i se spună lui Robinson despre asta. Căsuța va rămâne unde se află.

Asemenea compliment măgulitor o trezi pe Catherine la realitate și o făcu pe dată să tacă; și, deși stăruitor întrebată de general în privința culorii dominante pe care ar alege-o pentru hârtia de tapet și draperii, de la ea nu se mai putu scoate nimic ce-ar fi putut fi socotit drept părerea ei în privința aceluia subiect. Întrăurirea obiectelor noi și a aerului proaspăt asupra-i a fost totuși de mare ajutor în spulberarea unor asemenea asociații stânjenitoare; și ajungând la partea ornamentală a gospodăriei, care consta dintr-un zid ce ocolea două laturi ale pajiștei, la care geniul lui Henry prinsese să trudească cam de o jumătate de an încoace, Catherine își recăpătă aproape cu totul buna dispoziție, găsind că aici e mai încântător decât în oricare alt parc în care mai fusese până atunci, cu toate că pe acest teren nu exista niciun tufiș mai înalt ca banca cea verde din colț.

Cu o plimbare pe alte pajiști și printr-o parte a satului, cu o vizită pe la grajduri ca să cerceteze niște îmbunătățiri aduse și cu o fermecătoare joacă c-o puzderie de cățeluși abia fătați, ce mai că nu se puteau ține pe picioare, se făcu ceasul patru, când Catherine abia de credea c-ar fi trei. La patru trebuiră să ia cina iar la șase să se îmbarce pentru înapoiere. Niciodată nu mai trecuse o zi atât de repede!

Catherine nu se putea împiedica să nu observe că

abundența de pe masă nu păru să-l uimească cât de cât pe general; ba mai mult chiar, trăgea cu coada ochiului la masa de serviciu după friptura rece, care nu era acolo. Părerile fiului și fiicei lui erau de altă natură. Arareori îl mai văzuseră mâncând cu-atâta poftă la alte mese decât a lui; și niciodată până atunci nu l-au crezut în stare să fie atât de puțin dezorientat că untul topit era amestecat cu untdelemn.

La orele șase, după ce generalul își băuse cafeaua, se urcară din nou în trăsură; și atât de încântătoare fusese comportarea lui tot timpul cât a ținut vizita și atât de sigură era ea în privința așteptărilor tatălui, încât dacă s-ar fi simțit la fel de sigură și de dorințele fiului, Catherine ar fi părăsit parohia Woodston fără să fie îngrijorată aproape deloc de Cum sau Când avea să se mai întoarcă acolo.

CAPITOLUL XXVII

A DOUA ZI DIMINEAȚA îi sosi următoarea scrisoare de la Isabella, foarte neașteptată:

Bath, april. .

Scumpa mea Catherine,

Am primit cu cea mai mare încântare amândouă scrisorile tale drăguțe, și-ți cer de o mie de ori iertare că nu ți-am răspuns mai curând la ele. Într-adevăr, mi-e foarte rușine de lenea mea; dar în localitatea asta îngrozitoare nu mai găsești timp pentru nimic. Am stat cu condeii în mână, gata să încep o scrisoare pentru tine, aproape în fiecare zi de când ai plecat din Bath, dar de fiecare dată am fost împiedicată de câte-un fleac. Te rog, scrie-mi numaidecât și trimite-mi scrisoarea la adresa mea de-acasă. Slavă Domnului! Plecăm mâine din localitatea asta infamă. De când ai plecat tu, n-am mai avut nicio plăcere să

stau aici – praful te îneacă; iar ființa care mi-e dragă nu mai e aici. Sunt sigură că dacă te-aș putea vedea, nu mi-ar mai păsa de nimic, căci îmi ești mai scumpă decât își poate închipui cineva. Sunt foarte îngrijorată în privința fratelui tău drag, nemaiauzind nimic de el de când a plecat la Oxford; și mă tem de unele neînțelegeri. Ajutorul tău binevoitor va pune totul la punct – e singurul bărbat pe care l-am iubit și pe care l-aș

putea iubi și am încredere că tu-l vei convinge de asta. Moda de

primăvară, în parte, a căzut; iar pălăriile sunt mai înspăimântătoare decât îți poți închipui. Nădăjduiesc că-ți petreci timpul în mod plăcut, dar mă tem că nu te mai gândești deloc la mine. Nu-ți voi spune nimic din tot ceea ce aș putea să-

ți spun despre familia în care te afli, pentru că n-aș vrea să fiu meschină sau să te întărit împotriva celor pe care-i stimezi; dar e tare greu să știi în cine să te încrezi și tinerii nu-s niciodată

siguri de ei nici două zile în șir. Mă bucur să-ți pot spune că

tânărul, de care sunt atât de dezgustată, a plecat din Bath. Ai să

înțelegi, din cele ce ți-am spus, că nu poate fi vorba decât de căpitanul Tilney, care, după cum îți poți aminti, era teribil de pornit să se țină de mine și să mă plictisească, chiar înainte de a fi plecat tu de-aici. După aceea a fost și mai rău, ajunsese să

fie chiar umbra mea. Multe fete s-ar fi putut înșela, căci unde s-au mai aflat atâtea atenții! Dar eu cunosc prea bine sexul ăsta nestatornic. A plecat la el la regiment acum două zile și cred că

niciodată n-am să mai am de-a face cu el. E cel mai teribil filfizon din câți am văzut vreodată și-i îngrozitor de nesuferit.

Ultimele două zile s-a ținut tot timpul de coada Charlottei Davis; mi-a fost milă de prostul lui gust, dar nici nu m-am uitat la el. Ultima oară ne-am întâlnit pe strada Bath și eu m-am băgat numaidecât într-o prăvălie, ca să nu poată vorbi cu mine; nu voiam nici măcar să mă uit la el. După aceea a intrat în Pavilionul Apelor, dar n-am vrut să-l urmez pentru nimic în lume. Este atât de deosebit de fratele tău!. . Te rog, trimite-mi ceva vești despre el. Sunt foarte nefericită din pricina lui părea atât de stânjenit când a plecat din Bath, din pricina unei răceli, sau ceva ce-i stricase buna dispoziție. I-aș scrie chiar eu, dar i-am rătăcit adresa; și-apoi, cum te-am lăsat să înțelegi mai sus, mă tem că mi-a interpretat întrucâtva greșit purtarea. Te rog, explică-i totul așa ca să fie mulțumit; și dacă totuși mai

nutrește vreo îndoială, un rând din partea lui pentru mine sau o invitație la Putney, când va veni data viitoare în oraș, ar putea

să îndrepte de minune lucrurile. N-am mai fost la Cazinou de-un secol, nici la teatru, până aseară cu familia Hodges, la un spectacol de circ de mâna a doua; m-au cicălit atâta să merg; și eram hotărâtă să nu-i las să spună că stau închisă în casă

fiindcă a plecat Tilney. S-a întâmplat să avem locurile lângă

familia Mitchell și ei se prefăceau că-s foarte uimiți că mă văd în lume. Le știam eu oful! . Cândva n-au putut să fie nici măcar politicoși cu mine, și acuma mă sufocă cu prietenia; dar nu-s eu chiar atât de proastă să mă las dusă de ei. Tu știi că am o minte destul de sănătoasă. Anne Mitchell a încercat să poarte un turban ca al meu, cel pe care îl purtasem săptămâna trecută la concert, dar i-a ieșit unul ca vai de lume. . s-a întâmplat să

ajungă drept caricatura mea, cred, cel puțin așa-mi spunea Tilney atunci și mai spunea că toți ochii sunt îndreptați asupra mea; dar el e cel din urmă bărbat în vorbele căruia să mă

încred. Acum nu mai port decât roșu; știu că arăt hidoasă, dar n-are a face. . e culoarea preferată a scumpului tău frate. Să nu pierzi nicio clipă, scumpa și dulcea mea Catherine, ca să-i scrii și lui și mie, care rămân de-a pururi a ta, etc. etc.

Atâta efortare pentru niște născociri deșarte nu au putut s-o înșele nici măcar pe Catherine. Nepotrivirile, contradicțiile și prefăcătorii o izbiră de la primele cuvinte. Acum îi era rușine de Isabella și rușine că ținuse cândva la ea. Declarațiile de dragoste i se păreau tot atât de dezgustătoare pe cât de deșarte îi erau scuzele invocate și pe cât de nerușinate rugămințile.

„Să-i scrie lui James în numele ei! . Nu! James n-are să o mai audă niciodată rostind numele Isabellei!”

La sosirea lui Henry de la Woodston, ea le aduse la cunoștință, lui și Eleanorei, că fratele lor e salvat, felicitându-i din suflet pentru asemenea reușită și citindu-le tare și plină de indignare pasajele cele mai importante din scrisoarea Isabellei.

După ce o termină strigă:

— Și-acum gata cu Isabella și cu toată prietenia noastră!

Trebuie să mă creadă idioată, altfel nu mi-ar fi scris așa ceva; dar poate că asta-mi slujește să-i cunosc eu mai bine caracterul decât mi-l cunoaște ea. Văd ce planuri avea. Nu-i decât o cochetă orgolioasă, dar șiretlicurile ei n-au prins. Nu cred să fi avut vreodată vreo prețuire pentru James sau pentru mine și ce bine ar fi fost dacă n-aș fi cunoscut-o deloc.

— Curând are să fie ca și cum n-ați fi cunoscut-o, zise Henry.

— Dar e un lucru pe care nu-l pot pricepe. Văd că a avut niște planuri în privința căpitanului Tilney, care nu i-au reușit; dar nu înțeleg ce intenții a avut căpitanul Tilney tot timpul ăsta. De ce i-a făcut atâta curte încât s-o determine să se certe cu fratele meu și-apoi și-a luat și el zborul?

— Nu prea am ce spune în privința motivelor lui Frederick, așa cum cred eu c-au fost. Și el ca și domnișoara Thorpe își are vanitățile lui, numai că e o diferență capitală; având o minte mai sănătoasă, deșertăciunile lui nu i-au adus niciun prejudiciu. Dacă efectul purtării lui nu-l justifică în fața dumneavoastră, mai bine să nu cercetăm cauzele.

— Așadar, dumneavoastră presupuneți că el nu a ținut cu adevărat la ea?

— Sunt convins că n-a ținut deloc.

— Și-a lăsat să se creadă așa numai din răutate?

Henry o aprobă dând din cap.

— Ei bine, atunci trebuie să vă spun că nu-mi place deloc.

Cu toate că lucrurile au luat o întorsătură atât de bună pentru noi, domnul căpitan Tilney nu-mi place deloc. Așa cum au decurs evenimentele nu-i cine știe ce pagubă, pentru că nu cred că Isabella are inimă ca să sufere. Dar închipuiți-vă că ar fi făcut-o să se îndrăgostească de el?

— Dar mai întâi de toate trebuie să presupunem că Isabella are inimă și poate suferi. . deci că este cu totul altă faptură; și,

în asemenea caz, ar fi dat peste cu totul altă purtare la el.

— E foarte firesc ca dumneavoastră să vă apărați fratele.

— Și dacă dumneavoastră vi-l apărați pe-al dumneavoastră, nu veți suferi prea tare din cauza dezamăgirii pe care v-a pricinuit-o domnișoara Thorpe. Dar mintea dumneavoastră este pătrunsă de un principiu înnăscut de onestitate și de aceea este inaccesibilă socotelilor reci, de părtinire familială și inaccesibilă dorinței de răzbunare.

Catherine fu felicitată că a scăpat de alte necazuri.

Frederick nu putea fi chiar de neiertat în timp ce Henry era nespus de plăcut. Se hotărî să nu răspundă Isabellei la scrisoare și încercă să nu se mai gândească la cele întâmplare.

CAPITOLUL XXVIII

CURÂND DUPĂ ASTA, generalul se văzu silit să plece la Londra pentru o săptămână: și părăsi lăcașul de la Northanger, regretând sincer că treburile îl lipsesc de tovărășia domnișoarei Morland fie chiar și pentru un ceas, și cerând cu toată strășnicia copiilor lui ca tot timpul cât va lipsi principalul lor țel să fie grija deosebită față de confortul și buna dispoziție a Catherinei. Plecarea lui fu un prilej pentru Catherine ca să se încredințeze că o pierdere poate fi uneori un adevărat câștig.

Fericirea în care curgea acum timpul, apucând-o fiecare încotro voia, îngăduindu-și oricând să hohotească de râs, făcând din fiecare masă un prilej de mulțumire și de bună dispoziție plimbându-se când le trăsnea și

pe unde le trăsnea, dispunând de ceasurile lor, de plăcerile și oboselile lor, toate acestea, o făcură pe Catherine să își dea seama pe deplin de silnicia pe care o impunea prezența generalului și fu pătrunsă de o profundă recunoștință că scăpaseră de el. Asemenea ușurare și asemenea bucurie, adânciră din ce în ce mai mult dragostea ei pentru locul și oamenii de acolo; și de n-ar fi fost groaza că, așa deodată, va trebui să plece de acolo și temerile ei că nu este tot atât de iubită de cei de acolo, în fiecare clipă din fiecare zi s-ar fi simțit în culmea fericirii; dar iată că se afla acum în săptămâna a patra a vizitei sale; mai înainte de a se reîntoarce generalul acasă, a patra săptămână va fi trecut și poate că s-ar fi putut aprecia drept o prelungire nedorită a șederii ei dacă ar fi urmat să stea mai mult. Iată un considerent penibil ori de câte ori îi

venea în minte; și, nerăbdătoare să scape de această greutate de pe suflet, eroina noastră se hotărî să vorbească cât mai repede cu Eleanor despre asta, să-i propună să plece și să se orienteze în cele ce avea de făcut după felul în care propunerea ei avea să fie primită.

Dându-și seama că dacă lasă să treacă timpul îi va veni foarte greu s-aducă pe tapet un subiect atât de neplăcut, folosi primul prilej când se află singură cu Eleanor și, pe când Eleanor se afla la mijlocul unei povestiri despre lucruri ce n-aveau nicio legătură cu subiectul ei, Catherine deschise discuția invocând obligația ei de-a pleca foarte curând. Eleanor se uită lung la ea și se arătă foarte afectată. Ea „sperase să aibă plăcerea tovărășiei sale pe-un timp mult mai lung. . fusese indusă în eroare (se vede treaba din pricina celor dorite de ea) să-și închipuie că-i fusese făgăduită o vizită mult mai lungă și nu putea decât să creadă că dacă domnul și doamna Morland ar ști ce mare plăcere îi face șederea Catherinei la ea ar fi atât de generoși încât nu i-ar grăbi întoarcerea”.. Catherine dori să-i explice: „O! Cât despre asta, tatăl și mama ei n-aveau nicio grabă. Atâta timp cât o știau pe ea fericită și ei sunt mulțumiți!”

— „Atunci de ce”, își îngădui Eleanor să întrebe, „atâta grabă ca să-i părăsească?”

— „Vai! Pentru că se află acolo de-atâta timp!”

— A! Dacă vă puteţi folosi de asemenea cuvinte, nu pot să

vă mai silesc. Dacă socotiţi că-i așa de mult timp. .

— Vai! Nu! Eu nu socot nicidecum. Dacă e vorba de propria mea plăcere, aş sta aici cât de mult..

Şi s-a hotărât pe loc că, pentru moment, nici nu putea fi vorba de plecarea ei. Primul ei prilej de nelinişte fiind înlăturat atât de plăcut, puterea celuilalt a slăbit de la sine. Bunătatea şi sinceritatea felului în care Eleanor a silit-o să rămână şi expresia de mulţumire a lui Henry când i s-a spus că în sfârşit s-a hotărât să mai rămână, amândouă erau nişte dovezi

minunate de importanţa de care se bucura ea în ochii lor încât în privinţa asta nu-i mai lăsară decât atâta grijă cât îi trebuie omului ca să poată trăi liniştit. Crezu astfel. . aproape definitiv..

că Henry o iubeşte şi că şi tatăl şi sora lui o iubesc, ba chiar doresc ca ea să fie a lor; şi ajungând atât de departe cu gândurile ei, îndoielile şi îngrijorările ajunseseră să fie nişte nelinişti doar de dragul artei.

Henry nu putea să asculte de poruncile tatălui său de a sta numai la Northanger ca să le poarte doamnelor de grijă pe timpul cât el era plecat la Londra; îndatoririle sale de pastor la Woodston îl sileau să le părăsească sâmbăta pentru două, trei nopţi. Dar lipsa lui de acum nu mai semăna cu cea de pe vremuri când generalul era acasă; le împuţina ce-i drept veselia, dar nu le zdruncina liniştea; şi cele două fete, având aceleaşi îndeletniciri şi strângând legăturile de prietenie, găsiră că sunt de ajuns una alteia, încât în ziua în care plecase Henry, se făcuseră ceasurile unsprezece, o oră destul de înaintată pentru mănăstire, şi încă nu părăsiseră sufrageria.

Tocmai ajunseseră în capul scării, când li se părură, atât cât grosimea zidurilor le îngăduia să perceapă, că o trăsură trăsesese în faţa uşii şi după o clipă li se adeveriră presupunerile, datorită

bătăilor puternice ale clopotului de la intrare. După ce primul val de uimire cu un „Doamne, Dumnezeule! oare ce poate să

fie?” se potoli, Eleanor presupuse numaidecât că e fratele ei cel mai mare, ale cărui sosiri erau adeseori atât de neprevăzute, ca să nu spunem chiar nepotrivite, și deci coborî în grabă ca să-l întâmpine.

Catherine se retrase în camera ei, hotărându-se să încerce, pe cât va putea, să-l cunoască mai bine pe căpitanul Tilney, mângâindu-se cu gândul că nu fusese decât o idee falsă cea pe care și-o făcuse despre purtarea lui; avea convingerea că el e un gentilom fin și că, cel puțin, nu se vor cunoaște în împrejurări care să le facă întâlnirea grozav de penibilă. Se bizui pe faptul

că el nu va vorbi niciodată despre domnișoara Thorpe și, de fapt, cum lui trebuia să-i fie tare rușine de rolul pe care l-a jucat, nu putea fi nicio primejdie în asemenea privință; și atâta timp cât orice pomenire a stațiunii Bath va fi ocolită, se gândea că se va putea purta cu el foarte cuviincios. Tot făcând asemenea considerațiuni timpul se scurse și dacă Eleanor putea fi atât de bucuroasă că l-a văzut și avea atâtea să-i spună, toate acestea nu puteau fi, bineînțeles, decât în favoarea lui, căci trecuse aproape jumătate de oră de la sosirea lui și Eleanor încă nu urcase sus.

Chiar în clipa aceea Catherine i se păru că-i aude pasul în galerie și aținti urechea ca să-i asculte mersul mai departe; dar nu se mai auzi nimic. Totuși, abia se încredințase că n-a fost decât o părere, când zgomotul a ceva ce se mișcă în preajma ușii sale o făcu să tresară; i se păru că cineva pusese piciorul pe prag. . și după altă clipă o ușoară mișcare a clanței vădea că o mână oarecare trebuie s-o fi apucat. Un tremur ușor o străbătu la gândul că cineva se apropie așa tiptil; dar, hotărându-se să

nu mai fie copleșită de niște impresii neînsemnate de panică, sau indusă în eroare de-o imaginație atât de mare, pași drept înainte, liniștită, și deschise ușa. Eleanor, singură. Eleanor stătea în fața ușii! Neliniștea Catherinei se potoli doar pentru o clipă, pentru că fața Eleanorei era palidă iar comportarea ei vădea o mare neliniște. Deși, evident, intenționase să

intre, părea că face o sforțare ca să pășească în cameră și încă una și mai mare ca să

vorbească odată ajunsă înăuntru. Presupunând vreo încurcătură oarecare în privința căpitanului Tilney, Catherine își exprimă neliniștea printr-o amabilitate tăcută; o sili să se așeze, îi frecă tâmpilele cu apă de lavandă și-i stătu în preajmă

cu o grijă plină de dragoste.

— Scumpa mea Catherine, nu trebuie, zău nu trebuie. . au fost primele cuvinte rostite de Eleanor. Mă simt foarte bine.

Atâta bunătate mă tulbură.. n-o pot suporta.. Vin la tine cu o asemenea misiune. .

— Misiune?. . Pentru mine?

— Cum să-ți spun? Vai! Cum să-ți spun?

Un gând nou îi trecu atunci prin minte Catherinei și, făcându-se la fel de palidă ca și prietena ei, exclamă:

— O veste de la Woodston!

— Te înșeli, zău, răspunse Eleanor, uitându-se la ea plină

de milă. N-a venit nimeni de la Woodston. E tatăl meu în persoană.

Vocea Eleanorei șovăi iar ochii i se îndreptară în pământ când îi rosti numele. Întoarcerea lui neprevăzută fu deajuns ca s-o facă pe Catherine să-i tresară inima și preț de câteva clipe aproape că nu-i venea să creadă c-ar fi încă ceva mai rău de spus. Nu mai spuse nimic; iar Eleanor, trudindu-se să-și vină în fire și să vorbească cu hotărâre, dar cu privirile încă îndreptate în pământ, începu numaidecât:

— Ești prea bună, sunt sigură, ca să-mi porți pică pentru rolul pe care sunt silită să-l joc. De fapt aduc o veste cu cea mai mare silă. După cele petrecute între noi în ultima vreme și după

cele ce se hotărâseră în cele din urmă între noi. . atât de bucuroasă și recunoscătoare în ceea ce mă privește. . și anume ca tu să rămâi aici încă multe, multe săptămâni, așa cum am tras nădejde. . cum pot eu să-ți spun că prietenia ta nu poate fi primită și că fericirea tovărășiei tale pe care ne-ai dat-o până

acum are să fie răsplătită cu.. dar nu trebuie să te fac să mă

crezi doar cu vorbe. Scumpa mea Catherine, trebuie să ne despărțim. Tata și-a adus aminte de-o invitație care ne silește pe toți din familie să plecăm luni. Ne ducem la locuința lordului Longtown, lângă Hereford, pentru cincisprezece zile.

Explicațiile și scuzele nu-și au rostul. Nici n-aș putea încerca să ți le prezint.

— Draga mea Eleanor, exclamă Catherine, încercând să-și stăpânească sentimentele cât putea mai bine. Nu fi atât de

abătută. O a doua întâlnire trebuie să urmeze celei dintâi. Îmi pare tare, tare rău că trebuie să ne despărțim. . atât de curând și totodată atât de pe neașteptate; dar nu mă socot jignită, nu, chiar nu sunt. Îmi pot încheia șederea aici oricând, doar știi, ș-

apoi nădăjduiesc că tu ai să vii la mine. Poți veni la Fullerton, când te întorci de la lordul acela?

— Nu-mi stă în putere să hotărăsc, Catherine!

— Vino când poți, atunci. .

Eleanor nu răspunse; și gândurile Catherinei, revenind asupra unei probleme în care era direct interesată, ea adăugă, gândind tare:

— Luni. . atât de curând, chiar luni;.. și voi plecați cu toții!

Ei bine, sunt sigură că. . voi putea să-mi iau rămas bun totuși de la toți. N-am nevoie să plec decât doar cu puțin înaintea voastră, o știi. Nu îi amărâtă, Eleanor, pot pleca și eu tot luni.

Tata și mama nefiind înștiințați mai că nu are importanță.

Generalul va trimite un slujitor cu mine, cred, o jumătate de drum. . și- apoi curând ajung la Salisbury și de-acolo nu mai am decât nouă mile până acasă.

— Ah! Catherine! Dacă s-ar fi hotărât așa, n-ar fi chiar atât de îngrozitor, cu toate că și așa, doar cu niște atenții obișnuite, n-ai fi primit decât jumătate din ceea ce ți se cuvine. Dar. . cum pot oare să-ți spun?. . Pe mâine dimineață s-a fixat plecarea ta și nici măcar ora nu ți-a fost lăsată la alegere; trăsura a fost rânduită să fie aici la ora șapte dimineața și niciun servitor nu ți se va pune la dispoziție.

Catherine se așeză jos mută și cu răsuflarea tăiată.

— Abia de mi-am putut crede urechilor, când am auzit.. și nici neplăcerea, nici ciuda pe care le poți simți pe drept cuvânt în clipa de față, oricât de mari ar fi, nu pot fi mai mari decât cele încercate de mine. . dar nu trebuie să vorbesc despre cele ce am simțit. Vai! Dacă as putea nascoci ceva ca să îndulcesc necazul!

Doamne Dumnezeule! Ce-au să spună mama și tatăl tău? După

ce, până ai ajuns aici ai fost înconjurată de protecția unor adevărați prieteni. . să te afli la o depărtare de casa ta aproape de două ori mai mare, și să fii dată afară din casă fără

considerațiile unor îndatoriri decente! Draga, draga mea Catherine, fiind aducătoarea unui asemenea mesaj, mă simt de parcă eu aș fi vinovată de

toată jignirea pe care o cuprinde; totuși, sunt încredințată că ai să mă scoți din cauză, pentru că

ai stat destul de mult în casa asta ca să vezi că eu nu sunt stăpână decât cu numele și că adevărata mea putere nu înseamnă nimic.

— L-am jignit cumva pe general? întrebă Catherine cu glas șovăielnic.

— Vai! Cât despre sentimentele mele de fiică, tot ceea ce știu, tot ceea ce pot să-ți răspund e că n-ai putut să-i dai nici măcar o pricină de jignire. E, însă, cu siguranță foarte, foarte tulburat; arareori l-am văzut în asemenea hal. N-are o fire fericită și acum s-a ivit ceva care îl învrăjbește într-o mare măsură; vreo dezamăgire, vreo neplăcere care tocmai în momentul de față pare importantă, dar cu care nici prin minte nu-mi trece c-ai avea tu vreo legătură, pentru că nu văd cum ar fi cu putință.

Catherine abia putea să vorbească din cauza durerii pe care o simțea; dar dacă a vorbit a făcut-o numai de dragul Eleanorei.

— Bineînțeles, spuse ea, îmi pare foarte rău dacă l-am ofensat. E cel din urmă lucru pe care aș fi intenționat să-l fac.

Dar nu te amărî, Eleanor. Obligația pe care ți-ai luat-o trebuie respectată. Îmi pare rău că n-am fost anunțată mai din timp, ca să fi putut scrie acasă. Dar asta are foarte mică importanță.

— Sper, sincer sper, că pentru propria-ți securitate n-are nicio importanță; dar pentru toate celelalte lucruri are cea mai mare importanță! Pentru mângâierea ta, pentru aparențe, pentru decență, pentru familia ta pentru lumea întreagă. Dacă

prietenii tăi, familia Allen, ar fi încă în Bath, ai putea să te duci la ei cu oarecare ușurință; în câteva ceasuri ai fi acolo; dar o călătorie de șaptezeci de mile, să fii dusă cu poștalionul, la vârsta ta, singură, neînsoțită!

— Vai! Călătoria e un fleac. Nu te gândi la asta. Și dacă tot trebuie să ne despărțim, câteva ceasuri mai curând sau mai târziu, știi, nu are importanță. Voi fi gata la șapte. Te rog, să fii chemată la timp.

Eleanor văzu că prietena ei dorea să rămână singură; și crezând că-i mai bine pentru amândouă să evite să mai stea de vorbă o părăsi cu un: „Am să te văd mâine dimineață.”

Inima plină a Catherinei avea nevoie firește să se ușureze.

Față de Eleanor, și prietenia și mândria, în egală măsură, i-au frânat lacrimile, dar de îndată ce-a ieșit pe ușă, lacrimile au prins să-i curgă. Izgonită din casă și încă în asemenea fel! .

Fără niciun motiv care să-l justifice, fără nicio scuză care să

poată răscumpăra bruscheta, grosolănia, ba chiar obrăznicia.

Henry plecat.. să nu fie în stare să-și ia măcar rămas bun de la el. Orice speranță, orice așteptare din partea lui rămase în cel mai bun caz, în suspensie, și cine-ar putea spune câtă vreme? .

Cine-ar putea spune când se vor mai întâlni? . Și toate astea din pricina unui om ca generalul Tilney, atât de politicoș, atât de bine crescut și până acum atât de deosebit de afectuos cu ea!

Era tot atât de neînțeles pe cât de umilitor și de dureros. Din ce s-a putut porni și unde are să se oprească acest lucru? Iată

întrebări pline de tot atâta nedumerire cât și de teamă. Felul în care se proceda, atât de grosolan, atât de lipsit de cuviință, gonind-o fără să-i pese cât de cât de confortul ei în asemenea călătorie, ori să-i fi îngăduit, măcar de ochii lumii, alegerea timpului sau modului în care să călătorească; din cele două zile să fie hotărâtă cea dintâi și aproape la prima oră a acesteia, ca și cum dorise s-o știe plecată înainte de a se fi trezit, ca să nu fie silit nici măcar s-o vadă. Ce puteau însemna toate acestea

decât un afront intenționat? Într-un fel sau altul trebuie să fi avut ghinionul de a-l fi jignit. Eleanor a vrut s-o scutească de-o ipoteză atât de dureroasă, dar Catherine nu putea crede că ar fi cu putință ca o insultă sau un ghinion să determine atâta rea voință împotriva unei persoane, fără ca ea să fie amestecată sau măcar să aibă legătură cu ea.

Greu a mai trecut noaptea aceea. Somn, sau odihnă, căreia i s-ar cuveni numele de somn, au fost în afară de orice discuție.

Încăperea aceea în care fantezia ei tulbure a frământat-o de la început era din nou scena unui suflet zbuciumat și a unui somn neliniștit. Totuși cât de deosebită era acum sursa zbuciumului ei față de ceea ce fusese atunci. . cu cât mai dezolant de concret ca fapt și substanță. Îngrijorarea ei se sprijinea pe fapte; spaimile, pe probabilități; și cu spiritul atât de preocupat de studiul răului real, ca fenomen natural, singurătatea în care se afla, întunericul din cameră, vechimea clădirii erau privite și considerate fără nicio urmă de emoție; și cu toate că vântul sufla cu putere și adesea pricinuia zgomote stranii și neașteptate prin toată casa, ea l-a ascultat, pe când stătea trează, ceas după ceas* fără curiozitate și fără spaimă.

Îndată după ora șase, Eleanor intră în camera ei, dornică

să-i arate tandrețe sau să-i dea o mână de ajutor unde era cu putință. Dar foarte puțin mai rămăsese de făcut. Catherine nu zăbovise; era aproape gata îmbrăcată și împachetase aproape tot. Posibilitatea unui mesaj împăciuitoare din partea generalului îi trecu prin minte de cum se arată fiica lui. Ce putea fi mai firesc, decât să urmeze pocăința, după ce mânia se spulberase?

Și singura ei dorință era să știe în ce măsură putea ea primi așa cum se cuvine justificarea lui, după cele ce se petrecuseră. Dar să știe ce-ar avea de făcut în asemenea caz n-avu niciun rost acum; căci nu i se cerură scuze; nici îngăduința și nici demnitatea nu-i erau puse la încercare; . Eleanor n-adusese niciun mesaj. La întâlnirea lor prea puține lucruri se petrecură;

fiecare din ele își găsea cel mai mare sprijin în tăcere; puține și banale fură vorbele schimbate, cât timp mai stătura sus, Catherine cu o preocupare neliniștită să-și termine îmbrăcatul, iar Eleanor cu mai multă bunăvoință decât pricepere în intenția de a-i umple cufărul. Când totul fu gata, fetele părăsiră

încăperea, Catherine zăbovind câteva clipe în urma prietenei sale, ca să arunce o privire de adio asupra fiecărui lucrușor bine cunoscut și îndrăgit. Apoi coborâra în salonaș unde le aștepta micul dejun, încercă să mănânce, pe de o parte ca să scape de suferința de-a fi îndemnată, iar pe de altă parte ca să nu o facă

pe prietena ei să se simtă stânjenită; dar n-avea deloc poftă de mâncare și nu a putut să înghită decât câteva îmbucături.

Contrastul dintre acest mic dejun și ultimul pe care-l luaseră în aceeași încăpere îi reîmprospăta nenorocirea și-i mări dezgustul pentru toate cele ce se aflau pe masă. Nu trecuseră

nici douăzeci și patru de ceasuri de când se întâlniseră acolo, pentru micul dejun, dar în ce deosebite împrejurări! Cu ce liniște plină de voioșie, în ce fericită, și totuși înșelătoare siguranță se simțise atunci, bucurându-se de orice lucru prezent și neavând de ce se teme în viitor, afară doar de plecarea lui Henry la Woodston pentru o zi! Fericit, fericit mic dejun! Fiindcă și Henry fusese acolo, fiindcă Henry stătuse lângă ea și o servise. Asemenea aduceri aminte o mângâiară

multă vreme, netulburată de nicio întrebare din partea prietenei ei, care era și ea tot atât de adânc dusă pe gânduri; și ivirea trăsurii a fost primul lucru ce le-a făcut să tresară și să le readucă în clipa prezentă. La vederea ei, Catherine se înroși; și felul nedemn în care fusese tratată, izbind-o în momentul acela cu o putere crescută, o făcu pentru scurt timp să se simtă plină

de indignare. Tocmai atunci Eleanor păru îndemnată și hotărâtă să vorbească.

— Trebuie să-mi scrii, Catherine, exclamă ea, trebuie să-mi trimiți vești cât mai curând cu putință. Până nu voi ști c-ai

ajuns cu bine acasă, n-am să am nicio clipă de liniște. Pentru o scrisoare, cu orice riscuri, orice s-ar întâmpla, te rog din suflet.

Lasă-mi mulțumirea de a ști că ai ajuns cu bine la Fullerton, că

ți-ai găsit familia bine, și apoi, până ce am să te pot ruga să-mi scrii așa cum se cuvine, nu mai aștept nimic. Trimite-mi scrisoarea la lordul Longtown și, trebuie să te rog, s-o expediezi pe adresa Alisei.

— Nu, Eleanor, dacă nu ți se îngăduie să primești o scrisoare de la mine, cred că-i mai bine să nu-ți scriu. Nu poate fi nicio îndoială c-am să ajung cu bine acasă.

Eleanor răspunse doar:

— Nu mă pot mira de ceea ce simți. Nu mai stărui. Mă

încred doar în bunătatea inimii tale când voi fi departe de tine.

Dar toate acestea, însoțite de o expresie de adâncă

mâhnire, fură destul ca să-i moaie într-o clipă mândria Catherinei, care spuse numaidecât:

— Oh! Eleanor am să-ți scriu, zău!

Totuși mai era un lucru pe care domnișoara Tilney dorea să-l lămurească, cu toate că era întrucâtva jenată când a început să vorbească. S-a gândit ea că după o absență atât de îndelungată de-acasă, s-ar putea să nu mai aibă Catherine bani destui pentru cheltuielile prilejuite de călătorie, și, oferindu-se cu drag s-o ajute, se dovedi că bănuielile ei fuseseră întemeiate.

Până în clipa aceea, Catherinei nici nu-i trecuseră prin minte asemenea probleme; dar, cercetându-și portmoneul, se încredință că, de n-ar fi fost bunătatea prietenei sale, ar fi putut fi alungată din casa aceea fără să aibă nici măcar mijloacele ca să ajungă acasă la ea; și disperarea în care fu aruncată din asemenea pricină, umplând sufletele la amândouă, aproape că niciun cuvânt nu mai fu rostit cât timp mai statură împreună.

Scurt a fost, însă, timpul acela. Curând au fost înștiințate că

trăsura e gata de plecare; și Catherine, sculându-se numaidecât, o lungă și drăgăstoasă îmbrățișare a ținut locul oricăror cuvinte

de despărțire; și, pătrunzând în holul de la intrare, neputând să

părăsească locurile acelea fără să spună ceva despre cineva al cărui nume încă nu fusese rostit de niciuna dintre ele, Catherine se opri o clipă și cu buzele tremurânde abia putu îngăima că-i lasă: „Un gând afectuos prietenului ei absent.” Dar când era pe cale să-i rostească numele, ajunse la capătul puterilor și, nemaiputându-și ține în frâu lacrimile, își ascunse cât putu de bine fața în batistă, străbătu în goană coridorul, sări în vehicul și cât ai clipi dispăru din fața ușii.

CAPITOLUL XXIX

CATHERINE ERA PREA ZDROBITA de durere ca să-i mai poată fi și frică. Călătoria în sine n-avea de ce-o îngrozi; așa că

o începu fără s-o înspăimânte durata ei lungă și fără să simtă

singurătatea. Lăsându-se pe spate într-un colț al trăsurii, întrun hohot puternic de plâns, fu dusă câteva mile dincolo de zidurile mănăstirii fără să fi ridicat capul; și cea mai înaltă

parte de teren a parcului dispăruse de mult din vedere când fu în stare să-și întoarcă ochii într-acolo. Din nefericire drumul pe care-l parcurgea acum era același pe care, doar cu zece zile în urmă trecuse atât de fericită,

ducându-se la Woodston; și pe-o distanță de paisprezece mile măsurate, sentimentele ei de amărăciune se adânceau și mai cumplit la vederea atâtor locuri asupra cărora își abătuse privirile pentru întâia oară, într-o stare sufletească atât de diferită de cea de-acum. Fiecare milă

care o aducea mai aproape de Woodston, adăuga noi suferințe, și când, la o depărtare de cinci mile, trecu de răscrucea care ducea acolo și gândi cât de aproape e de Henry și că el nu știe nimic, durerea și neliniștea ei ajunseră la culme.

Ziua pe care o petrecuse în locul acela fusese una din cele mai fericite din viața ei. Acolo, în ziua aceea, generalul se slujise de niște cuvinte pline de aluzii în privința lui Henry și a ei, vorbise și o privise în așa fel, ca și cum ar fi încredințat-o fără doar și poate că dorește într-adevăr ca ei să se căsătorească. Da! chiar cu zece zile în urmă o îmbătase de bucurie cu privirea aceea a lui;.. ba încă o făcuse să roșească la

aluziile lui atât de străvezii! Și-acum. . oare ce făcuse, sau ce nu făcuse, ca să merite asemenea schimbare?

Singura ofensă de care se putea învinovăți față de dânsul a fost una care e aproape cu neputință să-i fi ajuns la cunoștință.

Numai Henry și sufletul ei păstrau taina bănuielilor îngrozitoare pe care ea le nutrise atât de prostește. Și acel secret al ei îl credea păstrat în mare siguranță și de el și de ea.

Cel puțin Henry n-ar fi putut-o trăda intenționat. Dar dacă într-adevăr, prin cine știe ce stranie coincidență, generalul ar fi luat cunoștință de cele pe care ea îndrăznise să le creadă și să le caute, dacă ar fi aflat de închipuirile ei neîntemeiate și de cercetările ei ofensatoare, atunci nu s-ar mai putea mira de indignarea lui. Dacă și-a dat seama că ea l-a socotit ucigaș, atunci n-ar mai avea de ce să se mire că a alungat-o din casă.

Cu toate acestea să fie îndreptățit să comită o asemenea tortură

împotriva ei, nu-i venea a crede că așa ceva i-ar sta lui în putere.

Așa de chinuitoare pe cât îi erau presupunerile în privința acestui capitol totuși, nu era singurul care o făcea să se frământa atât de tare. Există un gând încă și mai aproape de ea, mai copleșitor, la care participa mai intens. Ce are să creadă

Henry, ce are să simtă și cum are să se uite când se va întoarce a doua zi la Northanger și va afla că ea a plecat, iată întrebarea care trecea cu toată puterea cu mult înaintea tuturor celorlalte, întrebare care nu mai înceta de-a răsări când supărătoare, când mângâietoare; uneori era înspăimântată de posibilitatea ca el să încuviințeze liniștit starea de lucruri, alteori își zicea că nu se poate să nu aibă cea mai dulce încredere în regretul și mâhnirea lui. Cu generalul, bineînțeles, el nu va îndrăzni să

vorbească; dar cu Eleanor. . Câte n-are să-i spună Eleanorei despre ea?

În această continuă frământare, plină de îndoieli și întrebări în privința unui singur punct asupra căruia mintea ei

nu era în stare să-și îngăduie mai mult de-o clipă, două de răgaz, ceasurile se scurseră și călătoria înainta mult mai repede decât se aștepta. Temerile stăruitoare care puseseră stăpânire pe gândurile ei, care o împiedicaseră de-a mai vedea ceva înaintea ochilor, după ce trecuse de locurile învecinate cu Woodston, o scutiră în același timp de a fi atentă la drumul parcurs; și cu toate că niciun lucru de pe drum nu fu în stare să-

i rețină nici măcar o clipă atenția, nicio etapă nu i se păru plictisitoare. De asta fu scutită și dintr-o altă pricină; n-avea nicio poftă să i se termine călătoria, căci să te întorci în asemenea hal la Fullerton însemna aproape să distrugi bucuria de a te întâlni cu toți cei pe care-i iubești atât de mult, chiar după o lipsă ca a ei – o lipsă de unsprezece săptămâni. Ce trebuia să spună ca să nu se umilească și să nu-și întristeze familia? Ca să nu-și mărească propria-i durere, mărturisind-o, să nu adâncească o ranchiună inutilă și să implice nevinovatul la un loc cu vinovatul, într-o dușmănie care să nu-i mai deosebească? Niciodată n-are să fie în măsură să

prețuiască la justa lor valoare meritele lui Henry și ale Eleanorei. Nici n-avea cuvinte ca să le exprime; și de ce s-ar isca o antipatie împotriva lor, dacă și ei ar fi socotiți dușmani, din pricina tatălui lor, asta ar fi drept ca un jungher în inimă.

Cu aceste sentimente mai curând se temea decât dorea să

dea cu ochii de binecunoscuta serpentină, care să-i dea de veste că nu mai sunt decât douăzeci de mile până acasă. Știuse că Salisbury îi era ținta după plecarea din Northanger; dar după

prima etapă rămase recunoscătoare șefilor de la stațiunile de poștă că-i spusese numele localităților prin care avea de trecut ca să ajungă acolo; până într-atât era de neștiutoare pe ce drum mergea. Dar, nu a dat peste nimic care s-o tulbure sau s-o înspăimânte. Tinerețea ei, buna cuviință și dărnicia îi aduseră în schimb toată atenția pe care un călător ca ea o putea pretinde; și, oprindu-se doar ca să schimbe caii, călători cam

unsprezece ceasuri fără niciun accident sau temeri și între șase și șapte seara se văzu intrând în Fullerton.

O eroină care se întoarce, la capătul carierei sale, în satul ei natal, în plin triumf al reputației sale restabilite și cu toată

demnitatea unei contese, cu o suită de nobile rubedenii în cele câteva faetoane și cu trei cameriste într-o caleașcă în spatele ei, iată evenimentul asupra căruia penița unui scriitor cu multă

fantezie ar putea bucuros să stăruie; așa ceva dă crezare oricărei încheieri și autorul trebuie să ia parte la splendoarea pe care cu atâta dărnicie o împrăștie în juru-i. . Dar problema mea este cu totul alta; eu îmi readuc eroina la căminul ei singură și dezonorată; și niciun fel de exaltare dulceagă a sentimentelor nu mă poate vârî în amănunte. O eroină aflată

într-o diligență hodorogită este atât de lovită sufletește, încât nicio încercare de a pune grandoare sau patos nu poate rezista.

De aceea vizitiul își va mîna în graba mare vehiculul prin sat, sub privirile stăruitoare ale grupurilor adunate în zi de duminică iar ea va coborî foarte grăbită din diligență.

Dar, oricât de profundă ar putea fi disperarea din sufletul Catherinei în timp ce se apropia astfel de Casa Parohială, și oricât de intensă umilința biografului ei când va relata scena, totuși ea le pregătea celor către care se îndrepta o bucurie ce nu-i de aflat în fiecare zi; mai întâi prin apariția trăsurii. . și-apoi chiar prin apariția ei; poștalionul de călători fiind ceva ce arareori se poate vedea în Fullerton, toată familia fu într-o clipă

la fereastră; și încă să se mai oprească în fața porții celei mari!

era o plăcere ce luminează toți ochii și dădu de furcă tuturor capetelor. . o plăcere la care nu se aștepta niciunul din ei, în afară de cei doi copii mai mici, un băiat și-o fată de șase și de patru ani, care cu fiecare vehicul ce trecea așteptau un frate și o soră. Fericită privirea celui care a deslușit-o cel dintâi pe Catherine!. . Fericită vocea celui care a vestit descoperirea!. .

Dar că asemenea fericire aparținea de drept lui George și

Harrietei, așa ceva nu se va putea niciodată lămuri cu exactitate.

Taică-său, maică-sa, Sarah, George și Harriet, cu toții adunați la ușă ca să-i ureze bun venit cu o râvnă plină de dragoste, deșteptară în inima Catherinei cele mai frumoase sentimente; și îmbrățișând pe fiecare, după ce coborâse din diligență, se simți consolată mai presus decât ar fi crezut că-i cu putință. Atât de înconjurată, atât de mângaiată, era chiar fericită! În bucuria plină de dragoste a familiei totul trecu, pentru scurt timp, pe-un plan secundar, și bucuria de a o revedea lăsându-le la început un oarecare răgaz până să ajungă

la curiozitatea tihnită, se așezară cu toții în jurul mesei cu ceai, pe care doamna Morland l-a pregătit îndată, ca o mângâiere pentru sărmana călătoare, de-a cărei înfățișare palidă și trudită

își dădu numaidecât seama; și-abia după aceea i-au fost adresate oarecare întrebări directe care cereau răspunsuri pozitive.

Fără nicio tragere de inimă și cu multe șovăieli a început ea atunci să povestească ceea ce, la capătul unei jumătăți de oră, ar fi putut eventual, printr-o favoare a ascultătorilor, fi numită explicație; dar cât a ținut așa-zisa explicație aproape că

n-au putut să descopere pricina și nici să înțeleagă motivele întoarcerii sale neașteptate. Departe de ei să fie un neam de oameni supărăcioși; departe de ei graba de-a vâna afronturi sau de a-și face sânge rău din pricina lor; . . .dar, în cazul de față, după ce totul a fost dat în vileag, era vorba de-o insultă ce nu putea fi trecută cu vederea; nici după prima jumătate de ceas n-avea de ce să fie ușor iertată. Fără să se lase în prada unei temeri romantice în privința călătoriei lungi și de una singură a fiicei lor, domnul și doamna Morland nu putură să nu simtă că

s-ar fi putut să fie sursa multor neplăceri pentru ea; că așa ceva ei n-ar fi putut în niciun caz admite de bunăvoie și că generalul Tilney, silind-o să se supună unei asemenea măsuri, n-a

procedat nici ca om de onoare și nici ca unul de suflet.. nici ca un gentilom și nici ca un părinte. De ce a făcut-o, ce-a putut să-l incite la o asemenea încălcare a legilor ospitalității și așa, deodată, să-și schimbe simpatia părtinitoare față de fiica lor într-o adevărată dușmănie, toate astea însemnau un lucru pe care ei erau cel puțin tot atât de departe de a-l ghici ca și Catherine; dar în niciun caz nu i-a tulburat prea mult; și după

un timp, consacrat inutilelor conjecturi, toată indignarea și uimirea lor s-a încheiat cu „ciudată poveste!” și „trebuie să fie un om tare ciudat, generalul.” Totuși, Sarah se mai lăsa încă în voia plăcerilor neînțelegerii, exclamând și făcând presupuneri cu o ardoare tinerească..

— Draga mea, te tulburi inutil, îi spuse în sfârșit maică-sa; e ceva ce nu merită să fie înțeles.

— Pot admite dorința lui de a se descotorosi de Catherine, când a pus capăt invitației, răspunse Sarah, dar de c-e să n-o facă într-un mod politicos?

— Îmi pare rău de bieții tineri, răspunse doamna Morland; trebuie să fie tare amărăți din pricina asta; dar cât despre celelalte, acum nu mai contează; Catherine e teafără și e acasă, iar tihna noastră nu depinde de generalul Tilney.

Catherine suspină.

— Ei bine, continuă înțeleaptă ei mamă. Îmi pare bine că n-am știut nimic despre călătoria ta; dar acum totul a trecut și poate că n-a fost rău. Totdeauna e bine ca tineretul să fie pus să

se descurce singur; și, știi, dragă Catherine, tu ai fost întotdeauna o biată făptură cu puțin cam multă fantezie; dar acum se vede c-ai fost silită să te trezești, cu atâtea schimbări de poștalioane și așa mai departe; și trag nădejde că n-ai lăsat nimic prin vreo valiză de la vreo diligență.

Catherine trăgea și ea nădejde și încercă să simtă un oarecare interes pentru propriul său progres, dar sufletul îi era cu totul distrus; și, singura ei dorință nemaifiind decât să tacă

și să fie singură, primi la iuțeală sfatul maică-si de a se duce să

se culce devreme. Nevăzând nimic altceva în privirile-i abătute și în neliniștea ei decât urmarea firească a sentimentelor umilite, a efortului neobișnuit și a oboselii unei asemenea călătorii, părinții ei se despărțiră de Catherine fără să se îndoiască de faptul că toate au să se șteargă odată cu somnul; și, cu toate că a doua zi dimineață când s-au întâlnit, ea nu-și revenise în fire așa cum speraseră ei, nu aveau încă nicio bănuială că s-ar putea să existe o durere mai profundă. Nu s-au gândit nici măcar o dată la sufletul ei, care pentru părinții unei tinere domnișoare de șaptesprezece ani, abia întoarsă din prima ei călătorie, nu putea să fie decât, bineînțeles, liber.

Deîndată ce termină micul dejun, Catherine se așeză ca să

împlinească făgăduiala făcută domnișoarei Tilney, a cărei speranță în efectul timpului și-al depărtării asupra firii prietenei sale se și adeverise, fiindcă de pe acum Catherine își imputa că se despărțise de Eleanor cu răceală, fără să-i fi prețuit îndeajuns meritele și bunătatea, fără s-o fi compătimit îndeajuns pentru cele pe care ieri o lăsase să le îndure. Totuși puterea unor asemenea sentimente, nici pe departe nu veni în ajutorul condeiului ei; și niciodată nu-i fusese mai greu să scrie ca acum când îi scria Eleanorei Tilney. Să compună o scrisoare care în același timp să poată arăta înțelegere pentru sentimentele și situația ei, să-i poată transmite recunoștința ei fără regrete servile, să fie precaută, dar nu rece, sinceră, dar nu supărată.. o scrisoare la lectura căreia Eleanor să nu sufere. . și, mai presus de orice, o scrisoare care să n-o facă să roșească

dacă Henry s-ar întâmpla s-o vadă, iată o sarcină ce-o înspăimânta atât de tare încât îi pierdea toată puterea de-a o ticlui; și, după o lungă meditație și multă frământare, cu oarecare încredere că nu greșește, se hotărî să fie cât mai scurtă. De aceea banii pe care Eleanor i-i dăduse, fură expediați cu ceva mai mult decât „mulțumiri pline de recunoștință” și cu

„o mie de bune urări din partea celei ce o iubește din toată inima.”

— Ciudată cunoștință a mai fost și asta, observă doamna Morland când scrisoarea a fost gata de scris, abia începută și repede încheiată.. Îmi pare rău că s-a întâmplat așa, mai cu seamă că doamna Allen îi socotea drept niște tineri tare drăguți; și, din păcate, n-ai avut noroc nici cu Isabella. Vai!

Bietul James! Ei bine, cât trăim tot învățăm; poate că viitorii tăi prieteni vor merita mai mult să-i păstrezi.

Catherine se îmbujoră la față și răspunse cu înflăcărare:

— Nicio prietenă pe lume nu merită să fie păstrată mai mult ca Eleanor.

— Dacă-i așa, draga mea, cred că vă veți întâlni din nou, cândva, nu te teme; mai mult ca sigur că în câțiva ani aveți să

dați din nou una peste alta; ei, și-atunci ce bucurie o să mai fie!

Încercarea doamnei Morland de-a o mângâia pe Catherine nu fu fericită. Speranța de-a nu se mai întâlni cu Eleanor decât abia peste câțiva ani o făcu să-și stoarcă creierii cu o singură

întrebare: ce s-ar putea întâmpla în acest răstimp ca s-o facă să

nu dorească o asemenea întâlnire. Ea n-ar putea nici să-l uite pe Henry Tilney nici să se gândească la el cu mai puțină

duioșie decât în clipa aceea; dar el s-ar putea s-o uite; și în asemenea caz de ce să se mai întâlnească! . . Ochii i se umplură

de lacrimi închipuindu-și cunoștința lor astfel reîmprospătată; iar maicăsa, dându-și seama că încercările ei de-a o mângâia n-au fost binevenite, propuse o altă soluție ca să-și recapete buna dispoziție, și anume c-ar trebui să treacă pe la doamna Allen.

Cele două case se aflau doar la un sfert de milă depărtare una de alta; și tot timpul cât au mers, doamna Morland a terminat de spus, în graba mare, toate câte le simțise din cauza dezamăgirii lui James.

— Ne pare rău pentru el, dar altfel nu-i nicio pierdere că nu

s-a făcut o asemenea unire, căci ar fi putut fi un lucru de nedorit ca el să se logodească c-u o fată pe care noi nu o cunoscusem măcar cât de puțin și care n-are niciun pic de avere; iar acum, după asemenea comportare, noi nu mai putem crede nimic bun despre ea. Numai că, pentru moment, lui James îi este tare greu, bietul de el; dar așa ceva nu ține o veșnicie; și cred că

toată viața lui are să fie mai cu băgare de seamă din cauza neroziei primei lui alegeri.

Cam așa a sunat scurta expunere a cazului atât cât a putut s-o audă Catherine; încă vreo câteva cuvinte în plus i-ar fi putut primejdui complezența de a asculta și-ar fi făcut-o să dea un răspuns necugetat; căci, foarte curând, puterea ei de concentrare i-a fost absorbită, gândindu-se cât de mult se schimbaseră sentimentele și buna ei dispoziție de când pășise ultima oară pe drumul ăsta atât de bine cunoscut. Nu trecuseră

nici măcar trei luni de când, exaltată de bucuria așteptărilor, fugise de zeci de ori pe zi înainte și înapoi, cu inima ușoară, veselă și liberă; așteptând cu nerăbdare plăceri neștiute și nepermise și netemându-se de nenorociri, ba nici măcar neavând habar de ele. Acum trei luni de zile toate acestea îi ieșiseră în cale și ce biată ființă schimbată era acum!

Familia Allen a primit-o cu toată bucuria pe care apariția ei neașteptată era firesc s-o deștepte în niște suflete pline de afecțiune statornică; și mare le-a fost uimirea și înfierbântată

supărarea, aflând cum fusese tratată, . . cu toate că istorisirea doamnei Morland nici pe departe să fie o reprezentare umflată

a cazului sau un apel ticluit la sentimentele lor pătimașe.

— Ieri seara, zise ea, Catherine ne-a luat prin surprindere.

A călătorit singură tot drumul cu diligența și n-a știut nimic de întoarcerea ei acasă până sâmbătă seară; pentru că generalul Tilney, dintr-un capriciu sau cine știe ce altceva; deodată a obosit s-o tot vadă acolo și aproape a dat-o afară din casă.

Desigur, foarte nepoliticos; trebuie să fie un om foarte bizar; . .

dar noi suntem atât de bucuroși s-o vedem iarăși printre noi! și-i o mare mângâiere pentru noi să vedem că nu-i o biată făptură

neajutorată, ci dimpotrivă, poate să se descurce foarte bine și singură.

Domnul Allen vorbi în împrejurarea de față cu îndreptățită

indignare a unui prieten înțelept; iar doamna Allen consideră

cuvintele soțului ei cât se poate de potrivite ca să se folosească

de ele, repetându-le și ea. Uimirea lui, presupunerile și explicațiile sale deveniră pe rând și-ale ei, cu singurul adaos al următorului comentariu: „eu, zău, să nu mai aud de general”, cu care umplea orice pauză. Și-această replică: „eu, zău, să nu mai aud de general”, fu rostită încă de două ori, chiar după ce domnul Allen părăsise camera, fără ca mânia să-i slăbească cât de cât sau să-i declanșeze o alunecare concretă a gândurilor. O

și mai mare uimire însoți a treia repetare, iar, după ce o încheie și pe-a patra, adăugă fără să se oprească: „Vai, draga mea, numai adu-ți aminte ce îngrozitor de tare mi-am rupt cea mai bună rochie de dantelă Mechlin, atât de minunat reparată, înainte de-a fi plecat din Bath, că aproape că nu se vede unde-a fost ruptă. Trebuie să ți-o arăt cândva. La urma urmei, Bath e o localitate frumoasă, Catherine. Te asigur că n-am fost deloc bucuroasă că plec. Cât de mult ne-a ajutat faptul că era și doamna Thorpe acolo, nu-i așa? Știi că la început și tu și eu eram lăsate cu totul în părăsire.”

— Da, dar asta n-a ținut mult, răspunse Catherine cu ochii scânteind când și-a adus aminte de ceea ce i-a însuflețit făptura prima oară acolo.

— Da, e foarte adevărat; curând am cunoscut-o pe doamna Thorpe și după aceea nu ne-a mai lipsit nimic. Dragă mea, n-ai crede cât de bine se poartă mănușile albe de mătase. Le-am pus de noi, când am mers prima oară la Pavilionul-de-Jos, știi, și de-atunci le-am purtat aproape tot timpul. Îți aduci aminte de seara aceea?

— Dacă-mi aduc? Vai! Perfect de bine!

— A fost tare plăcut, nu-i așa? Domnul Tilney a luat ceaiul cu noi și l-am considerat numaidecât drept o mare achiziție. Mi se pare c-ai dansat cu el, dar nu sunt chiar sigură. Țin însă

mintea că eram îmbrăcată cu rochia mea favorită.

Catherine nu putea răspunde; și după o scurtă trecere în revistă a altor subiecte, doamna Allen se întoarse iarăși la:

— Eu, zău, să nu mai aud de general! Și părea să fie un om atât de plăcut și plin de merite! Doamnă Morland, nu cred c-ai văzut în viața dumitale un om mai bine crescut. Locuința lui a fost închiriată chiar în aceeași zi, după ce-a plecat Catherine.

Dar nu-i de mirare; strada Milsom, știi tu..

În drum spre casă, doamna Morland s-a trudit să-i vâre fie-si în cap ce fericire e să ai niște prieteni atât de statornici ca domnul și doamna Allen și cât de puțină importanță trebuie să

dea nepăsării și neomeniei unor cunoștințe superficiale ca familia Tilney de exemplu, cită vreme poate să se bucure de aprecierile bune și de afecțiunea prietenilor ei vechi. În toate cele spuse era bineînțeles, mult bun simț; dar sunt împrejurări în care bunul simț are prea puțină putere asupra minții omenești și sentimentele Catherinei se aflau în contradicție aproape cu toate punctele de vedere pe care maică-sa le susținea. Toată fericirea ei prezentă depindea de purtarea acestor cunoștințe foarte superficiale; și, în timp ce doamna Morland confirma cu succes propriile-i păreri în lumina adevărului ieșit la iveală din tot ceea ce povestise chiar ea, Catherine se gândea că acum Henry trebuie să fi ajuns la Northanger; acum trebuie să fi aflat de plecarea ei și acum, poate se pregăteau cu toții să plece la Hereford.

CAPITOLUL XXX

DE FELUL EI, CATHERINE nu era o fire așezată și nici prea harnică nu fusese din obișnuință; dar oricare vor fi fost până în momentul de față cusururile ei, maică-sa trebui să bage de seamă că acum toate crescuseră în mod considerabil. Nu putea nici să-și găsească locul, nici să se îndeletnicească cu vreo treabă preț măcar de zece minute în șir, ci tot umbla haihui, iarăși și iarăși, prin grădină sau prin livadă, ca și cum nimic nu-i mai era de folos în afară de umblat; ba chiar se părea că și-n casă îi venea mai ușor să umble de colo până colo, decât să stea liniștită pe un scaun, un timp fie cât de scurt, în salon. Iar pierderea bunei dispoziții se vădi a fi o și mai mare schimbare.

Judecând după hoinăritul și trândăvia ei nu ai fi putut zice decât că-i o imitație exagerată a ceea ce fusese; căci în tăcerea și tristețea care o împresuraseră, Catherine era tocmai contrariul a tot ce fusese ea altădată.

Primele două zile doamna Morland le îngăduiră să treacă

fără nici măcar o aluzie; dar când nici odihna nopții a treia nu-i readuse veselia, nici n-o îndemna la treburile casnice și nici n-o îmboldea să pună mâna pe ac, nu și-a mai putut stăpâni blânda-i muștrare după cum urmează:

— Dragă Catherine, mă tem că te-ai făcut cucoană mare.

Nu știu când au să fie gata cravatele sărmanului Richard, dacă

nu are alți prieteni decât pe tine. Ți-e capul cam prea mult la Bath; dar fiecare lucru la vremea lui. . o vreme a balurilor și a teatrului și o vreme a lucrului. Ai avut o serie lungă de

distracții, acum trebuie să încerci să fii de folos.

Catherine puse numaidecât mâna pe lucru, spunând cu vocea abătută că: Nu-i e capul la Bath. . chiar așa de mult.

— Atunci te roade gândul cu generalul Tilney și asta-i ceva mai simplu pentru tine; fac rămășag că n-ai să-l mai vezi niciodată. Nu trebuie să te

necăjești pentru fleacuri. Și după o scurtă pauză: Trag nădejde, Catherine, că nu ți s-a făcut silă de casa părintească din pricină că nu-i atât de măreață ca Northanger. Dacă-i așa, atunci ți-ai preschimbat călătoria într-o curată nenorocire. Tu, oriunde ai fi, trebuie să fii mereu mulțumită, dar mai cu seamă acasă, pentru că acolo îți petreci cea mai mare parte din timp. Nu prea îmi place să te-aud la micul dejun vorbind atât de mult despre pâinea franțuzească

de la Northanger.

— Puțin îmi pasă mie de pâine. Mi-e totuna ce mănânc.

— Într-una din cărțile din bibliotecă se află o lucrare tare înțeleaptă, cu un subiect aproape la fel, despre fete care au fost răzgâiate de niște cunoștințe din lumea mare. În dauna casei părintești. . „Oglinda” cred. Am s-o caut să ți-o aduc azi sau mâine, fiindcă sunt sigură că are să-ți fie de mare folos.

Catherine nu mai spuse nimic și, dându-și osteneală să

facă ce trebuie, se apucă de lucru; dar după câteva clipe, căzu din nou, fără măcar să-și dea seama, într-o lene și o apatie, foindu-se pe scaun mult mai des decât împunea cu acul, tare agasată de plictiseală Doamna Morland observă cum o copleșește iarăși boala aceea; și văzând în privirea dusă și tristă a fiicei sale dovada deplină a acelei stări de nemulțumire, căreia acum începuse să-i atribuie lipsa ei de veselie, părăsi în mare grabă încăperea ca să caute cartea cu pricina, dornică să

nu mai piardă nicio clipă ca să curme o boală atât de păcătoasă.

I-a trebuit câțva timp până ce a putut să găsească ceea ce căuta și deoarece au reținut-o și alte probleme de familie, trecuse cam un sfert de oră până ce a putut să coboare la parter

aducând cu ea volumul de la care trăgea atât de mari speranțe.

Cum din pricina treburilor de sus nu mai auzise niciun zgomot decât pe cel pe care-l făcea ea, nu avea de unde să știe că cu câteva clipe înainte le sosise un musafir; dar, intrând în cameră, primul obiect pe care-l zări fu un tânăr pe care nu-l mai văzuse niciodată până atunci. El, plin de respect, se ridică numaidecât și după ce fu prezentat de fiica ei cu multă timiditate drept

„domnul Henry Tilney”, începu, stingherit de-o firească emoție, să-și ceară scuze pentru apariția lui în casa lor, făcând cunoscut că după cele ce se petrecuseră, nu mai avea niciun drept să se aștepte la o bună primire în Fullerton, dar mărturisi că pricina acestei vizite neașteptate era nerăbdarea lui de-a se încredința că domnișoara Morland ajunsese cu bine acasă. Dar el nu se adresase unui judecător părtinitor și niciunui suflet ranchiunos. Departe de a-i atribui lui sau surorii sale o comportare tot atât de urâtă ca a tatălui lor, doamna Morland fusese dintotdeauna de partea amândurora și, bucuroasă de venirea lui neașteptată, l-a primit cu mărturiile firești ale unei bunăvoinți neprefăcute, mulțumindu-i pentru atenția lui față de fiica ei, încredințându-l că prietenii copiilor ei sunt oricând bineveniți în casă și rugându-l fierbinte să nu mai spună niciun cuvânt despre trecut.

El fu gata să asculte de această rugămintă, fiindcă, deși această bunăvoință neașteptată îi luase o piatră de pe inimă, în acel moment nu a fost în stare să exprime nimic din ceea ce simțea. De aceea, întorcându-se tăcut la locul său, rămase pentru câteva minute ca să răspundă cât mai politicos la toate obișnuitele comentarii ale doamnei Morland despre vreme și despre drumuri. În tot acest timp Catherine – nerăbdătoare, frământată, fericită, înfierbântată Catherine – nu scoase niciun cuvânt, dar obrajii îmbujorați și ochii strălucitori o făcură pe maică-sa să creadă că asemenea vizită prietenească are s-o facă, cel puțin, să-i vină inima la loc pentru un timp, drept care,

bucuroasă, puse la o parte primul volum din „Oglinda”, lăsându-l pentru altă dată.

Dorind să capete ajutorul domnului Morland, atât pentru a-l îmbărbăta cât și pentru a găsi noi subiecte de conversație cu oaspetele ei, de a cărui

stinghereală cu privire la faptele tatălui său îi fu sincer milă, doamna Morland trimise numaidecât pe unul din copii să-l caute și să-l aducă; dar domnul Morland era plecat de-acasă.. și, astfel stând lucrurile, după vreun sfert de ceas, doamna Morland nu mai avea nimic de spus. Iar după

vreo două minute de tăcere neîntreruptă, Henry, întorcându-se spre Catherine pentru prima oară de când intrase mama ei în salon, o întrebă cu o curiozitate neașteptată dacă domnul și doamna Allen se aflau la Fullerton? Și aflând răspunsul dintr-un vălmășag de cuvinte, deși ea ar fi putut să spună o singură

silabă scurtă, Henry își manifestă numaidecât intenția de a le face o vizită de curtoazie și, înroșindu-se puțin la față, o rugă, dacă ar avea bunătatea să meargă cu el ca să-i arate drumul.

— Le puteți vedea casa de la fereastra aceasta, domnule, îl informă Sarah, la care i se răspunse doar cu o plecăciune de luare de cunoștință din partea gentilomului, dar și o încuviințare tăcută cu capul din partea mamei; căci doamna Morland n-ar fi împiedicat-o cu niciun chip pe fiică să-l însoțească, gândind că în dorința lui de-a face o vizită

venerabililor vecini s-ar putea emite și o altă rațiune și anume că el ar putea să aibă de dat sa niște explicații cu privire la purtarea tatălui său, ceea ce trebuie să-i fie cu mult mai plăcut să le spună numai Catherinei. Așa că tinerii au plecat amândoi, iar doamna Morland nu se înșelase cu totul în privința intențiilor vizitei sale la familia Allen. Într-adevăr el avea de dat câteva explicații în privința tatălui său; dar prima lui intenție era să-și explice motivul vizitei sale și mai înainte de a fi ajuns la parcul domnului Allen o făcuse atât de bine, încât Catherine era convinsă că oricât ar fi repetat-o tot n-ar fi fost

destul de des. El o iubea și în schimb îi eră cerută inima, care, poate că știau amândoi, era demult a lui; pentru că, deși Henry era acum cu toată sinceritatea îndrăgostit de ea, deși înțelegea toate calitățile ei, desfătându-se cu ele și cu toate că se simțea într-adevăr fericit în tovărășia ei, trebuie să mărturisesc că

toată dragostea lui nu s-a născut decât din recunoștință; sau, ca să folosesc alte cuvinte, convingerea lui că ea avea o slăbiciune pentru el fusese unica pricină pentru care își îndreptase gândurile cu seriozitate asupra ei.

Recunosc, e o situație nouă

pentru o poveste de dragoste, care se abate îngrozitor de la rigorile demnității unei eroine; dar dacă această situație ar fi nouă în viața de toate zilele, atunci nimeni, în afară de mine, nare să se încreadă într-o fantezie atât de bogată.

Vizita foarte scurtă la doamna Allen, în care Henry a spus vrute și nevrute, Iară sens și fără legătură, iar Catherine abia dacă a deschis gura, pierdută în contemplarea fericirii sale de negrăit, le-a îngăduit să plece ca să se afle din nou într-un fericit tête-à-tête. Și înainte de-a fi fost în stare să-l încheie, Catherine a putut să-și dea seama în ce măsură fusese el sprijinit de autoritatea părintească în demersul prezent. La întoarcerea de la Woodston, în urmă cu două zile, fusese întâlnit aproape de mănăstire de nerăbdătorul său tată, apoi informat în grabă, în termeni furioși, de plecarea domnișoarei Morland și, în sfârșit, i s-a poruncit să nu se mai gândească la ea. Aceasta era încuviințarea cu care venise acum să-i ceară

mâna. Catherine, înfricoșată, suferind toate spaimile așteptării, pe măsură ce asculta cele ce-i erau povestite, nu a putut decât să se bucure de binevoitoarea precauție cu care Henry o ferise de imperativul unui refuz, câștigându-i încrederea înainte de a-i fi fost menționată pricina; și pe măsură ce dânsul proceda la înșiruirea amănuntelor și explica motivele comportării tatălui său, sentimentele ei prinseseră putere, preschimbându-se într-

o bucurie triumfătoare. Generalul n-avusese de ce s-o învinuiască, n-avea nimic ce să-i pună în sarcină, decât doar faptul de-a fi pricina involuntară și inconștientă a unei dezamăgiri pe care mândria lui n-o putea ierta, dar de care mândria unui om superior s-ar fi rușinat. Ea nu era vinovată

decât că era mai puțin bogată decât și-o închipuise el. Sub impulsul unei convingeri eronate în privința proprietăților și drepturilor eroinei noastre

a dorit s-o cunoască la Bath, a invitat-o la Northanger și a ales-o drept noră. Când a descoperit eroarea, i s-a părut că cel mai bun lucru pe care îl poate face e s-o dea afară din casă, cu toate că sentimentele sale nu se potriveau cu ranchiuna pe care i-o păstra și cu disprețul pe care-l nutrea familiei ei.

John Thorpe îl indusese primul în eroare. Generalul, văzându-și într-o seară fiul la teatru că se tot învârtea pe lângă

domnișoara Morland, l-a întrebat întâmplător pe Thorpe dacă

știa ceva mai mult despre ea în afară de nume. Thorpe, în culmea fericirii că stă de vorbă cu un om atât de important cum era generalul Tilney, bucuros și mândru și-a dat drumul la gură;

– și, la vremea aceea, fiind nu numai în așteptarea logodnei Isabellei cu Morland, dar fiind el însuși hotărât să se căsătorească cu Catherine, neseriozitatea lui l-a împins să

zugrăvească familia ei chiar cu mult mai bogată decât ambiția și goana lui după avere îl făcuseră să creadă. El pretindea ca toți cei pe care îi cunoștea sau pe care urma să-i cunoască să

fie oameni bogați, și pe măsură ce prietenia lui se adâncea în aceeași măsură să crească și averea lor. De aceea, perspectivele prietenului său Morland, fiind de la început peste măsură

exagerate, din clipa în care i-a fost prezentat Isabellei ele au continuat să crească neîncetat; și apoi mai adăugând cel puțin de două ori pe atât pentru grandiosul moment, îndoind ceea ce îi plăcuse să creadă c-ar fi venitul slujbei superioare a domnului Morland, întreindu-i averea personală, introducând

și-o mătușă bogată și micșorând numărul copiilor la jumătate, Thorpe putu să zugrăvească generalului întreaga familie în cea mai avantajoasă lumină. Pentru Catherine însă, ca obiect principal al curiozității și al propriilor sale planuri, el avea ceva mai mult în rezervă; cele zece,

cincisprezece mii de lire, pe care taică-său putea să i le dea, aveau să fie un spor frumusețel la moșia domnului Allen. Prietenia cu care o înconjuraseră pe ea, îl făcuse pe Allen să se gândească cu toată seriozitatea – zicea el – s-o instituie în chip generos pe Catherine drept legatară de mai târziu și de aceea a vorbi despre ea ca de viitoarea moștenitoare, aproape recunoscută, a domeniilor de la Fullerton a fost o urmare firească.

Generalul procedă în virtutea unor asemenea informații și nicicând nu i-ar fi trecut prin minte să le pună prestigiul la îndoială. Interesul pe care Thorpe îl purta familiei Morland, prin legătura apropiată a surorii sale cu unul din membrii ei și prin propriile sale intenții asupra altuia (lucru despre care vorbea cât îl ținea gura) păru o garanție suficientă ca să-l încredințeze pe general de adevăr; la acestea se mai adăugară și alte fapte neîndoioase ca: Allen, bogat și fără copii, domnișoara Morland dată în grija lor și de îndată ce cunoștința lor i-a îngăduit, a putut să judece singur bunătatea părintească cu care o înconjurau.. De aceea luă

curând o hotărâre. Observase deja că fiul său o privea cu o oarecare simpatie pe domnișoara Morland; plin de recunoștință

pentru cele aflate de la domnul Thorpe, s-a hotărât aproape imediat să nu-și cruțe niciun efort ca să-i slăbească interesul atât de trâmbițat și să-i spulbere speranțele sale cele mai scumpe. La vremea când se petrecură toate acestea, Catherine era tot atât de inocentă cât și copiii generalului. Henry și Eleanor, negăsind nimic deosebit în situația ei în măsură să

atragă respectul deosebit al tatălui lor, văzură cu uimire că

atenția lui venită pe neașteptate creștea mereu; și, deși mult mai târziu, Henry și-a dat seama, din niște aluzii care însoțiseră

o poruncă aproape fermă către fiul său ca să-i facă tot ce-i stă

în putere ca s-o câștige, că tatăl său credea că ar fi o unire avantajoasă; totuși, abia la ultima explicație de la Northanger au aflat ei că socotelile care îl făcuseră pe el să se grăbească

erau false. Că erau false, generalul aflate de la aceeași persoană

care i le comunicase prima oară, chiar de la Thorpe, pe care se întâmplase să-l întâlnească din nou în oraș și care, sub înrâurirea unor sentimente cu totul schimbate, infuriat de refuzul Catherinei, ba mai mult chiar, de nereușita unei recente încercări de împăcare între Morland și Isabella, încredințat că

s-au despărțit definitiv, dând cu piciorul unei prietenii ce nu-i mai putea fi de folos, s-a grăbit să contrazică și să nege tot ceea ce spusese mai înainte în folosul familiei Morland; .recunoscă că se înșelase cu desăvârșire asupra părerilor pe care le avusese despre situația și firea lor, indus în eroare de ifosele prietenului său, care-l făcuse să creadă că tatăl său era un om bogat și cu reputație, când, de fapt, afacerile din ultimele două, trei săptămâni i-au arătat că nimic nu era adevărat; fiindcă, după ce a acceptat bucuros să ducă niște prime tratative de căsătorie între familii, el a fost constrâns, datorită priceperii intermediarului, să-și recunoască neputința de a da tinerilor nici măcar un sprijin modest. De fapt, nu-i decât o familie săracă și numeroasă; nicidecum respectată de vecini, după

cum avusese el în ultimul timp norocul nemaipomenit de a descoperi; ținând la un fel de viață pe care averea lor nu îl îndreptățește; căutând să profite de legăturile lor cu oamenii bogați; pe scurt o familie de oameni obraznici, invidioși și ticăloși.

Înspăimântat, generalul rosti numele lui Allen cu o privire întrebătoare; dar și-n această privință Thorpe își descoperise eroarea. Familia Allen, credea el, locuise alături de ei destulă

vreme și el aflate cine-i tânărul căruia îi va reveni averea de la Fullerton. Generalului nu-i mai trebui nimic. Înfruriat aproape

pe toată lumea, în afară de propria persoană, plecă chiar a doua zi la mănăstire. Cele ce s-au întâmplat acolo le-am văzut deja.

Las la aprecierea cititorilor mei să hotărască cât anume din toate acestea i-a stat în putință lui Henry să-i spună atunci Catherinei, cât anume putuse el să afle de la tatăl său, unde l-au putut ajuta bănuielile lui și ce trebuie să mai rămână de spus într-o scrisoare de la James. Eu am adunat pentru liniștea lor tot ceea ce ei trebuie să înlăture pentru liniștea mea. În orice caz, Catherine aflase destule pentru ca să se convingă că, bănuindu-l pe generalul Tilney că și-a ucis sau și-a încarcerat soția, păcătuisese prea puțin împotriva persoanei sale și-i exagerase prea puțin cruzimea.

Henry, trebuind să povestească asemenea lucruri despre tatăl său, era aproape tot atât de nenorocit ca și atunci când le-a aflat el întâia oară. Se înroși de meschinul sfat pe care-l primise și pe care se văzu silit să-l mărturisească. Convorbirea dintre ei la Northanger fusese purtată în termenii cei mai dușmănoși. Aflând cum fusese Catherine tratată, înțelegând intențiile tatălui său și poruncindu-i-se să le adopte, indignarea lui Henry fu fățișă și neînfricată. Obișnuit în toate împrejurările cotidiene ca el să fie cel ce poruncește în familia lui, deprins să

nu i se opună nimeni, decât doar în mod nemărturisit, să nu i se ridice nicio împotrivire ce-ar îndrăzni să se îmbrace în cuvinte, generalul nu putu suferi împotrivirea fiului său, fermă în măsura în care era confirmată de rațiune și dictată de conștiință. Dar, în asemenea împrejurare, mânia lui, oricât ar fi lovit de puternic, nu l-a intimidat pe Henry, sprijinit de încrederea în justetea intențiilor sale. Se simți atașat de domnișoara Morland tot atât de mult prin obligațiile de onoare cât și prin sentimentele de afecțiune și, crezând că inima aceea, pe care generalul îl îndemnase s-o câștige, e să fie a lui, retragerea nedemnă a unui consimțământ nu au putut nici să-i zdruncine lealitatea nici să-i influențeze intențiile spre care fusese îndrumat.

Cu o hotărâre de nezdruncinat refuză să-l însoțească pe taică-său la Herefordshire, o obligație născocită aproape pe moment, refuză să încuviințeze îndepărtarea Catherinei și tot cu o hotărâre de nezdruncinat își mărturisi dorința de a-i cere mâna. Generalul era atât de supărat încât tatăl și fiul se despărțiră într-o neînțelegere îngrozitoare. Henry, cu

sufletul răvășit, drept care multe ceasuri de singurătate îi trebuiră ca să-și revină, se întoarse aproape numaidecât la Woodston; și în după-amiaza zilei următoare porni la drum către Fullerton.

CAPITOLUL XXXI

SURPRIZA DOMNULUI ȘI A DOAMNEI MORLAND, când domnul Tilney le-a solicitat consimțământul ca să se căsătorească cu fiica lor, a fost, preț de câteva minute, considerabilă; nici prin minte nu le trecuse să bănuiască vreo simpatie de o parte sau de alta; dar cum, la urma urmei, nimic nu putea fi mai firesc decât ca fiica lor, Catherine, să fie iubită, se deprinseră numaidecât să privească situația doar cu emoția fericită a unui sentiment de mândrie răsplătită și, în ceea ce-i privea pe ei, n-aveau de ridicat nicio obiecțiune. Comportarea plăcută a băiatului și bunul său simț îl recomandau de la sine; și cum nu auziseră nimic rău despre el, nu le stătea în fire să

bănuiască neapărat că s-ar putea spune ceva rău despre dânsul. Bunăvoința ținând locul experienței, persoana lui n-avea nevoie de atestări.

„Catherine are să fie o biată gospodină nepăsătoare și neștiutoare, asta-i sigur!” prevesti maică-sa, dar imediat se consolă că nimic pe lume nu poate fi mai de ajutor ca practica.

Pe scurt, nu se ridică decât o singură piedică ce merită să

fie pomenită; dar până când nu va fi înlăturată, le e cu neputință

să încuviințeze logodna. Erau oameni îngăduitori din fire dar principiile lor erau de nezdruncinat și atâta timp cât tatăl lui Henry a interzis categoric această căsătorie, ei nu-și puteau îngădui s-o sprijine. Nici nu erau atât de subtili ca să pretindă

cine știe ce condiții ostentative, anume ca tocmai generalul să

formuleze cererea de logodnă, sau s-o consfințească bucuroși;

dar, în orice caz, măcar o decentă aparență de consimțământ din partea lui să se ivească și odată obținută.. și inimile lor le spuneau că nu poate fi prea multă vreme refuzată..

consimțământul lor avea de la sine să urmeze consimțământul generalului; atâta lucru doreau ei. N-aveau nicidecum de gând și nici nu aveau dreptul să-l întrebe câți bani are fiul generalului. Prin tranzacțiile căsătoriei, băiatul era sigur de o avere foarte însemnată; venitul lui actual îi asigura independența și buna stare și din toate punctele de vedere bănești, căsătoria lor era mai presus de pretențiile fiicei lor.

Tinerii nu putură fi surprinși de această hotărâre. Și-au dat seama de ea.. au suferit și au deplâns-o. . dar n-au putut s-o conteste; și s-au despărțit încercând să spere că o asemenea schimbare la general, cu toate că și unul și altul o credeau cu neputință, ar putea să aibă loc destul de repede, ca să-i unească

din nou în deplinătatea unei dragoste privilegiate. Henry se întoarse acolo unde era acum singurul lui cămin, să-și supravegheze tinerele plantații și să-i aducă câteva îmbunătățiri, de dragul ei, a cărei participare o aștepta cu nerăbdare; iar Catherine rămase la Fullerton ca să plângă. Că

suferințele singurătății i-ar fi fost îndulcite de-o corespondență

clandestină, mai bine să nu cercetăm. Domnul și doamna Morland n-au făcut așa ceva.. ei fuseseră cât se poate de îngăduitori și nu i-au pretins lui Henry nicio promisiune; iar, ori de câte ori Catherine primea o scrisoare, ceea ce la vremea aceea se întâmpla destul de des, totdeauna ei întorceau capetele.

Neliniștea de care trebuie să fi avut parte Henry și Catherine în afecțiunea pe care o aveau unul pentru celălalt, ca a tuturor celor ce se iubesc, în vederea evenimentului final, abia de va ajunge, mă tem, până la sufletele cititorilor mei, care vor vedea, în comprimarea povestirii din paginile de sub ochii lor, că ne grăbim cu toții din răspuț să ajungem la fericirea

deplină. Calea prin care căsătoria lor timpurie s-a săvârșit dă

loc la singura îndoială ce poate exista: ce împrejurare probabilă

a putut impresiona o fire ca cea a generalului? Împrejurarea care l-a ajutat cel mai tare a fost căsătoria fiicei lui cu un om de vază și cu avere, care a avut loc în cursul verii – o înălțare în demnitate care i-a pricinuit atâta bună dispoziție și din care nu și-a revenit decât după ce Eleanor obținuse de la el promisiunea de a-l ierta pe Henry și permisiunea de a-i îngădui să fie „prost, dacă așa-i place!”

Căsătoria Eleanorei, plecarea ei dintr-un cămin împovărat de supărare, cum ajunsese să fie cel din Northanger prin surghiunul lui Henry, într-un cămin și cu un bărbat după placul ei, a fost un eveniment care mă aștept să aducă mulțumire generală în sânul cunoștințelor ei. Și bucuria mea, cu acest prilej, a fost cât se poate de sinceră. Nu cunosc pe nimeni mai îndreptățit, având însușiri modeste, sau fiind mai bine pregătit de suferințele obișnuite, să întâmpine și să se bucure de fericire. Înclinația ei spre gentilomul acesta nu era de dată

recentă și el s-a abținut multă vreme să-i ceară mâna din cauză

că avea o situație materială nu prea bună. Sporirea neașteptată

a averii sale și obținerea unui titlu de noblețe înlăturară toate greutatea; și niciodată nu și-a iubit generalul fiica atât de mult, cu toate ceasurile acelea când i-a ținut de urât și i-a fost de folos și l-a răbdător resemnată, ca atunci când îi putu spune

„Domnia voastră, doamnă!” Soțul ei o merita cu adevărat; fără a mai ține seamă de titlul său de noblețe, de averea lui sau de dragostea pe care i-o purta, era cu desăvârșire cel mai fermecător tânăr din lume. Orice alte caracterizări în adaus ale meritelor sale nu mai sunt de niciun folos; căci în imaginația noastră a tuturor, ne apare de îndată ca cel mai fermecător tânăr din lume. De aceea, (dându-mi seama că regulile scrisului interzic

introducerea unui personaj ce n-are legătură cu povestirea mea) în privința acestui tânăr nu mai am de adăugat

decât că tocmai el e gentilomul al cărui slujitor indolent a lăsat în urma lui grămada aceea de chitanțe a rufelor spălate, ca urmare a unei lungi șederi la Northanger, datorită căroră eroina mea a fost implicată într-una dintre cele mai tulburătoare aventuri ale sale.

Influența vicontelui și a vicontesei în interesul fratelui lor a fost ușurată și de o justă cunoaștere a situației domnului Morland pe care ei s-au socotit îndreptățiți s-o arate de îndată

ce generalul a îngăduit să fie informat. A aflat astfel că fusese încă chiar mai puțin indus în eroare de primele lăudăroșenii ale lui Thorpe în privința averii familiei Morland, decât în cea a anihilării ei răutăcioase de mai târziu; că nici vorbă să fi fost nevoiași sau săraci, iar Catherine avea să capete trei mii de lire sterline. Așa ceva se arăta a fi o ameliorare materială

consistentă în raport cu cele la care se așteptase în ultima vreme, ceea ce a contribuit la înlesnirea abdicării de la mândrie și, în niciun caz, n-a fost lipsită de efect nici informația secretă, pe care oarecum s-a chinuit să și-o procure, și anume că moșia de la Fullerton, fiind în întregime a prezentului proprietar, era supusă oricărei speculații lacome.

Datorită acestor considerații, generalul, curând după

căsătoria Eleanorei, îi îngădui fiului său să se reîntoarcă la Northanger și atunci îi acordă consimțământul, scris în cuvinte foarte curtenitoare într-o pagină plină de declarații deșarte adresate domnului Morland.

Evenimentul pe care-l încuviință a avut loc curând: Henry și Catherine s-au căsătorit, clopotele au bătut și toată lumea s-a bucurat; și cum toate cele de mai sus s-au petrecut la împlinirea a douăsprezece luni de la prima lor întâlnire, nu vreau să pară, după toate întârzierile prilejuite de cruzimea generalului, că ei au fost într-adevăr păgubiți. Să

începi cu o fericire deplină la vârsta de respectiv douăzeci și șase și optsprezece ani înseamnă s-o pornești destul de bine; și, declarându-mă totodată încredințată că amestecul crud al

generalului, departe de-a fi stricat fericirii lor, a fost mai degrabă prielnic ei, făcându-i să se cunoască mai bine, și adăugând trăinicie, da, trăinicie, dragostei lor, vă las pe dumneavoastră, cei ce sunteți în cauză, să hotărâți dacă

strădania operei de față sprijină cumva tirania părinților sau răsplătește neascultarea filială.

Document Outline

- [CAPITOLUL I](#)
- [CAPITOLUL II](#)
- [CAPITOLUL III](#)
- [CAPITOLUL IV](#)
- [CAPITOLUL V](#)
- [CAPITOLUL VI](#)
- [CAPITOLUL VII](#)
- [CAPITOLUL VIII](#)
- [CAPITOLUL IX](#)
- [CAPITOLUL X](#)
- [CAPITOLUL XI](#)
- [CAPITOLUL XII](#)
- [CAPITOLUL XIII](#)
- [CAPITOLUL XIV](#)
- [CAPITOLUL XV](#)
- [CAPITOLUL XVI](#)
- [CAPITOLUL XVII](#)
- [CAPITOLUL XVIII](#)
- [CAPITOLUL XIX](#)
- [CAPITOLUL XX](#)
- [CAPITOLUL XXI](#)
- [CAPITOLUL XXII](#)
- [CAPITOLUL XXIII](#)
- [CAPITOLUL XXIV](#)
- [CAPITOLUL XXV](#)
- [CAPITOLUL XXVI](#)
- [CAPITOLUL XXVII](#)
- [CAPITOLUL XXVIII](#)
- [CAPITOLUL XXIX](#)
- [CAPITOLUL XXX](#)
- [CAPITOLUL XXXI](#)